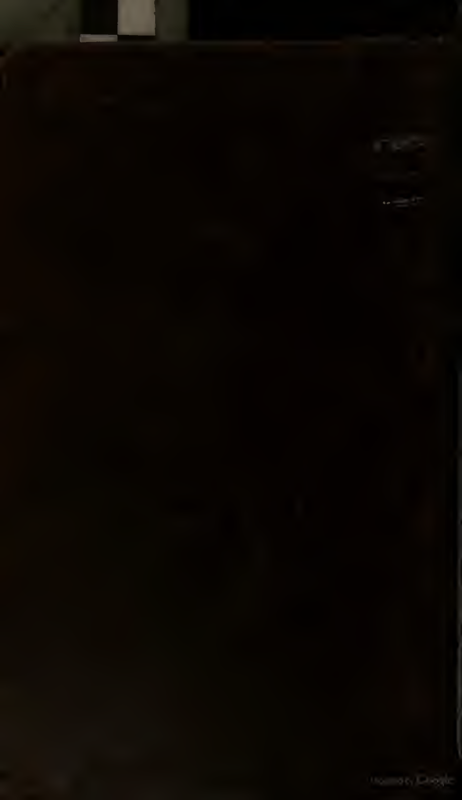
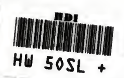
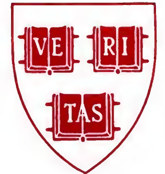
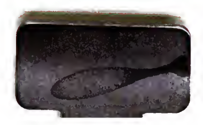

HW 50SL +

VE
RI
TAS

David Leon
David Leonje

in Kürisf

Jan

תולדות אבות

Kurzgefaßte

Biblische Geschichte

in der Ursprache der

heiligen Schrift.

Hebräisches Lesebuch
mit
etymologischen Bemerkungen, Paradigmen
und
erklärendem Wortregister.

Von

J. Johlson
Religionslehrer an der Bürger- u. Realschule der Israelitischen
Gemeinde zu Frankfurt a. M.

Frankfurt am Mayn,
bei den Gebrüdern Wilmans
1820.

Inhalt.

Biblische Geschichte.

Capitel.		Seite.
XVIII.	Joseph giebt sich seinen Brüdern zu erkennen	40.
XIX.	Jakob reiset nach Egypten (2238.)	43.
XX.	Das Ende der Patriarchenzeit	45.
	Jakob segnet seine Kinder u. Enkel vor seinem Tode 2255.)	46.
	Joseph tröstet seine Brüd. u. stirbt (2310)	47.
XXI.	Leiden der Israeliten in Egypten	48.
	Mosis Geburt u. wunderbare Erhalt.	49.
XXII.	Mosis Eifer, Flucht, und Berufung	50.
	Der brennende Dornbusch	51.
XXIII.	Mosis erster Antrag an Pharo, der nun den Druck der Israeliten noch mehr erschwert	52.
	Worüber die Aeltesten Israels dem Moses Vorwürfe machen	53.
XXIV.	Die Plagen Egyptens	54.
	Mosis letzte Drohung an Pharoh	56.
XXV.	Einsetzung des Ueberschreitungs-Opfers. Egyptens Erstgebornen sterben	57.
	Die Israeliten ziehen frei aus	58.
XXVI.	Pharoh's Rückfall	59.
	Zug der Israeliten durch's rothe Meer, und der Egypter letzte Bestrafung	60.
XXVII.	Klagen der Israeliten in der Wüste. Wunderbar versorgt sie Gott auch da mit Trank und Speise	61.
XXVIII.	Die Verkündigung der Gesetze am Berge Sinai	64.
XXIX.	Noch einige von den Gesetzen, welche den Israeliten ferner mitgetheilt wurden	66.
XXX.	Des Volkes Rückfall zum Götzendienste	70.
	Fürbitte Mosis	71.
	Außerordentliche Mittel zur Wiederherstellung der Ruhe u. Ordnung	72.
XXXI.	Mosis abermalige Fürbitte; neue Gesetztafeln, und Anordnung des öffentlichen Gottesdienstes.	72.
	Bestrafte Ungeduld und Lüsternheit des Volkes in der Wüste	75.
	Eldad u. Medad. Mosis treffliche Antwort an Josua	76.

Capitel. Seite.

Capitel. Seite.

Capitel.		Seite.
LVII.	David wird gesalbt;	163.
	kommt an den königlichen Hof	164.
LVIII.	Goliath, der Riese, wird von David erlegt	165.
LIX.	David wird beneidet u. verfolgt	168.
	Jonathan, Sohn Sauls, ist sein Fürsprecher.	
	Seinem getreuen Weibe (Michal, Tochter Sauls) hat David seine Rettung zu verdanken	169.
LX.	Die beiden Freunde (David u. Jonathan)	170.
LXI.	David auf der Flucht	173.
	Saul mit David in der Höhle	174.
	Saul's Spieß und Flasche	176.
LXII.	Saul's Tod.	178.
	Davids Klagelied über Saul u. Jonath.	179.
LXIII.	Der Stamm Juda huldiget dem Kön. David	180.
	Nach dem Tod des Ischboscheth regiert David über ganz Israel	181.
	David's Vorsatz einen Tempel zu bauen	182.
	Dessen Gebeth	183.
	David schlägt mehrmals die Philister und andere Völker	184.
	In Mepiboscheth, Sohn Jonathans ehret David dankbar das Andenken seines verewigten Freundes.	—
	Der König der Ammoniter beleidiget David's Gesandten u. wird dafür gezüchtiget	185.
LXIV.	Absalom's Empörung	187.
	Der König David verläßt seine Residenz	188.
	Mit frommer Ergebung in den Willen Gottes läßt er die Bundeslade wieder in die Stadt bringen	—
	Hußaj, der Freund Davids	—
	Schimaj's Lästerungen hört David geduldig an	189.
	Absalom ziehet als König in Jerusalem ein	—
	Ahitophels Rath wird vereitelt	190.
	und er erhenkt sich darüber	191.
	Absalom's Niederlage, Strafe u. Ende	192.
	David beweint den Verlust seines Sohnes	—
	Der Feldherr Joab tadelt dieses Betragen	—

Biblische Geschichte.

Capitel. Seite.

Capitel. Seite.

Capitel.		Seite.

Capitel.		Seite.
	Die Stämme Israels bereuen ihre Gleichgültigkeit u. holen d. König David zurück	193.
LXV.	Adoniah, von Joab und Ebjathar unterstützt, strebt nach der Krone	194.
	David — von dem Prophet Nathan um seine Willensmeinung befragt — läßt Salomo sogleich salben und zum König ausrufen	195.
	Seine erste Regierungshandlung ist Gnade und Verzeihung dem aufrührischen Adoniah	196.
LXVI.	David's letzte Worte	—
	Nachdrückliche Ermahnung an seinen Sohn und Nachfolger	197.
	Aufforderung an die Häupter Israels, den Tempelbau nach Kräften zu unterstützen.	198.
	Preis- und Dankgebet Davids	—
LXVII.	Salomo's Regierung	
	Gebeth um Weisheit	200.
	Dessen weises Urtheil	201.
LXVIII.	Erbauung des Tempels	202.
	Einweihungsgebet	203.
	Abermalige Erschein. Gottes an Salomo	206.
LXIX.	Trennung in zwei Reiche, bei dem Regierungsantritt des Rehabeam, der dem um Erleichterung bittenden Volke mit übermüthigem Trotze begegnet	208.
	Zehn Stämme Israels sagen sich vom Hause David los, und wählen Jorobeam zu ihrem König	209.
	Schemajah, der Prophet des Herrn, währet den Stämmen Juda und Benjamin (die allein dem Rehabeam noch treu geblieben) daß sie gegen ihre Brüder nicht zu Felde ziehen	209.
	Jorobeam verleitet das Volk zum Götzendienste	210.
	Ein Prophet verkündet zu Beth-El die göttliche Strafe	—
	Weissagung des Propheten Achiah über	

Einleitung.

Durch die Herausgabe dieser kurzgefaßten biblischen Geschichte, in der reinen unveränderten Sprache der heiligen Urkunden, sollte einem wichtigen, längst gefühlten Bedürfniße abgeholfen und der Jugend ein Lesebuch dargereicht werden, das ihr als Vorübung und Anleitung zum Studium der Bibel und der hebräischen Sprache dienen möge.

Die nähere Entwickelung der Ansichten und Gründe, die mich bei dieser Arbeit leiteten, muß ich mir auf eine andere Gelegenheit vorbehalten. Denn die Bogenzahl ist gegen Wunsch und Erwartung unter der Hand so angewachsen, daß ich mich genöthiget sehe, nicht allein die Vorrede, worin ich so Mancherlei zu sagen hätte, sondern auch den kurzen Auszug meiner hebräischen Sprachlehre, der diesem Buche vorgedruckt werden sollte, wegzulassen, und mich blos auf nachstehende Paradigmen und wenige Bemerkungen zu beschränken.

Sprachrichtigkeit und Korrectheit des Textes — diese Haupterfordernisse an einem Buche dieser Art — wird man hoffentlich hier nicht vermissen. Aber auch das Dagesch

(רגש), das Metheg* und die richtige Betonung — welche einen so wesentlichen Einfluß auf den Sinn und die Bedeutung des Wortes äußern — sind durchgehends bemerkt, und daher jedes Penultima (מלעיל d. h. wo der Accent auf der vorletzten Sylbe liegt) mit (ˌ) bezeichnet worden, wodurch es sich denn von denen (von der Mehrheit) unterscheidet, die den Ton auf der letzten Sylbe (מלרע ultima) haben, und deswegen unbezeichent blieben.

Schon aus folgenden wenigen Beispielen — dergleichen sich eine bedeutende Menge aufzählen ließe — wird man sich leicht von der Wichtigkeit der eben erwähnten drei Punkte (Dagesch, Metheg und Wortaccent) überzeugen. סִפְרוּ (Imperativ Kal) zählet! aber סִפְּרוּ (Präterit. Piel) sie haben erzählt. לִמְדוּ lernet! aber לִמְּדוּ sie haben gelehrt. מִבְחָר (S. 227) das Vorzüglichste; aber מִבְּחֹר (Gerundium Kal) vom Erwählen. וַיִּרְאוּ (S. 46 u. 145 R. ראה) sie sahen; aber וַיִּֽרְאוּ (S. 166. u. 233 R. ירא) sie fürchteten sich. חָכְמָה Weisheit; aber חָֽכְמָה sie war klug. שָׁמְרָה (S. 199.) behalte doch (Eingedenk); aber

---

*) מֶתֶג (Zaum) ein perpendiculares Strichlein bezeichnet einen Halbton, und deutet an, daß der Vocal, dem es zur Linken steht, die Sylbe schließt, und also ein wenig angehalten oder getönt werden muß. Es wird gesetzt 1) vor einem Schwa mobile (שוא נע) mitten im Worte z. B. שִֽׁמְרוּ דֶרֶךְ לַֽעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ u. 2) zu dem drittten Vocal vor dem Accent, wenn jener nämlich eine einfache Sylbe ausmacht, d. h. weder ein Schwa quiescens (שוא נח) noch ein Dagesch f. nach sich hat z. B. אַנְשֵׁי הָאָדָם מֽוֹשְׁבֵי מְעָמָן.

שָׁמְרָה sie hat beobachtet. בָּאָה (S. 21. Z. 10) Particip. sie ist kommend, (da kömmt sie); aber בָּאָה (Ebend. Z. 14) Präteritum: sie kam, war angekommen. רָצָה er wollte; aber רָצָה (R. רוץ) sie lief. שָׁתוּ sie tranken; aber שָׁתוּ (R. שׁות) sie legten oder setzten. בָּנוּ (R. בנה) sie baueten; aber בָּנוּ an uns od. durch uns. שָׁבוּ (S.205.Z.15 R.שבה) sie haben gefangen, weggeführt; aber שָׁבוּ (Ebend.Z.13 u. 14. R.שוב) sie bekehrten sich. קוּמִי mein Aufstehen; aber קוּמִי (Imperat[illegible]ehe auf! וְזָכַרְתָּ (S. 97) daß du gedenkest, du sollst bedenken; aber וְזָכַרְתָּ und du hast gedacht.

Es muß jedoch hier bemerkt werden, daß nur das Dagesch forte (דגש חזק d. h. ein solches Dagesch, dem ein Vocal unmittelbar vorhergeht) eine Bedeutung hat; es ist nämlich entweder compensativum, indem es einen fehlenden Buchstaben ersetzt, wie in גַּנּוֹתַי (R. גנן), צִלָּם (R. צלל) לִבִּי (R. לבב) יִקַּח (R. לקח) הִכָּה, (R. נכה) נִתַּנּוּ (für נתננו) מִפְּרִי, (für מן פרי); oder es ist characteristicum u. bezeichnet die Form des Zeit- oder Nennworts, wie in דִּבֵּר, מְקַדֵּשׁ, הִתְהַלֵּךְ, שַׁבָּת, גַּנָּב, גִּבּוֹר u. dgl. Das Dagesch lene (דגש קל dem kein Vocal vorhergeht) aber, hat auf den Sinn des Wortes keinen Einfluß; sondern steht blos des Wohllauts wegen, in den sechs Buchstaben בגד כפת wenn sie (nach einem vocallosen Consonannten) die Sylbe anfangen und geschärfter ausgesprochen werden sollen.

z. B. בְּרֵאשִׁית, בָּרָא, אֶגְדַּל, תִּשְׁכַּן, לִשְׁפֹּט

Fürwörter.

Singular.

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	
הִיא	הוּא	אַתְּ	אַתָּה	אָנֹכִי (אֲנִי)	Wer?
אֹתָהּ	אוֹתוֹ	אוֹתָךְ	אוֹתְךָ	אוֹתִי	Wen?
מִמֶּנָּה	מִמֶּנּוּ	מִמֵּךְ	מִמְּךָ	מִמֶּנִּי	Woher? Wovon?
בָּהּ	בּוֹ	בָּךְ	בְּךָ	בִּי	Wo? Wodurch?
לָהּ	לוֹ	לָךְ	לְךָ	לִי	Wohin? für wen?
כָּמוֹהָ	כָּמֹהוּ	כָּמוֹךְ	כָּמוֹךָ	כָּמֹנִי	Wie?

hängten Pronombuchstaben הכנוים

אֶצְלָהּ	אֶצְלוֹ	אֶצְלֵךְ	אֶצְלְךָ	אֶצְלִי	אֵצֶל	bei neben
אִתָּהּ	אִתּוֹ	אִתָּךְ	אִתְּךָ	אִתִּי	אֵת	mit
עִמָּהּ	עִמּוֹ	עִמָּךְ	עִמְּךָ	עִמִּי	עִם	nebst bei
בִּגְלָלָהּ	בִּגְלָלוֹ	בִּגְלָלֵךְ	בִּגְלָלְךָ	בִּגְלָלִי	בִּגְלַל	
בַּעֲבוּרָהּ	בַּעֲבוּרוֹ	בַּעֲבוּרֵךְ	בַּעֲבוּרְךָ	בַּעֲבוּרִי	בַּעֲבוּר	wegen um willen
לְמַעֲנָהּ	לְמַעֲנוֹ	לְמַעֲנֵךְ	לְמַעַנְךָ	לְמַעֲנִי	לְמַעַן	
בַּעֲדָהּ	בַּעֲדוֹ	בַּעֲדֵךְ	בַּעַדְךָ	בַּעֲדִי	בְּעַד	für
בֵּינָהּ	בֵּינוֹ	בֵּינֵךְ	בֵּינְךָ	בֵּינִי	בֵּין	zwischen
נֶגְדָּהּ	נֶגְדּוֹ	נֶגְדֵּךְ	נֶגְדְּךָ	נֶגְדִּי	נֶגֶד	gegen
נִכְחָהּ	נִכְחוֹ	נִכְחֵךְ	נִכְחֲךָ	נִכְחִי	נֹכַח	vor
אֵלֶיהָ	אֵלָיו	אֵלַיִךְ	אֵלֶיךָ	אֵלַי	אֶל	zu
עָלֶיהָ	עָלָיו	עָלַיִךְ	עָלֶיךָ	עָלַי	עַל	auf, bei über
אַחֲרֶיהָ	אַחֲרָיו	אַחֲרַיִךְ	אַחֲרֶיךָ	אַחֲרַי	אַחֲרֵי	nach
תַּחְתֶּיהָ	תַּחְתָּיו	תַּחְתַּיִךְ	תַּחְתֶּיךָ	תַּחְתַּי	תַּחַת	unter-für
עָדֶיהָ	עָדָיו	עָדַיִךְ	עָדֶיךָ	עָדַי	עַד	bis

Persönliche

Plural.

3. f. 3. m. 2. f. 2. m. 1. c.

אֲנַחְנוּ(נַחְנוּ)אַתֶּם אַתֶּן הֵם(הֵמָּה)הֵן(הֵנָּה)

אוֹתָנוּ (אֶ)אֶתְכֶם (אֶ)אֶתְכֶן אֹתָם אֹתָן(אֶתְהֶן)

מִמֶּנּוּ מִמְּכֶם(מִכֶּם)מִמְּכֶן מֵהֶם (מֵהֵמָּה) מֵהֵן

בָּנוּ בָּכֶם בָּכֶן בָּהֶם(בָּם)בָּהֶן(בָּהֵנָּה)

לָנוּ לָכֶם לָכֶן לָהֶם לָהֶן(לָמוֹ)

כָּמוֹנוּ כְּמוֹכֶם כְּמוֹכֶן כְּמוֹהֶם כְּמוֹהֶן

Einige Verhältniswörter mit ange-

אֶצְלֵנוּ אֶצְלְכֶם אֶצְלְכֶן אֶצְלָם אֶצְלָן

אִתָּנוּ אִתְּכֶם אִתְּכֶן אִתָּם אִתָּן

עִמָּנוּ עִמָּכֶם עִמָּכֶן עִמָּהֶם עִמָּהֶן

בִּגְלָלֵנוּ בִּגְלַלְכֶם בִּגְלַלְכֶן בִּגְלָלָם בִּגְלָלָן

בַּעֲבוּרֵנוּ בַּעֲבוּרְכֶם בַּעֲבוּרְכֶן בַּעֲבוּרָם בַּעֲבוּרָן

לְמַעֲנֵנוּ לְמַעַנְכֶם לְמַעַנְכֶן לְמַעֲנָם(לְמַעֲנֵיהֶם) ־הֶן

בַּעֲדֵנוּ בַּעַדְכֶם בַּעַדְכֶן בַּעֲדָם בַּעֲדָן

בֵּינֵינוּ בֵּינֵיכֶם בֵּינֵיכֶן בֵּינֵיהֶם (בֵּינָם) בֵּינֵיהֶן

נֶגְדֵּנוּ נֶגְדְּכֶם נֶגְדְּכֶן נֶגְדָּם (נֶגְדֵּיהֶם) נֶגְדֵּיהֶן

נִכְחֵנוּ נִכְחֲכֶם נִכְחֲכֶן נִכְחָם נִכְחָן

אֵלֵינוּ אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶן אֲלֵיהֶם אֲלֵיהֶן

עָלֵינוּ עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶן עֲלֵיהֶם עֲלֵיהֶן

אַחֲרֵינוּ אַחֲרֵיכֶם אַחֲרֵיכֶן אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶן

תַּחְתֵּינוּ תַּחְתֵּיכֶם תַּחְתֵּיכֶן תַּחְתֵּיהֶם תַּחְתֵּיהֶן

עָדֵינוּ עֲדֵיכֶם עֲדֵיכֶן עֲדֵיהֶם עֲדֵיהֶן

Von den Biegungsarten der Nennwörter.

Declinationen, in dem gewöhnlichen Sinne dieses Wortes, giebt es zwar im Hebräischen keine; denn diejenigen Verhältnisse, wodurch in andern Sprachen die verschiedenen Beugfälle (Casus) der Nenn- und Fürwörter entstehen, werden hier blos durch (trennbare oder untrennbare) Präpositionen d. h. durch Verhältniswörter (מלות היחס) oder durch die Vorsetzbuchstaben (Präfixa) ב כ ל מ bezeichnet, so daß dabei die Endnng des Wortes immer unverändert bleibt, z. B. der König (und: des Königs) הַמֶּלֶךְ dem Könige לַמֶּלֶךְ (od. לְהַמֶּלֶךְ); den König אֶת־הַמֶּלֶךְ von dem Könige מֵהַמֶּלֶךְ (od. מִן־הַמֶּלֶךְ); durch den König od. an dem König בַּמֶּלֶךְ (od. בְּהַמֶּלֶךְ). Allein es treten hier noch manche andere Fälle ein, wodurch die Vocale des Wortes eine Veränderung erleiden; und dies geschieht besonders, wenn dem Worte die Pronombuchstaben הכנוים (Suffixa) angehängt werden, oder wenn es durch einen darauffolgenden Genitiv in Constructus (סמיכות Verbindung) zu stehen kommt; denn im Hebräischen wird der Genitiv nicht an dem Nennworte selbst, sondern an dem vorhergehenden Worte bezeichnet, so lautet z. B. בַּיִת Haus דָּבָר Wort, im Constructus בֵּית הַמֶּלֶךְ das Haus des Königs, דְּבַר הַמֶּלֶךְ das Wort des Königs.

In Hinsicht dieser Biegung nun, lassen sich die Nennwörter füglich in neun Klassen oder Declinationen bringen, nach denen wir sie auch in dem Wortregister bezeich-

net haben. Wobei jedoch nicht so wohl die Ableitung und das Geschlecht als vielmehr blos die **zwei letzten Vocale** des Wortes — da nur diese allein einer Veränderung fähig sind — in Betrachtung kommen.

Zur **ersten** Declination gehören nämlich solche Nennwörter, die — weil deren beiden letzten Vocale ein נח־נראה oder ein נח־נסתר* nach sich haben — so wohl im Constructus (סמיכות) als auch beym Anhängen der Pronombuchstaben הכנוים **unverändert** bleiben. z. B.

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	Construct.	Absolut.	
גִּבּוֹרָהּ	גִּבּוֹרוֹ	גִּבּוֹרֵךְ	גִּבּוֹרְךָ	גִּבּוֹרִי	גְּבוֹר	גִּבּוֹר	Sing.
גִּבּוֹרָן	גִּבּוֹרָם	גִּבּוֹרְכֶן	גִּבּוֹרְכֶם	גִּבּוֹרֵנוּ			
גִּבּוֹרֶיהָ	גִּבּוֹרָיו	גִּבּוֹרַיִךְ	גִּבּוֹרֶיךָ	גִּבּוֹרַי	גִּבּוֹרֵי	גִּבּוֹרִים	Plural.
־הֶן	גִּבּוֹרֵיהֶם	־כֶן	גִּבּוֹרֵיכֶם	גִּבּוֹרֵינוּ			
חֲלוֹמָהּ	חֲלוֹמוֹ	חֲלוֹמֵךְ	חֲלוֹמְךָ	חֲלוֹמִי	חֲלוֹם	חֲלוֹם	Sing.
חֲלוֹמָן	חֲלוֹמָם	חֲלוֹמְכֶן	חֲלוֹמְכֶם	חֲלוֹמֵנוּ			
חֲלֹמֹתֶיהָ	חֲלֹמֹתָיו	־תַיִךְ	חֲלוֹמוֹתֶיךָ	חֲלוֹמוֹתַי	חֲלוֹמוֹת	חֲלוֹמוֹת	Plural.
־הֶן	חֲלֹמֹתֵיהֶם	־כֶן	חֲלוֹמוֹתֵיכֶם	חֲלוֹמוֹתֵינוּ			

---

*) נח־נסתר heißt ein vocalloser **unhörbarer** Buchstabe, (littera quiescens) deren es nur **vier** giebt, nämlich; א׳ ה׳ ו׳ י׳ wie in קָרָא אָבִי עָנָה בָּנוּ. נח־נראה aber ist ein vocalloser **hörbarer** Buchstabe, oder ein Consonant, welcher eine zusammengesetzte Sylbe schließt. Es giebt deren **dreierlei** Art, nämlich 1) ein ganz unpunctirter Buchstabe wie in: לְכָל־בֵּן יֵשׁ אָב וָאֵם 2) ein mit Schwa quiescens (שְׁוָא־נָח) bezeichneter Buchstabe, wie in לָמַדְתָּ מִקְרָא und 3) ein mit Dagesch **forte** (דָּגֵשׁ חָזָק) versehener Buchstabe, wie in גִּבּוֹר, אַדִּיר, צַדִּיק (in dem Worte הִפְקַלְט finden sich alle diese 3 Arten beisammen). **Hier** kann nun freilich nur von den zwei letzten Arten d. h. von שוא־נח und דגש חזק die Rede seyn.

So gehen viele Wörter, Theils Einsylbige, wie עוֹר
אוֹת, אוֹר, גֵּר, סוּס, קוֹל, שׁוֹר, לְבוּשׁ, חֲמוֹר, גְּבוּל,
חֲנִית, בְּכוֹר, יְדִיד, דְּבִיר, כְּסִיל, גְּבִיר u. m. dgl. (wo-
zu auch זְרוֹעַ רוּחַ כֹּחַ gehören, weil das Pathach furtivum
(פתח גנובה) nicht zur Form gehört, auch nicht als Vo-
cal angerechnet wird); Theils Mehrsylbige, wie שַׁלִּיט צַדִּיק
אַדִּיר, שַׁרְבִיט, לַפִּיד, אַבְנֵט, מִקְרָא, אֵזוֹר, אֵזוֹב,
(רֵאשִׁיּוֹת .Pl) רֵאשִׁית (מַלְכֻיּוֹת .Pl) מַלְכוּת, אֵפוֹד
שְׁאֵרִית (־יוֹת) אַחֲרִית u. dgl.

Zur **zweiten** Declination gehören die Nennwörter, deren **letzte** Vocal zwar verändert wird, deren Vorletzte aber unverändert bleibt, z. B.

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	Constr.	Absolut.	
כּוֹכָבָהּ	כּוֹכָבוֹ	כּוֹכָבֵךְ	כּוֹכָבְךָ	כּוֹכָבִי	כּוֹכַב	כּוֹכָב	Sing.
כּוֹכָבָן	כּוֹכָבָם	כּוֹכַבְכֶן	כּוֹכַבְכֶם	כּוֹכָבֵנוּ			
כּוֹכָבֶיהָ	כּוֹכָבָיו	כּוֹכָבַיִךְ	כּוֹכָבֶיךָ	כּוֹכָבַי	כּוֹכְבֵי	כּוֹכָבִים	Plur.
כּוֹכְבֵיהֶן	כּוֹכְבֵיהֶם	כּוֹכְבֵיכֶן	כּוֹכְבֵיכֶם	כּוֹכָבֵינוּ			
מִצְוָתָהּ	מִצְוָתוֹ	מִצְוָתֵךְ	מִצְוָתְךָ	מִצְוָתִי	מִצְוַת	מִצְוָה	Sing.
מִצְוָתָן	מִצְוָתָם	מִצְוַתְכֶן	מִצְוַתְכֶם	מִצְוָתֵנוּ			
מִצְוֹתֶיהָ	מִצְוֹתָיו	מִצְוֹתַיִךְ	מִצְוֹתֶיךָ	מִצְוֹתַי	מִצְוֹת	מִצְוֹת	Plur.
מִצְוֹתֵיהֶן	מִצְוֹתֵיהֶם	מִצְוֹתֵיכֶן	מִצְוֹתֵיכֶם	מִצְוֹתֵינוּ			

Darnach gehen z. B. מַלְאָךְ, סֻלָּם, עוּגָב, גּוֹרָל, עוֹלָם
אַרְבֶּה, תְּבוּאָה, מַטֶּה, מִשְׁפָּט, מִדְבָּר, שֻׁלְחָן, קָרְבָּן,
מְלוּכָה, סְגוּלָה, חָכְמָה, שֵׂיבָה, תְּפִלָּה, עֲבֹדָה, שְׁבוּעָה,
אֲשֵׁרָה, אֲבֵדָה, נְגִינָה, מְרִיבָה u. m. dgl.

In der **dritten** Declination ist der Fall umgekehrt, indem sich hier nämlich nur der **vorletzte** Vocal verwandelt, der letzte aber unverändert bleibt, wie z. B.

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	Constr.	Absol.	
נְגִידָהּ	נְגִידוֹ	נְגִידֵךְ	נְגִידְךָ	נְגִידִי	נְגִיד	נָגִיד	S.
נְגִידָן	נְגִידָם	נְגִידְכֶן	נְגִידְכֶם	נְגִידֵנוּ			
נְגִידֶיהָ	נְגִידָיו	נְגִידַיִךְ	נְגִידֶיךָ	נְגִידַי	נְגִידֵי	נְגִידִים	P.
נְגִידֵיהֶן	נְגִידֵיהֶם	נְגִידֵיכֶן	נְגִידֵיכֶם	נְגִידֵינוּ			
מְקוֹמָהּ	מְקוֹמוֹ	מְקוֹמֵךְ	מְקוֹמְךָ	מְקוֹמִי	מְקוֹם	מָקוֹם	S.
מְקוֹמָן	מְקוֹמָם	מְקוֹמְכֶן	מְקוֹמְכֶם	מְקוֹמֵנוּ			
מְקֹמֹתֶיהָ	מְקוֹמוֹתָיו	מְקֹמֹתַיִךְ	מְקוֹמוֹתֶיךָ	מְקוֹמוֹתַי	מְקֹמֹת	מְקֹמֹת	P.
מְקֹמֹתֵיהֶן	מְקֹמֹתֵיהֶם	מְקֹמֹתֵיכֶן	מְקֹמֹתֵיכֶם	מְקֹמֹתֵינוּ			

Eben so gehen z. B.

אָדוֹן, אָתוֹן, רָצוֹן, יָגוֹן, עִצָּבוֹן, זִכָּרוֹן, לָשׁוֹן, נָזִיר, קָצִיר, קָדוֹשׁ, בָּרוּךְ, עָצוּם, גָּדוֹל, טָהוֹר, יָחֵף, יָבֵשׁ, יָחִיד, u. m. dgl.

Die **vierte** Declination enthält solche Nennwörter, deren beide letzten Vocale einer Veränderung fähig sind, wie:

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	Constr.	Absol.	
דְּבָרָהּ	דְּבָרוֹ	דְּבָרֵךְ	דְּבָרְךָ	דְּבָרִי	דְּבַר	דָּבָר	S.
דְּבָרָן	דְּבָרָם	דְּבַרְכֶן	דְּבַרְכֶם	דְּבָרֵנוּ			
דְּבָרֶיהָ	דְּבָרָיו	דְּבָרַיִךְ	דְּבָרֶיךָ	דְּבָרַי	דִּבְרֵי	דְּבָרִים	P.
דִּבְרֵיהֶן	דִּבְרֵיהֶם	דִּבְרֵיכֶן	דִּבְרֵיכֶם	דְּבָרֵינוּ			
זְקֵנָהּ	זְקֵנוֹ	זְקֵנֵךְ	זְקֵנְךָ	זְקֵנִי	זְקַן	זָקֵן	S.
זְקֵנָן	זְקֵנָם	זְקַנְכֶן	זְקַנְכֶם	זְקֵנֵנוּ			
זְקֵנֶיהָ	זְקֵנָיו	זְקֵנַיִךְ	זְקֵנֶיךָ	זְקֵנַי	זִקְנֵי	זְקֵנִים	P.
זִקְנֵיהֶן	זִקְנֵיהֶם	זִקְנֵיכֶן	זִקְנֵיכֶם	זְקֵנֵינוּ			

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	Constr.	Absol.
צִדְקָתָהּ	צִדְקָתוֹ	צִדְקָתֵךְ	צִדְקָתְךָ	צִדְקָתִי	צִדְקַת	S. צְדָקָה
צִדְקָתָן	צִדְקָתָם	צִדְקַתְכֶן	צִדְקַתְכֶם	צִדְקָתֵנוּ		
צִדְקוֹתֶיהָ	צִדְקוֹתָיו	צִדְקוֹתַיִךְ	צִדְקוֹתֶיךָ	צִדְקוֹתַי	צִדְקוֹת	P. צְדָקוֹת
צִדְקוֹתֵיהֶן	צִדְקוֹתֵיהֶם	צִדְקוֹתֵיכֶן	צִדְקוֹתֵיכֶם	צִדְקוֹתֵינוּ		
עֲצָתָהּ	עֲצָתוֹ	עֲצָתֵךְ	עֲצָתְךָ	עֲצָתִי	עֲצַת	S. עֵצָה
עֲצָתָן	עֲצָתָם	עֲצַתְכֶן	עֲצַתְכֶם	עֲצָתֵנוּ		
עֲצוֹתֶיהָ	עֲצוֹתָיו	עֲצוֹתַיִךְ	עֲצוֹתֶיךָ	עֲצוֹתַי	עֲצוֹת	P. עֵצוֹת
עֲצוֹתֵיהֶן	עֲצוֹתֵיהֶם	עֲצוֹתֵיכֶן	עֲצוֹתֵיכֶם	עֲצוֹתֵינוּ		

Nach dieser Biegung gehen z. B.

חָכָם (חֲכַם חֲכָמִים חַכְמֵי) נָהָר (נְהָרִים נַהֲרֵי u. נְהָרוֹת נַהֲרוֹת) קְעָרָה (קַעֲרַת קַעֲרָתִי ꝛc. קְעָרוֹת קַעֲרוֹת קַעֲרוֹתַי ꝛc.) בְּרָכָה עֵדָה עָנָף לֵבָב עֵנָב שֵׂעָר תּוֹעֵבָה נְבֵלָה u. m. dgl. N. B. גָּמָל (שְׁפָן קָטָן) hat גְּמַלִּי גְּמַלְּךָ ꝛc. גְּמַלִּים גְּמַלֵּי גְּמַלַּי ꝛc.

חָרָשׁ und פָּרָשׁ gehen nach der ersten Declination.
In בָּמָה צָרָה רָעָה מְעָרָה bleibt das vorletzte Kamez unverändert, diese gehen also nach der 2ten Declination.

Die Nomina der 4 folgenden Declinationen sind alle Penultima (מִלְעֵיל) und bleiben im Constructus Singular unverändert.

Die fünfte lautet nämlich so:

קָדְשָׁהּ	קָדְשׁוֹ	קָדְשֵׁךְ	קָדְשְׁךָ	קָדְשִׁי	קֹדֶשׁ	S. קֹדֶשׁ
קָדְשָׁן	קָדְשָׁם	קָדְשְׁכֶן	קָדְשְׁכֶם	קָדְשֵׁנוּ		
קָדָשֶׁיהָ	קָדָשָׁיו	קָדָשַׁיִךְ	קָדָשֶׁיךָ	קָדָשַׁי	קָדְשֵׁי	Pl. קָדָשִׁים
קָדְשֵׁיהֶן	קָדְשֵׁיהֶם	קָדְשֵׁיכֶן	קָדְשֵׁיכֶם	קָדָשֵׁינוּ		

S. גֹּרֶן גֹּרֶן גָּרְנִי גָּרְנְךָ גָּרְנֵךְ גָּרְנוֹ גָּרְנָהּ
גָּרְנֵנוּ גָּרְנְכֶם גָּרְנְכֶן גָּרְנָם גָּרְנָן
Pl. גְּרָנוֹת גָּרְנוֹת גָּרְנוֹתַי גָּרְנוֹתֶיךָ גָּרְנוֹתַיִךְ גָּרְנוֹתָיו גָּרְנוֹתֶיהָ
גָּרְנוֹתֵינוּ גָּרְנוֹתֵיכֶם גָּרְנוֹתֵיכֶן גָּרְנוֹתֵיהֶם גָּרְנוֹתֵיהֶן

Hiernach gehen z. B.

אֹזֶן, חֹדֶשׁ, שֹׁרֶשׁ מִשְׁקֹלֶת, קְטֹרֶת אֹכֶל בֹּשֶׁת פֹּעַל
גֹּבַהּ צֹהַר זֹהַר אֹרַח רֹחַב תֹּאַר אֹהֶל.

(Beide letztere gehen auch nach der 2. Decl. denn man hat auch תְּאָרוֹ אָהֳלֵי אֹהָלִים) u. m. dgl.

Die sechste Declination geht folgendermaßen:

Singular בֶּגֶד בֶּגֶד בִּגְדִי בִּגְדְךָ בִּגְדֵךְ בִּגְדוֹ בִּגְדָהּ
בִּגְדֵנוּ בִּגְדְכֶם בִּגְדְכֶן בִּגְדָם בִּגְדָן
Plural בְּגָדִים בִּגְדֵי בְּגָדַי בְּגָדֶיךָ בְּגָדַיִךְ בְּגָדָיו בְּגָדֶיהָ
בְּגָדֵינוּ בִּגְדֵיכֶם בִּגְדֵיכֶן בִּגְדֵיהֶם בִּגְדֵיהֶן
Eben so דֶּשֶׁן, צֶדֶק, צֶמֶר, נֶדֶר, נֵזֶר, זֵכֶר, סֵפֶר מֵצַח
שֵׁבֶט, אֵשֶׁת, לֶקַח, יֶשַׁע, פֶּרַח, פֶּתַח, צֶמַח, בֶּרֶךְ
(בִּרְכַּיִם בִּרְכֵּי בִּרְכֶּיךָ בִּרְכָּיו ꝛc.) u. m. dgl.

Singular חֵלֶק חֵלֶק חֶלְקִי חֶלְקְךָ חֶלְקֵךְ חֶלְקוֹ חֶלְקָהּ
חֶלְקֵנוּ חֶלְקְכֶם חֶלְקְכֶן חֶלְקָם חֶלְקָן
Plural חֲלָקִים חֶלְקֵי חֲלָקַי חֲלָקֶיךָ חֲלָקַיִךְ חֲלָקָיו חֲלָקֶיהָ
חֲלָקֵינוּ חֶלְקֵיכֶם חֶלְקֵיכֶן חֶלְקֵיהֶם חֶלְקֵיהֶן
(Eben so חֵפֶץ עֵזֶר עֵדֶר עֵגֶל עֵרֶךְ אֵצֶל)

Die siebente Declination lautet so:

Singular מֶלֶךְ מַלְכִּי מַלְכְּךָ מַלְכֵּךְ מַלְכּוֹ מַלְכָּהּ
מַלְכֵּנוּ מַלְכְּכֶם מַלְכְּכֶן מַלְכָּם מַלְכָּן

Plural מְלָכִים מַלְכֵי מְלָכַי מְלָכֶיךָ מְלָכַיִךְ מְלָכָיו מְלָכֶיהָ
מְלָכֵינוּ מַלְכֵיכֶם מַלְכֵיכֶן מַלְכֵיהֶם מַלְכֵיהֶן

S. אֶרֶץ אֶרֶץ אַרְצִי אַרְצְךָ אַרְצֵךְ אַרְצוֹ אַרְצָהּ
(הָאָרֶץ) אַרְצֵנוּ אַרְצְכֶם אַרְצְכֶן אַרְצָם אַרְצָן

P. אֲרָצוֹת אַרְצוֹת אַרְצוֹתַי אַרְצוֹתֶיךָ אַרְצוֹתַיִךְ אַרְצוֹתָיו אַרְצוֹתֶיהָ
אַרְצוֹתֵינוּ אַרְצוֹתֵיכֶם אַרְצוֹתֵיכֶן אַרְצוֹתֵיהֶם אַרְצוֹתֵיהֶן

Eben so כֶּרֶם אֶבֶן אֶלֶף עֶבֶד יֶלֶד כֶּסֶף חֶסֶד צֶמֶר גֶּפֶן דֶּרֶךְ חֶרֶב נַחֲלַת אַדֶּרֶת עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת מַמְלֶכֶת חוֹתֶמֶת מִשְׁמֶרֶת, רֶגֶל (u. קֶרֶן) רַגְלַיִם רַגְלֵי רַגְלֶיךָ רַגְלָיו (ꝛc.

Singular נַעַר נַעַר נַעֲרִי נַעַרְךָ נַעֲרֵךְ נַעֲרוֹ נַעֲרָהּ
נַעֲרֵנוּ נַעַרְכֶם נַעַרְכֶן נַעֲרָם נַעֲרָן

Plural נְעָרִים נַעֲרֵי נְעָרַי נְעָרֶיךָ נְעָרַיִךְ נְעָרָיו נְעָרֶיהָ
נְעָרֵינוּ נַעֲרֵיכֶם נַעֲרֵיכֶן נַעֲרֵיהֶם נַעֲרֵיהֶן

Eben so תּוֹלַעַת שַׁעַר טַעַם נַעַל. מַעַל בַּעַר u. dgl.

Die achte Declination begreift diejenigen Penultima, deren vorletzter Buchstabe ו oder י ist, und die also auch im Construct. sing. einer Veränderung fähig sind, z. B.

S. אַיִל אֵיל אֵילִי אֵילְךָ אֵילֵךְ אֵילוֹ אֵילָהּ
אֵילֵנוּ אֵילְכֶם אֵילְכֶן אֵילָם אֵילָן

P. אֵילִים אֵילֵי אֵילַי אֵילֶיךָ אֵילַיִךְ אֵילָיו אֵילֶיהָ
אֵילֵינוּ אֵילֵיכֶם אֵילֵיכֶן אֵילֵיהֶם אֵילֵיהֶן

S. לַיִל (לַיְלָה) לֵיל לֵילִי לֵילְךָ ꝛc.
P. לֵילוֹת לֵילוֹת לֵילוֹתַי לֵילוֹתֶיךָ לֵילוֹתַיִךְ לֵילוֹתָיו לֵילוֹתֶיהָ
לֵילוֹתֵינוּ לֵילוֹתֵיכֶם לֵילוֹתֵיכֶן לֵילוֹתֵיהֶם לֵילוֹתֵיהֶן

Eben so זַיִת חַיִל (חֲיָלִים u. חֵילִים) בַּיִת (בָּתִּים בָּתֵּי בָּתַּי בָּתֶּיךָ ꝛc.) יַיִן עַיִן (עֵינַיִם u. עֲיָנוֹת עֵינוֹת)

Singular אֹזֶן אוֹזֶן אוֹזְנִי אָזְנְךָ אוֹזְנֵךְ אוֹזְנוֹ אוֹזְנָהּ
אוֹזְנֵנוּ אוֹזְנְכֶם אָזְנְכֶן אוֹזְנָם אוֹזְנָן
Plural אוֹזְנַיִם אוֹזְנֵי אָזְנַי אוֹזְנֶיךָ אוֹזְנַיִךְ אוֹזְנָיו אוֹזְנֶיהָ
אוֹזְנֵינוּ אָזְנֵיכֶם אָזְנֵיכֶן אָזְנֵיהֶם אָזְנֵיהֶן

Eben so מָוֶת תָּוֶךְ עָוֶל (לֶעָוֶל עַוְלִי עַוְלוֹ (letzteres hat auch

---

Die **neunte** Declination endlich enthält Nennwörter, welche in der Biegung zusammen gezogen (contrahirt) werden, so daß entweder der 2te oder der 3te Wurzelbuchstabe herausfällt, z. B.

Singular קָנֶה קְנֵה קְנִי קָנְךָ קָנֵךְ קָנֵהוּ (קָנוֹ) קָנָהּ
קָנֵנוּ קָנְכֶם קָנְכֶן קָנָם קָנָן
Plural קָנִים קְנֵי קָנַי קָנֶיךָ קָנַיִךְ קָנָיו קָנֶיהָ
קָנֵינוּ קְנֵיכֶם קְנֵיכֶן קְנֵיהֶם קְנֵיהֶן

Eben so שָׂדֶה מִקְנֶה (מִקְנֵה מִקְנִי מִקְנְךָ מִקְנֵהוּ ꝛc.) מַעֲשֶׂה (מַעֲשְׂךָ מַעֲשֵׂכֶם) מַחֲנֶה מַרְאֶה מַשְׁקֶה מַטֶּה (מַטּוֹת) רֵעֶה קָצֶה נָוֶה עָלֶה חוֹזֶה רֹאֶה u. dgl.

Sing. אָב (אַב) אֲבִי אָבִי אָבִיךָ אָבִיךְ אָבִיו אָבִיהָ
(אָח, אֲחִי) אָבִינוּ אֲבִיכֶם אֲבִיכֶן אֲבִיהֶם אֲבִיהֶן
Plural אָבוֹת אֲבוֹת אֲבוֹתַי אֲבוֹתֶיךָ אֲבוֹתַיִךְ אֲבוֹתָיו אֲבוֹתֶיהָ
אֲבוֹתֵינוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֲבוֹתֵיכֶן אֲבוֹתֵיהֶם אֲבוֹתֵיהֶן
אַחִים אֲחֵי אַחַי אַחֶיךָ אַחַיִךְ אֶחָיו אַחֶיהָ
אַחֵינוּ אֲחֵיכֶם אֲחֵיכֶן אֲחֵיהֶם אֲחֵיהֶן

Sing. בֵּן/בֶּן (בֶּן/בַּן) בְּנִי בִּנְךָ בְּנֵךְ בְּנוֹ בְּנָהּ

(שֵׁם) שֵׁם (שֶׁם) בְּנֵנוּ בִּנְכֶם בִּנְכֶן בְּנָם בְּנָן

Plural בָּנִים בְּנֵי בָּנַי בָּנֶיךָ בָּנַיִךְ בָּנָיו בָּנֶיהָ

בָּנֵינוּ בְּנֵיכֶם בְּנֵיכֶן בְּנֵיהֶם בְּנֵיהֶן

שֵׁמוֹת שְׁמוֹת שְׁמוֹתַי שְׁמוֹתֶיךָ שְׁמוֹתַיִךְ שְׁמוֹתָיו שְׁמוֹתֶיהָ

שְׁמוֹתֵינוּ שְׁמֹתֵיכֶם שְׁמוֹתֵיכֶן שְׁמֹתֵיהֶם שְׁמֹתֵיהֶן

Sing. לֵב לֵב (לֶב) לִבִּי לִבְּךָ לִבֵּךְ לִבּוֹ לִבָּהּ

לִבֵּנוּ לִבְּכֶם לִבְּכֶן לִבָּם לִבָּן

Plural לִבּוֹת לִבּוֹת לִבּוֹתַי לִבּוֹתֶיךָ u. s. w.

Eben so אֵם עֵת חֵן חֵץ קֵץ צֵל מָגֵן עֵז שֵׁן (קֵן קִנִּי)

סַף פַּת צַד בַּת (בָּנוֹת בְּנוֹת בְּנוֹתַי ꝛc.)

Singular חֹק חֹק (חָק) חֻקִּי חֻקְּךָ (חָקְךָ) חֻקֵּךְ חֻקּוֹ חֻקָּהּ

חֻקֵּנוּ חֻקְּכֶם (חָקְכֶם) חֻקְּכֶן חֻקָּם חֻקָּן

Plural חֻקִּים חֻקֵּי חֻקַּי חֻקֶּיךָ חֻקַּיִךְ חֻקָּיו חֻקֶּיהָ

חֻקֵּינוּ חֻקֵּיכֶם חֻקֵּיכֶן חֻקֵּיהֶם חֻקֵּיהֶן

Ebenso עַל, תֹּם, חֹם, אֹדֶם, מָעוֹז, עֹז

Singular כְּלִי כְּלִי כֶּלְיִי כֶּלְיְךָ כֶּלְיֵךְ כֶּלְיוֹ כֶּלְיָהּ

(כֶּלִי) כֶּלְיֵנוּ כֶּלְיְכֶם כֶּלְיְכֶן כֶּלְיָם כֶּלְיָן

Plural כֵּלִים כְּלֵי כֵּלַי כֵּלֶיךָ כֵּלַיִךְ כֵּלָיו כֵּלֶיהָ

כֵּלֵינוּ כְּלֵיכֶם כְּלֵיכֶן כְּלֵיהֶם כְּלֵיהֶן

Eben so gehen z. B.

חֲצִי, עֲדִי, שְׁבִי (שֶׁבְיְךָ, שֶׁבְיוֹ ꝛc.) מְעִים חֳלִי, מְרִי,

פְּרִי (פֶּרְיִי, פֶּרְיְךָ, פִּרְיוֹ ꝛc.)

Zahlwörter.

		Communis.	Feminin.	Masculin.		
			אֶחָת אַחַת	אֶחָד אַחַד	1	א
כ	20	עֶשְׂרִים	שְׁתַּיִם שְׁתֵּי	שְׁנַיִם שְׁנֵי	2	ב
ל	30	שְׁלֹשִׁים	שָׁלֹשׁ (שְׁלָשׁ)	שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת	3	ג
מ	40	אַרְבָּעִים	אַרְבַּע אַרְבַּע	אַרְבָּעָה אַרְבַּעַת	4	ד
נ	50	חֲמִשִּׁים	חָמֵשׁ חֲמֵשׁ	חֲמִשָּׁה חֲמֵשֶׁת	5	ה
ס	60	שִׁשִּׁים	שֵׁשׁ (שָׁשׁ)	שִׁשָּׁה שֵׁשֶׁת	6	ו
ע	70	שִׁבְעִים	שֶׁבַע שְׁבַע	שִׁבְעָה שִׁבְעַת	7	ז
פ	80	שְׁמֹנִים	שְׁמֹנֶה שְׁמֹנֵה	שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת	8	ח
צ	90	תִּשְׁעִים	תֵּשַׁע תְּשַׁע	תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת	9	ט
ק	100	מֵאָה	עֶשֶׂר עֶשֶׂר	עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת	10	י
ר	200	מָאתַיִם	אַחַת עֶשְׂרֵה	אַחַד עָשָׂר	11	יא
ש	300	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	עַשְׁתֵּי —	עַשְׁתֵּי עָשָׂר		
ת	400	אַרְבַּע מֵאוֹת	שְׁתֵּים —	שְׁנֵים עָשָׂר	12	יב
		u. s. w.	שְׁלֹשׁ —	שְׁלֹשָׁה —	13	יג
	1000	אֶלֶף	אַרְבַּע —	אַרְבָּעָה —	14	יד
	2000	אַלְפַּיִם	חֲמֵשׁ —	חֲמִשָּׁה —	15	טו
	3000	שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	שֵׁשׁ —	שִׁשָּׁה —	16	טז
		אַרְבַּעַת אֲלָפִים	שְׁבַע —	שִׁבְעָה —	17	יז
	4000		שְׁמֹנֶה —	שְׁמֹנָה —	18	יח
		u. s. w.	תְּשַׁע —	תִּשְׁעָה —	19	יט

Von den Wurzelbuchstaben (שרש)

Fast alle Wörter der hebräischen Sprache haben drei Stammbuchstaben, welche die Wurzel, (שרש Radix) und den Grundbegriff des Wortes enthalten; die übrigen Buchstaben, welche die Nebenumstände — Zahl, Geschlecht, Zeit und andere Verhältnisse — anzeigen, heißen Bedienungsbuchstaben (שמשות Serviles). So sind z. B. in אֶשְׁמָרְךָ (ich werde dich hüten) die drei Buchstaben שמר Radicales, und bezeichnen den Grundbegriff hüten, א u. ך aber sind Serviles, und drücken die nähern Bestimmungen aus: ich werde — dich.

In dieser Hinsicht nun zerfallen die 22 hebräischen Buchstaben in zwei gleiche Theile; eilf derselben nämlich חס פרט גוע צדק (Schone den Zweig des gerechten Stammes) können nur Wurzelbuchstaben seyn. Die übrigen eilf, nämlich אלינו כתב משה (an uns schrieb Moses) können so wohl Radicales als serviles seyn; wobei noch zu bemerken ist, daß die Buchstaben אלבש nur dann serviles seyn können, wenn sie zu Anfang (vor der Radix) des Wortes stehen, sonst gehören sie zur Wurzel.

Für jede Radix nimmt man gewöhnjich das Wort פעל als Norm (Muster), so daß der erste Radical allemal פ, der zweite ע, und der dritte ל genennt wird; so ist in dem obigen Beispiel das ש — (פעל) פ

das מ — — ע

und das ר — — ל.

Von dem Zeitwort (פעל, Verbum).

Der wirkende Zustand — eine Handlung — kann auf viererlei Art ausgedrückt werden; nämlich 1.) einfach (pure) ohne weitere Nebenbegriffe, dazu hat man im Hebräischen die Form פָּעַל welche auch deswegen gar kein Characterzeichen (סימן הבנין) hat, und daher קַל (leicht) heißt, z. B. שָׁמַר hüten, לָמַד lernen, שָׁבַר brechen, אָכַל essen und m. dgl.

Nach dieser Form gehen so wohl transitiva (פעלים יוצאים) wobei man nämlich fragen kann: wen? od. was?; als auch, und zwar meistens, intransitiva (פעלים עומדים) wo diese Fragen nicht statt finden, wie גָּדַל, חָלָה, הָלַךְ u. m. dgl.

Die passive Form dazu ist נִפְעַל deren Characterzeichen נ (u. vor einem Kehlbuchstaben ע ח ה א — נֶ) ist; welches aber, wenn ihm noch ein anderer Buchstabe vorhergeht, herausgestoßen, und durch ein Dagesch forte ersetzt wird z. B. נִשְׁמַר er wurde gehütet; futur. יִשָּׁמֵר er wird gehütet werden. נֶאֱכַל futur: יֵאָכֵל u. s. w.

Diese Form (נפעל) ist auch oft 1.) reflexiv. z. B. הִשָּׁמֵר sich hüten, הִוָּעֵץ sich berathen, הִנָּחֵם sich bedenken u. dgl. — 2.) inchoativ (ein Anfang, Entstehen, Werden bezeichnend) z. B. von הָיָה seyn, נִהְיָה werden; von חָלָה krank seyn, נֶחֱלָה krank werden, erkranken; von הָלַךְ gehen, נֶהֱלַךְ langsam

einher gehen, schleichen. u. dgl. — 3.) Deponens (die Stelle des קַל vertretend) z. B. נִשְׁבַּע schwören, נֶאֱנַח seufzen, נִשְׁקַף נִלְחַם נִבְהַל, u. m. dgl.

Die zweite Art ist intensive, verstärkend; d. h. die Handlung geschieht mit Nachdruck und Kraftäußerung, dieses wird mit der Form פִּעֵל ausgedrückt, deren Characterzeichen ein Dagesch f. im zweiten Wurzelbuchstaben ist. z. B. שִׁבֵּר er hat zerschmettert, אִכֵּל er hat verzehrt, שִׁמֵּר er hat bewacht, לִמֵּד er hat gelehrt, הִלֵּךְ er ist stark, (emsig) fortgeschritten; auch: hin und her-umhergehen (S. 222.) Von חָזַק stark seyn: חִזֵּק stärken —. אָבַד zu Grunde gehen: אִבֵּד zu Grunde richten, vertilgen —. שָׁלַח schicken, senden: שִׁלַּח fortschicken, entlassen —.

Oft unterscheidet sich auch die Bedeutung des פִּעֵל wenig von der des קַל, besonders bei solchen Zeitwörtern, die im קַל nur selten oder gar nicht gebräuchlich sind, wie צִוָּה, דִּבֵּר בֵּרֵךְ מֵאֵן u. m. dgl. —

Zuweilen drückt das פִּעֵל auch eine dem קַל oder הפעיל entgegengesetzte Handlung aus, wenn diese nämlich mehr Kraftäußerung erfordert; z. B. סִקֵּל Steine auflesen, wegnehmen; דִּשֵּׁן Asche wegräumen; שֵׁרֵשׁ entwurzeln, mit der Wurzel herausreißen. u. m. dgl. —

Die dazu gehörige passive Form ist פֻּעַל, und hat ebenfalls ein Dagesch f. im 2ten Radical; z. B. שֻׁבַּר zerschmettert werden; שֻׁמַּר bewacht werden; לֻמַּד belehrt werden. u. dgl. —

Die dritte Art zeigt an, daß man die Handlung nicht selbst verrichtet, sondern sie blos veranstaltet oder mittelbar darauf wirket, also: factitiv oder causativ: bewirkende Art. — Dazu ist für's Active die Form הִפְעִיל und fürs Passive die Form הָפְעַל (od. הֻפְעַל). Beide haben das Characterzeichen ה vor dem 1ten Radical; und zwar hat das Active הִפְעִיל auch noch ein י nach dem 2ten Radical, welches aber, so oft ein Schwa quiescens darauf folgt, wieder wegfällt. z. B. הִשְׁמִיר er ließ hüten; הֶאֱכִיל er machte essen, er speiste. הִשְׁמַרְתָּ הֶאֱכַלְנוּ הֶאֱכַלְתִּי ꝛc.

Das Verbum, welches im קַל intransitiv ist, wird im הִפְעִיל transitiv. z. B. עָמַד stehen, הֶעֱמִיד stellen; הָלַךְ gehen, הוֹלִיךְ führen; יָשַׁב sitzen, הוֹשִׁיב setzen; בּוֹא kommen, הֵבִיא bringen. Hat es aber schon in קַל od. doch in פִּעֵל eine transitive Bedeutung: so macht es die Form הִפְעִיל zu einem doppelten Transitiv, d. h. es erscheinen alsdann zwei wirkende Subjecte, wie in: אָכַל essen (אִכֵּל verzehren) הֶאֱכִיל zu essen geben, speisen machen. יָנַק saugen, הֵינִיק säugen. קָדַשׁ heilig seyn, קִדֵּשׁ heiligen, הִקְדִּישׁ weihen, als

Heiligthum bestimmen, (machen oder bewirken, daß etwas geheiligt werde.) בָּשַׁל kochen (neutrum) aestuare, בִּשֵּׁל kochen (activ.) coquere. הִבְשִׁיל das Kochen befördern, zur Reife bringen. בָּעַר brennen, entzünden ardere, ardescere, flagrare. בִּעֵר brennen, verbrennen urere, הִבְעִיר brennen machen, anzünden, verbrennen comburere.

Oft auch hat die Bedeutung des הִפְעִיל nichts unterscheidendes vom קַל wie in: הִשְׁלִיךְ, הִכָּה הִשְׁקִיף u. dgl. Und einige Infinitiva dieser Form werden häufig adverbialiter gebraucht z. B. הַשְׁכֵּם früh, fleißig, oft. הֵיטֵב gut, wohl. sehr u. dgl.

Die vierte Art endlich ist: die (auf das Subject selbst) zurückwirkende — reciproc oder reflexiv, und wird in der Form הִתְפַּעֵל ausgedrückt, die ein dreifaches Characterzeichen hat, nämlich ה ת vor dem ersten und ein Dagesch f. in dem zweiten Radical. z. B. הִתְמַכֵּר sich verkaufen, sich preisgeben, הִתְנַחֵם sich trösten, הִתְפַּשֵּׁט sich ausziehen. הִתְנַשֵּׂא sich erheben.

Es findet sich auch hievon (zwar nur selten) die passive Form הָתְפָּעֵל z. B. הָתְפָּקְדוּ sie ließen sich zählen, mustern, הֻטַּמְּאָה, הֻכַּבֵּס u. a.

Mit der Form הִתְפָּעֵל wird auch oft eine Scheinhandlung ausgedrückt, wie הִתְנַכֵּר (S. 34. u. 211.) sich fremd stellen. הִתְעַשֵּׁר sich reich machen, reich thun, הִתְרוֹשֵׁשׁ sich arm stellen u. m. dgl.

Des Wohllauts wegen wird das 2te Characterzeichen ת nach dem ersten Radical gesetzt, wenn dieser einer der Zahn-(Zisch-)Buchstaben צ ש ס ז ist*. wie in הִשְׁתַּמֵּר הִסְתַּתֵּר, הִצְטַדֵּק הִזְדַּמֵּן, הִזְדַּכֵּךְ (Bei צ verwandelt sich nämlich das ת in ט, und bei ז verwandelt es sich in ד.)

Ist endlich der 1te Radical einer der Zungenbuchstaben 'ת. 'ט 'ד: so bleibt das Characterzeichen ת ganz weg, und wird durch ein Dagesch f. ersetzt; z. B. הִדַּמָּה, הִדַּבֵּר, הִתַּמֵּם, הִטַּמֵּא, הִטַּהֵר. Zuweilen geschieht dieß auch vor נ und כ; wie in הִכּוֹנֵן und הִנַּבֵּא.

Zur Conjugation eines hebräischen Zeitworts gehören also die sieben Formen (בִּנְיָנִים), wovon 3 active, 3 passive und 1 Reciproc. nämlich:

---

*) In Hinsicht der Aussprache bringt man die 22 hebräischen Buchstaben in fünf Klassen; nach den fünf Sprachgliedmaßen (Organen) durch welche sie hervorgebracht werden. א ה ח ע sind nämlich Kehl-Buchstaben (Gutturales) ג י כ ק Gaumen-, ד ט ל נ ר ת Zungen-, ז ס ש צ Zahn-, und ב ו מ ף Lippen-Buchstaben. Diejenigen, welche einerlei Ursprungs sind, verwechseln sich oft unter einander. So haben z. B. פסע פסח und פשע einerlei Grundbedeutung; ebenso עלז, עלם, u. עלץ; מלט und פלט; נשב נשף, נשם; רגל und רכל; זעק צעק und חמץ u. חמס; פוק u. פוג; רטש u. נטש; שאג; u. m. dgl.

Hithpael. Hophal. Hiphil. Pual. Piel. Niphal. Kal.
פָּקַד נִפְקַד פִּקֵּד פֻּקַּד הִפְקִיד הָפְקַד הִתְפַּקֵּד

Ein jedes transitive Verbum könnte eigentlich diese 7 Formen annehmen; da aber der größte Theil der hebräischen Literatur verloren gegangen, so finden sich nur noch sehr wenige Verba, die (wie פקד, בקע, גלה u dgl.) in allen diesen Formen vorkommen. Nun können wir zwar aus einem vorgefundenen Activo das ihm entsprechende Passivum bilden, also von קִדֵּשׁ — קֻדַּשׁ von הִקְדִּישׁ (od. הִקְדִּשׁ) — הָקְדַּשׁ von מְחַסֵּר — מְחֻסָּר von הִצְדַּקְתִּי — הֻצְדַּקְתִּי u. dgl.; oder auch umgekehrt, aus einem Passivo ein Activum, wie von טֻבַּע — טִבַּע u. dgl.

Aber wir können doch nicht willkührlich von einer Art auf die andere schließen, so daß wir z. B. von einem פִּעֵל oder הִפְעִיל (wie von צִוָּה, מִהֵר, הִשְׁכִּים, הִשְׁלִיךְ) ein קַל oder נִפְעַל bilden könnten; denn der Hebräer hat diese Verba zur Bezeichnung dieses Begriffes vielleicht nie anders als in den vorgefundenen Formen gebraucht, mit den uns jetzt fehlenden Formen aber, mag er wohl ganz andere Begriffe verbunden und ausgedrückt haben.

Zeitformen (tempora) giebt es im Hebräischen eigentlich nur zwei, nämlich ein Präteritum (עָבָר vergangene Zeit) worin das Subject durch die hinten angehängten Pronombuchstaben תהימו"ן angedeutet wird —

und ein **Futurum** (עָתִיד zukünftige Zeit) wo die Person durch die Vorsetzbuchstaben (Präfixa) אית״ן, das Geschlecht und die Zahl aber mit den hinten zugefügten Buchstaben יונ״ה bezeichnet werden —. Das **Präsens** wird vermittelst des Particip. ausgedrückt, indem man nämlich die persönlichen Fürwörter:

אָנֹכִי (אֲנִי), אַתָּה, אַתְּ, הוּא, הִיא, אֲנַחְנוּ 2c.

dazu setzet. z. B. אָנֹכִי שֹׁמֵר ich hüte (wörtl. ich bin ein hütender) f. אָנֹכִי שֹׁמֶרֶת — אַתָּה לֹמֵד du lernst. הוּא כֹּתֵב er schr. 2c.

Das **Imperfectum** wird aus dem Futuro gebildet, indem man diesem nämlich וַ (in der 1ten Pers. — וָ) vorsetzt, z. B. וַתִּשְׁמֹר du hütetest (od. sie hütete) וָאֹמַר ich sprach, וַיִּשְׁלַח er sendete, וַיְדַבֵּר er redete. Dieses ist das sogenannte Vav conversivum futuri (ו׳ הַהִפּוּךְ) verwandelndes ו. —*

Es giebt aber noch ein anderes ו׳ הַהִפּוּךְ welches

---

*) Dieses ו Conversivum, so wie auch die vorgesetzte Partikel אַל bewirkt oft ein Hinaufrücken des Accents von Ultima auf Penultimam; wenn nämlich zwischen den 2 letzten Vocalen kein נח־נראה (Schwa quies. oder Dagesch f.) sich befindet. Und diese Veränderung des Worttons macht dann meistens eine Verwandlung der Vocale nothwendig.

z. B. vom Futur. נָסֹב, תָּקוּם, תָּשׁוּב, יֵלֵךְ

Imperfect. וַנָּסָב, וַתָּקָם, וַתָּשָׁב, וַיֵּלֶךְ

So auch von תִּפְנֶה — אַל־תֵּפֶן von יֶחֱרֶה — אַל־יִחַר u. m. dgl.

dem Präterito vorgesetzt wird, um daraus ein Futurum (oder besser: ein Präsens Conjunctivi) zu bilden, z. B. וְיִשְׁמֹר er wird (soll) hüten, oder: daß er hüte, וְאָהַבְתָּ du sollst lieben, od. daß du liebest; וַהֲקִימֹתִי ich will errichten; dieses ו nennt man Vav conversivum praeteriti, und man erkennt u. unterscheidet es dadurch von dem Vav copulativo (ו׳ הָעִטּוּף) — dem es, der Punctation nach, ganz ähnlich sieht — daß 1.) gewöhnlich ein anderes Verbum im Imperativ. oder Futur. ihm vorhergeht; und 2.) daß da, wo zwischen den beiden letzten Vocalen des Wortes kein lit. quiescens vorkömmt, der Accent weiter hinab rückt, d. h. von Penultima auf Ultima (מלרע) zu stehen kommt; also וְאָמַרְתָּ (מלעיל) und du hast gesprochen, aber וְאָמַרְתָּ (מלרע) du wirst (würdest, möchtest ꝛc.) sprechen וְזָכַרְתִּי und ich habe gedacht; וְזָכַרְתִּי ich werde (will, soll, möchte ꝛc.) denken. u. dgl. (Vgl. S. XI)

Ist ein solches Verbum obliquum mit dem Subject verbunden: so muß dieses immer nachstehen z. B. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה Moses sprach; וְאָמַר פַּרְעֹה Pharo wird sprechen.

Für den Conjunctiv hat man im Hebräischen keine besondere Form, er wird nur zuweilen durch das vorgesetzte אַחֲלַי, לוּא, לוּ bejahend, und durch לוּלֵי oder לוּלֵא verneinend, bezeichent.

Der Imperativ (צווי die gebietende Art) ist nur

in der zweiten Person und nur bejahend (affirmativ) gebräuchlich; für die 3te Person, oder verneinend (negativ, prohibitiv) wird allemal das Futurum gesetzt, und zwar mit לֹא um einen verbietenden Befehl, mit אַל (oder אַל־נָא) um eine Bitte und Ermahnung auszudrücken. Die passiven Formen פֻּעַל und הָפְעַל haben aber gar keinen Imperativ; weil man eigentlich dem nur befiehlt, der etwas thun und wirken, nicht aber dem der etwas leiden soll. Darum können auch selbst im נִפְעַל nur solche Verba einen Imperativ haben, welche entweder Deponens (wie הִלָּחֵם, הִשָּׁעֲנוּ, הִשָּׁבַע ec.) od. reflexiv sind, wie: הִשָּׁמֵר hüte dich! הֵחָבֵא verbirg dich! u. dgl.

Um eine Bitte auszudrücken, wird dem Imperativ das Wörtchen נָא oder auch nur ein ה hinten angehängt; z. B. זְכָר־נָא oder זָכְרָה gedenke doch! שְׁמָר־נָא od. שָׁמְרָה bewahre doch! Dieses ה optativum bekommt auch das Futurum um ein Wollen oder Wünschen damit anzudeuten, z. B. אֶזְכְּרָה ich will (möchte) gedenken; אֵלְכָה ich möchte (wollte gerne) gehen. Ueberhaupt wird das Futur. durchgehends aus dem Imperativ (durch die Präfixa א ת י נ) gebildet, u. dieser ist (im Masc. sing.) immer gleichlautend mit dem Infinitiv.

Der Infinitiv hat meistens eine dreifache Gestalt: שְׁמֹר (einsilbig, als Radix), שָׁמוֹר (wo gleichsam der Redeton darauf liegt) u. שָׁמְרָה. (עֲשׂוֹת, עֲשׂה, עָשׂה, יְדֹעַ, דֵּעָה, דַּעַת; נָתֹן, נְתֹן, תֵּת)

Seiner Natur nach ist der Infinitiv 1.) ein Nennwort (Nomen abstractum) denn es ist der Name der Handlung selbst, und nimmt daher nicht allein die Suffixa הכנוים an; (z. B. שָׁמְרִי, שָׁמְרוֹ, 2c.) sondern auch die Casus-Zeichen ב כ ל מ wie: בְּשָׁמְר im Hüten, כְּשָׁמְר als Hüten, לִשְׁמֹר zu h., מִשְּׁמֹר vom hüten, oder: nicht zu hüten, מִגֶּשֶׁת, כְּגֶשֶׁת, לָגֶשֶׁת, בְּגֶשֶׁת לָתֵת, בְּתֵת, מִתֵּת u. dgl. 2.) Als Zeitwort – und besonders als Gerundium — d. h. mit ב כ ל מ wird er (so wie in andern Sprachen das Particip.) zur Verbindung zweier Säze gebraucht; z. B.

בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה 2c. וּבְנֻחֹה יֹאמַר*) 2c.
Als (wann, indem) die Lade wegzog, sprach Moses . .
Und wann (als 2c.) sie sich niederließ, sprach er . . .
(proficiscente arcâ, præfabatur Moses . . . Eâ autem consistente, dicebat . . .) כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ הַדֶּלֶת (2. König. 6, 32.) Wann (so bald, als) der Bote an-

*) Die (bereits vergangene) Handlung stehet hier im Futur יאמר weil dieses oft geschah, oder zu geschehen pflegte. So z. B. ואד יעלה מן הארץ (1. Mos. 2, 6.) כן יהיה תמיד, הענן יכסנו. (4. Mos. 9, 16—23.) ככה יעשה איוב כל הימים (Hiob 1, 5.) u. v. dgl. (So haben auch אז und טרם gewöhnlich das Futurum nach sich.) Soll aber angedeutet werden, daß die Handlung noch fortdauert: so wird sie gewöhnlich im Präterito ausgedrückt. z. B. הלא שמעת בתי (Ruth 2, 8.) ואתנה ידעתן (1. Mos. 31, 6.) שכבתי ואישנה הקיצתי (Ps. 3, 6.) u. dgl.

langt, schließet die Thüre zu. Venienti nuntio, ostium claud'itis!

Das Participium (בינוני) wird ganz als Adjectiv betrachtet, u. viele Nomina darnach gebildet; (z. B. שׁוֹמֵר רוֹעֶה, רוֹאֶה, חוֹזֶה, רוֹקֵם, צוֹרֵף, מַשְׁקֶה u. dgl.). Ein Verbum transitivum hat aber hier 1) ein Partic. präs. activum בינוני פּוֹעֵל wie die angeführten Beispiele, 2.) ein Partic. präs. passiv. בינוני נִפְעָל (z. B. נִשְׁמָר, נִרְאֶה, &c.) und 3.) ein Particip Präteritum passiv. בינוני פָּעוּל (z. B. שָׁמוּר, פָּתוּחַ, רָאוּי &c.) Das Letztere hat eine active Form u. eine passive Bedeutung. Also: קוֹרֵא ein rufender, einer der da ruft; נִקְרָא der eben jetzt gerufen (eingeladen) wird; קָרוּא der gerufene (der bereits gerufen, od. eingeladen ist. — הַשּׁוֹעֵר סוֹגֵר der Pförtner schließet zu; הַשַּׁעַר סָגוּר, das Thor ist bereits geschlossen; aber הַשַּׁעַר נִסְגָּר, das Thor wird eben jetzt geschlossen. — פּוֹתֵחַ der da aufthut; השער פָּתוּחַ d. Th. ist aufgethan, geöffent; השער נִפְתָּח d. Th. wird (jetzt eben) geöffenet.

Von den Conjugationen (גזרות)

In Hinsicht der Verschiedenheit in der Biegungsart mancher Zeitwörter, bringet man füglich alle Verba in acht Klassen oder Conjugationen (גזרות).

Zur ersten (שְׁלֵמִים) gehören näml. solche, deren 3 Wurzelbuchstaben durchaus vernehmbar sind, und durch alle Abwandlungen, in der Aussprache gehört werden. Es darf also der 1te Radical keiner von den Buchstaben אני seyn, der 2te — darf kein ו oder י; der 3te — kein א oder ה und dieser mit dem 2ten Radical nicht einerlei Buchstabe seyn. Nach dieser 1ten Conjug. (die allen übrigen zum Grunde liegt) gehen z. B. שפט, פקד, למד, שמר דרך, דבר, זכר, גאל, שמן, קבר, שלם u. v. A. dgl.

Die zweite Conjugation (חסרי פ נ) begreift solche Verba, deren 1ter Radical ein נ ist, und welches — wenn der darauffolgende 2te Wurzelbuchst. kein Guttural א ה ח ע ist — so oft es ein Schwa quiescens haben müßte, wegfällt, und durch Dagesch f. ersetzt wird. Darnach gehen z. B. נשל, נבל, נפל, נזר, נדר, נגע, נגש, נגש, נטש u. dgl. Auch לקח u. לתע so wie mehrere, deren 1ter Radical י und der 2. צ ist, (wie יצת, יצע, יצב, יצג) gehören hieher.

Die dritte Conjug. (נחי פ א) enthält eigentlich nur die 7 Verba אבד, אבה, אהב, אחז, אכל, אמר, אפה Im Futuro Kal quiescirt der 1te Radical א und die Präformanten (א י ת נ) haben Cholom; in der 1ten Person sing. bleibt das א Radical ganz weg, z. B. אָמַר יאכל, נאכל, תאמר ꝛc.

Alle andere Verba, deren 1ter Radical א ist, gehen völlig nach der 1. Conjug. (שְׁלֵמִים) nur daß das א

wo es ein Schwa haben sollte, als Guttural — mit Schwa compositum (חטף־פתח ֲ : חטף־סגול ֱ oder חטף־קמץ ֳ) punctirt wird; die Präformanten aber bekommen alsdann immer denjenigen Vocal, womit das darauffolgende Schwa compositum zusammengesetzt ist. z. B. תַּאֲגֹר, יֶאֱסֹף, אֶאֱסֹר ꝛc. Ist der 1. Wurzelbuchst. ein anderer guttural (ה ח ע) so bekommen die Präformanten schon im Kal meistens Patach wie: תַּחְרֹשׁ, תַּהֲרֹג, יַהֲלֹךְ, יַעֲבֹד, יַחְקֹר ꝛc. Doch bekommen sie auch zuweilen (besonders das א am öftersten) Segol, wie: תֶּחְסַר, יֶחֱטָא, אֶעֱבֹד ꝛc.

Zur vierten Conjug. (נחי פ״י) gehören die Verba, deren 1ter Radical י ist. Bei einigen derselben haben die Präformanten im קל Chirik mit quiescirendem י Radical nach sich, diese machen dann das ganze הפעיל mit Zere; z. B. ינק fut. אִינַק, תִּינַק ꝛc. Hiphil: הֵינִיק, הֵינִיקָה u.s.w. Part. Hi. מֵינִיק u. s. w. Fut. Hi. אֵינִיק u.s.w. Bei andern haben die Präformanten fut. Kal — Zere (meistens mit Weglassung des י Radic.) und diese machen das Hiphil mit Cholem; z. B. ילד fut. Kal: אֵלֵד, תֵּלֵד u. s. w. Hiphil: אוֹלִיד, הוֹלִיד, מוֹלִיד u. s. w. Der 1te Radical derselben ist aber auch eigentlich ו welches in allen übrigen Formen (außer dem קל) wieder seine Stelle einnimmt. (wie in הִתְוַכַּח, הִתְוַדַּע u. dgl.)

Das Verbum ירש macht jedoch von der obigen Re-

gel eine Ausnahme; denn dieß hat fut. Kal אִירַשׁ ꝛc. und im Hiphil dennoch יוֹרִישׁ הוֹרִישׁ u. ſ. w.

Beiſpiele dieſer 4ten Conjugation ſind noch: ישב יסף, יטב, יכח, ידע, ירד, ילך. Letzteres (ילך) iſt defectiv. denn im קַל fehlt ihm das Präteritum und die Participia, welche daher von dem gleichbedeutenden הלך entlehnt werden müſſen.

Die fünfte Conjugation (נחי ע״ו u. ע״י) begreift die Verba, deren 2ter Radical ein ו oder י quiescens iſt. Im Präterit. Kal wird das Wort contrahirt (ſtatt קוּם קָמְתָּ. קָם — קוֹמְתָּ) ſonſt quiescirt blos der 2te Radic. (אָקוּם, אָשִׁיר u. ſ. w.) und der Accent rückt hinauf zum 1ten Wurzelbuchſt., daher auch die Präformanten — dieſer Nähe des Accents wegen — hier durchgehends Kamez, haben.

Da in den Verbis ע״י der 1te Radic. ſchon in קל Chirik hat (wie יָשִׁיר, אָבִין u. ſ. w.) ſo kann das fut. Hiphil nicht an der Form, ſondern blos aus dem Zuſammenhang (Context) erkannt werden.

In פִּעֵל, פֻּעַל und הִתְפַּעֵל wird — weil der quiescirende 2te Radic. nicht verdoppelt werden kann — der 3te Wurzelbuchſtab dafür verdoppelt. alſo: כּוֹנֵן קוֹמֵם הִתְקוֹמֵם u. m. dgl.

Zur Uebung dienen z. B.

בוז, בוס, גור, דוש, זון, מוט, מוך, נוח, סור, רוץ שום, שוב, שות.

Die Verba ע״ן und ע״י deren 1ter od. 3ter Wurzelbuchst. ein **Guttural** ist, gehen meistens nach der **ersten** Conjug. (שלמים) z. B. אֵיב, חִיֵּב, הָוָה, גָיַע, עִוֵּת Und diejenigen, deren 3te Radical ein ה ist, gehen blos nach der 7ten Conjugation (z. B. קוה, רוה, עוה, אוה)

Zur **sechsten** Conjug. (נחי ל״א) gehören die Verba, deren **letzter** Radical ein א ist; welches durchgehends quiescirt, weswegen auch der 2. Wurzelbuchst. einen **langen** (gedehnten)* Vocal — **Kamez** oder **Zere** (selten **Cholom**) bekommt. Der 1. Radical und die Präformanten werden in dieser und in der folgenden 7ten Conjugation völlig nach שִׁלֵּמִים punctirt.

Darnach gehen z. B. מלא, ברא. חבא, חטא, קרא, מצא

Letzteres macht das Präteritum mit **Zere** (מִלֵּאתָ, מִלֵּאתִי u. s. w.)

Die **siebente** Conjugation (נחי ל״ה) begreift die Verba, deren letzter Radical ein **quiescirendes** ה ist. So oft dieses ein Schwa haben müßte, verwandelt es sich in י, quiescens (also für: נִגְלְהָתָ, גָּלְהָתִי wird גָּלִיתִי

---

*) Im Hebräischen unterscheidet man gewöhnlich 5 **lange** oder gedehnte Vocale, die in dem Spruche אֵל אָבִי הוּא טוֹב und 5 **kurze** oder geschärfte Vocale, die in dem Satze גַּם מִכָּל־פֶּשַׁע enthalten sind. Die ersten haben gerne ein נַח־נִסְתָּר lit. quiescens) oder doch den Accent, die letztern hingegen meistens ein נַח־נִרְאֶה (einen vocallosen Consonanten, nach sich.

נִגְלֵית u. s. w.) wo aber der vorhergehende (2. Wurzel-) Buchstabe ein Schwa bekäme: fällt das ה ganz weg, und sein Vocal rückt eine Stelle hinauf, d. h. das Wort wird contrahirt (also für: גְּלְהוּ, גְּלְהִים, גְּלְהוֹת u. s. w. wird גְּלוּ, גְּלִים, גְּלוֹת u. s. w.) Nur die 3te Pers. fem. Präterit. macht aus גָּלְהָה u. נִגְלְהָה u. s. w. גָּלְתָה, נִגְלְתָה u. s. w.

Mit dem ו convers. fut. (zuweilen auch ohne dasselbe) fällt das ה Radical weg, und sein Vocal (Segol, oder wegen eines Kehlbuchst. — Patach) rückt hinauf, weil dann der Accent penultima kommen muß; wie: וַיִּבֶן וַיֶּרֶב u. s. w. וַיֶּרֶב וַיִּפֶן וַיִּתַע u. s. w. Hiph. אַל־יִחַר, וַיִּשַׁע, וַהִּתַע Bei וַיַּעַשׂ, וַיַּעַל, וַיַּרְא u. dgl. muß es der Zusammenhang lehren, ob es קַל oder הִפְעִיל ist. — Einige haben dann ein gedoppeltes Schwa am Ende des Wortes. z. B. אַל־יֵשְׁטְ, וַיֵּשְׁתְּ, וַיַּשְׁקְ, וַיֵּרְדְּ, וַיִּפְתְּ, וַיִּשְׁבְּ, וַיֵּבְךְּ

Die Verba ל״ה deren Endbuchstabe durch's מַפִּיק ausgesprochen wird, wie תָּמַהּ, כָּמַהּ, גָּבַהּ, נָגַהּ gehen völlig nach der 1ten Conj. שלמים

Nach dieser Conjugation gehen sehr viele Verba, wie: בנה פנה דלה היה זכה חלה חנה חסה כרה כלה. x.

Zur achten Conjugation (כפולים) gehören die Verba deren 2ter und 3ter Radical einerlei Buchstabe ist, wie סבב, גלל u. dgl. — Hier fällt der 2te Radical meistens weg, und sein Vocal kommt auf den ersten Wurzelbuchst.; also für סָבַב, סָבַבְתָּ, סָבַבְתִּי u. s. w. סַב (f. סַבָּה) סַבּוֹתִי, סַבּוֹתָ u. s. w. Futur. für אֶסְבֹּב, תִּסְבֹּב, יִסְבֹּב x.

יָסֹב, תָּסֹב, אָסֹב ꝛc. Die Präformanten müssen hier (wie in ע״ו) wegen der Nähe des Accentes, ein Kamez bekommen, welches aber da, wo ein Dagesch darauffolgt, wieder wegfällt; also: fut. Niphal תִּסַּב אֶסַּב ꝛc.

Der 1te Radic. hat in קל und נפעל gewöhnlich Cholom, welches sich aber mit ו Convers. in seinen kurzen Vocal Komez verwandelt z. B. וַתָּעָז, וַיָּסָב ꝛc.; im הפעיל hat er (des wegbleibenden י Characterist. wegen) gewöhnlich Zere, das mit ו Convers. in Segol übergehet, wie וַיָּדֶק, וַיָּגֶל ꝛc.; hat aber der 1te Radic. ein Dagesch: so bleibt sein Zere unverändert, z. B. וַתָּמֵר וַיָּסֵב u. dgl. — im הפעל hat er durchgehends Pathach. —

Der 3te Radical bekommt — so oft es sich thun läßt — ein Dagesch Compensativ., wenn er nämlich nicht gerade der letzte Buchst. des Wortes, und kein א׳ ה׳ ח׳ ע׳ ר׳ ist.

Im Piel, Pual, und Hithpael wird, des Wohllauts wegen, statt des Dagesch Characterist. (wodurch ein Buchstabe dreifach gehört würde) lieber ein ו quiescens gesetzt, also: הִשְׁתּוֹמֵם, הִתְרוֹשֵׁשׁ, סוֹבֵב סוֹבֵב; oder es wird auch nur der erste Radical dafür verdoppelt, wie הִתְמַרְמֵר, גִּלְגֵּל, הִתְחַלְחַל u. dgl.

Viele Verba dieser Conjugation gehen auch völlig nach der 1ten (שלמים) wie הִתְחַנֵּן, הִתְפַּלֵּל u. m. dgl.

Zur Uebung mögen dienen:

ברר גלל גנן דלל זמם הלל מרר סכך שמם תמם.

Präteritum (עבר)

	3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1. Com.
שלמים	שָׁמַר	שָֽׁמְרָה	שָׁמַרְתָּ	שָׁמַרְתְּ	שָׁמַרְתִּי
פ נ	נָגַשׁ				
פ א	אָכַל				
פ י	יָלַד				
ע ו	קָם	קָמָה	קַמְתָּ	קַמְתְּ	קַמְתִּי
ל א	מָצָא	מָצְאָה	מָצָאתָ	מָצָאת	מָצָאתִי
ל ה	גָּלָה	גָּלְתָה	גָּלִיתָ	גָּלִית	גָּלִיתִי
כפולים	סַב	סַבָּה	סַבְתָּ	סַבְתְּ	סַבְתִּי

Futurum (עתיד)

1. c.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.	1. c. p.
אֶשְׁמֹר	תִּשְׁמֹר	תִּשְׁמְרִי	יִשְׁמֹר	תִּשְׁמֹר	נִשְׁמֹר
אֶגַּשׁ	תִּגַּשׁ	תִּגְּשִׁי	יִגַּשׁ	תִּגַּשׁ	נִגַּשׁ
אֹכַל	תֹּאכַל	תֹּאכְלִי	יֹאכַל	תֹּאכַל	נֹאכַל
אֵלֵד	תֵּלֵד	תֵּלְדִי	יֵלֵד	תֵּלֵד	נֵלֵד
אָקוּם	תָּקוּם	תָּקוּמִי	יָקוּם	תָּקוּם	נָקוּם
אֶמְצָא	תִּמְצָא	תִּמְצְאִי	יִמְצָא	תִּמְצָא	נִמְצָא
אֶגְלֶה	תִּגְלֶה	תִּגְלִי	יִגְלֶה	תִּגְלֶה	נִגְלֶה
אָסֹב	תָּסֹב	תָּסֹבִּי	יָסֹב	תָּסֹב	נָסֹב

Particip. praesens activum (בינוני פועל)

Singular.		Plural.	
שֹׁמֵר	שֹׁמֶרֶת (שֹׁמְרָה)	שֹׁמְרִים	שֹׁמְרוֹת
נֹגֵשׁ			
אֹכֵל			
יֹלֵד			
קָם	קָמָה	קָמִים	קָמוֹת
מֹצֵא	מֹצְאָה	מֹצְאִים	מֹצְאוֹת
גֹּלֶה	גֹּלָה	גֹּלִים	גֹּלוֹת
סֹב	סֹבָה	סֹבִים	סֹבוֹת

3. c. p.	2. m. p.	2. f. p.	1. c. p.	Infinitiv. (מָקוֹר)	
שָׁמְרוּ	שְׁמַרְתֶּם	שְׁמַרְתֶּן	שָׁמַרְנוּ	שָׁמוֹר	שְׁמֹר
				נָגוֹשׁ	גֶּשֶׁת
	אֲכַלְתֶּם	אֲכַלְתֶּן		אָכוֹל	אֱכֹל
				יָלוֹד	לֶדֶת
קָמוּ	קַמְתֶּם	קַמְתֶּן	קַמְנוּ	קוֹם	קוּם
מָצְאוּ	מְצָאתֶם	מְצָאתֶן	מָצָאנוּ	מָצֹא	מְצֹא
גָּלוּ	גְּלִיתֶם	גְּלִיתֶן	גָּלִינוּ	גָּלֹה	גְּלוֹת
סַבּוּ	סַבּוֹתֶם	סַבּוֹתֶן	סַבּוֹנוּ	סָבֹב	סֹב

2. m. p.	2 u. 3. f. p.	3. m. p.	Imperativ. (צִוּוּי)			
תִּשְׁמְרוּ	תִּשְׁמֹרְנָה	יִשְׁמְרוּ	שְׁמֹר	שִׁמְרִי	שִׁמְרוּ	שְׁמֹרְנָה
תִּגְּשׁוּ	תִּגַּשְׁנָה	יִגְּשׁוּ	גַּשׁ	גְּשִׁי	גְּשׁוּ	גַּשְׁנָה
תֹּאכְלוּ	תֹּאכַלְנָה	יֹאכְלוּ	אֱכֹל	אִכְלִי	אִכְלוּ	אֱכֹלְנָה
תֵּלְדוּ	תֵּלַדְנָה	יֵלְדוּ	לֵד	לְדִי	לְדוּ	לֵדְנָה
תָּקוּמוּ	תְּקוּמֶנָה	יָקוּמוּ	קוּם	קוּמִי	קוּמוּ	קֹמְנָה
תִּמְצְאוּ	תִּמְצֶאנָה	יִמְצְאוּ	מְצָא	מִצְאִי	מִצְאוּ	מְצֶאנָה
תִּגְלוּ	תִּגְלֶינָה	יִגְלוּ	גְּלֵה	גְּלִי	גְּלוּ	גְּלֶינָה
תָּסֹבּוּ	תְּסֻבֶּינָה	יָסֹבּוּ	סֹב	סֹבִּי	סֹבּוּ	סֻבֶּינָה

Particip. Präterit. Passiv.

Singul.		Plural.	
שָׁמוּר	שְׁמוּרָה	שְׁמוּרִים	שְׁמוּרוֹת
נָגוּשׁ			
אָכוּל	אֲכוּלָה	אֲ־	אֲ־
יָלוּד			
קוּם	קוּמָה	קוּמִים	קוּמוֹת
מָצוּא	מְצוּאָה	מְצוּאִים	מְצוּאוֹת
גָּלוּי	גְּלוּיָה	גְּלוּיִים	גְּלוּיוֹת
סָבוּב	סְבוּבָה	סְבוּבִים	סְבוּבוֹת

Praeteritum (נִפְעַל)

1. com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
נִשְׁמַרְתִּי	נִשְׁמַרְתְּ	נִשְׁמַרְתָּ	נִשְׁמְרָה	נִשְׁמַר
נִ־גַּשְׁתִּי	נִ־גַּשְׁתְּ	נִ־גַּשְׁתָּ	נִ־גְּשָׁה	נִ־גַּשׁ
נֶאֱכַלְתִּי	נֶאֱכַלְתְּ	נֶאֱכַלְתָּ	נֶאֶכְלָה	נֶאֱכַל
נוֹלַדְתִּי	נוֹלַדְתְּ	נוֹלַדְתָּ	נוֹלְדָה	נוֹלַד
נְקוּמוֹתִי	נְקוּמוֹת	נְקוּמוֹתָ	נָקוֹמָה	נָקוֹם
נִמְצֵאתִי	נִמְצֵאת	נִמְצֵאתָ	נִמְצְאָה	נִמְצָא
נִגְלֵיתִי	נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ	נִגְלְתָה	נִגְלָה
נְסַ־בֹּתִי	נְסַ־בֹּת	נְסַ־בֹּתָ	נָסַ־בָּה	נָסַ־ב

Futurum (נִפְעַל)

1. c. p.	3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.
נִשָּׁמֵר	תִּשָּׁמֵר	יִשָּׁמֵר	תִּשָּׁמְרִי	תִּשָּׁמֵר	אֶשָּׁמֵר
					אֶנָּגֵשׁ
נֵאָכֵל	תֵּאָכֵל	יֵאָכֵל	תֵּאָכְלִי	תֵּאָכֵל	אֵאָכֵל
נִוָּלֵד	תִּוָּלֵד	יִוָּלֵד	תִּוָּלְדִי	תִּוָּלֵד	אִוָּלֵד
נִקּוֹם	תִּקּוֹם	יִקּוֹם	תִּקּוֹמִי	תִּקּוֹם	אִקּוֹם
נִמָּצֵא	תִּמָּצֵא	יִמָּצֵא	תִּמָּצְאִי	תִּמָּצֵא	אִמָּצֵא
נִגָּלֶה	תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	אִגָּלֶה
נִס־ב	תִּס־ב	יִס־ב	תִּס־בִּי	תִּס־ב	אִס־ב

Participium

Plural		Singular	
נִשְׁמָרוֹת	נִשְׁמָרִים	נִשְׁמָרָה	נִשְׁמָר
נִ־גָּשׁוֹת	נִ־גָּשִׁים	נִ־גָּשָׁה	נִ־גָּשׁ
נֶאֱכָלוֹת	נֶאֱכָלִים	נֶאֱכָלָה	נֶאֱכָל
נוֹלָדוֹת	נוֹלָדִים	נוֹלָדָה	נוֹלָד
נְקוֹמוֹת	נְקוֹמִים	נְקוֹמָה	נָקוֹם
[illegible]אוֹת	נִמְצָאִים	נִמְצָאָה	נִמְצָא
נִגְלוֹת	נִגְלִים	נִגְלָה	נִגְלֶה
נְסַ־בּוֹת	נְסַ־בִּים	נְסַ־בָּה	נָסָ־ב

3. c. p.	2. m. p.	2. f. p.	1. c. p.	Infinitiv (מקוֹר)
נִשְׁמְרוּ	נִשְׁמַרְתֶּם	־תֶּן	נִשְׁמַרְנוּ	נִשְׁמוֹר הִשָּׁמֵר
נ־גְּשׁוּ	נ־גַּשְׁתֶּם	־תֶּן	נ־גַּשְׁנוּ	נ־גַּשׁ הִנָּגֵשׁ
נֶאֶכְלוּ	נֶאֱכַלְתֶּם	־תֶּן	נֶאֱכַלְנוּ	נֶאֱכֹל הֵאָכֵל
נוֹלְדוּ	נוֹלַדְתֶּם	־תֶּן	נוֹלַדְנוּ	נוֹלַד הִוָּלֵד
נָקוֹמוּ	נְקוּמֹתֶם	־תֶּן	נְקוּמֹנוּ	נָקוֹם הִקּוֹם
נִמְצְאוּ	נִמְצֵאתֶם	־תֶּן	נִמְצֵאנוּ	נִמְצָא הִמָּצֵא
נִגְלוּ	נִגְלֵיתֶם	־תֶּן	נִגְלֵינוּ	נִגְלָה הִגָּלוֹת
נָסַ־בּוּ	נְסַ־בֹּתֶם	־תֶּן	נְסַ־בֹּנוּ	נָסֵ־ב הִסֵּ־ב

2. m. p.	2. u. 3. f. p.	3. m. p.	Imperativ. (צִוּוּי)
תִּשָּׁמְרוּ	־מַרְנָה	יִשָּׁמְרוּ	הִשָּׁמֵר ־מְרִי ־מְרוּ הִשָּׁמַרְנָה
			הִנָּגֵשׁ
תֵּאָכְלוּ	־כַלְנָה	יֵאָכְלוּ	הֵאָכֵל ־כְלִי ־כְלוּ הֵאָכַלְנָה
תִּוָּלְדוּ	־לַדְנָה	יִוָּלְדוּ	הִוָּלֵד ־לְדִי ־לְדוּ הִוָּלַדְנָה
תִּקּוֹמוּ	־מְנָה	יִקּוֹמוּ	הִקּוֹם ־וֹמִי ־מוּ הִקֹּמְנָה
תִּמָּצְאוּ	־צֶאנָה	יִמָּצְאוּ	הִמָּצֵא ־צְאִי ־צְאוּ הִמָּצֶאנָה
תִּגָּלוּ	־לֶינָה	יִגָּלוּ	הִגָּלֵה ־לִי ־לוּ הִגָּלֶינָה
תִּסַּ־בּוּ	־סַּבֶּנָה	יִסַּ־בּוּ	הִסֵּ־ב ־בִּי ־בּוּ הִסַּבֶּינָה

Praeteritum (פִּעֵל)

3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1. Com.
שִׁמֵּר	שִׁמְּרָה	שִׁמַּרְתָּ	שִׁמַּרְתְּ	שִׁמַּרְתִּי
נִגֵּשׁ				
אִכֵּל				
יִלֵּד				
קוֹמֵם	קוֹמְמָה	קוֹמַמְתָּ	קוֹמַמְתְּ	קוֹמַמְתִּי
מִצֵּא	מִצְּאָה	מִצֵּאתָ	מִצֵּאת	מִצֵּאתִי
גִּלָּה	גִּלְּתָה	גִּלִּיתָ	גִּלִּית	גִּלִּיתִי
סוֹבֵב	סוֹבְבָה	סוֹבַבְתָּ	סוֹבַבְתְּ	סוֹבַבְתִּי

Futurum (פִּעֵל)

1. c. m.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.	1. c. p.
אֲשַׁמֵּר	תְּשַׁמֵּר	תְּשַׁמְּרִי	יְשַׁמֵּר	תְּשַׁמֵּר	נְשַׁמֵּר
אֲנַגֵּשׁ					
אֲאַכֵּל					
אֲיַלֵּד					
אֲקוֹמֵם	תְּקוֹמֵם	תְּקוֹמְמִי	יְקוֹמֵם	תְּקוֹמֵם	נְקוֹמֵם
אֲמַצֵּא	תְּמַצֵּא	תְּמַצְּאִי	יְמַצֵּא	תְּמַצֵּא	נְמַצֵּא
אֲגַלֶּה	תְּגַלֶּה	תְּגַל־י	יְגַלֶּה	תְּגַלֶּה	נְגַלֶּה
אֲסוֹבֵב	תְּסוֹבֵב	תְּסוֹבְבִי	יְסוֹבֵב	תְּסוֹבֵב	נְסוֹבֵב

Particip. praesens activo.

Singular.		Plural.	
מְשַׁמֵּר	מְשַׁמְּרָה	מְשַׁמְּרִים	מְשַׁמְּרוֹת
מְנַגֵּשׁ			
מְאַכֵּל			
מְיַלֵּד			
מְקוֹמֵם	מְקוֹמְמָה	מְקוֹמְמִים	מְקוֹמְמוֹת
מְמַצֵּא	מְמַצְּאָה	מְמַצְּאִים	מְמַצְּאוֹת
מְגַלֶּה	מְגַלָּה	מְגַל־ים	מְגַל־וֹת
מְסוֹבֵב	מְסוֹבְבָה	מְסוֹבְבִים	מְסוֹבְבוֹת

Infinitiv. (מָקוֹר)	1. c. p.	2. f. p.	2. m. p.	3. c. p.
שַׁמֵּר	שִׁמַּרְנוּ	־תֶּן	שִׁמַּרְתֶּם	שִׁמְּרוּ
נַגֵּשׁ				
אַכֵּל				
יַלֵּד				
קוֹמֵם	קוֹמַמְנוּ	־תֶּן	קוֹמַמְתֶּם	קוֹמְמוּ
מַצֵּא (מַלֹּאת)	מִצֵּאנוּ	־תֶן	מִצֵּאתֶם	מִצְּאוּ
גַּלֵּה גַּלּוֹת	גִּלִּינוּ	־תֶן	גִּלִּיתֶם	גִּלּ־וּ
סוֹבֵב	סוֹבַבְנוּ	־תֶּן	סוֹבַבְתֶּם	סוֹבְבוּ

Imperativ. (צִוּוּי)	3. m. p.	2. u. 3. f. p.	3. m. p.
שַׁמֵּר ־מְּרִי ־מְּרוּ ־מֵּרְנָה	יְשַׁמְּרוּ	תְּשַׁמֵּרְנָה	תְּשַׁמְּרוּ
נַגֵּשׁ			
אַכֵּל			
יַלֵּד			
קוֹמֵם ־מְמִי ־מְמוּ ־מֵמְנָה	יְקוֹמְמוּ	תְּקוֹמֵמְנָה	תְּקוֹמְמוּ
מַצֵּא ־צְּאִי ־צְּאוּ ־צֶּאנָה	יְמַצְּאוּ	תְּמַצֶּאנָה	תְּמַצְּאוּ
גַּלֵּה גַּלִּ־י גַּלּ־וּ גַּלֶּינָה	יְגַלּ־וּ	תְּגַלֶּינָה	תְּגַלּ־וּ
סוֹבֵב ־בְבִי ־בְבוּ ־בֵבְנָה	יְסוֹבְבוּ	תְּסוֹבֵבְנָה	תְּסוֹבְבוּ

Particip. praeterit. passiv.

Plural.		Singular.	
מְשֻׁמָּרוֹת	מְשֻׁמָּרִים	מְשֻׁמָּרָה	מְשֻׁמָּר
			מְנֻגָּשׁ
			מְיֻלָּד
			מְאֻכָּל
מְקוֹמָמוֹת	מְקוֹמָמִים	מְקוֹמָמָה	מְקוֹמָם
מְמֻצָּאוֹת	מְמֻצָּאִים	מְמֻצָּאָה	מְמֻצָּא
מְגֻלּ־וֹת	מְגֻלִּים	מְגֻלָּה	מְגֻלֶּה
מְסוֹבָבוֹת	מְסוֹבָבִים	מְסוֹבָבָה	מְסוֹבָב

Praeteritum (עבר)

1. com.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
שָׁמַרְתִּי	שָׁמַרְתְּ	שָׁמַרְתָּ	שָׁמְרָה	שָׁמַר
				נָגַשׁ
				אָכַל
				יָלַד
קוֹמַמְתִּי	קוֹמַמְתְּ	קוֹמַמְתָּ	קוֹמְמָה	קוֹמֵם
מָצָאתִי	מָצָאת	מָצָאתָ	מָצְאָה	מָצָא
גָּלִיתִי	גָּלִית	גָּלִיתָ	גָּלְתָה	גָּלָה
סוֹבַבְתִּי	סוֹבַבְתְּ	סוֹבַבְתָּ	סוֹבְבָה	סוֹבֵב

Futurum (עתיד)

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. com.
תִּשְׁמֹר	יִשְׁמֹר	תִּשְׁמְרִי	תִּשְׁמֹר	אֶשְׁמֹר
				אֶנְגַּשׁ
				אֶאֱכֹל
				אֵילֵד
תְּקוֹמֵם	יְקוֹמֵם	תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמֵם	אֲקוֹמֵם
תִּמְצָא	יִמְצָא	תִּמְצְאִי	תִּמְצָא	אֶמְצָא
תִּגְלֶה	יִגְלֶה	תִּגְלִי	תִּגְלֶה	אֶגְלֶה
תְּסוֹבֵב	יְסוֹבֵב	תְּסוֹבְבִי	תְּסוֹבֵב	אֲסוֹבֵב

Particip. praesens

Plural		Singular	
שֹׁמְרוֹת	שֹׁמְרִים	שֹׁמְרָה	שֹׁמֵר
			נֹגֵשׁ
			אֹכֵל
			יֹלֵד
קוֹמְמוֹת	קוֹמְמִים	קוֹמְמָה	קוֹמֵם
מֹצְאוֹת	מֹצְאִים	מֹצְאָה	מֹצֵא
גֹּלוֹת	גֹּלִים	גֹּלָה	גֹּלֶה
סוֹבְבוֹת	סוֹבְבִים	סוֹבְבָה	סוֹבֵב

Infinitiv. (מקור)	1. c. p.	2. f. p.	2. m. p.	3. c. p.
שֻׁמַּר	שֻׁמַּרְנוּ	־תֶּן	שֻׁמַּרְתֶּם	שֻׁמְּרוּ
נֻגַּשׁ				
אֻכַּל				
יֻלַּד יֻלֶּדֶת				
קוֹמַם	קוֹמַמְנוּ	־תֶּן	קוֹמַמְתֶּם	קוֹמְמוּ
מֻצָּא מֻצֵּאת	מֻצֵּאנוּ	־תֶּן	מֻצֵּאתֶם	מֻצְּאוּ
גֻּלֵּה (גֻּלּוֹת)	גֻּלֵּינוּ	־תֶּן	גֻּלֵּיתֶם	גֻּלּוּ
סוֹבַב	סוֹבַבְנוּ	־תֶּן	סוֹבַבְתֶּם	סוֹבְבוּ

3. m. p.	2. u. 3. f. p.	2. m. p.	1. c. p.
יְשֻׁמְּרוּ	תְּשֻׁמַּרְנָה	תְּשֻׁמְּרוּ	נְשֻׁמַּר
יְקוֹמְמוּ	תְּקוֹמַמְנָה	תְּקוֹמְמוּ	נְקוֹמַם
יְמֻצְּאוּ	תְּמֻצֶּאנָה	תְּמֻצְּאוּ	נְמֻצָּא
יְגֻלּוּ	תְּגֻלֶּינָה	תְּגֻלּוּ	נְגֻלֶּה
יְסוֹבְבוּ	תְּסוֹבַבְנָה	תְּסוֹבְבוּ	נְסוֹבַב

Praeteritum (עבר)

3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1. c.
הִשְׁמִיר	הִשְׁמִירָה	הִשְׁמַרְתָּ	הִשְׁמַרְתְּ	הִשְׁמַרְתִּי
הִגִּישׁ	הִגִּישָׁה	הִגַּשְׁתָּ	הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתִּי
הֶאֱכִיל	הֶאֱכִילָה	הֶאֱכַלְתָּ	הֶאֱכַלְתְּ	הֶאֱכַלְתִּי
הוֹלִיד	הוֹלִידָה	הוֹלַדְתָּ	הוֹלַדְתְּ	הוֹלַדְתִּי
הֵקִים	הֵקִימָה	הֲקִימוֹתָ	הֲקִימוֹת	הֲקִימוֹתִי
הִמְצִיא	הִמְצִיאָה	הִמְצֵאתָ	הִמְצֵאת	הִמְצֵאתִי
הִגְלָה	הִגְלְתָה	הִגְלִיתָ	הִגְלִית	הִגְלֵיתִי
הֵסֵב	הֵסֵבָּה	הֲסִבּוֹתָ	הֲסִבּוֹת	הֲסִבּוֹתִי

Futurum (עתיד)

1. c.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.	1. c. p.
אַשְׁמִיר	תַּשְׁמִיר	תַּשְׁמִירִי	יַשְׁמִיר	תַּשְׁמִיר	נַשְׁמִיר
אַגִּישׁ	תַּגִּישׁ	תַּגִּישִׁי	יַגִּישׁ	תַּגִּישׁ	נַגִּישׁ
אַאֲכִיל	תַּאֲכִיל	תַּאֲכִילִי	יַאֲכִיל	תַּאֲכִיל	נַאֲכִיל
אוֹלִיד	תּוֹלִיד	תּוֹלִידִי	יוֹלִיד	תּוֹלִיד	נוֹלִיד
אָקִים	תָּקִים	תָּקִימִי	יָקִים	תָּקִים	נָקִים
אַמְצִיא	תַּמְצִיא	תַּמְצִיאִי	יַמְצִיא	תַּמְצִיא	נַמְצִיא
אַגְלֶה	תַּגְלֶה	תַּגְלִי	יַגְלֶה	תַּגְלֶה	נַגְלֶה
אָסֵב	תָּסֵב	תָּסֵבִּי	יָסֵב	תָּסֵב	נָסֵב

Particip. praesens activ.

Singular.		Plural.	
מַשְׁמִיר	מַשְׁמִירָה	מַשְׁמִירִים	מַשְׁמִירוֹת
מַגִּישׁ	מַגִּישָׁה	מַגִּישִׁים	מַגִּישׁוֹת
מַאֲכִיל	מַאֲכִילָה	מַאֲכִילִים	מַאֲכִילוֹת
מוֹלִיד	מוֹלִידָה	מוֹלִידִים	מוֹלִידוֹת
מֵקִים	מְקִימָה	מְקִימִים	מְקִימוֹת
מַמְצִיא	מַמְצִיאָה	מַמְצִיאִים	מַמְצִיאוֹת
מַגְלֶה	מַגְלָה	מַגְלִים	מַגְלוֹת
מֵסֵב	מְסִבָּה	מְסִבִּים	מְסִבּוֹת

3. c. p.	2. m. p.	2. f. p.	1. c. p.	Infinitiv. (מָקוֹר)	
הִשְׁמִירוּ	הִשְׁמַרְתֶּם	־תֶּן	הִשְׁמַרְנוּ	הַשְׁמֵר	הַשְׁמִיר
הִגִּישׁוּ	הִגַּשְׁתֶּם	־תֶּן	הִגַּשְׁנוּ	הַגֵּשׁ	הַגִּישׁ
הֶאֱכִילוּ	הֶאֱכַלְתֶּם	־תֶּן	הֶאֱכַלְנוּ	הַאֲכֵל	הַאֲכִיל
הוֹלִידוּ	הוֹלַדְתֶּם	־תֶּן	הוֹלַדְנוּ	הוֹלֵד	הוֹלִיד
הֵקִימוּ	הֲקִימוֹתֶם	־תֶּן	הֲקִימֹנוּ	הָקֵם	הָקִים
הִמְצִיאוּ	הִמְצֵאתֶם	־תֶּן	הִמְצֵאנוּ	הַמְצֵא	הַמְצִיא
הִגְלוּ	הִגְלִיתֶם	־תֶּן	הִגְלִינוּ	הַגְלֵה	הַגְלוֹת
הֵסַבּוּ	הֲסִבֹּתֶם	־תֶּן	הֲסִבֹּנוּ	הָסֵב	

2. m. p.	2. u. 3. f. p.	3. m. p.	Imperativ. (צִוּוּי)			
תַּשְׁמִירוּ	־מֵרְנָה	יַשְׁמִירוּ	הַשְׁמֵר	־מִירִי	־מִירוּ	הַשְׁמֵרְנָה
תַּגִּישׁוּ	־גֵּשְׁנָה	יַגִּישׁוּ	הַגֵּשׁ	־גִּישִׁי	־גִּישׁוּ	הַגֵּשְׁנָה
תַּאֲכִילוּ	־כֵלְנָה	יַאֲכִילוּ	הַאֲכֵל	־כִילִי	־כִילוּ	הַאֲכֵלְנָה
תּוֹלִידוּ	־לֵדְנָה	יוֹלִידוּ	הוֹלֵד	־לִידִי	־לִידוּ	הוֹלֵדְנָה
תָּקִימוּ	־קֵמְנָה	יָקִימוּ	הָקֵם	־קִימִי	־קִימוּ	הָקֵמְנָה
תַּמְצִיאוּ	־צֶאנָה	יַמְצִיאוּ	הַמְצֵא	־צִיאִי	־צִיאוּ	הַמְצֶאנָה
תַּגְלוּ	־לֶינָה	יַגְלוּ	הַגְלֵה	־גְלִי	־לוּ	הַגְלֶינָה
תָּסֵבּוּ	־סֵבֶּנָה	יָסֵבּוּ	הָסֵב	־סֵבִּי	־סֵבּוּ	הֲסִבֶּינָה

Particip. praeterit. passiv.

Singular.		Plural.	
מָשְׁמָר	מָשְׁמָרָה	מָשְׁמָרִים	מָשְׁמָרוֹת
מֻגָּשׁ	מֻגָּשָׁה	מֻגָּשִׁים	מֻגָּשׁוֹת
מָאֳכָל	מָאֳכָלָה	מָאֳכָלִים	מָאֳכָלוֹת
מוּלָד	מוּלָדָה	מוּלָדִים	מוּלָדוֹת
מוּקָם	מוּקָמָה	מוּקָמִים	מוּקָמוֹת
מָמְצָא	מָמְצָאָה	מָמְצָאִים	מָמְצָאוֹת
מָגְלֶה	מָגְלָה	מָגְלִים	מָגְלוֹת
מֻסָב	מֻסַבָּה	מֻסַבִּים	מֻסַבּוֹת

Präteritum (עבר)

1. c.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.
הָשְׁמַרְתִּי	הָשְׁמַרְתְּ	הָשְׁמַרְתָּ	הָשְׁמְרָה	הָשְׁמַר
הֻגַּשְׁתִּי	הֻגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתָּ	הֻגְּשָׁה	הֻגַּשׁ
הָאֳכַלְתִּי	הָאֳכַלְתְּ	הָאֳכַלְתָּ	הָאָכְלָה	הָאֳכַל
הוּלַדְתִּי	הוּלַדְתְּ	הוּלַדְתָּ	הוּלְדָה	הוּלַד
הוּקַמְתִּי	הוּקַמְתְּ	הוּקַמְתָּ	הוּקְמָה	הוּקַם
הָמְצֵאתִי	הָמְצֵאת	הָמְצֵאתָ	הָמְצְאָה	הָמְצָא
הָגְלֵיתִי	הָגְלֵית	הָגְלֵיתָ	הָגְלְתָה	הָגְלָה
הֻסַּבֹּתִי	הֻסַּבֹּת	הֻסַּבֹּתָ	הֻסַּבָּה	הֻסַּב

Futurum (עתיד)

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.
תָּשְׁמַר	יָשְׁמַר	תָּשְׁמְרִי	תָּשְׁמַר	אָשְׁמַר
תֻּגַּשׁ	יֻגַּשׁ	תֻּגְּשִׁי	תֻּגַּשׁ	אֻגַּשׁ
תָּאֳכַל	יָאֳכַל	תָּאָכְלִי	תָּאֳכַל	אָאֳכַל
תּוּלַד	יוּלַד	תּוּלְדִי	תּוּלַד	אוּלַד
תּוּקַם	יוּקַם	תּוּקְמִי	תּוּקַם	אוּקַם
תָּמְצָא	יָמְצָא	תָּמְצְאִי	תָּמְצָא	אָמְצָא
תָּגְלֶה	יָגְלֶה	תָּגְלִי	תָּגְלֶה	אָגְלֶה
תֻּסַּב	יוּסַב	תּוּסַבִּי	תּוּסַב	אֻסַּב

Particip. Präsens passivo.

Plural.		Singular.	
הָשְׁמָרוֹת	הָשְׁמָרִים	הָשְׁמָרָה	הָשְׁמָר
הֻגָּשׁוֹת	הֻגָּשִׁים	הֻגָּשָׁה	הֻגָּשׁ
הָאֳכָלוֹת	הָאֳכָלִים	הָאֳכָלָה	הָאֳכָל
הוּלָדוֹת	הוּלָדִים	הוּלָדָה	הוּלָד
הוּקָמוֹת	הוּקָמִים	הוּקָמָה	הוּקָם
הָמְצָאוֹת	הָמְצָאִים	הָמְצָאָה	הָמְצָא
הָגְלוֹת	הָגְלִים	הָגְלָה	הָגְלֶה
הוּסַבּוֹת	הוּסַבִּים	הוּסַבָּה	הוּסָב

Infinit. מקור	1. c. p.	2. f. p.	2. m. p.	3. c. p.
הָשְׁמַר	הָשְׁמַרְנוּ	־תֶּן	הָשְׁמַרְתֶּם	הָשְׁמְרוּ
הֻ־גַּשׁ הֻגֶּשֶׁת	הֻ־גַּשְׁנוּ	־תֶּן	הֻ־גַּשְׁתֶּם	הֻ־גְּשׁוּ
הָאֳכַל	הָאֳכַלְנוּ	־תֶּן	הָאֳכַלְתֶּם	הָאָכְלוּ
הוּלַד הֻלֶּדֶת	הוּלַדְנוּ	־תֶּן	הוּלַדְתֶּם	הוּלְדוּ
הוּקַם	הוּקַמְנוּ	־תֶּן	הוּקַמְתֶּם	הוּקְמוּ
הָמְצָא הָמְצֵאת	הָמְצֵאנוּ	־תֶּן	הָמְצֵאתֶם	הָמְצְאוּ
הָגְלֵה הָגְלוֹת	הָגְלֵינוּ	־תֶּן	הָגְלֵיתֶם	הָגְלוּ
הוּסַב	הֻסַ־בֹּנוּ	־תֶּן	הֻסַ־בּוֹתֶם	הֻסַ־בּוּ

3. m. p.	2 u. 3. f. p.	2. m. p.	1. c. p.
יָשְׁמְרוּ	תָּשְׁמַרְנָה	תָּשְׁמְרוּ	נָשְׁמַר
יֻ־גְּשׁוּ	תֻ־גַּשְׁנָה	תֻ־גְּשׁוּ	נֻ־גַּשׁ
יָאָכְלוּ	תָּאֳכַלְנָה	תָּאָכְלוּ	נָאֳכַל
יוּלְדוּ	תּוּלַדְנָה	תּוּלְדוּ	נוּלַד
יוּקְמוּ	תּוּקַמְנָה	תּוּקְמוּ	נוּקַם
יָמְצְאוּ	תָּמְצֶאנָה	תָּמְצְאוּ	נָמְצָא
יָגְלוּ	תָּגְלֶינָה	תָּגְלוּ	נָגְלֶה
יוּסַ־בּוּ	תֻּסַ־בֶּינָה	תּוּסַ־בּוּ	נוּסַ־ב

Præteritum (עבר)

3. m.	3. f.	2. m.	2. f.	1. com.
הִתְמַכֵּר	־מַכְּרָה	־מַכַּרְתָּ	־מַכַּרְתְּ	הִתְמַכַּרְתִּי
הִתְנַגֵּשׁ				
הִתְאַכֵּל				
הִתְיַלֵּד				
הִתְקוֹמֵם	־קֹמְמָה	־קֹמַמְתָּ	־קֹמַמְתְּ	הִתְקֹמַמְתִּי
הִתְמַצֵּא	־מַצְּאָה	־מַצֵּאתָ	־מַצֵּאת	הִתְמַצֵּאתִי
הִתְגַּלָּה	־גַּלְּתָה	־גַּלִּיתָ	־גַּלִּית	הִתְגַּלִּיתִי
הִתְגּוֹלֵל	־גּוֹלְלָה	גּוֹלַלְתָּ	־לַלְתְּ	הִתְגּוֹלַלְתִּי

Futurum (עתיד)

1. com.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.
אֶתְמַכֵּר	תִּתְמַכֵּר	תִּתְמַכְּרִי	יִתְמַכֵּר	תִּתְמַכֵּר
אֶתְנַגֵּשׁ				
אֶתְאַכֵּל				
אֶתְיַלֵּד				
אֶתְקוֹמֵם	תִּתְקֹמֵם	תִּתְקֹמְמִי	יִתְקוֹמֵם	תִּתְקֹמֵם
אֶתְמַצֵּא	תִּתְמַצֵּא	תִּתְמַצְּאִי	יִתְמַצֵּא	תִּתְמַצֵּא
אֶתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלִּ־י	יִתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה
אֶתְגּוֹלֵל	תִּתְגּוֹלֵל	תִּתְגֹּלְלִי	יִתְגּוֹלֵל	תִּתְגּוֹלֵל

Particip. præsens.

מִתְמַכֵּר	מִתְמַכְּרָה (כֶּרֶת)	מִתְמַכְּרִים	־וֹת
מִתְנַגֵּשׁ			
מִתְאַכֵּל			
מִתְיַלֵּד			
מִתְקוֹמֵם	מִתְקֹמְמָה	מִתְקוֹמְמִים	־וֹת
מִתְמַצֵּא	מִתְמַצְּאָה	מִתְמַצְּאִים	־וֹת
מִתְגַּלֶּה	מִתְגַּלָּה	מִתְגַּלִּ־ים	־וֹת
מִתְגּוֹלֵל	מִתְגּוֹלְלָה	מִתְגּוֹלְלִים	־וֹת

Infinit. מקור	1. c. p.	2. f. p.	2. m. p.	3. com. p.
הִתְמַכֵּר	הִתְמַכַּרְנוּ	־תֶּן	הִתְמַכַּרְתֶּם	הִתְמַכְּרוּ
הִתְנַגֵּשׁ				
הִתְאַכֵּל				
הִתְיַלֵּד				
הִתְקוֹמֵם	הִתְקוֹמַמְנוּ	־תֶּן	הִתְקוֹמַמְתֶּם	הִתְקוֹמְמוּ
הִתְמַצֵּא	הִתְמַצֵּאנוּ	־תֶּן	הִתְמַצֵּאתֶם	הִתְמַצְּאוּ
הִתְגַּלֶּה ([illegible])	הִתְגַּלִּינוּ	־תֶּן	הִתְגַּלִּיתֶם	הִתְגַּלּוּ
הִתְגּוֹלֵל	הִתְגּוֹלַלְנוּ	־תֶּן	הִתְגּוֹלַלְתֶּם	הִתְגּוֹלְלוּ

3. m. p.	2. u. 3. f. p.	2. m. p.	1. c. p.
יִתְמַכְּרוּ	תִּתְמַכֵּרְנָה	תִּתְמַכְּרוּ	נִתְמַכֵּר
יִתְקוֹמְמוּ	תִּתְקוֹמֵמְנָה	תִּתְקוֹמְמוּ	נִתְקוֹמֵם
יִתְמַצְּאוּ	תִּתְמַצֶּאנָה	תִּתְמַצְּאוּ	נִתְמַצֵּא
יִתְגַּלּוּ	תִּתְגַּלֶּינָה	תִּתְגַּלּוּ	נִתְגַּלֶּה
יִתְגּוֹלְלוּ	תִּתְגּוֹלֵלְנָה	תִּתְגּוֹלְלוּ	נִתְגּוֹלֵל

Imperativ. ([illegible])

הִתְמַכֵּרְנָה	הִתְמַכְּרוּ	הִתְמַכְּרִי	הִתְמַכֵּר
			הִתְנַגֵּשׁ
			הִתְאַכֵּל
			הִתְיַלֵּד
הִתְקוֹמֵמְנָה	הִתְקוֹמְמוּ	הִתְקוֹמְמִי	הִתְקוֹמֵם
הִתְמַצֶּאנָה	הִתְמַצְּאוּ	הִתְמַצְּאִי	הִתְמַצֵּא
הִתְגַּלֶּינָה	הִתְגַּלּוּ	הִתְגַּלִּי	הִתְגַּלֵּה
הִתְגּוֹלֵלְנָה	הִתְגּוֹלְלוּ	הִתְגּוֹלְלִי	הִתְ[illegible]

Bemerkungen.

1.

In dem bevorstehenden Paradigm. התפעל mußten für שמר und סבב — wegen der oben (S. XXIX) bemerkten Regel die Zischbuchstaben צ ש ס ז betreffend — andere Verba (מכר u. גלל) zu Normen gewählt werden. Von jenen würde das Hithpael heißen müßen:

הִשְׁתַּמֵּר הִשְׁתַּמְּרָה הִשְׁתַּמַּרְתָּ ꝛc. אֶשְׁתַּמֵּר תִּשְׁתַּמֵּר ꝛc.
מִשְׁתַּמֵּר ꝛc. הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבָה הִסְתּוֹבַבְתָּ ꝛc.
אֶסְתּוֹבֵב תִּסְתּוֹבֵב ꝛc. מִסְתּוֹבֵב ꝛc.

2.

Von der 3ten Pers. sing. Präteriti Kal findet sich eine dreifache Form, nämlich פָּעַל (als die gewöhnliche) פָּעֵל und פָּעֹל. (Siehe z. B. 2. B. Mos. 40, 35.) —

Die beiden lezt erwähnten Formen (־עֵל und ־עֹל) haben meistens nur solche Verba, die eine zufällige, d. h. eine solche Handlung bezeichnen, die nicht ganz in der Gewalt und Willkühr des Menschen ist, und welche man deswegen פעל מקרה (accidentiales) nennet. z. B. שָׁלֵם vollkommen-gesund seyn, זָקֵן altern, יָשֵׁן schlafen, מֵת sterben; יָכֹל können, vermögen, יָגֹר und יָרֵא fürchten (ebens. חָפֵץ, שָׂבֵא, קָטֹן u. dgl.) Diese Art Verba haben denn auch kein Participium, sondern blos dafür das Adjectivum, aus welchem sie eigentlich gebildet sind; also:

שְׁלֵם שְׁלֵמָה שְׁלֵמִים שְׁלֵמוֹת; זָקֵן זְקֵנָה זְקֵנִים זְקֵנוֹת; יָכֹל יְכֹלָה יְכֹלִים יְכֹלוֹת u. dgl.

3.

Auch im Futuro קל hat der 2te Radical diese dreifache Punctation, z. B. יִתֵּן, תִּלְמְדוּ, אֶלְמֹד; wie dieß auch schon aus den obigen Paradigmen zu ersehen ist: אֶשְׁמֹר, אֶגַּשׁ, אֵלֵךְ

Besonders ist da, wo der letzte oder vorletzte Buchstabe ע ח ה ist, die Patach-Form die gewöhnlichste, wie: יִנְהַג, תִּשְׁחַק, יִגְבַּה, תִּבְטַח

Ferner kann im Futuro הפעיל das י characteristicum weggelassen, und alsdann das Chirik in Zere verwandelt werden; also für אַגִּישׁ, תָּשִׁיב, נַשְׁלִיךְ, יָבִיא, יַפְקִיד rc. kann man auch sagen אַגֵּשׁ, תָּשֵׁב, נַשְׁלֵךְ, יָבֵא, יַפְקֵד

4.

Außer dem bereits oben (S. XXXVII) gesagten, daß die Kehlbuchstaben ע ח ה א statt eines שוא־נע gewöhnlich ein Schwa compositum annehmen, ist noch folgendes von den Gutturalen ע ח ה zu bemerken:

1.) Wo ein doppeltes Schwa stehen sollte (wie in der 2ten Pers. fem. präterit. הִגַּשְׁתְּ שָׁמַרְתְּ u. dgl. bekommt der vorletzte Buchstabe ein Patach, wie לָקַחַתְּ, הִגַּעַתְּ, שָׁמַעַתְּ u. dgl.

2.) Nehmen diese Buchstaben am Ende eines Wortes, das auf Cholom, Chirik, Schuruk oder Zere ausgeht, gern ein (überflüssiges) Patach furtiv (פתח גנובה)

* * * *

an, z. B. הוֹדִיעַ, הֵרִיחַ, שָׁמוּעַ, גָּבֹהַּ, יָדֵעַ
Was auch bei Nennwörtern oft der Fall ist, wie:
שָׁבוּעַ, רֵיחַ, נִיחוֹחַ u. dgl. (Vgl. S. XVI.)

3.) Wo die Buchstaben א ה ח ע ר — die keiner Verdoppelung fähig sind — ein Dagesch f. bekommen sollten: muß der vorhergehende kurze Vocal in einen langen verwandelt werden; aus Patach (ַ) wird dann Kamez (ָ) z. B. Infinit. Piel, מָאֵן, בָּרֵךְ ꝛc.; aus Chirik (ִ) wird Zere (ֵ) z. B. Präterit. Piel מֵאֵן, בֵּרֵךְ; u. aus Kubbuz (ֻ) wird Cholom, wie יְסֹעַר, טֹרַף, מְגֹאָל, מְבֹרָךְ Deswegen müssen auch hier die Präformant. im נפעל Zere bekommen; wie נֶחְבָּא יֵעָשֶׂה, תֵּהָרֵג, יֵאָמֵר ꝛc.

5.

Es giebt Verba, die ihrer Form nach, zwei Conjugationen zugleich angehören, z. B. נשא geht vorn nach der 2ten, und hinten nach der 6ten Conjugation; נטה und נכה gehen vorn nach der 2ten, u. hinten nach der 7ten; אבה und אפה gehn vorn nach der 3ten, u. hinten nach der 7ten. So auch בוא ידה ירה ירא יצא ꝛc.

Da sie im Präterito קל fast alle regelmäßig gehen, so brauchen in dieser Zeitform nur folgende hier abgewandelt zu werden:

Präterit. קל

3. m.	3. f.	2. m.	1. c.	3. c. p.	2. m. p.	1. c. p.
נָתַן	נָתְנָה	נָתַתָּ	נָתַתִּי	נָתְנוּ	נְתַתֶּם	נָתַנּוּ
יָרֵא	יָרְאָה	יָרֵאתָ	יָרֵאתִי	יָרְאוּ	יְרֵאתֶם	יָרֵאנוּ
יָכֹל	יָכְלָה	יָכֹלְתָּ	יָכֹלְתִּי	יָכְלוּ	יְכָלְתֶּם	יָכֹלְנוּ
בָּא	בָּאָה	בָּאתָ	בָּאתִי	בָּאוּ	בָּאתֶם	בָּאנוּ

Infinitiv.

נָתֹן	נְתֹן	תֵּת
נָשֹׂא	נְשֹׂא	שְׂאֵת
יָרֵא	יְרֹא	יִרְאַת
יָצֹא		צֵאת
בּוֹא		
אָפֹה (אֲ)		אֱפוֹת
הָיֹה		הֱיוֹת

Imperativ.

תֵּן (תְּנָה)	תְּנִי	תְּנוּ	תֵּנָּה
שָׂא	שְׂאִי	שְׂאוּ	שֶׂאנָה
יְרָא	יִרְאִי	יִרְאוּ	יְרֶאנָה
צֵא	צְאִי	צְאוּ	צֶאנָה
בֹּא	בֹּאִי	בֹּאוּ	בֹּאנָה
אֱפֵה	אֱפִי	אֱפוּ	אֱפֶינָה
הֱיֵה	הֱיִי	הֱיוּ	הֱיֶינָה
(הֱוֵה	הֲוִי	הֲווּ	הֱוֶינָה)

Futurum קל

1. c.	2. m.	2. f.	3. m.	1. c. p.	2. m. p.	2. u. 3. f. p.
אֶתֵּן	תִּתֵּן	תִּתְּנִי	יִתֵּן	נִתֵּן	תִּתְּנוּ	תִּתֵּנָּה
אֶשָּׂא	תִּשָּׂא	תִּשְּׂאִי	יִשָּׂא	נִשָּׂא	תִּשְּׂאוּ	תִּשֶּׂאנָה
אֶטֶּה	תִּטֶּה	תִּטִּי	יִטֶּה	נִטֶּה	תִּטּוּ	תִּטֶּינָה
(אֵט)	(תֵּט)		(יֵט)	(נֵט)		
אֹפֶה	תֹּאפֶה	תֹּאפִי	יֹאפֶה	נֹאפֶה	תֹּאפוּ	תֹּאפֶינָה
אִירָא	תִּירָא	תִּירְאִי	יִירָא	נִירָא	תִּירְאוּ	תִּירֶאנָה
אֵצֵא	תֵּצֵא	תֵּצְאִי	יֵצֵא	נֵצֵא	תֵּצְאוּ	תֵּצֶאנָה
אָבֹא	תָּבֹא	תָּבֹאִי	יָבֹא	נָבֹא	תָּבֹאוּ	תָּבֹאנָה
אוּכַל	תּוּכַל	תּוּכְלִי	יוּכַל	נוּכַל	תּוּכְלוּ	תּוּכַלְנָה
אֶהְיֶה	תִּהְיֶה	תִּהְיִי	יִהְיֶה	נִהְיֶה	תִּהְיוּ	תִּהְיֶינָה
(אֱהִי)	(תְּהִי)		(יְהִי)	(נְהִי)		

נפעל Präteritum

1.c.p.	2.m.p.	3.c.p.	1.c.	2.m.	3.f.	3.m.
נתנו	נתתם	נתנו	נתתי	נתת	נתנה	נתן
־אנו	נשאתם	נשאו	נשאתי	נשאת	נשאה	נשא
־טינו	נטיתם	נטו	נטיתי	נטית	נטתה	נטה
־ראנו	־אתם	נוראו	נוראתי	נוראת	נוראה	נורא
־פינו	־פיתם	נאפו	נאפיתי	נאפית	נאפתה	נאפה
־יינו	־ייתם	נהיו	נהייתי	נהיית	נהיתה	נהיה

In den übrigen Formen geht alles regelmäßig. —

הפעיל Präterit.

1.c.p.	2.m.p.	3.c.p.	1.c.	2.m.	3.m.
השאנו	השאתם	השיאו	השאתי	השאת	השיא
הוצאנו	הוצאתם	הוציאו	הוצאתי	הוצאת	הוציא
הביאנו	הביאתם	הביאו	הביאתי	הביאת	הביא
(הבאנו)	(הבאתם)		(הבאתי)	(הבאת)	
הכינו	הכיתם	הכו	הכיתי	הכית	הכה
הודינו	הודיתם	הודו	הודיתי	הודית	הודה
הרענו	הרעתם	הרעו	הרעתי	הרעת	הרע

Particip.	Imperativ.			Infinitiv.	
משיא	השאנה	השאו	השא	(השאת)	השיא
מוציא	הוצאנה	הוציאו	הוצא	(הוצאת)	הוציא
מביא	הבאנה	הביאו	הבא		הביא
מכה	הכינה	הכו	הכה(הך)	(הכות)	הכה
מודה	הודינה	הודו	הודה	(הודות)	הודה
מרע	הרעינה	הרעו	הרע	(הרע)	הרע

2. u. 3. f.	1. c.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	
תַּשֶּׂיאנָה	נַשִּׂיא	יַשִּׂיא	תַּשִּׂיאִי	תַּשִּׂיא	אַשִּׂיא	Futurum הִפְעִיל
תּוֹצֶיאנָה	נוֹצִיא	יוֹצִיא	תּוֹצִיאִי	תּוֹצִיא	אוֹצִיא	
תָּבֶיאנָה	נָבִיא	יָבִיא	תָּבִיאִי	תָּבִיא	אָבִיא	
תַּכֶּינָה	נַכֶּה	יַכֶּה	תַּכִּי	תַּכֶּה	אַכֶּה	
	(נַךְ)	(יַךְ)		(תַּךְ)	(אַךְ)	
תּוֹדֶינָה	נוֹדֶה	יוֹדֶה	תּוֹדִי	תּוֹדֶה	אוֹדֶה	
תָּרֶעֶינָה	נָרַע	יָרַע	תָּרֵעִי	תָּרַע	אָרַע	

1. c.	2. m.	3. f.	3. m.	
הִתְוַדֵּיתִי	הִתְוַדֵּיתָ	הִתְוַדְּתָה	הִתְוַדָּה	Präterit. הִתְפַּעֵל Sing.
הִשְׁתַּחֲוֵיתִי	הִשְׁתַּחֲוֵיתָ	הִשְׁתַּחֲוְתָה	הִשְׁתַּחֲוָה	
הִתְוַדֵּינוּ	הִתְוַדֵּיתֶם		הִתְוַדּוּ	Plural
הִשְׁתַּחֲוֵינוּ	הִשְׁתַּחֲוִיתֶם		הִשְׁתַּחֲווּ	

Paraticip.		Imperativ.		Infinitiv.	
־דָּה	מִתְוַדֶּה	־דִּי	הִתְוַדֵּה	הִתְוַדּוֹת	הִתְוַדֵּה
־וָה	מִשְׁתַּחֲוֶה	־וִי	הִשְׁתַּחֲוֵה	הִשְׁתַּחֲוֹת	הִשְׁתַּחֲוֵה

3. f.	3. m.	2. f.	2. m.	1. c.	
תִּתְוַדֶּה	יִתְוַדֶּה	־דִּי	תִּתְוַדֶּה	אֶתְוַדֶּה	Futur. הִתְפַּעֵל Sing.
תִּשְׁתַּחֲוֶה	יִשְׁתַּחֲוֶה	־וִי	תִּשְׁתַּחֲוֶה	אֶשְׁתַּחֲוֶה	
תִּתְוַדֶּינָה	יִתְוַדּוּ		תִּתְוַדּוּ	נִתְוַדֶּה	Plur.
תִּשְׁתַּחֲוֶינָה	יִשְׁתַּחֲווּ		תִּשְׁתַּחֲווּ	נִשְׁתַּחֲוֶה	

6.

So wie die Suffixa הכנוי"ם bei dem Nennworte die zueignenden Fürwörter (Pronomina possessiva) mein, dein, sein ꝛc. ersetzen (S. XV. — XXII.): ebenso vertreten sie bei dem Zeitworte die persönlichen Fürwörter der Zielendung (Accusativ): mich, dich, ihn uns ꝛc. d. h. statt: שְׁמֹר אוֹתִי, שְׁמֹר אוֹתְךָ, שְׁמֹר אֹתוֹ ꝛc. sagt man auch — und zwar am öftersten; שְׁמָרֵנִי, שְׁמָרְךָ, שְׁמָרֵהוּ oder שְׁמָרוֹ ꝛc. — Dabei versteht es es sich denn von selbst, daß 1.) diese Pronombuchstaben nur den activen Formen angehängt werden, und 2.) daß ein Verbum der 2ten Person nicht zugleich ein Suffixum der 2ten Person (ךָ oder כֶם), so wie ein Verbum der 1ten Person keine Suffixa der 1ten Person (נוּ, נִי, ־י) annehmen kann; weil da, wo Subject und Object eine und dieselbe Person ist, die reflexive Form התפעל (od. נפעל) eintritt. — Du hast dich preis gegeben, z. B. heißt nicht מְכַרְתְּךָ sondern הִתְמַכַּרְתָּ; ich habe mich gehütet, heißt nicht: שְׁמַרְתִּינִי; sondern נִשְׁמַרְתִּי oder הִשְׁתַּמַּרְתִּי u. dgl.

Da nun durch Hinzufügung dieser Pronombuchst. der Wortaccent weiter hinabrücket; so entsteht daraus manche Veränderung in der Punctation, wie aus Folgendem zu ersehen ist.

שמר: שְׁמָרֵנִי שְׁמָרְךָ שְׁמָרֵךְ שְׁמָרֵהוּ (שְׁמָרוֹ) שְׁמָרָהּ

Pl. שְׁמָרֵנוּ שְׁמַרְכֶם שְׁמַרְכֶן שְׁמָרָם שְׁמָרָן

שמרה: שְׁמָרַתְנִי שְׁמָרַתְךָ ־רָתֵךְ שְׁמָרַתּוּ שְׁמָרַתָּה
שְׁמָרַתְנוּ שְׁמָרַתְכֶם ־כֶן שְׁמָרָתַם שְׁמָרָתַן

שמרו: שְׁמָרוּנִי שְׁמָרוּךָ ־רוּךְ שְׁמָרוּהוּ שְׁמָרוּהָ
שְׁמָרוּנוּ שְׁמָרוּכֶם ־כֶן שְׁמָרוּם שְׁמָרוּן

שמרת: שְׁמַרְתַּנִי שְׁמַרְתּוֹ ־תָּהּ ־תָּנוּ שְׁמַרְתָּם ־תָּן

שמרת: שְׁמַרְתִּנִי ־תִּיהוּ(תִּיו) ־תִּיהָ ־תִּנוּ שְׁמַרְתִּם ־תִּן

שמרתם / שמרתן: שְׁמַרְתּוּנִי ־תּוּהוּ ־תּוּהָ ־תּוּנוּ ־תּוּם ־תּוּן

שמרתי: שְׁמַרְתִּיךָ ־תִּיךְ ־תִּיו ־תִּיהָ תִּיכֶם ־כֶן ־תִּים ־תִּין

שמרנו: שְׁמַרְנוּךָ ־נוּךְ ־נוּהוּ ־נוּהָ נוּכֶם ־כֶן ־נוּם ־נוּן

אשמר: אֶשְׁמָרְךָ אֶשְׁמְרֵךְ אֶשְׁמְרֵהוּ (־מְרוֹ ־מְרֶנּוּ)
אֶשְׁמְרֶהָ (מְרֶנָּה) אֶשְׁמָרְכֶם ־כֶן אֶשְׁמְרֵם ־רֵן

נשמר: נִשְׁמָרְךָ נִשְׁמְרֵךְ נִשְׁמְרֵהוּ rc. rc.

תשמר: תִּשְׁמְרֵךְ תִּשְׁמְרֵהוּ rc. rc.

תשמרי: תִּשְׁמְרִנִי תִּשְׁמְרֵהוּ (תִּשְׁמְרוֹ) תִּשְׁמְרֶהָ rc.

תשמרו / תשמרנה: תִּשְׁמְרוּנִי תִּשְׁמְרוּהוּ רוּהָ ־רוּנוּ ־רוּם ־רוּן

ישמר: יִשְׁמְרֵנִי יִשְׁמָרְךָ יִשְׁמְרֵךְ יִשְׁמְרֵהוּ(מְרוֹ־רֶנּוּ)
יִשְׁמְרֶהָ יִשְׁמְרֵנוּ יִשְׁמָרְכֶם ־כֶן יִשְׁמְרֵם ־רֵן

ישמרו: יִשְׁמְרוּנִי ־רוּךָ ־רוּךְ ־רוּהוּ ־רוּהָ rc. rc.

תשמרנה: תִּשְׁמְרוּנִי תִּשְׁמְרוּךָ rc. rc.

שְׁמֹר: שָׁמְרֵנִי שָׁמְרֵהוּ ־רֶהָ ־רֵנוּ ־רֵם ־רֵן

שִׁמְרִי: שִׁמְרִינִי שִׁמְרִיהוּ rc. rc.

שמרו / שמרנה: שִׁמְרוּנִי שִׁמְרוּהוּ שִׁמְרוּהָ rc. rc.

שְׁמֹר: שָׁמְרִי rc. Nach der 5ten Decl. (S. XVIII)

שׁוֹמֵר: שׁוֹמְרִי שֹׁמֶרְךָ שׁוֹמְרֵךְ שֹׁמְרוֹ שֹׁמְרָהּ
שֹׁמְרֵנוּ שֹׁמֶרְכֶם ־כֶן שֹׁמְרָם ־רָן
שֹׁמֶרֶת שֹׁמַרְתִּי ꝛc. nach der 7ten Decl. (S. XX.)
שׁוֹמְרִים u. שׁוֹמְרוֹת nach der 1ten Decl. (S. XV.)

Weit seltener machen diese Suffixa eine Vocal-Veränderung nothwendig, wenn sie den Verbis ע"ו und ל"ה angehängt werden; denn bei diesen bleibt die Punctation des 1ten Radicals fast durchgehends unverändert. z. B.

שָׂם: שָׂמַנִי שָׂמְךָ שָׂמוֹ (שָׂמָהוּ) שָׂמָנוּ שָׂמְכֶם שָׂמָם
קָנָה: קָנַנִי קָנְךָ — —
שָׂמָה: שָׂמַתְנִי שָׂמַתְךָ שָׂמָתוּ שָׂמָתָה
קָנְתָה: קָנַתְנִי קָנָתְךָ — —
יָשִׂים: יְשִׂימֵנִי יְשִׂימְךָ יְשִׂימֵהוּ יְשִׂימֶהָ ꝛc.
יִקְנֶה: יִקְנֵנִי יִקְנְךָ יִקְנֵהוּ יִקְנֶהָ ꝛc.

Eben so verhält es sich auch mit den Verbis der 8. Conjugation (כְּפוּלִים); nur daß bei diesen im Futuro die Punctation des 1ten Radic. einige Veränderung erleidet.

יָסֹב: יְסֻבֵּנִי יְסֻבְּךָ יְסֻבֵּהוּ יְסֻבֶּהָ יְסֻבֵּנוּ ꝛc.
יָחֹן: יְחָנֵּנִי יְחָנְּךָ (יְחֻנֶּךָּ, יְחָנְךָ) יְחָנֵּנוּ יְחָנֶּנָּה
אלהים יְחָנֵּנוּ ויברכנו יאר פניו אתנו סלה:

א I.

Von Adam bis Noah.

בורא השמים הוא האלהים יוצר הארץ
ועשה הוא כוננה לא תהו בראה לשבת יצרה.
(Jesaj. 45, 18.)

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת[1] אָדָם. בְּיוֹם עֲשׂוֹת[2] יְהוָה
אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם
עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח[3] בְּאַפָּיו[4] נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי[5]
הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. וַיְבָרֶךְ
אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ[6] וּרְבוּ[7] וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ[8] בִּדְגַת[9] הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־
חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ: וַיְחִי[10] אָדָם שְׁלֹשִׁים
וּמְאַת[11] שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ[12] כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־
שְׁמוֹ שֵׁת: וַיִּהְיוּ יְמֵי[13] אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ[14] אֶת־שֵׁת
שְׁמֹנֶה מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים[15] וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ כָּל־
יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר־חַי[16] תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיָּמֹת[17]: וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ: וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד
אֶת־קֵינָן: וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל:

[1] ילד. [2] עשה. [3] נפח. [4] אנף. [5] היה. [6] פרה. [7] רבה.
[8] רדה. [9] דגה. [10] חיה. [11] מאה. [12] דמה. [13] יום. [14] ילד.
[15] בנה. [16] חיי. [17] מות.

וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד: וַיְחִי־יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ: וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשָׁלַח: וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ: וַיְחִי־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן: וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ[1] וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ[2]:

(J. d. W. 1056)

ב II.

Die Sündfluth (1656.)

בעבור סופה ואין רשע, וצדיק יסוד עולם
כן צדקה לחיים, ומרדף רעה למותו.
(Sprw. 10, 25. und 11, 19.)

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: וַיְהִי כִּי הֵחֵל[3] הָאָדָם לָרֹב[4] עַל־פְּנֵי[5] הָאֲדָמָה וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס: וַיַּרְא[6] יְהוָה כִּי רַבָּה[4] רָעַת[7] הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ[8] רַק רַע כָּל־הַיּוֹם: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר

[1]עשה. [2]ידה. [3]חלל. [4]רבב. [5]פנה. [6]ראה. [7]רעע. [8]לבב.

אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ[1] כָּל בָּשָׂר בָּא[2] לְפָנַי כִּי־מָלְאָה
הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃
עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים[3] תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה
וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא
אֶת־הַמַּבּוּל[4] מַיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־
בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
וַהֲקִמֹתִי[5] אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ[6] אֶל־הַתֵּבָה אַתָּה
וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ כִּי־אֹתְךָ רָאִיתִי
צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה׃ וּמִכָּל־הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם
מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה
יִהְיוּ׃ מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל
רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ
לְהַחֲיוֹת׃ וְאַתָּה קַח[7] לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל
וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃ וַיַּעַשׂ[8] נֹחַ
כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָֹה׃ בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה
לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת
הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים
יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־
וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם

[1]קצץ. [2]בוא. [3]קנן. [4]נבל. [5]קום. [6]בוא. [7]לקח. [8]עשה.

אֶל־הַתֵּבָה׃ הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ[1] מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ[2] הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ[3] כָּל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃ וַיִּגְוַע כָּל־בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם׃

ג III.

Erhaltung Noahs und seiner Familie.

ביראת ה׳ מבטח עוז ולבניו יהיה מחסה.
(Sprw. 14, 26.)

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ[4] הַמָּיִם׃ וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמָיִם׃ וַיָּשֻׁבוּ[5] הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם׃ וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ

[1] רבה. [2] ילך. [3] כסה. [4] שכך. [5] שוב.

וַיָּסַר[1] נֹחַ אֶת־מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא[2] וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי
הָאֲדָמָה׃ וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ
יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃ וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ׃
כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל־
הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן־הַתֵּבָה׃ וַיִּבֶן[3] נֹחַ
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל[4] עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־
הָאָרֶץ׃ וּמוֹרַאֲכֶם[5] וְחִתְּכֶם[6] יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ
וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה
וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־
חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי[7] לָכֶם אֶת־
כֹּל׃ אַךְ־בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְאַךְ אֶת־
דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ
וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם׃
שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
עָשָׂה אֶת־הָאָדָם׃ וַהֲקִמֹתִי[8] אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־
יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד
מַבּוּל לְשַׁחֵת הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־
הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ
חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי
בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ וְהָיָה

[1]סור. [2]ראה. [3]בנה. [4]עלה. [5]ירא. [6]חתת. [7]נתן.
[8]קום.

בְּעַנְנִי עָנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וְזָכַרְתִּי
אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה
בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־
בָּשָׂר׃ וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל׃
וַיִּהְיוּ בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וָיָפֶת׃
שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ׃

ד IV.

Geburt Abrahams (1948.)

· לא יגעו לריק ולא ילדו לבהלה
כי זרע ברוכי ה׳ המה וצאצאיהם אתם ·
(Jesaj. 65, 23.)

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
אַרְפַּכְשָׁד שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃ וְאַרְפַּכְשַׁד חַי
חָמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח׃ וְשֶׁלַח חַי
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר׃ וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג׃ וַיְחִי פֶלֶג שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ׃ וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג׃ וַיְחִי שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר׃ וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח׃ וַיְחִי־תֶרַח שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־

אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן׃ וַיָּמָת[1] הָרָן עַל־פְּנֵי
תֶּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים׃ וַיִּקַּח[2]
אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם שָׂרָי
וְשֵׁם אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן׃ וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה
אֵין לָהּ וָלָד׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ[3]־לְךָ
מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ[4] וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַרְאֶךָּ[5]׃ וְאֶעֶשְׂךָ[6] לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ
וֶהְיֵה בְּרָכָה׃ וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר[7]
וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אַבְרָם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם
בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ[8] מֵחָרָן׃ וַיִּקַּח
אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־
רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְחָרָן
וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃ וַיַּעֲבֹר
אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה
וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ׃ וַיֵּרָא[9] יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר
לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן[10] אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן[11] שָׁם מִזְבֵּחַ
לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃

[1]מות. [2]לקח. [3]ילך. [4]ילד. [5]ראה. [6]עשה. [7]ארר. [8]יצא.
[9]ראה. [10]נתן. [11]בנה.

ה V.

Abrahams Friedfertikeit und Glaube.

סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו.
(Psalm. 34, 15.)

הנה עפלה לא ישרה נפשו בו
וצדיק באמונתו יחיה.
(Habak. 2, 4.)

וַיִּסַּע[1] אַבְרָם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט
עִמּוֹ הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃ וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה
בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב׃ וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת־אַבְרָם הָיָה
צֹאן־וּבָקָר וְאֹהָלִים׃ וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת
יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת[2] יַחְדָּו׃
וַיְהִי־רִיב בֵּין רֹעֵי[3] מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה
לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם
אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעַי
וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ׃ הֲלֹא כָל־
הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה
וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה׃ וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר
הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃
אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר
וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם׃ וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי
הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא[4] נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה׃ כִּי אֶת־

[1]נסע. [2]ישב. [3]רעה. [4]נשא.

כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה[1] וּלְזַרְעֲךָ
עַד־עוֹלָם׃ וְשַׂמְתִּי[2] אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר׀
אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת[3] אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם זַרְעֲךָ
יִמָּנֶה׃ קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ
אֶתְּנֶנָּה׃ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט[4]־נָא
הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל[5] לִסְפֹּר אֹתָם
וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃ וְהֶאֱמִן בַּיהוָֹה וַיַּחְשְׁבֶהָ
לּוֹ צְדָקָה׃

ו VI.

Bund mit Abraham. Isaaks Geburt.

הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם
כי אחד קראתיו ואברכהו וארבהו׃
(Jesaj. 51, 2.)

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא
יְהוָֹה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ
לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃ וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ
וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד׃ וַיִּפֹּל[6] אַבְרָם עַל־פָּנָיו
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃ אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ
וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן[7] גּוֹיִם׃ וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ
אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם
נְתַתִּיךָ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם[8] לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים

[1]נתן. [2]שום. [3]מנה. [4]נבט. [5]יכל. [6]נפל. [7]המה. [8]דור׃

וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת ׀
אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ[1] אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם
וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם
וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃
וּנְמַלְתֶּם אֵת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי
וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר
לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ
לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃ וּבֵרַכְתִּי
אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה
לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ וַיִּפֹּל[2] אַבְרָהָם עַל־
פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְּבֶן מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־
שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ יִשְׁמָעֵאל (בְּנִי אֲשֶׁר־יָלְדָה־לִּי הָגָר)
יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ
יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת־
בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וּלְיִשְׁמָעֵאל
שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה ׀ בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרֵיתִי[3] אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי[4]
אֹתוֹ בִּמְאֹד מְאֹד׃ וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק
אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד[5] הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת׃
וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ[6] יְהוָה
לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַתַּהַר[7] וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם
בֵּן לִזְקֻנָיו לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וַיִּקְרָא

[1]גור. [2]נפל. [3]פרה. [4]רבה. [5]יעד. [6]עשה. [7]הרה.

אַבְרָהָם אֶת־שֶׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃ (2048) וַיָּמָל[1] אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן־מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ׃ וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי׃ וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלַדְתִּי בֵן לִזְקֻנָיו׃ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־יִצְחָק׃

ז VII.

Abrahams und Isaaks Standhaftigkeit in der Versuchung.

כי מנסה ה׳ אלהיכם אתכם לדעת הישכם אהבים את ה׳ אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם.
(5. B. Mos. 13, 4.)

הנה שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים
(1. Sam. 15, 22.)

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח[2] אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ

[1]מול. [2]לקח.

וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם[1] וַיֵּלֶךְ אֶל־
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וַיִּשָּׂא[2] אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא[3] אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם[4] פֹּה עִם־
הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה[5] עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה[6] וְנָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם[7] עַל־
יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת
וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו
וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ
וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים
יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיָּבֹאוּ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן[8] שָׁם
אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־
יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל[9] לָעֵצִים׃
וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט
אֶת־בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל־
תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ[10] לוֹ מְאוּמָה כִּי
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־
בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו
וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ

[1]קום· [2]נשא· [3]ראה· [4]ישב· [5]ילך· [6]שחה· [7]שום·
[8]בנה· [9]עלה· [10]עשה·

אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃
וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָֹה׀ יִרְאֶה אֲשֶׁר
יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָֹה יֵרָאֶה׃ וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָֹה
אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית[1] מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי
נְאֻם־יְהוָֹה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־
שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרֲכוּ
בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃
וַיָּשָׁב[2] אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־
בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב[3] אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

ח VIII.

Isaaks Vermählung.

בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת.

(Sprw. 19, 14.)

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָֹה בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם
בַּכֹּל׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל
בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי׃ וְאַשְׁבִּיעֲךָ
בַּיהוָֹה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח
אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ׃
כִּי אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי
לְיִצְחָק׃ יְהוָֹה׀ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקָחַנִי מִבֵּית

[1] שנה. [2] שוב. [3] ישב.

אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־
לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח
מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם׃ וְאִם־לֹא
תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ[1] מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת
רַק אֶת־בְּנִי לֹא תָשֵׁב[2] שָׁמָּה׃ וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה
גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל־עִיר נָחוֹר׃ וַיַּבְרֵךְ
הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת[3] עֶרֶב
לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבֹת׃ וַיֹּאמַר יְהוָֹה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי
אַבְרָהָם הַקְרֵה־נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדֹנִי
אַבְרָהָם׃ הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב[4] עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת
אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאֹת לִשְׁאֹב מָיִם׃ וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי[5]־נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה
וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ[6] לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק
וּבָהּ אֵדַע[7] כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי׃ וַיְהִי־הוּא טֶרֶם
כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יֻלְּדָה לִבְתוּאֵל
בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ
וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל[8]׃ וַיָּרָץ[9] הָעֶבֶד
לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃
וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד[10] כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ
וַתַּשְׁקֵהוּ׃ וַתְּכַל[11] לְהַשְׁקֹתוֹ[12] וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ

[1]נקה. [2]שוב. [3]עתת. [4]יצב. [5]נטה. [6]יכח. [7]ידע.
[8]עלה. [9]רוץ. [10]ירד. [11]כלה. [12]שקה.

אֶשְׁאָב עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתֹּת׃ וַתְּמַהֵר וַתְּעַר[1] כַּדָּהּ
אֶל־הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב
לְכָל־גְּמַלָּיו׃ וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה[2] לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת
הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ
הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת[3] וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ
וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם׃ וַיֹּאמֶר
בַּת־מִי אַתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ
לָלִין׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה
אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־
מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מָקוֹם לָלוּן׃ וַיִּקֹּד[4] הָאִישׁ
וַיִּשְׁתַּחוּ[5] לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי
אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ[6] מֵעִם אֲדֹנִי
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ נָחַנִי[7] יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי׃ וַתָּרָץ[8]
הַנַּעֲרָה וַתַּגֵּד[9] לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיָּבֹא
הָאִישׁ הַבַּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא
לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
אִתּוֹ׃ וַיּוּשַׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל עַד אִם־
דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר׃ וַיְסַפֵּר לָהֶם עֶבֶד אַבְרָהָם
אֵת כָּל־דִּבְרֵי אֲדֹנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ עַל־הַבְּאֵר
וַיֹּאמַר׃ בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר
הִנְחַנִי[10] בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לָקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ׃

[1]ערה. [2]שאה. [3]שתה. [4]קדד. [5]שחה. [6]אמן. [7]נחה.
[8]רוץ. [9]נגד. [10]נחה.

וְעַתָּה[1] אִם־יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת[2] אֶת־אֲדֹנִי
הַגִּידוּ[3] לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל־יָמִין אוֹ
עַל־שְׂמֹאל׃ וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְהוָֹה יָצָא
הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ־טוֹב׃ הִנֵּה־
רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָֹה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־
דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָֹה׃ וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־
כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנֹת נָתַן
לְאָחִיהָ וּלְאִמָּהּ׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי׃
וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת־מֵנִקְתָּהּ[4] וְאֶת־עֶבֶד
אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו׃ וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ
אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֲיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֵת שַׁעַר
שֹׂנְאָיו׃ וַתָּקָם[5] רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־
הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה[6] אַחֲרֵי הָאִישׁ׃ וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק
אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבִאֶהָ[7] יִצְחָק הָאֹהֱלָה
שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ
וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃ וַיִּתֵּן[8] אַבְרָהָם אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק׃ וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם
נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ
חַי קֵדְמָה אֶל־אֶרֶץ קֶדֶם׃ וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי
אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חָי מְאַת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ

[1] עֵת׃ [2] אמן. [3] נגד. [4] ינק׃ [5] קום. [6] ילך׃ [7] בוא׃ [8] נתן׃

שָׁנִים׃ וַיִּגְוַע וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן
וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל
בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שְׂדֵה עֶפְרֹן בֶּן־צֹחַר
הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה
אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה
אִשְׁתּוֹ׃ וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחַי רֹאִי׃

IX. ט

Isaak als Familienvater.

אשרי האיש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד
גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך.
(Psalm. 112.)

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ[1] אֶת־רִבְקָה בַּת־
בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ
לְאִשָּׁה[2]׃ וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה
הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר[3] רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּמְלְאוּ
יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ׃ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו׃
וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם (2108)׃
וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה
וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם[4] יֹשֵׁב אֹהָלִים׃ וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ

[1]לקח. [2]אנש. [3]הרה. [4]תמם.

מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי[1] אַבְרָהָם
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃
וַיֵּרָא[2] אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד[3] מִצְרָיְמָה שְׁכֹן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה
עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי־לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן[4] אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת
הָאֵל וַהֲקִמֹתִי[5] אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם
אָבִיךָ׃ וְהִרְבֵּיתִי[6] אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי
לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל
גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר
מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי[7] חֻקּוֹתַי[8] וְתוֹרֹתָי[9]׃ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק
בִּגְרָר׃ וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה
הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַיִּגְדַּל הָאִישׁ
וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד׃ וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה
צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃
וַיַּעַל[10] מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בַּלַּיְלָה
הַהוּא וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ אַל־תִּירָא
כִּי־אִתְּךָ אָנֹכִי וּבֵרַכְתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ בַּעֲבוּר
אַבְרָהָם עַבְדִּי׃ וַיִּבֶן[11] שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה
וַיֶּט[12]־שָׁם אָהֳלוֹ׃ וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח
אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־
אֵילֹן הַחִתִּי׃ וַתִּהְיֶיןָ[13] מֹרַת[14] רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃

[1] יום. [2] ראה. [3] ירד. [4] נתן. [5] קום. [6] רבה. [7] צוה.
[8] חקק [9] ירה. [10] עלה. [11] בנה. [12] נטה. [13] היה. [14] מרר.

וַתֹּאמֶר רִבְקָה אֶל־יִצְחָק קַצְתִּי[1] בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת
חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כָּאֵלֶּה מִבְּנוֹת
הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים׃ וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ
אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא־תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃
קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי אִמֶּךָ וְקַח־
לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן אֲחִי אִמֶּךָ׃ וְאֵל שַׁדַּי
יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים׃ וְיִתֶּן־
לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ לְרִשְׁתְּךָ[2]
אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ[3] אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם׃
וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם׃
וַיַּרְא עֵשָׂו כִּי רָעוֹת[4] בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו׃
וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל־יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת־מָחֲלַת ׀ בַּת־
יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל־נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה׃

י X.

Jacobs Reise nach Mesopotamien.

צדקת תמים תישר דרכו. (Sprw. 11, 5.)

מה׳ מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ. (Psalm. 37, 23.)

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה׃ וַיִּפְגַּע
בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן[5] שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח[6] מֵאַבְנֵי
הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם[7] מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא׃
וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב[8] אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ[9]

[1] קוץ. [2] ירש. [3] גור. [4] רעע. [5] לון. [6] לקח. [7] שום. [8] יצב. [9] נגע.

הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים[1] וְיֹרְדִים בּוֹ׃
וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ
לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃ וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ
וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל־
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ
וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ[2] אֶל־הָאֲדָמָה
הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֵת
אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ׃ וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ[3] וַיֹּאמֶר אָכֵן
יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃ וַיִּירָא
וַיֹּאמַר מַה־נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם־בֵּית
אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר
וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ
מַצֵּבָה וַיִּצֹק[4] שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ׃ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־
הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־הָעִיר
לָרִאשֹׁנָה׃ וַיִּדַּר[5] יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה
אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ
וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃ וְשַׁבְתִּי[6] בְשָׁלוֹם
אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים׃ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת
אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר
תִּתֶּן[7]־לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃ וַיִּשָּׂא[8] יַעֲקֹב רַגְלָיו

[1]עלה. [2]שוב. [3]ישן. [4]יצק. [5]נדר. [6]שוב. [7]נתן.
[8]נשא.

וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְנֵי־קֶדֶם: וַיַּרְא[1] וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה
וְהִנֵּה־שָׁם שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־
הַבְּאֵר הַהִוא יַשְׁקוּ[2] הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי
הַבְּאֵר: וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה כָל־הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן
מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת־הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ[3] אֶת־הָאֶבֶן
עַל־פִּי הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי
מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם
הַיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ: וַיֹּאמֶר
לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ
בָּאָה[4] עִם־הַצֹּאן: וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת
הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ[5]: וַיֹּאמְרוּ
לֹא נוּכַל עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל־הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־
הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן: עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר
עִמָּם וְרָחֵל ׀ בָּאָה עִם־הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעָה
הִוא: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי
אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ[6] יַעֲקֹב וַיָּגֶל[7] אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר
וַיַּשְׁקְ[8] אֶת צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ: וַיִּשַּׁק[9] יַעֲקֹב לְרָחֵל
וַיִּשָּׂא אֶת קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ[10]: וַיַּגֵּד[11] יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי
אָבִיהָ הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וַתָּרָץ[12] וַתַּגֵּד לְאָבִיהָ:
וַיְהִי כִשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שֵׁמַע יַעֲקֹב בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ
לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֶּק־לוֹ וַיְנַשֶּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיְסַפֵּר

[1]ראה. [2]שקה. [3]שוב. [4]בוא. [5]רעה. [6]נגש. [7]גלל.
[8]שקה. [9]נשק. [10]בכה. [11]נגד. [12]רוץ.

לְלָבָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ
עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים׃

יא XI.

Jacobs Aufenthalt und Verehlichung zu Mesopotamien.

הנה כי כן יברך גבר ירא ה׳
יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך.
(Psalm 128.)

וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲכִי־אָחִי אַתָּה וַעֲבַדְתַּנִי
חִנָּם[1] הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ׃ וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת
שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל׃ וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב
אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ
הַקְּטַנָּה׃ וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי[2] אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי
אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה[3] עִמָּדִי׃ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל
שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים׃ וַיֶּאֱסֹף
לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה׃ וַיִּקַּח אֶת־
לֵאָה בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן
מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עָבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה
רִמִּיתָנִי׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת
הַצְּעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה׃ מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ
גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שֶׁבַע־
שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃ וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת
וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד

[1] חנן. [2] נתן. [3] ישב.

שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת־
יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל־מְקוֹמִי
וּלְאַרְצִי׃ תְּנָה אֶת־נָשַׁי וְאֶת־יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ
בָּהֵן וְאֵלֵכָה כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר
עֲבַדְתִּיךָ׃ כִּי מְעַט אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב
וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַם־
אָנֹכִי לְבֵיתִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם־נָא מָצָאתִי חֵן
בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ׃ וַיֹּאמַר נָקְבָה
שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה׃ וַיּוֹאֶל יַעֲקֹב לָשֶׁבֶת אֵת לָבָן
חוֹתְנוֹ וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֵׁשׁ שָׁנִים אֲחֵרוֹת בַּצֹּאן׃
כָּל־שֶׂה נָקֹד וְטָלוּא וְכָל־שֶׂה־חוּם בַּכְּשָׂבִים וְטָלוּא
וְנָקוֹד בָּעִזִּים הָיָה שְׂכָרוֹ׃ וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד
וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃
וַיִּהְיוּ בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר׃ בְּנֵי לֵאָה רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן
לֵוִי וִיהוּדָה יִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן וְדִינָה אֲחוֹתָם׃ בְּנֵי רָחֵל
יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃
וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב
אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם׃

יב XII.

Jacobs Rückreise nach Kanaan.

ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו. (Sprw. 16, 7.)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ

וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃ אָנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ שָּׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי שָׁם נֶדֶר עַתָּה קוּם צֵא[1] מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ[2]׃ וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגְּמַלִּים׃ וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכָשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אֲרָם לָבוֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן׃ וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם׃ וַיְצַו[3] אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי[4] וָאֵחַר[5] עַד־עָתָּה׃ וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן[6] בְּעֵינֶיךָ׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃ וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר[7] לוֹ וַיַּחַץ[8] אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת[9]׃ וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ[10] וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃ קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת[11] אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה

[1]יצא. [2]ילד. [3]צוה. [4]גור. [5]אחר. [6]חנן. [7]צור u. צרר. [8]חצה. [9]חנה. [10]נכה. [11]אמן.

וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ הַצִּילֵנִי[1] נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי[2] אֵם עַל־בָּנִים׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי[3] אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב[4]׃ וַיָּלֶן[5] שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו׃ כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָנָיו אוּלַי יִשָּׂא[6] פָנָי׃ וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיַּחַץ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֵאָה וְעַל־רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃ וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה וִילָדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃ וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־גִּשְׁתּוֹ[7] עַד־אָחִיו׃ וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל[8] עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ[9] וַיִּבְכּוּ[10]׃ וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים אֶת־עַבְדֶּךָ׃ וַתִּגַּשְׁןָ[11] הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ[12]׃ וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וִילָדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא

[1]נצל. [2]נכה. [3]שום. [4]רבב. [5]לון. [6]נשא. [7]נגש. [8]נפל. [9]נשק. [10]בכה. [11]נגש. [12]שחה.

מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן
רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת[1] פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי[2]: קַח־נָא
אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת[3] לָךְ כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי
יֶשׁ־לִי־כֹל וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקָּח: וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה[4]
וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים
רַכִּים[5] וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת[6] עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד
וָמֵתוּ[7] כָּל־הַצֹּאן: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה[8]־נָּא עִמְּךָ מִן־
הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֶמְצָא־חֵן[9] בְּעֵינֵי
אֲדֹנִי: וַיָּשָׁב[10] בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה: וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ:
וַיֹּאמֶר־לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא־יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד
יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו מַמְרֵא קִרְיַת
הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר גָּר[11] שָׁם אַבְרָהָם וְיִצְחָק:
וַיִּהְיוּ יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנִים שָׁנָה: וַיִּגְוַע
יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו זָקֵן וּשְׂבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ
אֹתוֹ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו:

[1]ראה. [2]רצה. [3]בוא. [4]ילך. [5]רכך. [6]עלה. [7]מות. [8]יצג.
[9]חנן. [10]שוב. [11]גור.

XIII. יג

Mißhandlung Josephs durch den Neid seiner Brüder.

נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתָּה לוֹ. (Sprw. 13, 3.)

אַכְזְרִיּוּת חֵמָה וְשֶׁטֶף אָף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה! (Sprw. 27, 4.)

יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו
בַּצֹּאן וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם[1] רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם׃
וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא
לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים׃ וַיִּרְאוּ[2] אֶחָיו כִּי אֹתוֹ אָהַב
אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃
וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֵּד[3] לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ[4] עוֹד שְׂנֹא
אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
חָלָמְתִּי׃ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה
וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה[5]
אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ[6] לַאֲלֻמָּתִי׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו
הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ וַיּוֹסִפוּ
עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו׃ וַיַּחֲלֹם עוֹד
חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי
חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים
מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃ וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ
אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא
נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וְאַחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אָרְצָה׃ וַיְקַנְאוּ

[1] דבב. [2] ראה. [3] נגד. [4] יסף. יצב. [5] סבב. [6] שחה.

בוֹ אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר: וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת[1]
אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף
הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה[2] וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם
אַחֶיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי[3] דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ
מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה: וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו
וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן: וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב
אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא: וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ
וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ
וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו: וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ[4]
מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ[5] נָפֶשׁ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן
אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר
בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם
לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו
וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כֻּתָּנְתּוֹ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים
אֲשֶׁר עָלָיו: וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק
אֵין בּוֹ מָיִם: וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ[6] עֵינֵיהֶם
וַיִּרְאוּ[7] וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם
נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד[8] מִצְרָיְמָה:
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ
וְכִסִּינוּ[9] אֶת־דָּמוֹ: לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל־

[1]רעה. [2]ילך. [3]שוב. [4]נצל. [5]נכה. [6]נשא. [7]ראה. [8]ירד. [9]כסה.

תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃ וַיַּעַבְרוּ
אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ[1] אֶת־יוֹסֵף מִן־
הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף
וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה׃ וַיָּשָׁב[2] רְאוּבֵן אֶ׳־הַבּוֹר
וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו׃ וַיָּשָׁב אֶל־
אֶחָיו וַיֹּאמַר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי אָנָה אֲנִי בָא׃ וַיִּקְחוּ[3]
אֶת־כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־
הַכֻּתֹּנֶת בַּדָּם׃ וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיָּבִיאוּ אֶ׳־
אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ הַכֶּר[4]־נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ
הִוא אִם־לֹא׃ וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה
אֲכָלָתְהוּ טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף׃ וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו
וַיָּשֶׂם[5] שַׂק בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ יָמִים רַבִּים׃
וַיָּקֻמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם
וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרֵד אֶ׳־בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיֵּבְךְּ[6] אֹתוֹ אָבִיו׃

יד XIV.

Josephs Leiden in Egypten.

שלח לפניהם איש לעבד נמכר יוסף ענו בכבל רגלו
ברזל באה נפשו עד עת בא דברו אמרת ה׳ צרפתהו.
(Psalm 105.)

וְיוֹסֵף הוּרַד[7] מִצְרָיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה
שַׂר הַטַּבָּחִים מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה׃
וַיְהִי יְהוָֹה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית
אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי׃ וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָֹה אִתּוֹ וְכֹל

[1]עלה [2]שוב [3]לקח [4]נכר [5]שום [6]בכה [7]ירד

אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָֹה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ׃ וַיִּמְצָא יוֹסֵף
חֵן[1] בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יֶשׁ־
לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ׃ וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל
כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָֹה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי
בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָֹה בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ
בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא
אֵשֶׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתְּסִיתֵהוּ[2] לִמְעֹל
מַעַל בַּאֲדֹנָיו׃ וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי
לֹא־יָדַע אִתִּי מַה־בַּבָּיִת וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי
וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃
וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל־יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ
וַתַּלְשֵׁן אֹתוֹ אֶל־אֲדֹנָיו וַתָּשֶׂם־לוֹ עֲלִילֹת דְּבָרִים׃
וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם
אֲשֶׁר־אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר׃
וַיְהִי יְהוָֹה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט[3] אֵלָיו חָסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי
שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר׃

וַיְהִי מִקֵּץ[4] שְׁנָתַיִם[5] יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה
עֹמֵד עַל־הַיְאֹר׃ וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת[6] שֶׁבַע פָּרוֹת
יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה[7] בָּאָחוּ׃ וְהִנֵּה
שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת
מַרְאֶה וְדַקּוֹת[8] בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־
שְׂפַת[9] הַיְאֹר׃ וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת[10] הַמַּרְאֶה

[1]חנן [2]סות [3]נטה [4]קצץ [5]שנה [6]עלה [7]רעה [8]רקק [9]שפה [10]רעע

וְהַדַּקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת
וַיִּיקַץ פַּרְעֹה: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה׀ שֶׁבַע שִׁבֳּלִים
עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שֶׁבַע
שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן:
וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם: וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי
מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־
חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה: וַיְדַבֵּר שַׂר[1] הַמַּשְׁקִים
אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם: פַּרְעֹה
קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים
אֹתִי וְאֵת שַׂר הָאֹפִים[2]: וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד
אֲנִי וָהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ: וְשָׁם אִתָּנוּ
נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־
לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב[3] עַל־כַּנִּי[4] וְאֹתוֹ תָלָה:
וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ[5] מִן־הַבּוֹר
וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה:

טו XV.

Josephs Erhebung zur höchsten Würde.

כי מבית הסורים יצא למלוך! (Predig. 4, 14.)

רבות מחשבות בלב איש, ועצת ה' היא תקום (Sprw. 19, 21.)

וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין

[1]שרו. [2]אפה. [3]שוב. [4]כון. [5]רוץ.

אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר
אֹתוֹ׃ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי אֱלֹהִים
יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה אֶת־חֲלֹמוֹ
לְיוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד
הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד[1] לְפַרְעֹה׃ שֶׁבַע
פָּרֹת הַטֹּבֹת[2] שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבֹת
שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃ וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת
הָרַקּוֹת[3] וְהָרָעֹת[4] הָעֹלֹת[5] אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה
וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע
שְׁנֵי רָעָב׃ הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה׃ הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים
בָּאוֹת[6] שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְקָמוּ שֶׁבַע
שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ׃ וְלֹא־יִוָּדַע[7] הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ
מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵי־כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד׃ וְעַל
הִשָּׁנוֹת[8] הַחֲלוֹם אֶל־פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי־נָכוֹן הַדָּבָר
מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ׃ וְעַתָּה יֵרֶא
פַרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וִישִׁיתֵהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת־
אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃ וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־
אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ־בָר[9] תַּחַת
יַד־פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים וְשָׁמָרוּ׃ וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן

[1]נגד. [2]טוב. [3]רקק. [4]רעע. [5]עלה. [6]בוא. [7]ידע. [8]שנה. [9]ברר.

לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶיןָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב: וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה
וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל עֲבָדָיו הֲנִמְצָא
כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־
יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין־
נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ: אַתָּה תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ
יִשַּׁק[1] כָּל־עַמִּי רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
וַיָּסַר[2] פַּרְעֹה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־
יַד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי־שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב
עַל־צַוָּארוֹ: וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ
וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
וְיוֹסֵף בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
מִצְרָיִם. וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד
עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר: וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי
בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ
אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן: וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־
שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נַשַּׁנִי[3] אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי
וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי: וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרָיִם
כִּי־הִפְרַנִי[4] אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי[5]:

[1]שקה. [2]סור. [3]נשה. [4]פרה. [5]ענה.

טז XVI.

Jacobs Söhne suchen Hülfe bei Joseph.

מנע בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר. (Sprw. 11, 26.)

אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים.
כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך.
(Sprw. 25, 21.)

וַתִּכְלֶינָה[1] שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַתְּחִלֶּינָה[2] שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר
אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם׃ וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר
אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ׃ וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־
יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם׃ וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי
יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ
אָסוֹן׃ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־
הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו
וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבָּר־
אֹכֶל׃ וַיַּכֵּר[3] יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ׃ וַיִּזְכֹּר
יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת[4] אֶת־עֶרְוַת[5] הָאָרֶץ בָּאתֶם׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃
כֵּנִים[6] אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃ וַיֹּאמְרוּ

[1] כלה. [2] חלל. [3] נכר. [4] ראה. [5] ערה. [6] כון.

שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים ׀ אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד
אֵינֶנּוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם
לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם: בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ חֵי פַרְעֹה אִם־
תֵּצְאוּ[1] מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה: שִׁלְחוּ
מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ
דִּבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם. וְאִם־לֹא חֵי פַרְעֹה כִּי
מְרַגְּלִים אַתֶּם: וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת
יָמִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ
וִחְיוּ[2] אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא: אִם־כֵּנִים אַתֶּם
אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ
הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם: וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ: וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים ׀ אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ
אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת[3] נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ
עַל־כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם
לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם ׀ לֵאמֹר אַל־תֶּחֶטְאוּ
בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ: וְהֵם לֹא
יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי הַמֵּלִיץ[4] בֵּינֹתָם: וַיִּסֹּב[5]
מֵעֲלֵיהֶם וַיֵּבְךְּ[6] וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּקַּח
מֵאִתָּם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וַיְצַו[7]
יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת־כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם אִישׁ

[1]יצא. [2]חיה. [3]צרר. [4]לוץ. [5]סבב. [6]בכה. [7]צוה.

אֶל־שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה[1] לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן:
וַיִּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם: וַיָּבֹאוּ
אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת כָּל־
הַקֹּרֹת[2] אֹתָם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת־בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ
עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה: וַיֹּאמֶר לֹא־יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו
מֵת וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
תֵּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה:
וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ[3] לֶאֱכֹל אֶת־
הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרָיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם
שֻׁבוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה
לֵאמֹר הָעֵד[4] הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי
בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָה הֲרֵעֹתֶם[5]
לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד לָכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שָׁאוֹל
שָׁאַל־הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר הַעוֹד אֲבִיכֶם
חַי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַיֹּאמֶר
יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה
וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־אַתָּה גַּם־
טַפֵּנוּ[6]: כִּי לוּלֵא הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה
פַעֲמָיִם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן
אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם

[1]צוּד · [2]קרה · [3]כלה · [4]יעד · [5]רעע · [6]טפף ·

וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם
וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב[1] בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם
אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא׃ וְאֶת־אֲחִיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ
אֶל־הָאִישׁ׃ וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ
וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי
כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי׃

י״ז XVII.

Joseph sieht alle seine Brüder um sich.

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.
(Psalm. 133.)

אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו אשיב לאיש כפעלו.
(Sprw. 24, 29.)

וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה וּמִשְׁנֶה־כֶּסֶף לָקְחוּ
בְיָדָם וְאֶת־בִּנְיָמִן וַיָּקֻמוּ וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי
יוֹסֵף׃ וַיַּרְא יוֹסֵף אִתָּם אֶת־בִּנְיָמִין וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר
עַל־בֵּיתוֹ הָבֵא[2] אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבָּיְתָה וּטְבֹחַ טֶבַח
וְהָכֵן[3] כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם׃ וַיָּבֵא הָאִישׁ
אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן מַיִם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם
וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם׃ וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא
יוֹסֵף בַּצָּהֳרָיִם כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃ וַיָּבֹא
יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בְּיָדָם
הַבָּיְתָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אָרְצָה׃ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם

[1]שוב. [2]בוא. [3]כון.

וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזָּקֵן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ
חָי: וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ[1]
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ[2]: וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ
וַיֹּאמֶר הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי וַיֹּאמַר
אֱלֹהִים יָחְנְךָ[3] בְּנִי: וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו
אֶל־אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיֵּבְךְּ[4] שָׁמָּה:
וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ[5] לָחֶם:
וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם[6] וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים
אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכוֹל אֶת־
הָעִבְרִים לֶחֶם כִּי־תוֹעֵבָה הִוא לְמִצְרָיִם: וַיֵּשְׁבוּ
לְפָנָיו הַבְּכוֹר כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ וַיִּתְמְהוּ
הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ: וַיְצַו[7] אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ
לֵאמֹר מַלֵּא אֶת־אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר
יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ: וְאֶת־
גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֵת
כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר: הַבֹּקֶר
אוֹר וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם: הֵם יָצְאוּ
אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ
קוּם רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם[8] וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה: הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר
יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ הֲרֵעֹתֶם[9] אֲשֶׁר
עֲשִׂיתֶם: וַיַּשִּׂגֵם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

[1]קדד. [2]שחה. [3]חנן. [4]בכה. [5]שום. [6]בדד. [7]צוה. [8]נשג. [9]רעע.

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלִילָה לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת[1] כַּדָּבָר הַזֶּה: הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאנוּ בְּפִי אַמְתְּחֹתֵינוּ הֱשִׁיבֹנוּ[2] אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ נִגְנֹב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב: אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וָמֵת[3] וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לַאדֹנִי לַעֲבָדִים: וַיְמַהֲרוּ וַיּוֹרִדוּ אִישׁ אֶת־אַמְתַּחְתּוֹ אָרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ: וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל הֵחֵל וּבַקָּטֹן כִּלָּה וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן: וַיִּקְרְעוּ שִׂמְלֹתָם וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל־חֲמֹרוֹ וַיָּשֻׁבוּ הָעִירָה: וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹדֶנּוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ[4] לְפָנָיו אָרְצָה: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה־נֹּאמַר לַאדֹנִי מַה־נְּדַבֵּר וּמַה־נִּצְטַדָּק[5] הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת־עֲוֹן[6] עֲבָדֶיךָ הִנֶּנּוּ עֲבָדִים לַאדֹנִי גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף חָלִילָה לִּי מֵעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה־לִּי עָבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם:

[1]עשה. [2]שוב. [3]מות. [4]נפל. [5]צדק. [6]עוה.

יח XVIII.

Das Wiedererkennen.

Sprw. 15, 1. מענה רך ישיב חמה ודבר עצב יעלה אף

מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק
Sprw. 25, 25.

וַיִּגַּשׁ[1] אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר־נָא עַבְדְּךָ
דָבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנִי וְאַל־יִחַר[2] אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ
כְּפַרְעֹה: כִּי אֲדֹנִי יֵשֶׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר עֶבֶד
לַאדֹנִי וְהַנַּעַר יַעַל[3] עִם־אֶחָיו: כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת־
הַנַּעַר מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ
וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: וְעַתָּה כְּבֹאִי[4] אֶל־עַבְדְּךָ
אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְנַפְשׁוֹ: וְהָיָה
כִּרְאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־
שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן[5] שְׁאֹלָה: כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה
אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בָרָע אֲשֶׁר
יִמְצָא אֶת־אָבִי: וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכֹל הַנִּצָּבִים[6]
עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ[7] כָל־אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ
אִתּוֹ בְּהִתְוַדַּע[8] יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו: וַיִּתֵּן[9] אֶת־קֹלוֹ בִּבְכִי
וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל־אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא־יָכְלוּ אֶחָיו
לַעֲנוֹת[10] אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו

[1] נגש. [2] חרה. [3] עלה. [4] בוא. [5] יגה. [6] יצב. [7] יצא.
[8] ידע. [9] נתן. [10] ענה.

גְּשׁוּ[1]־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־
מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרָיְמָה׃ וְעַתָּה ׀ אַל־תֵּעָצְבוּ וְאַל־
יִחַר[2] בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה
שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם׃ כִּי־זֶה שְׁנָתַיִם[3] הָרָעָב בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ וְעוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־חָרִישׁ וְקָצִיר׃
וַיִּשְׁלָחֵנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ
וּלְהַחֲיוֹת[4] לָכֶם לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה׃ וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם
שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה
וּלְאָדוֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ מַהֲרוּ
וַעֲלוּ[5] אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף
שָׂמַנִי[6] אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל־מִצְרָיִם רְדָה[7] אֵלַי אַל־
תַּעֲמֹד׃ וְיָשַׁבְתָּ בְאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבָנֶיךָ
וּבְנֵי בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃ וְכִלְכַּלְתִּי
אֹתְךָ שָׁם כִּי־עוֹד חָמֵשׁ שָׁנִים רָעָב פֶּן־תִּוָּרֵשׁ[8] אַתָּה
וּבֵיתְךָ וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃ וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת[9] וְעֵינֵי
אָחִי בִנְיָמִין כִּי־פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃ וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי
אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם
וּמִהַרְתֶּם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה׃ וַיִּפֹּל עַל־צַוְּארֵי
בִנְיָמִן־אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה עַל־צַוָּארָיו׃ וַיְנַשֵּׁק
לְכָל־אֶחָיו וַיֵּבְךְּ עֲלֵיהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ׃
וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב
בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף

[1]נגש. [2]חרה. [3]שנה. [4]חיה. [5]עלה. [6]שום. [7]ירד. [8]ירש. [9]ראה.

אֱמֹר אֶל־אַחֶיךָ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ
בֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן: וּקְחוּ[1] אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתֵּיכֶם[2]
וּבֹאוּ אֵלָי וְאֶתְּנָה[3] לָכֶם אֶת־טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִכְלוּ
אֶת־חֵלֶב הָאָרֶץ: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם
יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל־פִּי פַרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ:
לְכֻלָּם נָתַן לָאִישׁ חֲלִיפוֹת שְׂמָלֹת וּלְבִנְיָמִן נָתַן
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחָמֵשׁ חֲלִפֹת שְׂמָלֹת: וּלְאָבִיו
שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרָיִם
וְעֶשֶׂר אֲתֹנֹת נֹשְׂאֹת בָּר וָלֶחֶם וּמָזוֹן לְאָבִיו לַדָּרֶךְ:
וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרָיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:
וַיַּגִּדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי־הוּא מֹשֵׁל בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּפָג[4] לִבּוֹ כִּי לֹא־הֶאֱמִין לָהֶם: וַיְדַבְּרוּ
אֵלָיו אֵת כָּל־דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיַּרְא
אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לָשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי[5]
רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף
בְּנִי חָי אֵלְכָה[6] וְאֶרְאֶנּוּ[7] בְּטֶרֶם אָמוּת:

[1]לקח. [2]בית. [3]נתן. [4]פוג. [5]חיה. [6]ילך. [7]ראה.

יט XIX.

Jacob reist nach Egypten. 2238.

מאור עינים ישמח לב, שמועה טובה תדשן עצם
(Sprw. 15, 30.)

גיל יגיל אבי צדיק, יולד חכם ישמח בו (Sprw. 23, 24.

וַיִּסַּע[1] יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָׁבַע וַיִּזְבַּח
זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל
בְּמַרְאֹת[2] הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב ׀ יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אַל־תִּירָא מֵרְדָה[3]
מִצְרַיְמָה כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ[4] שָׁם׃ אָנֹכִי אֵרֵד
עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם־עָלֹה וְיוֹסֵף יָשִׁית[5]
יָדוֹ עַל־עֵינֶיךָ׃ וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם
בָּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פַּרְעֹה לָשֵׂאת[6] אֹתוֹ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־
מִקְנֵיהֶם וְאֶת־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן
וַיָּבֹאוּ מִצְרָיְמָה יַעֲקֹב וְכָל־זַרְעוֹ אִתּוֹ׃ כָּל הַנֶּפֶשׁ
הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה יֹצְאֵי יְרֵכוֹ מִלְּבַד[7] נְשֵׁי[8] בְנֵי־
יַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ׃ וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֻלַּד־
לוֹ בְמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ לְבֵית־יַעֲקֹב
הַבָּאָה מִצְרַיְמָה שִׁבְעִים׃ וְאֶת־יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו
אֶל־יוֹסֵף לְהוֹרֹת[9] לְפָנָיו גֹּשְׁנָה וַיָּבֹאוּ אַרְצָה גֹּשֶׁן׃
וַיֶּאְסֹר יוֹסֵף מֶרְכַּבְתּוֹ וַיַּעַל[10] לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו

[1]נסע. [2]ראה. [3]ירד. [4]שום. [5]שות. [6]נשא. [7]בדד. [8]אנש. [9]ירה. [10]עלה.

גֹּשְׁנָה וַיֵּרָא[1] אֵלָיו וַיִּפֹּל[2] עַל־צַוָּארָיו וַיֵּבְךְּ[3] עַל־צַוָּארָיו
עוֹד׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף אָמוּתָה הַפָּעַם אַחֲרֵי
רְאוֹתִי אֶת־פָּנֶיךָ כִּי עוֹדְךָ חָי׃ וַיָּבֹא יוֹסֵף וַיַּגֵּד[4]
לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאַחַי וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכָל־אֲשֶׁר
לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנָּם[5] בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃ וּמִקְצֵה
אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיַּצִּגֵם לִפְנֵי פַרְעֹה׃ וַיֹּאמֶר
פַּרְעֹה אֶל־אֶחָיו מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם[6] וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה
רֹעֵה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲבוֹתֵינוּ׃ וַיֹּאמְרוּ
אֶל־פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי־אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן
אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי־כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה
יֵשְׁבוּ־נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
לֵאמֹר אָבִיךָ וְאַחֶיךָ בָּאוּ אֵלֶיךָ׃ אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ
הִוא בְּמֵיטַב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב[7] אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אַחֶיךָ
יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְאִם יָדַעְתָּ וְיֶשׁ־בָּם אַנְשֵׁי־חַיִל
וְשַׂמְתָּם[8] שָׂרֵי מִקְנֶה עַל־אֲשֶׁר־לִי׃ וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־
יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־
פַּרְעֹה׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יַעֲקֹב כַּמָּה יְמֵי[9] שְׁנֵי
חַיֶּיךָ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי[10] מְגוּרַי
שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים[11] הָיוּ יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי
וְלֹא הִשִּׂיגוּ[12] אֶת־יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃
וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי פַרְעֹה׃ וַיּוֹשֵׁב

[1]ראה. [2]נפל. [3]בכה. [4]נגד. [5]הנה. [6]עשה. [7]ישב.
[8]שום. [9]יום. [10]שנה. [11]רעע. [12]נשג.

יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ
וַיִּפְרוּ[1] וַיִּרְבּוּ[2] מְאֹד׃

כ XX.

Ende der Patriarchenzeit. 2310

הצדיק אבד ואין איש שם על לב, ואנשי חסד
נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק
יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו
(Jesaj. 57.)

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי
יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמְאַת
שָׁנָה׃ וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף
הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה
וְאֶת־אֶפְרָיִם׃ וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל
לִרְאוֹת וַיַּגֵּשׁ[3] אֹתָם אֵלָיו וַיִּשַּׁק[4] לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם׃
וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה
הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת־זַרְעֶךָ׃ וַיְבָרֶךְ אוֹתָם
וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם
וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי מֵעוֹדִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃
הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת־הַנְּעָרִים
וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ[5]
לָרֹב[6] בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמוֹר
בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמוֹר יְשִׂמְךָ[7] אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם

[1]פרה. [2]רבה. [3]נגש. [4]נשק. [5]דגה. [6]רבב. [7]שום.

וְכִמְנַשֶּׁה וַיָּשֶׂם אֶת־אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה׃
וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־בָּנָיו וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר
כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אֹתָם׃ וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי
נֶאֱסָף אֶל־עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל־אֲבֹתָי בַּמְּעָרָה אֲשֶׁר
בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־עַל־פְּנֵי מַמְרֵא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי
לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־אַבְרָהָם וְאֵת שָׂרָה
אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת־יִצְחָק וְאֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ
וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת־לֵאָה׃ וַיְכַל[1] יַעֲקֹב לְצַוֹּת[2] אֶת־
בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל־הַמִּטָּה[3] וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל־
עַמָּיו׃ וַיִּפֹּל[4] יוֹסֵף עַל־פְּנֵי אָבִיו וַיֵּבְךְּ עָלָיו וַיִּשַּׁק[5]־
לוֹ׃ וַיְצַו יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־הָרֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת־
אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּמְלְאוּ־לוֹ
אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ
מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם׃ וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם[6]׃
וַיִּשְׂאוּ[7] אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנַעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת[8]
שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃ וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה
הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי
קָבְרוֹ אֶת־אָבִיו׃ וַיִּרְאוּ[9] אֲחֵי יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם
וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב[10] יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־
הָרָעָה[11] אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃ וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר

[1]כלה. [2]צוה. [3]נטה. [4]נפל. [5]נשק. [6]צוה. [7]נשא.
[8]ערה. [9]ראה. [10]שוב. [11]רעע.

אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃ כֹּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף
אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמָלוּךָ
וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף
בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃ וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ
הִנֶּנּוּ לְךָ לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ
כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי׃ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה
אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיֹת
עַם־רָב׃ וְעַתָּה אַל־תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם
וְאֶת־טַפְּכֶם וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ וַיֹּאמֶר
יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם
וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
וְהַעֲלִתֶם[1] אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה׃ וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה
וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם[2] בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם׃

[1]עלה. [2]שום.

כא XXI.

Leiden der Israeliten in Egypten.

לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם,
אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו
אזי המים שטפונו, נחלה עבר על נפשנו
(Psalm. 124.)

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא: וַיָּקָם[1] מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הָבָה[2] נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף[3] גַּם־הוּא עַל־שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים[4] לְמַעַן עַנֹּתוֹ[5] בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן[6] עָרֵי[7] מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס: וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ[8] מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ: וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ: וַיִּרֶב[9] הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד: וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־הַבַּת תְּחַיּוּן[10]: וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי (וּשְׁמוֹ עַמְרָם) וַיִּקַּח אֶת־יוֹכֶבֶד דּוֹדָתוֹ בַּת לֵוִי לוֹ לְאִשָּׁה: וַתַּהַר[11] הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד[12]

[1]קום. [2]יהב. [3]יסף. [4]מסס. [5]ענה. [6]בנה. [7]עיר. [8]קוץ. [9]רבה. [10]היה. [11]הרה. [12]ילד.

בֵּן וַתֵּרֶא[1] אֹתוֹ כִּי־טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים׃
וְלֹא־יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח[2]־לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה
בַחֵמָר וּבַזָּפֶת וַתָּשֶׂם[3] בָּהּ אֶת־הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף
עַל־שְׂפַת הַיְאֹר׃ וַתֵּתַצַּב[4] אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לְדֵעָה[5] מַה־
יֵּעָשֶׂה לוֹ׃ וַתֵּרֶד[6] בַּת־פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל־הַיְאֹר
וְנַעֲרֹתֶיהָ הֹלְכֹת עַל־יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת־הַתֵּבָה
בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת־אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֶהָ׃ וַתִּפְתַּח
וַתִּרְאֵהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וְהִנֵּה־נַעַר בֹּכֶה וַתַּחְמֹל עָלָיו
וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה׃ וַתֹּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל־בַּת־
פַּרְעֹה הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן הָעִבְרִיֹּת
וְתֵינִק לָךְ אֶת־הַיָּלֶד׃ וַתֹּאמֶר־לָהּ בַּת־פַּרְעֹה לֵכִי
וַתֵּלֶךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־אֵם הַיָּלֶד׃ וַתֹּאמֶר־לָהּ
בַּת־פַּרְעֹה הֵילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהֵינִקִהוּ לִי וַאֲנִי
אֶתֵּן אֶת־שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתְּנִיקֵהוּ׃
וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ[7] לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא
שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ[8]׃

[1]ראה. [2]לקח. [3]שום. [4]יצב. [5]ידע. [6]ירד. [7]בוא. [8]משה.

כב XXII.

Mosis Eifer, Flucht und Berufung.

שמחה לצדיק עשות משפט ומחתה לפועלי און
(Sprw. 21, 15.)

כי קנאת ביתך אכלתני וחרפת חורפיך נפלו עלי • בכל צרתם לו צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם •
(Jesaj. 63, 9.)

וַיְהִי ׀ בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו
וַיַּרְא[1] בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה[2] אִישׁ־עִבְרִי
מֵאֶחָיו׃ וַיִּפֶן[3] כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי
וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃ וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי־אֲנָשִׁים
עִבְרִים נִצִּים[4] וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ[5]׃
וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ[6] לְאִישׁ שַׂר[7] וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי
אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה
וַיֹּאמַר אָכֵן[8] נוֹדַע[9] הַדָּבָר׃ וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי
פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּאֵר׃ וּלְכֹהֵן
מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה[10] וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־
הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת[11] צֹאן אֲבִיהֶן׃ וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים
וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם[12] מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ[13] אֶת־צֹאנָם׃
וַתָּבֹאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מִהַרְתֶּן
בֹּא הַיּוֹם׃ וַתֹּאמַרְןָ אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ[14] מִיַּד הָרֹעִים

[1]ראה. [2]נכה. [3]פנה. [4]נצה. [5]רעה. [6]שום. [7]שרר.
[8]כון. [9]ידע. [10]דלה. [11]שקה. [12]קום. [13]שקה. [14]נצל.

וְגַם־דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁקְ אֶת־הַצֹּאן: וַיֹּאמֶר אֶל־
בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל
לָחֶם: וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת[1] אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־
צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה: וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר[2] הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה וַתַּהַר עוֹד
וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱלִיעֶזֶר כִּי אָמַר אֱלֹהֵי
אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה: וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים
הָהֵם וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן
מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר
הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה: וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְהוָֹה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ
מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה
אֵינֶנּוּ אֻכָּל: וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר:
אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי
וְגַם־רָאִיתִי אֶת־הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:
וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא־יִתֵּן[3] אֶתְכֶם
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַהֲלֹךְ וְלֹא בְּיָד חֲזָקָה: וְשָׁלַחְתִּי אֶת־
יָדִי וְהִכֵּיתִי[4] אֶת־מִצְרַיִם בְּכֹל נִפְלְאֹתַי אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה
בְּקִרְבּוֹ וְאַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָֹה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל
גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֶל־עַבְדֶּךָ כִּי כְבַד־פֶּה

[1]ישב. [2]גור. [3]נתן. [4]נכה.

וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי־יָשׂוּם אִלֵּם אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי יְהוָה׃ וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרֵיתִיךָ[1] אֲשֶׁר תְּדַבֵּר׃

כג XXIII.

Mosis erster Antrag an Pharoh; der nun den Druck der Israeliten nur noch mehr erschwerte.

אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו
התעיבו עלילה אין עושה טוב.
(Psalm 14.)

וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיָחֹגּוּ[2] לִי בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ׃ וַיְצַו[3] פַּרְעֹה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנֹּגְשִׂים בָּעָם וְאֶת־שֹׁטְרָיו לֵאמֹר׃ לֹא תֹאסִפוּן[4] לָתֵת תֶּבֶן לָעָם לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם הֵם יֵלְכוּ וְקֹשְׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן׃ וְאֶת מַתְכֹּנֶת הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם תָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־נִרְפִּים[5] הֵם עַל־כֵּן הֵם צֹעֲקִים לֵאמֹר נֵלְכָה נִזְבְּחָה לֵאלֹהֵינוּ׃ תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה עַל־הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשׂוּ־בָהּ וְאַל־יִשְׁעוּ[6] בְּדִבְרֵי־שָׁקֶר׃ וַיֵּצְאוּ נֹגְשֵׂי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם

[1] ירה. [2] חגג. [3] צוה. [4] יסף. [5] רפה. [6] שעה.

לֵאמֹר כֹּה אָמַר פַּרְעֹה אֵינֶנִּי נֹתֵן לָכֶם תֶּבֶן׃ אַתֶּם
לְכוּ קְחוּ לָכֶם תֶּבֶן מֵאֲשֶׁר תִּמְצָאוּ כִּי אֵין נִגְרָע
מֵעֲבֹדַתְכֶם דָּבָר׃ וַיָּפֶץ[1] הָעָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
לְקֹשֵׁשׁ קַשׁ לַתֶּבֶן׃ וְהַנֹּגְשִׂים אָצִים[2] לֵאמֹר כַּלּוּ[3]
מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כַּאֲשֶׁר בִּהְיוֹת[4] הַתֶּבֶן׃
וַיֻּכּוּ[5] שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ[6] עֲלֵהֶם נֹגְשֵׂי
פַרְעֹה לֵאמֹר מַדּוּעַ לֹא כִלִּיתֶם חָקְכֶם[7] לִלְבֹּן כִּתְמוֹל
שִׁלְשֹׁם גַּם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם׃ וַיָּבֹאוּ שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּצְעֲקוּ אֶל־פַּרְעֹה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ׃
תֶּבֶן אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיךָ וּלְבֵנִים אֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה
עֲבָדֶיךָ מֻכִּים[5] וְחָטָאת עַמֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר נִרְפִּים[8] אַתֶּם
נִרְפִּים עַל־כֵּן אַתֶּם אֹמְרִים נֵלְכָה נִזְבְּחָה לַיהוָה׃
וְעַתָּה לְכוּ עִבְדוּ וְתֶבֶן לֹא־יִנָּתֵן לָכֶם וְתֹכֶן לְבֵנִים
תִּתֵּנוּ׃ וַיִּרְאוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתָם בְּרָע לֵאמֹר
לֹא־תִגְרְעוּ מִלִּבְנֵיכֶם דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ וַיִּפְגְּעוּ אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן נִצָּבִים[9] לִקְרָאתָם בְּצֵאתָם[10] מֵאֵת
פַּרְעֹה׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם יֵרֶא[11] יְהוָה עֲלֵיכֶם וְיִשְׁפֹּט
אֲשֶׁר הִבְאַשְׁתֶּם אֶת־רֵיחֵנוּ[12] בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי
עֲבָדָיו לָתֶת[13]־חֶרֶב בְּיָדָם לְהָרְגֵנוּ׃ וַיָּשָׁב[14] מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמַר אֲדֹנָי לָמָה הֲרֵעֹתָה[15] לָעָם הַזֶּה לָמָּה
זֶּה שְׁלַחְתָּנִי׃ וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פַּרְעֹה לְדַבֵּר בִּשְׁמֶךָ

[1]פוץ. [2]אוץ. [3]כלה. [4]היה. [5]נכה. [6]שום. [7]חוק. [8]רפה.
[9]יצב. [10]יצא. [11]ראה. [12]רוח. [13]נתן. [14]שוב. [15]רעע.

הָרַע לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל[1] לֹא הִצַּלְתָּ אֶת־עַמֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה עַתָּה תִרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפַרְעֹה
כִּי בְיָד חֲזָקָה יְשַׁלְּחֵם וּבְיָד חֲזָקָה יְגָרְשֵׁם מֵאַרְצוֹ׃
וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָֹה בִּנְטֹתִי[2] אֶת־יָדִי עַל־
מִצְרָיִם וְהוֹצֵאתִי[3] אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם׃ וּמֹשֶׁה
בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם
אֶל־פַּרְעֹה׃

כד XXIV.

Die Plagen Egyptens.

מוסר רע לעזב ארח׃ שונא תוכחת ימות (Sprw. 15, 10.)
שוד רשעים יגורם כי מאנו לעשות משפט (Sprw. 21, 7.)

וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ כִּי יְדַבֵּר
אֲלֵכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת[1] וְאָמַרְתָּ אֶל־
אַהֲרֹן קַח אֶת־מַטְּךָ[2] וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי־פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין׃
וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיַּעֲשׂוּ כֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָֹה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת־מַטֵּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וְלִפְנֵי
עֲבָדָיו וַיְהִי לְתַנִּין׃ וַיִּקְרָא גַּם־פַּרְעֹה לַחֲכָמִים
וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם
כֵּן׃ וַיַּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבְלַע מַטֵּה־
אַהֲרֹן אֶת־מַטֹּתָם׃ וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע
אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָֹה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה
כָּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם׃ לֵךְ אֶל־פַּרְעֹה

[1] נצל. [2] נטה. [3] יצא. [4] יפת (פתה).

בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ לִקְרָאתוֹ עַל־שְׂפַת[1]
הַיְאֹר וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר־נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ תִּקַּח בְּיָדֶךָ: וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר שַׁלַּח
אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עַד־כֹּה:
כֹּה אָמַר יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי
מַכֶּה ׀ בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר וְנֶהֶפְכוּ
לְדָם: וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר תָּמוּת וּבָאַשׁ הַיְאֹר וְנִלְאוּ[2]
מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת[3] מַיִם מִן־הַיְאֹר: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיָּרֶם[4] בַּמַּטֶּה וַיַּךְ[5] אֶת־
הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ
כָּל־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּיְאֹר לְדָם: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן חַרְטֻמֵּי
מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וַיִּפֶן[6] פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־
שָׁת[7] לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת: וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פַרְעֹה אֶת־לִבּוֹ
לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־
פַּרְעֹה וְאֶת בֵּיתוֹ וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ נְגָעִים גְּדֹלִים: שָׂם[8]
בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה צֹעַן: שָׁרַץ אַרְצָם
צְפַרְדְּעִים וּבָאוּ בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר וַיָּבֹא כִנִּים
בְּכָל־גְּבוּלָם. וַיְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם: וְיַד יְהוָה
הָיְתָה בְּמִקְנֵיהֶם אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד: וַיּוֹסֶף
יְהוָה לְהַכּוֹת אֶת־מִצְרַיִם וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת פֹּרֵחַ
בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ־לֶהָבוֹת

[1] שפה. [2] לאה. [3] שתה. [4] רום. [5] נכה. [6] פנה. [7] שות. [8] שים.

בְּאַרְצָם וַיַּךְ[1] גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין־מִסְפָּר וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם: וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא־רָאוּ[2] אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ[3] אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם[4]: וַיִּתֵּן יְהוָֹה אֶת־חֵן[5] הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם ׀ הָאִישׁ מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאוֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי־פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָֹה כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם: וּמֵת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וְהָיְתָה צְעָקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָתָה וְכָמֹהוּ לֹא תֹסִף[6]: וּלְכֹל ׀ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ־כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ וְעַד־בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָֹה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְיָרְדוּ כָל־עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ־לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן אֵצֵא:

[1]נכה. [2]ראה. [3]קום. [4]ישב. [5]חנן. [6]יסף.

כה XXV

Einsetzung des Ueberschreitungsopfers. Egyptens Erstgebornen sterben, und die Israeliten ziehen frey aus. (2448 oder 2478 N. A. 2515.)

יפלס נתיב לאפו· לא חשך ממות נפשם· וחיתם
לדבר הסגיר ויך כל בכור במצרים· ראשית אונים
באהלי חם· ויסע כצאן עמו· וינהגם כעדר במדבר·
(Psalm. 78.)

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ
וּקְחוּ[1] לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח׃
וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף
וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם
אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־
בֹּקֶר׃ וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת׃ וְהָיָה כִּי־
יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם׃
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵּי
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ
הִצִּיל וַיִּקֹּד[2] הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ[3]׃ וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ׃ וַיְהִי
בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיהוָה הִכָּה כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר
בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה׃ וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה

[1] לקחי· [2] קדד· [3] שחה·

הוּא וְכָל־עֲבָדָיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה גְדֹלָה
בְּמִצְרָיִם כִּי־אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת׃ וַיִּקְרָא
לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְּאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי
גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָֹה
כְּדַבֶּרְכֶם׃ גַּם־צֹאנְכֶם גַּם־בְּקַרְכֶם קְחוּ כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם וָלֵכוּ וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי׃ וַתֶּחֱזַק מִצְרַיִם עַל־
הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ כֻּלָּנוּ מֵתִים׃
וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת
אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף׃ וְגַם־עֵרֶב רַב עָלָה
אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד׃ וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק
אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת[1] מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־
גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה[2] לֹא־
עָשׂוּ לָהֶם׃ וּמוֹשַׁב[3] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה
אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם[4] אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי
קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם[5]
מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה׃ וַיַּסֵּב[6] אֱלֹהִים אֶת־הָעָם
דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ[7] בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ
כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד
אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲ[illegible] אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם׃
וַיִּסְעוּ[8] מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ[9] בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ וַיהוָֹה

[1]עוג. [2]ציד. [3]ישב. [4]נחה. [5]ראה. [6]סבב. [7]עלה. [8]נסע. [9]חנה.

הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם[1] הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר[2] לָהֶם לָלֶכֶת[3] יוֹמָם וָלָיְלָה׃ לֹא־יָמִישׁ[4] עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם׃

כו XXVI.

Pharoh's Rückfall, Zug der Israeliten durchs rothe Meer u. der Egypter letzte Bestrafung.

אם תכתוש את האויל במכתש בתוך
הריפות בעלי לא תסור מעליו אולתו׃
(Sprw. 27, 22.)

ראוך מים אלהים׃ ראוך מים יחילו׃ אף ירגזו תהמות׃
בים דרכך ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו׃
נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן׃ (Psalm. 77.)

וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃ וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ[5] בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם׀ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ[6] לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן׃

[1]נחה׃ [2]אור׃ [3]ילך׃ [4]מוש׃ [5]נשא׃ [6]יסף׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הָרֵם[1] אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה: וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַיֵּט[2] מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה ׀ אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה[3] כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם[4] אֵת מַחֲנֵה מִצְרָיִם: וַיָּסַר[5] אֵת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם: וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים[6] לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ[7] אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד: וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ: אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁירַת הוֹדָה[8] לַיהוָה:

[1] רום. [2] נטה. [3] עזז. [4] המם. [5] סור. [6] נוס. [7] כסה. [8] ירה.

כז XXVII.

Klagen der Israeliten in der Wüste. Wunderbar versorgt sie Gott auch da mit Trank u. Speise.

השלך על ה׳ יהבך והוא יכלכלך. לא יתן לעולם מוט לצדיק (Psalm. 55, 23.)

הן הכה צור ויזבו מים ונחלים ישטפו. לחם אבירים אכל איש צידה שלח להם לשבע. (Psalm. 78.)

וַיַּסַּע[1] מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל־
מִדְבַּר־שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־מָצְאוּ
מָיִם׃ וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מַיִם מִמָּרָה
כִּי מָרִים[2] הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ[3] הָעָם
עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה׃ וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ
יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם שָׂם
לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע
לְקוֹל ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ
לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי[4]
בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ׃
וַיָּבֹאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר
בֵּין־אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּלּוֹנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ[5]
עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי־הוֹצֵאתֶם

[1] נסע [2] מרר [3] לון [4] שום [5] ישב

אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה
בָּרָעָב׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ שָׁמַעְתִּי אֶת־
תְּלוּנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם
תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ־לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל[1] הַשְּׂלָו וַתְּכַס[2]
אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃
וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס
דַּק כַּכְּפֹר עַל־הָאָרֶץ׃ וַיִּרְאוּ[3] בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה׃
וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם[4] הַשֶּׁמֶשׁ
וְנָמָס[5]׃ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי
הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ[6] לְמֹשֶׁה׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת־
קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ[7] וְאֵת אֲשֶׁר־
תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ[8] לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת
עַד־הַבֹּקֶר׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן־הָעָם
לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַיִּקְרְאוּ בֵית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ
מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחִת בִּדְבָשׁ׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר
מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן ׀ יִרְאוּ[3] אֶת־הַלֶּחֶם

[1] ע'ה [2] כסה [3] ראה [4] חמם [5] מסס [6] נגר [7] אפה [8] ינח.

אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ[1]
אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמָרֶת׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ
אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת[2]
אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיִּסְעוּ[3] כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִמִּדְבַּר־סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָֹה וַיַּחֲנוּ[4] בִּרְפִידִים
וְאֵין מַיִם לִשְׁתֹּת[5] הָעָם׃ וַיָּרֶב[6] הָעָם עִם־מֹשֶׁה
וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ[7]־לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה
מַה־תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה־תְּנַסּוּן אֶת־יְהוָֹה׃ וַיִּצְמָא
שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן[8] הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה
זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־
מִקְנַי בַּצָּמָא׃ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָֹה לֵאמֹר מָה
אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלֻנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה
אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ׃
הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָּׁם ׀ עַל־הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר
וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה[9] וּמְרִיבָה
עַל־רִיב ׀ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת־יְהוָֹה לֵאמֹר
הֲיֵשׁ יְהוָֹה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן׃

[1]ינח [2]ישב [3]נסע [4]חנה [5]שתה [6]ריב [7]נתן [8]לון [9]נסה

כח XXVIII.

Die Verkündigung der Gesetze am Berge Sinai.

באין חזון יפרע עם · ושומר תורה אשרהו! (Sprw. 29, 18.)

מגיד דבריו ליעקב· חקיו ומשפטיו לישראל. (Psalm 147, 19)

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת[1] בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי ׃ וַיִּחַן[2]־שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד
הָהָר׃ וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהֹוָה
מִן־הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם וָאֶשָּׂא[3]
אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי׃ וְעַתָּה
אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי
וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ׃
וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה
וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם[4] לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהֹוָה׃ וַיַּעֲנוּ[5] כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ
כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהֹוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב[6] מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי
הָעָם אֶל־יְהֹוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי
בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ
וְגַם־בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם לְךָ אֶל־הָעָם וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם
וּמָחָר וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם׃ וְהָיוּ נְכֹנִים[7] לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
כִּי ׀ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהֹוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם עַל־הַר

[1]יצא [2]חנה [3]נשא [4]שום [5]ענה [6]שוב [7]כון

סִינָי: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת
וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד
וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־
הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית
הָהָר: וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו
יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל[1] עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל־
הָהָר מְאֹד: וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
עַל־פָּנָי: לֹא־תַעֲשֶׂה־לְךָ פֶסֶל ׀ וְכָל־תְּמוּנָה לֹא־
תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם: לֹא תִשָּׂא[2] אֶת־שֵׁם־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־
יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:
כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח[3] בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־
כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: כַּבֵּד אֶת־
אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: לֹא תִרְצָח: לֹא תִנְאָף:
לֹא תִגְנֹב: לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ[4] עֵד שָׁקֶר: לֹא תַחְמֹד
בֵּית רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר
לְרֵעֶךָ: וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם
וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ[5]

[1] עלה. [2] נשא. [3] נוח. [4] רעה. [5] נוע.

וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אַתָּה עִמָּנוּ
וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת[1] אֶתְכֶם
בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי
תֶחֱטָאוּ:

כט XXIX.

Noch einige von den Gesetzen, welche den Israeliten ferner befohlen wurden.

זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו
בחרב על כל ישראל חקים ומשפטים.
(Malachai 3, 22)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה־
שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת־לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה
אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם[2]: וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ
מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים: וְאֶל־הַזְּקֵנִים
אָמַר שְׁבוּ[3]־לָנוּ בָזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה
אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ[4] אֲלֵהֶם:
וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס[5] הֶעָנָן אֶת־הָהָר: וַיָּבֹא
מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־כָּל־עֲדַת[6] בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי

[1] נסה [2] ירה [3] ישב [4] נגש [5] כסה [6] יעד

אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי
בַּשָּׁנָה: אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב
כִּי־בוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם: וְחַג
הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ[2] אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף
בְּצֵאת[3] הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת־מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה:
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדֹן
יְהוָה: וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה
יִהְיֶה לָכֶם: וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל־מְלָאכָה
לֹא תַעֲשׂוּ: כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא
תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא תָשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת כִּי
עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי־יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן[4]
מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תְאַמֵּץ אֶת־לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ
אֶת־יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן: כִּי־פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ
לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ:
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־יִהְיֶה דָבָר עִם־לְבָבְךָ בְלִיַּעַל לֵאמֹר
קָרְבָה שְׁנַת־הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ בְּאָחִיךָ
הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה בְךָ

[1]ראה [2]עשה [3]יצא [4]אבה ·

חֵטְא: נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־יֵרַע[1] לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ[2] לוֹ כִּי
בִּגְלַל׀ הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂךָ[3]
וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ: אִם־כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הֶעָנִי
עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה לֹא־תְשִׂימוּן[4] עָלָיו נֶשֶׁךְ: אִם־
חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ:
כִּי הִוא כְסוּתֹה לְבַדָּהּ[5] הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ[6] בַּמֶּה
יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי:
לֹא תִּגְנֹבוּ וְלֹא־תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ:
וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ
אֲנִי יְהוָה: לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תָלִין
פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר: לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי
עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא[7] פְנֵי־דָל וְלֹא
תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ: לֹא־תֵלֵךְ
רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תִשְׂנָא אֶת־אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ[8] תּוֹכִיחַ אֶת־
עֲמִיתֶךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא: לֹא־תִקֹּם[9] וְלֹא־תִטֹּר[10]
אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ[11] כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת־שֵׂיוֹ נִדָּחִים
וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב[12] תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ: וְאִם־לֹא
קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ

[1] רעע [2] נתן [3] עשה [4] שום [5] בדד [6] עוֹר [7] נשא [8] יכח [9] נקם
[10] נטר [11] רעה [12] שׁוב

וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ׃ וְכֵן
תַּעֲשֶׂה לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל־
אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר־תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל[1]
לְהִתְעַלֵּם׃ לֹא־תִרְאֶה אֶת־חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ
נֹפְלִים בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָקֵם[2] תָּקִים עִמּוֹ׃
כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ
לוֹ׃ כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ
וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם
וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ וְכִי־יָגוּר
אִתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ[3] אֹתוֹ׃ כְּאֶזְרָח מִכֶּם
יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר ׀ הַגָּר[4] אִתְּכֶם וְאָהַבְתָּ לוֹ כָּמוֹךָ כִּי־
גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
לֹא־תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה[5] בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה׃
מֹאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי־צֶדֶק אֵיפַת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק יִהְיֶה
לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי[6] אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי[7] וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם
אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל־
הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה נַעֲשֶׂה׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה
וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה

[1] יכל [2] קום [3] ינה [4] גור [5] מדד [6] יצא [7] חקק

מַצֵּבָה לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁלַח אֶת־
נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים
לַיהוָה פָּרִים׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת
וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא
בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמָע׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל־הָעָם וַיֹּאמֶר
הִנֵּה דַם־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

ל XXX.

Des Volkes Rückfall zum Götzendienst.

יעשו עגל בחרב וישתחוו למסכה׃ וימירו את כבודם
בתבנית שור אוכל עשב׃ שכחו אל מושיעם
עשה גדלות במצרים׃ (Psalm 106, 19–21.)

וַיַּרְא[1] הָעָם כִּי־בֹשֵׁשׁ[2] מֹשֶׁה לָרֶדֶת[3] מִן־הָהָר
וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה־לָנוּ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ׃ וַיִּתְפָּרְקוּ
כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־
אַהֲרֹן׃ וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיָּצַר[4] אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל
מַסֵּכָה[5] וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּרְא אַהֲרֹן וַיִּבֶן[6] מִזְבֵּחַ לְפָנָיו
וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמַר חַג[7] לַיהוָה מָחָר׃ וַיַּשְׁכִּימוּ

[1]ראה [2]בוש [3]ירד [4]צור [5]נסך [6]בנה [7]חגג

מִמָּֽחֳרָת וַיַּֽעֲלוּ עֹלֹת וַיַּגִּשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם
לֶֽאֱכֹל וְשָׁתוֹ וַיָּקֻמוּ לְצַחֵק: וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֶךְ־רֵד[1] כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶֽעֱלֵיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:
סָרוּ[2] מַהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל
מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶֽעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יְהֹוָה
אֶל־מֹשֶׁה רָאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף
הוּא: וְעַתָּה הַנִּיחָה[3] לִּי וְיִֽחַר־אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם
וְאֶֽעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל: וַיְחַל[4] מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי
יְהֹוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָה יְהֹוָה יֶֽחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה:
לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג
אֹתָם בֶּֽהָרִים וּלְכַלֹּתָם[5] מֵעַל פְּנֵי הָֽאֲדָמָה שׁוּב
מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָֽרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ
וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָֽחֲלוּ
לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְהֹוָה עַל־הָֽרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת
לְעַמּוֹ: וַיִּפֶן[6] וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר וּשְׁנֵי לֻחֹת[7] הָֽעֵדֻת
בְּיָדוֹ לֻחֹת כְּתֻבִים מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם
כְּתֻבִים: וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב
מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל־הַלֻּחֹת: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר

[1]ירד [2]סור [3]ינח [4]חלה [5]כלה [6]פנה [7]לוח

קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת־הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר־אַף
מֹשֶׁה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָו אֶת־הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת
הָהָר: וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן
עַד אֲשֶׁר־דָּק[1] וַיִּזֶר[2] עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ[3] אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי פָרֻעַ הוּא וַיַּעֲמֹד
מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָֹה אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ
אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָֹה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר
לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
וְאִישׁ אֶת־קְרֹבוֹ: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל
מִן־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה מִלְאוּ יֶדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָֹה כִּי אִישׁ בִּבְנוֹ וּבְאָחִיו
וְלָתֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה:

לא XXXI.

Mosis abermalige Fürbitte; neue Gesetztafeln, u. Einführung des öffentlichen Gottesdienstes.

ברחם אב אל בנים רחם ה' על יראיו.
יודיע דרכיו למשה לבני ישראל עלילותיו.
לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונתינו גמל עלינו.
(Psalm 103.)

וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַתֶּם חֲטָאתֶם
חֲטָאָה גְדֹלָה וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל־יְהוָֹה אוּלַי אֲכַפְּרָה
בְּעַד חַטַּאתְכֶם: וַיָּשָׁב[4] מֹשֶׁה אֶל־יְהוָֹה וַיֹּאמַר אָנָּא

[1] רקק [2] זרה [3] שקה [4] שוב

חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי
זָהָב׃ וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא[1] חַטָּאתָם וְאִם־אַיִן מְחֵנִי[2] נָא
מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי
אֲשֶׁר חָטָא־לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי אֱמֹר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף רֶגַע אֶחָד אֶעֱלֶה בְקִרְבְּךָ
וְכִלִּיתִיךָ וְעַתָּה הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ וְאֵדְעָה מָה
אֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃ וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֶדְיָם מֵהַר
חוֹרֵב׃ וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת־הָאֹהֶל וְנָטָה־לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
הַרְחֵק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־
מְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃
וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־הָעָם וְנִצְּבוּ[3]
אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ וְהִבִּיטוּ[4] אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד־בֹּאוֹ
הָאֹהֱלָה׃ וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם
מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן
וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃ וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀
עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא
עָוֺן[5] וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד׀ עֲוֺן אָבוֹת
עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃
וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד[6] אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־נָא
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־

[1]נשא [2]מחה [3]יצב [4]נבט [5]עוה [6]קדד

קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֺנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה
נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם
וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה
כִּי־נוֹרָא[1] הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃ וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ
אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְכַהֲנוֹ־לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי
אַהֲרֹן׃ וְעָשִׂיתָ בִגְדֵי־קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד
וּלְתִפְאָרֶת׃ וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל־כָּל־חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר
מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה וְעָשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי אַהֲרֹן לְקַדְּשׁוֹ
לְכַהֲנוֹ־לִי׃ וְעָשׂוּ[2] לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם
וְנֹעַדְתִּי[3] שָׁמָּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בִּכְבֹדִי׃
וְקִדַּשְׁתִּי אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־
אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֲקַדֵּשׁ לְכַהֵן לִי׃ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְשָׁכְנִי בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיַּעֲשׂוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶת־
הַמִּשְׁכָּן וְכָל־כֵּלָיו׃ אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
הָאָרֹן לָעֵדֻת וְאֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֵת כָּל־
כְּלֵי הָאֹהֶל׃ וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־כֵּלָיו וְאֶת־הַמְּנֹרָה[4]
הַטְּהֹרָה וְאֶת־כָּל־כֵּלֶיהָ וְאֵת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃ וְאֵת

[1] ירא [2] עשה [3] יעד [4] נור

מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ:
וְאֵת בִּגְדֵי הַשְּׂרָד וְאֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת־
קְטֹרֶת הַסַּמִּים לַקֹּדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה כֵּן עָשׂוּ:

לב XXXII.

Bestrafte Ungeduld und Lüsternheit des Volkes in der Wüste.

צדיק אוכל לשבע נפשו, ובטן רשעים תחסר (Spr. 13, 25)

ויוסיפו עוד לחטא לו למרות עליון בציה. וינסו
אל בלבבם לשאל אכל לנפשם· וידברו באלהים
אמרו היוכל ✓ לערך שלחן במדבר (Psalm 78.)

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי יְהוָֹה וַיִּשְׁמַע יְהוָֹה
וַיִּחַר[1] אַפּוֹ[2] וַתִּבְעַר־בָּם אֵשׁ יְהוָֹה וַתֹּאכַל בִּקְצֵה
הַמַּחֲנֶה: וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָֹה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ: וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא
תַּבְעֵרָה כִּי־בָעֲרָה בָם אֵשׁ יְהוָֹה: וְהָאסַפְסֻף אֲשֶׁר
בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר: זָכַרְנוּ אֶת־הַדָּגָה אֲשֶׁר־
נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם[3] וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל
בִּלְתִּי אֶל־הַמָּן עֵינֵינוּ: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בֹּכֶה
לְמִשְׁפְּחֹתָיו אִישׁ לְפֶתַח אָהֳלוֹ וַיִּחַר־אַף יְהוָֹה מְאֹד
וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה רָע: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָֹה לָמָה הֲרֵעֹתָ[4]

[1]חרה [2]אנף [3]חנן [4]רעע

לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לָשׂוּם אֶת־
מַשָּׂא[1] כָּל־הָעָם הַזֶּה עָלָי׃ מֵאַיִן לִי בָּשָׂר לָתֵת[2] לְכָל־
הָעָם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ[3] עָלַי לֵאמֹר תְּנָה־לָּנוּ בָשָׂר
וְנֹאכֵלָה׃ לֹא־אוּכַל אָנֹכִי לְבַדִּי[4] לָשֵׂאת[5] אֶת־כָּל־
הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
אֶסְפָה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ
כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם
וְלֹא־תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ׃ וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ
לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בְּכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר
מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְנָתַן יְהוָה
לָכֶם בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם׃ לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא
יוֹמָיִם עַד׀ חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיָה
לָכֶם לְזָרָא יַעַן כִּי־מְאַסְתֶּם אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם
וַתִּבְכּוּ[6] לְפָנָיו לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם׃
וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֵת דִּבְרֵי יְהוָה וַיֶּאֱסֹף
שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם סְבִיבֹת
הָאֹהֶל׃ וַיֵּרֶד יְהוָה׀ בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן־
הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל־שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי
כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ׃ וַיִּשָּׁאֲרוּ
שְׁנֵי־אֲנָשִׁים׀ בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד׀ אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי
מֵידָד וַתָּנַח[7] עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַּכְּתֻבִים וְלֹא
יָצְאוּ הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה׃ וַיָּרָץ[8] הַנַּעַר וַיַּגֵּד

[1]נשא [2]נתן [3]בכה [4]בדד [5]נשא [6]בכה [7]נוח [8]רוץ נגד

לְמֹשֶׁה וַיֹּאמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה׃
וַיַּעַן[1] יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֻרָיו וַיֹּאמַר
אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה
לִי וּמִי יִתֵּן כָּל־עַם יְהוָה נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן יְהוָה אֶת־
רוּחוֹ עֲלֵיהֶם׃ וַיֵּאָסֵף מֹשֶׁה אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְרוּחַ נָסַע מֵאֵת יְהוָה וַיָּגָז[2] שַׂלְוִים מִן־
הַיָּם וַיִּטֹּשׁ[3] עַל־הַמַּחֲנֶה כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה וּכְדֶרֶךְ יוֹם
כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּכְאַמָּתַיִם[4] עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ׃
וַיָּקָם הָעָם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה וְכֹל יוֹם
הַמָּחֳרָת וַיַּאַסְפוּ אֶת־הַשְּׂלָו הַמַּמְעִיט אָסַף עֲשָׂרָה
חֳמָרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שָׁטוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה׃
הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יְהוָה
חָרָה בָעָם וַיַּךְ יְהוָה בָּעָם מַכָּה רַבָּה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא
אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי־שָׁם
קָבְרוּ אֶת־הָעָם הַמִּתְאַוִּים[5]׃ מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה
נָסְעוּ הָעָם חֲצֵרוֹת וּמִשָּׁם נָסְעוּ וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּארָן׃

[1]עָנָה [2]גוז [3]נטש [4]אמה [5]עוה

לג XXXIII.

Absendung der Kundschafter, und die darauf erfolgte Strafe des Unglaubens.

שפתי צדיק ירעו רבים, ואוילים בחסר לב ימותו.
בפשע שפתים מוקש רע, ויצא מצרה צדיק.
מלאך רשע יפול ברע, וציר אמונים מרפא.
(Sprw. 10, 21. 12, 13. 13, 17.)

ויאמרו בני ישראל נשלחה אנשים לפנינו
ויחפרו־לנו את־הארץ וישיבו אתנו דבר את־
הדרך אשר נעלה־בה ואת הערים אשר נבא
אליהן: וישלח אתם משה ממדבר פארן על־פי
יהוה כלם אנשים ראשי בני־ישראל המה: ויעלו
ויתרו את־הארץ ממדבר־צן עד־רחב לבא חמת:
ויבאו עד־נחל אשכל ויכרתו משם זמורה ואשכול
ענבים אחד וישאהו במוט בשנים ומן־הרמנים
ומן־התאנים: למקום ההוא קרא נחל אשכול על
אדות האשכול אשר־כרתו משם בני ישראל:
וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: וילכו
ויבאו אל־משה ואל־אהרן ואל־כל־עדת[1] בני־ישראל
אל־מדבר פארן קדשה וישיבו אתם דבר ואת־כל־
העדה ויראום[2] את־פרי הארץ: ויספרו־לו ויאמרו
באנו אל־הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש
הוא וזה־פריה: אפס כי־עז[3] העם הישב בארץ

[1] יעד [2] ראה [3] עזז

וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם־יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ
שָׁם: לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל־הָעָם כִּי־חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ:
וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת[1] הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ
אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְתוֹכָהּ
אַנְשֵׁי מִדּוֹת: וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק
מִן־הַנְּפִלִים וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם:
וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה
הַהוּא: וַיִּלֹּנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ־מַתְנוּ[2] בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ־מָתְנוּ: וְלָמָה יְהֹוָה מֵבִיא אֹתָנוּ
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ יִהְיוּ
לָבַז[3] הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל־אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה: וַיִּפֹּל מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל־קְהַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה מִן־הַתָּרִים[4] אֶת־הָאָרֶץ
קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה
הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: אִם־חָפֵץ בָּנוּ יְהֹוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּנְתָנָהּ לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִוא זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ: אַךְ בַּיהֹוָה אַל־תִּמְרֹדוּ וְאַתֶּם אַל־תִּירְאוּ
אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר[5] צִלָּם[6] מֵעֲלֵיהֶם

[1]דבב [2]מות [3]בזז [4]תור [5]סור [6]צלל.

וַיהוָה אִתָּנוּ אַל־תִּירָאֻם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לִרְגּוֹם
אֹתָם בָּאֲבָנִים וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־
כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה
יְנַאֲצֻנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל
הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ׃ אַכֶּנּוּ בַדֶּבֶר וְאוֹרִשֶׁנּוּ
וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי־גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי־הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ אֶת־
הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ׃ וְאָמְרוּ אֶל־יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת
שָׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־עַיִן
בְּעַיִן נִרְאָה אַתָּה יְהוָה וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם וּבְעַמֻּד
עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃
וְהֵמַתָּה אֶת־הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעֲךָ לֵאמֹר׃ מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת יְהוָה
לְהָבִיא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לָהֶם
וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר׃ וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר׃ יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד נֹשֵׂא עָוֺן
וָפָשַׁע וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֺן אָבוֹת עַל־בָּנִים עַל־
שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ סְלַח־נָא לַעֲוֺן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל
חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־
הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ׃ וְאוּלָם חַי־אָנִי
וְיִמָּלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ׃ כִּי כָל־הָאֲנָשִׁים
הָרֹאִים אֶת־כְּבֹדִי וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְמִצְרַיִם
וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ

בְּקוֹלִי: אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם
וְכָל־מְנַאֲצַי לֹא יִרְאוּהָ: אֱמֹר אֲלֵהֶם חַי־אָנִי נְאֻם־
יְהוָה אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה
לָכֶם: בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פִגְרֵיכֶם וְכָל־פְּקֻדֵיכֶם
לְכָל־מִסְפַּרְכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה אֲשֶׁר
הֲלִינֹתֶם עָלָי: אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־
יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן: וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז
יִהְיֶה וְהֵבֵיאתִי אֹתָם וְיָדְעוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם
בָּהּ: וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: בְּמִסְפַּר
הַיָּמִים אֲשֶׁר־תַּרְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם
לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה
וִידַעְתֶּם אֶת־תְּנוּאָתִי: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה
לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ וַיַּלִּינוּ עָלָיו אֶת כָּל־הָעֵדָה
לְהוֹצִיא דִבָּה עַל־הָאָרֶץ: וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי
דִבַּת־הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה[1] לִפְנֵי יְהוָה: וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־
נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה חָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים
לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד: וַיַּשְׁכִּמוּ
בַבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל־רֹאשׁ הָהָר לֵאמֹר הִנֶּנּוּ וְעָלִינוּ אֶל־
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה כִּי חָטָאנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לָמָּה זֶּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־פִּי יְהוָה וְהִוא לֹא תִצְלָח:

[1] נגף.

אַל־תַּעֲלוּ כִּי אֵין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִּנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם׃ כִּי הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי שָׁם לִפְנֵיכֶם וּנְפַלְתֶּם בֶּחָרֶב כִּי־עַל־כֵּן שַׁבְתֶּם[1] מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה יְהוָה עִמָּכֶם׃ וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וּמֹשֶׁה לֹא־מָשׁוּ[2] מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה׃ וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר הַהוּא וַיַּכּוּם וַיַּכְּתוּם עַד־הַחָרְמָה׃

לד XXXIV.

Ehrsucht Korah's. Strafe der Empörung.

לפני שבר יגבה לב איש, ולפני כבוד ענוה.
באזני כסיל אל תדבר, כי יבוז לשכל מליך.
נכונו ללצים שפטים, ומהלומות לגו כסילים.
(Sprw. 18, 12. 23, 9. 19, 29.)

וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן׃ וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה[3] כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־קְהַל־יְהוָה׃ וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל[4] עַל פָּנָיו׃ וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח וְאֶל־עֲדָתוֹ לֵאמֹר שִׁמְעוּ־נָא בְּנֵי לֵוִי׃ הַמְעַט מִכֶּם כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם׃ וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־כָּל־אַחֶיךָ בְנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבִקַּשְׁתֶּם גַּם־כְּהֻנָּה׃ לָכֵן

[1]שוב [2]מוש [3]יעד [4]נפל

אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן מַה־הוּא
כִּי תַלִּינוּ עָלָיו׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם
בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה וַיִּחַר[1] לְמֹשֶׁה מְאֹד׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ הֱיוּ לִפְנֵי
יְהוָה אַתָּה וָהֵם וְאַהֲרֹן מָחָר׃ וּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ[2]
וּנְתַתֶּם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ
מַחְתָּתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מַחְתֹּת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן
אִישׁ מַחְתָּתוֹ וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה הוּא
הַקָּדוֹשׁ׃ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ
וַיָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃ וַיַּקְהֵל עֲלֵיהֶם קֹרַח אֶת־כָּל־הָעֵדָה
אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא[3] כְבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־הָעֵדָה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ הִבָּדְלוּ
מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע׃ וַיִּפְּלוּ עַל־
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ
אֶחָד יֶחֱטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף׃ וַיָּקָם מֹשֶׁה
וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּתָן וַאֲבִירָם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְדַבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אָהֳלֵי הָאֲנָשִׁים
הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאַל־תִּגְּעוּ[4] בְּכָל־אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן־תִּסָּפוּ[5]
בְּכָל־חַטֹּאתָם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תֵּדְעוּן[6] כִּי־יְהוָה
שְׁלָחַנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי־לֹא
מִלִּבִּי׃ אִם־כְּמוֹת כָּל־הָאָדָם יְמֻתוּן אֵלֶּה וּפְקֻדַּת

[1]חרה [2]חתה [3]ראה [4]נגע [5]סוף [6]ידע

כָּל־הָאָדָם יִפָּקֵד עֲלֵיהֶם לֹא יְהוָֹה שְׁלָחָנִי׃ וְאִם־
בְּרִיאָה יִבְרָא יְהוָֹה וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ
וּבָלְעָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְיָרְדוּ חַיִּים שְׁאֹלָה
וִידַעְתֶּם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־יְהוָֹה׃ וַיְהִי
כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבָּקַע
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם׃ וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ
וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֵת כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר
לְקֹרַח וְאֵת כָּל־הָרְכוּשׁ׃ וַיֵּרְדוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם
חַיִּים שְׁאֹלָה וַתְּכַס[1] עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ
הַקָּהָל׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם נָסוּ[2] לְקֹלָם
כִּי אָמְרוּ פֶּן־תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ׃ וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְהוָֹה
וַתֹּאכַל אֵת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי הַקְּטֹרֶת׃
וַיִּלֹּנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הֲמִתֶּם אֶת־עַם יְהוָֹה׃ וַיְהִי
בְּהִקָּהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיִּפְנוּ אֶל־אֹהֶל
מוֹעֵד וְהִנֵּה כִסָּהוּ הֶעָנָן וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָֹה׃ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֶן־עָלֶיהָ אֵשׁ
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ[3] מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה
וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָֹה הֵחֵל[4]
הַנָּגֶף׃ וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ יְהוָֹה
תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַ[illegible] וְאֶת־
וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם׃ וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין הַ[illegible]

[1]כסה [2]נוס [3]ילך [4]חלל.

וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה
עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל־דְּבַר־קֹרַח׃

לה XXXV

Die Haderwasser. (2488 oder 2518. N. A. 2555)
Auch Moses und Aaron sollen nicht ins
verheissene Land kommen.

ויקציפו על מי מריבה, וירע למשה בעבורם. (Psalm 106.)

הן צדיק בארץ ישולם, אף כי רשע וחוטא. (Sprw. 11, 31)

מה אנוש כי יזכה, וכי יצדק ילוד אשה.
הן בקדושיו לא יאמין, ושמים לא זכו בעיניו.
(Hiob 15, 14.)

וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדְבַּר־צִן בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם וַתִּקָּבֵר
שָׁם׃ וְלֹא־הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
אַהֲרֹן׃ וַיָּרֶב[1] הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלוּ
גָוַעְנוּ בִּגְוַע אַחֵינוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָמָה הֲבֵאתֶם[2] אֶת־
קְהַל יְהוָה אֶ־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירֵנוּ׃
וְלָמָה הֶעֱלִיתֻנוּ[3] מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶ־הַמָּקוֹם
הָרָע הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם
אַיִן לִשְׁתּוֹת[4]׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקָּהָל אֶל־
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ[5] עַל־פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְבוֹד־
יְהוָה אֲלֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶ־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ קַח אֶת־
הַמַּטֶּה[6] וְהַקְהֵל אֶת־הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ

[1] ריב [2] בוא [3] עלה [4] שתה [5] נפל [6] נטה

וְדִבַּרְתֶּם אֶל־הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו וְהוֹצֵאתָ
לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ[1] אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־
בְּעִירָם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה מִלִּפְנֵי יְהֹוָה כַּאֲשֶׁר
צִוָּהוּ׃ וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־הַקָּהָל אֶל־פְּנֵי הַסָּלַע
וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ־נָא הַמֹּרִים[2] הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה
נוֹצִיא לָכֶם מָיִם׃ וַיָּרֶם[3] מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ[4] אֶת־
הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ
הָעֵדָה וּבְעִירָם׃ וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
יַעַן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־הַקָּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
נָתַתִּי לָהֶם׃ הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ[5] בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־יְהֹוָה וַיִּקָּדֵשׁ בָּם׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ
אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ
אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתְנוּ׃ וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ
מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיָּרֵעוּ[6] לָנוּ
מִצְרַיִם וְלַאֲבֹתֵינוּ׃ וַנִּצְעַק אֶל־יְהֹוָה וַיִּשְׁמַע קֹלֵנוּ
וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיֹּצִאֵנוּ מִמִּצְרָיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְקָדֵשׁ
עִיר קְצֵה גְבוּלֶךָ׃ נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה
וּבְכֶרֶם וְלֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ לֹא
נִטֶּה יָמִין וּשְׂמֹאול עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֱדוֹם לֹא תַעֲבֹר בִּי פֶּן־בַּחֶרֶב אֵצֵא לִקְרָאתֶךָ׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמְסִלָּה[7] נַעֲלֶה וְאִם־מֵימֶיךָ

[1]שקה [2]מרה [3]רום [4]נכה [5]ריב [6]רעע [7]סלל

נִשְׁתֶּה אֲנִי וּמִקְנַי וְנָתַתִּי מִכְרָם רַק אֵין־דָּבָר בְּרַגְלַי אֶעֱבֹרָה: וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדוֹם לִקְרָאתוֹ בְּעַם כָּבֵד וּבְיָד חֲזָקָה: וַיְמָאֵן אֱדוֹם נְתֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֵּט[1] יִשְׂרָאֵל מֵעָלָיו: וַיִּסְעוּ מִקָּדֵשׁ וַיַּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר בִּקְצֵה אֶרֶץ אֱדוֹם: וַיַּעַל[2] אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֶל־הֹר הָהָר עַל־פִּי יְהוָֹה וַיָּמָת שָׁם בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ: וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים וּמְאַת שָׁנָה בְּמֹתוֹ וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וַיִּרְאוּ[3] כָּל־הָעֵדָה כִּי גָוַע אַהֲרֹן וַיִּבְכּוּ[4] אֶת־אַהֲרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

לו XXXVI.

Fernere Schicksale bis zur Ankunft am Jordan.

חוֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ יִפּוֹל וּפוֹרֵץ גָּדֵר ישכנו נחש .
אם ישך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון .
(Predig. 10, 8. 11.)

כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא .
אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' .
(Sprw. 26, 2.

וַיִּסְעוּ[5] מֵהֹר הָהָר דֶּרֶךְ יַם־סוּף לִסְבֹב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ־הָעָם בַּדָּרֶךְ: וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָה הֶעֱלִיתֻנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה[6] בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל[7]:

[1]נטה [2]עלה [3]ראה [4]בכה [5]נסע [6]קוץ [7]קלל

וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים וַיְנַשְּׁכוּ
אֶת־הָעָם וַיָּמָת עַם־רָב מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא הָעָם אֶל־
מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בַיהוָה וָבָךְ הִתְפַּלֵּל
אֶל־יְהוָה וְיָסֵר[1] מֵעָלֵינוּ אֶת־הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה
בְּעַד הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף
וְשִׂים אֹתוֹ עַל־נֵס וְהָיָה כָּל־הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ וָחָי׃
וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂמֵהוּ[2] עַל־הַנֵּס וְהָיָה
אִם־נָשַׁךְ הַנָּחָשׁ אֶת־אִישׁ וְהִבִּיט[3] אֶל־נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת
וָחָי׃ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחֹן מֶלֶךְ־הָאֱמֹרִי
לֵאמֹר׃ אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ לֹא נִטֶּה בְּשָׂדֶה וּבְכֶרֶם
לֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר־
נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ׃ וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ
וַיֶּאֱסֹף סִיחֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל
הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יָהְצָה וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּכֵּהוּ יִשְׂרָאֵל
לְפִי־חָרֶב וַיִּירַשׁ אֶת־אַרְצוֹ מֵאַרְנֹן עַד־יַבֹּק עַד־בְּנֵי
עַמּוֹן כִּי עַז[4] גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עָרֵי[5] הָאֱמֹרִי
בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל־בְּנֹתֶיהָ׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת־יַעְזֵר
וַיִּלְכְּדוּ בְּנֹתֶיהָ וַיּוֹרֶשׁ אֶת־הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־שָׁם׃ וַיִּפְנוּ[6]
וַיַּעֲלוּ דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם
הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה אַל־תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־

[1] סיר [2] שום [3] נבט [4] עזז [5] עיר [6] פנה

עַמּוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן׃ וַיַּכּוּ[1] אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו
וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת־
אַרְצוֹ׃ וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבוֹת מוֹאָב
מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃ וַיַּרְא בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר אֵת כָּל־
אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי׃ וַיָּגָר[2] מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם
מְאֹד כִּי רַב־הוּא וַיָּקָץ[3] מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר לִקְרֹא־לוֹ לֵאמֹר
הִנֵּה עַם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ
וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי[4] וְעַתָּה לְכָה־נָּא אָרָה[5]־לִּי אֶת־הָעָם
הַזֶּה כִּי־עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל[6] נַכֶּה־בּוֹ
וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תְּבָרֵךְ
מְבֹרָךְ וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר׃ וְאָנֹכִי כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד
וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלַי אֶעֱשֶׂה וּלְכָה־נָּא קָבָה[7]־לִּי
אֵת הָעָם הַזֶּה׃ וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיֵּלֶךְ עִם־שָׂרֵי
מוֹאָב לְקַלֵּל אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא אָבָה יְהוָֹה לִשְׁמֹעַ
אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יְהוָֹה אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תָאֹר אֶת־הָעָם כִּי־בָרוּךְ הוּא׃ וַיִּחַר־אַף
בָּלָק אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת־כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
בִּלְעָם מֶה עָשִׂיתָ לִי לָקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ
בָרֵךְ׃ וְעַתָּה בְּרַח־לְךָ אֶל־מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד
אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָֹה מִכָּבוֹד׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם

[1]נכה [2]גור [3]קוץ [4]מול [5]ארר [6]יכל [7]נקב

אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַּם אֶל־מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר׃ אִם־יִתֶּן־לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָֹה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָֹה אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃

בָּעֵת הַהִיא נָשָׂא מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וָאֶלֶף שְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵי בְנֵי לֵוִי שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה כִּי לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־נִתַּן לָהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּבְאֵלֶּה לֹא־הָיָה אִישׁ מִפְּקוּדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר סִינָי׃ כִּי־אָמַר יְהוָֹה לָהֶם מוֹת יָמֻתוּ בַּמִּדְבָּר וְלֹא־נוֹתַר[1] מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן׃

[1] יותר.

לז XXXVII.

Josua wird zum Nachfolger Mosis ernannt. Uebereinkunft mit den Stämmen Ruben und Gad, wegen des erbethenen Erbtheils.

נוצר תאנה יאכל פריה, ושומר אדניו יכובד.
רצון מלך לעבד משכיל, ועברתו תהיה מביש.
רצון מלכים שפתי צדק, ודובר ישרים יאהב.
(Sprw. 27, 18. 14, 35. 16, 13.)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל־הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה
וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְרָאִיתָה
אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־עַמֶּיךָ גַּם־אָתָּה כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף
אַהֲרֹן אָחִיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: יִפְקֹד
יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה: אֲשֶׁר־
יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם
וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן אֲשֶׁר
אֵין־לָהֶם רֹעֶה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ אֶת־
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת־יָדְךָ
עָלָיו: וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל
הָעֵדָה וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו
לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים לִפְנֵי יְהוָה
עַל־פִּיו יֵצְאוּ וְעַל־פִּיו יָבֹאוּ הוּא וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ
וְכָל־הָעֵדָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
וַיִּקַּח אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי

כָּל־הָעֵדָה׃ וַיִּסְמֹךְ אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֵּהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָֹה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

וּמִקְנֶה רַב הָיָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי־גָד עָצוּם מְאֹד וַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת־אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם מִקְנֶה׃ וַיָּבֹאוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר׃ הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָֹה לִפְנֵי עֲדַת יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה׃ אִם־מָצָאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יֻתַּן[1] אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לַאֲחֻזָּה אַל־תַּעֲבִרֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן הַאַחֵיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ[2] פֹה׃ וְלָמָּה תְנוּאוּן אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֲבֹר אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָֹה׃ כֹּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשָׁלְחִי אֹתָם מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לִרְאוֹת אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיַּעֲלוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּנִיאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי־בֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָֹה׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָֹה בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנִעֵם[3] בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תֹּם[4] כָּל־הַדּוֹר הָעֹשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה׃ וְהִנֵּה קַמְתֶּם[5] תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תַּרְבּוּת[6] אֲנָשִׁים חַטָּאִים לִסְפּוֹת[7] עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־יְהוָֹה אֶל־יִשְׂרָאֵל׃ כִּי תְשׁוּבֻן מֵאַחֲרָיו וְיָסַף עוֹד לְהַנִּיחוֹ[8] בַּמִּדְבָּר וְשִׁחַתֶּם[9] לְכָל־הָעָם הַזֶּה׃

[1]נתן [2]ישב [3]נוע [4]תמם [5]קום [6]רבה [7]יסף [8]ינח [9]שחת.

וַיִּגְּשׁוּ[1] אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גִּדְרֹת צֹאן נִבְנֶה לְמִקְנֵנוּ[2] פֹּה
וְעָרִים לְטַפֵּנוּ׃ וַאֲנַחְנוּ נֵחָלֵץ חֻשִׁים[3] לִפְנֵי בְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם־הֲבִיאֹנֻם אֶל־מְקוֹמָם וְיָשַׁב
טַפֵּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ לֹא נָשׁוּב
אֶל־בָּתֵּינוּ עַד הִתְנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם־תַּעֲשׂוּן אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
וְעָבַר לָכֶם כָּל־חָלוּץ אֶת־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד
הוֹרִישׁוֹ אֶת־אֹיְבָיו מִפָּנָיו׃ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה
וְאַחַר תָּשֻׁבוּ וִהְיִיתֶם נְקִיִּם מֵיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהָיְתָה
הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לַאֲחֻזָּה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְאִם־לֹא
תַעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה וּדְעוּ חַטַּאתְכֶם
אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶתְכֶם׃ בְּנוּ־לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם וּגְדֵרֹת
לְצֹנַאֲכֶם וְהַיֹּצֵא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר בְּנֵי־גָד וּבְנֵי
רְאוּבֵן אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי
מְצַוֶּה׃ טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל־בְּהֶמְתֵּנוּ יִהְיוּ־שָׁם
בְּעָרֵי הַגִּלְעָד׃ וַעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ כָּל־חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי
יְהוָה לַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי דֹּבֵר׃ וַיְצַו לָהֶם מֹשֶׁה
אֵת אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֵת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶת־רָאשֵׁי
אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם
אִם־יַעַבְרוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן
כָּל־חָלוּץ לַמִּלְחָמָה לִפְנֵי יְהוָה וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ
לִפְנֵיכֶם וּנְתַתֶּם לָהֶם אֶת־אֶרֶץ הַגִּלְעָד לַאֲחֻזָּה׃ וַיְצַו

[1]נגש [2]קנה [3]חוש

לָהֶם מֹשֶׁה לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶן־יוֹסֵף אֶת־מַמְלֶכֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְאֶת־מַמְלֶכֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן הָאָרֶץ לְעָרֶיהָ בִּגְבֻלֹת עָרֵי הָאָרֶץ סָבִיב׃

לה XXXVIII.

Mosis letzte Worte an Israel.

שמחה לאיש במענה פיו, ודבר בעתו מה טוב׃
לב חכם ישכיל פיהו ועל שפתיו יוסיף לקח׃
צוף דבש אמרי נועם, מתוק לנפש ומרפא לעצם׃
(Sprw. 15, 23. 16, 23.)

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב׃ וְעַתָּה הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ׃ יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְהוָה אֵלַי הַקְהֶל־לִי אֶת־הָעָם וְאַשְׁמִעֵם אֶת־דְּבָרָי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יְלַמֵּדוּן׃ וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וַיַּגֵּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים

וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים׃ וְאֹתִי צִוָּה יְהוָֹה
בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשֹׂתְכֶם
אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃
כִּי אָנֹכִי מֵת[1] בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן
וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃
הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־תִּשְׁכְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל
וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה־אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ׃ הַעִידֹתִי[2]
בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן
מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ[3] לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד
תִּשָּׁמֵדוּן׃ וְהֵפִיץ[4] יְהוָֹה אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם
מְתֵי מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָֹה אֶתְכֶם שָׁמָּה׃
וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן
אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן׃ וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־
יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־
נַפְשֶׁךָ׃ בַּצַּר[5] לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ[6] עַד־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ
בְּקֹלוֹ׃ כִּי אֵל רַחוּם יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ[7] וְלֹא
יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לָהֶם׃

[1]מות [2]עוד [3]ירש [4]פוץ [5]צרר [6]שוב [7]רפה

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד׃ וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ[1] בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ[2] בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֶת לָךְ עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא־בָנִיתָ׃ וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב אֲשֶׁר לֹא־מִלֵּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא־נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃ לֹא תֵלְכוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם׃ כִּי־עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ לֹא מֵרֻבְּכֶם[3] מִכָּל־הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי־אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל־הָעַמִּים׃ כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם וּמִשָּׁמְרוֹ אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ[4]

[1] [2] ילך — [3] רבב [4] פדה.

מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם: וְיָדַעְתָּ כִּי
יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר
הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו לְאֶלֶף דּוֹר:
וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָֹה
אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ
לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ
אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת
יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר: אֶרֶץ חִטָּה[1] וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן
וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ
וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
נָתַן־לָךְ: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ
לְבִלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוְּךָ הַיּוֹם: פֶּן־תֹּאכַל וְשָׂבָעְתָּ וּבָתִּים[2] טֹבִים תִּבְנֶה
וְיָשָׁבְתָּ: וּבְקָרְךָ וְצֹאנְךָ יִרְבְּיֻן[3] וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־
לָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ יִרְבֶּה: וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ
אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדִים: הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא הַמּוֹצִיא
לְךָ מַיִם מִצּוּר הַחַלָּמִישׁ: הַמַּאֲכִלְךָ מָן בַּמִּדְבָּר
אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עַנֹּתְךָ[4] וּלְמַעַן
נַסֹּתֶךָ[5] לְהֵיטִבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ: וְאָמַרְתָּ בִּלְבָבֶךָ כֹּחִי
וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת־הַחַיִל הַזֶּה: וְזָכַרְתָּ אֶת־
יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת

[1]חנט [2]בית [3]רבה [4]ענה [5]נסה

חַיִל לְמַעַן הָקִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
כַּיּוֹם הַזֶּה׃

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ
כִּי אִם־לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו
וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֹּתָיו
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ׃ הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ׃ רַק
בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם
אַחֲרֵיהֶם בָּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וּמַלְתֶּם[1]
אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ[2] עוֹד׃ כִּי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים
הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא[3] אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים
וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃ עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב
גֵּר[4] לָתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה׃ וַאֲהַבְתֶּם אֶת־הַגֵּר כִּי־
גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא
אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃ הוּא תְהִלָּתְךָ[5]
וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתְּךָ אֶת־הַגְּדֹלֹת וְאֶת־
הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ
יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ[6] יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃

[1]מול [2]קשה [3]ירא [4]גור [5]הלל [6]שום

כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לֹא־
נִפְלֵאת הִוא מִמְּךָ וְלֹא־רְחֹקָה הִוא: לֹא בַשָּׁמַיִם
הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ[1] לָּנוּ
וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה[2]: וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר
מִי יַעֲבָר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ
וְנַעֲשֶׂנָּה: כִּי־קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ
לַעֲשֹׂתוֹ: רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־
הַטּוֹב וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת־הָרָע: אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ וְרָבִיתָ
וּבֵרַכְךָ יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: וְאִם־יִפְנֶה לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ
וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם: הִגַּדְתִּי[3]
לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל־
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה
וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ: לְאַהֲבָה
אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה־בוֹ כִּי
הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת[4] עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָֹה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
לָתֵת לָהֶם:

[1]לקח [2]עשה [3]נגד [4]ישב

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־
יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָֹה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם
וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃ וַיהוָֹה הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ
הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא
תֵחָת[1]׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָֹה וְאֶל־
כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
בְּרִית־יְהוָֹה לֵאמֹר׃ לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה
וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה־
שָׁם בְּךָ לְעֵד׃ כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־מֶרְיְךָ[2] וְאֶת־
עָרְפְּךָ הַקָּשֶׁה הֵן בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם הַיּוֹם מַמְרִים
הֱיִתֶם עִם־יְהוָֹה וְאַף כִּי־אַחֲרֵי מוֹתִי׃ כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי
מוֹתִי כִּי־הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְקָרָאת אֶתְכֶם הָרָעָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
כִּי־תַעֲשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה
יְדֵיכֶם׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל אֶת־
דִּבְרֵי הַשִּׁירָה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָֹה לִכְתֹּב וּלְלַמֵּד אֶת־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימָהּ בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה הַשִּׁירָה
הַזֹּאת לְעֵד בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעָם׃
וַיְכַל[3] מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׂימוּ לְבַבְכֶם לְכָל הַדְּבָרִים

[1]תחת [2]מרה [3]כלה

אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵעִיד[1] בָּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תְּצַוֻּם אֶת־
בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃
כִּי לֹא־דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיֵּיכֶם וּבַדָּבָר
הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וַיְבָרֶךְ מֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ וַיֹּאמַר׃ אַשְׁרֶיךָ
יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע[2] בַּיהוָה מָגֵן[3] עֶזְרֶךָ
וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ[4] וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־
בָּמוֹתֵימוֹ[5] תִדְרֹךְ׃ וַיַּעַל[6] מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־
הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ
יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ
אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר׃ וַיָּמָת
שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה׃
וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא־כָהֲתָה
עֵינוֹ וְלֹא־נָס[7] לֵחֹה׃ וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה
בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם׃ וְלֹא־קָם
נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים
אֶל־פָּנִים׃ לְכָל־הָאֹתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־
עֲבָדָיו וּלְכָל־אַרְצוֹ׃ וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל
הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל׃

[1]עוד [2]ישע [3]גנן [4]גאה [5]במה [6]עלה [7]נוס.

לט XXXIX.

Josua trifft Anstalten zur Eroberung des verheissenen Landes.

גבר חכם בעוז ואיש דעת מאמץ כח׃
כי בתחבלות תעשה לך מלחמה ותשועה ברוב יועץ׃
(Sprw. 24, 5.)

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָֹה וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם׃ כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה׃ רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי אַל־תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן תַּשְׂכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃ לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל׃ הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תֵּחָת[1] כִּי עִמְּךָ יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר׃ עִבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר הָכִינוּ[2] לָכֶם צֵידָה[3] כִּי בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָבוֹא לָרֶשֶׁת[4] אֶת־

[1] חתת [2] כון [3] ציד [4] ירש

הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ׃
וְלָרֽאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַֽמְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ
לֵאמֹר׃ זָכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה
עֶֽבֶד־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ לָכֶם וְנָתַן
לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם
יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
וְאַתֶּם תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כֹּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל
וַעֲזַרְתֶּם אוֹתָם׃ וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־
צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃ כָּל־אִישׁ
אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכֹל
אֲשֶׁר־תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ׃

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים
מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־
יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה וּשְׁמָהּ רָחָב׃ וַיִּשְׁלַח
מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ׃ וַתִּקַּח
הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ
אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה׃ וַיְהִי הַשַּׁעַר
לִסְגּוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצָאוּ לֹא יָדַעְתִּי אָנָה הָלְכוּ
הָאֲנָשִׁים רִדְפוּ מַהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי תַשִּׂיגוּם׃ וְהֵמָּה
טֶרֶם יִשְׁכָּבוּן וְהִיא עָלְתָה עֲלֵיהֶם עַל־הַגָּג׃ וַתֹּאמֶר
אֶל־הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ

וְכִי־נָפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ[1] כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
מִפְּנֵיכֶם׃ כִּי־שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־
מֵי יַם־סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר
עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
לְסִיחֹן וּלְעוֹג אֲשֶׁר הֶחֱרַמְתֶּם אוֹתָם׃ וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס[2]
לְבָבֵנוּ וְלֹא־קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
מִתָּחַת׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ־נָא לִי בַּיהוָה כִּי־עָשִׂיתִי
עִמָּכֶם חָסֶד וַעֲשִׂיתֶם גַּם־אַתֶּם עִם־בֵּית אָבִי חֶסֶד
וּנְתַתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת׃ וְהַחֲיִתֶם אֶת־אָבִי וְאֶת־אִמִּי
וְאֶת־אַחַי וְאֶת־אַחְיוֹתַי וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם
אֶת־נַפְשֹׁתֵינוּ מִמָּוֶת׃ וַיֹּאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ
תַחְתֵּיכֶם לָמוּת אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה
בְּתֵת יְהוָה לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
וַתּוֹרִדֵם בַּחֶבֶל בְּעַד הַחַלּוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה
וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשָׁבֶת׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים הִנֵּה
אֲנַחְנוּ בָאִים בָּאָרֶץ אֶת־תִּקְוַת[3] חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה
תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן אֲשֶׁר הוֹרַדְתֵּנוּ בוֹ וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיךְ
תַּאַסְפִי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה׃ וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדַּלְתֵי
בֵיתֵךְ הַחוּצָה דָּמוֹ בְרֹאשׁוֹ וַאֲנַחְנוּ נְקִיִּם[4] וְכֹל אֲשֶׁר
יִהְיֶה אִתָּךְ בַּבַּיִת דָּמוֹ בְרֹאשֵׁנוּ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ׃
וַיָּשֻׁבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיֵּרְדוּ מֵהָהָר וַיַּעַבְרוּ וַיָּבֹאוּ

[1]מוג [2]מסס [3]קוה [4]נקה

אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וַיְסַפְּרוּ־לוֹ אֵת כָּל־הַמֹּצְאוֹת אוֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־נָמֹגוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ׃

מ XL.

Durchgang durch den Jordan.

כה אמר ה׳ הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה,
אל תירא כי גאלתיך, קראתי בשמך לי אתה,
כי תעבר במים אתך אני, ובנהרות לא ישטפוך.
כי תלך במו אש לא תכוה, ולהבה לא תבער בך.
(Jesaj. 43.)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל[1] גַּדֶּלְךָ בְּעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן כִּי כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ׃ וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת־הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבֹאֲכֶם עַד־קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמֹדוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גֹּשׁוּ[2] הֵנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ הִתְקַדָּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם נִפְלָאוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי׃ הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן׃ וְהָיָה כְּנוֹחַ כַּפּוֹת[3] רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי

[1] חלל [2] נגש [3] כפף.

אֲרוֹן יְהוָֹה בְּמֵי הַיַּרְדֵּן מֵי הַיַּרְדֵּן יִכָּרֵתוּן וְיַעַמְדוּ
נֵד אֶחָד׃ וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָעָם מֵאָהֳלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת־
הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם׃
וּכְבוֹא נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נִטְבְּלוּ
בִּקְצֵה הַמָּיִם וְהַיַּרְדֵּן מָלֵא עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי
קָצִיר׃ וַיַּעַמְדוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמַעְלָה קָמוּ נֵד־
אֶחָד וְהַיֹּרְדִים עַל יָם הָעֲרָבָה יָם־הַמֶּלַח תַּמּוּ[1]
נִכְרָתוּ וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ׃ וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים
נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן בְּרִית־יְהוָֹה בֶּחָרָבָה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הָכֵן[2]
וְכָל־יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בֶּחָרָבָה עַד אֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־הַגּוֹי
לַעֲבוֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵים הֶעָשָׂר
אִישׁ אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד
מִשָּׁבֶט׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָֹה
אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן
אַחַת עַל־שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ
הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃
וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ
שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וַיַּעֲבִרוּם עִמָּם
אֶל־הַמָּלוֹן וַיַּנִּחוּם[3] שָׁם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּם כָּל־הָעָם
לַעֲבוֹר וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן־יְהוָֹה וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם׃
וַיַּעַבְרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה
חֲמֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה׃

[1]תמם — [2]כון [3]ינח.

כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי הַצָּבָא עָבְרוּ לִפְנֵי יְהוָה
לַמִּלְחָמָה עַל עַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃ בַּיּוֹם הַהוּא גִּדַּל יְהוָה
אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ[1] אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר
יָרְאוּ אֶת־מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃ וְהָעָם עָלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן
בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח
יְרִיחוֹ׃ וְאֵת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
לָקְחוּ מִן־הַיַּרְדֵּן הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֶל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר אֶת־
אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה׃ וְהוֹדַעְתֶּם אֶת־
בְּנֵיכֶם לֵאמֹר בַּיַּבָּשָׁה עָבַר יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃
אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ[2] יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם
עַד־עָבְרְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְיַם־סוּף
אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־עָבְרֵנוּ׃ לְמַעַן דַּעַת[3] כָּל־
עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן יְרָאתֶם
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים׃

[1] ירא [2] יבש [3] ידע.

מא XLI.

Die Einnahme der Festung Jericho.

עיר גבורים עלה חכם וירד עוז מבטחה·
סוס מוכן ליום מלחמה, ולה׳ התשועה·
(Sprw. 21, 22. 31.)

המו גוים מטו ממלכות, נתן בקולו תמוג ארץ·
לכו חזו מפעלות ה׳ אשר שם שמות בארץ·
(Psalm 46.)

וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא
וְאֵין בָּא׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ
אֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם[1] אֶת־
הָעִיר כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף[2] אֶת־הָעִיר פַּעַם
אֶחָת כֹּה תַעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ
שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
תָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ
בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל בְּשָׁמְעֲכֶם
אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ[3] כָל־הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה
וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ׃
וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אֶל־הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה
שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָֹה׃ וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ
לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעֵי הַשּׁוֹפָרוֹת וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי
הָאָרוֹן הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְאֶת־הָעָם צִוָּה

[1] סבב [2] קוף [3] רוע·

יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ וְלֹא־תַשְׁמִיעוּ אֶת־קוֹלְכֶם
וְלֹא־יֵצֵא מִפִּיכֶם דָּבָר עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם הָרִיעוּ
וַהֲרֵיעֹתֶם׃ וַיַּסֵּב אֲרוֹן־יְהוָֹה אֶת־הָעִיר הַקֵּף פַּעַם
אֶחָת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה וַיָּלִינוּ בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ
בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָֹה׃ וַיָּסֹבּוּ אֶת־
הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה
עָשׂוּ שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּמוּ
כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע
פְּעָמִים׃ וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים
בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הָרִיעוּ כִּי־נָתַן
יְהוָֹה לָכֶם אֶת־הָעִיר׃ וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל־
אֲשֶׁר־בָּהּ לַיהוָֹה וְכֹל כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל
קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָֹה אוֹצַר יְהוָֹה יָבוֹא׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ
הָעָם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה
וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ
נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר׃ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים
הַמְרַגְּלִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־רָחָב וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ
וְאֶת־אַחֶיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ
הוֹצִיאוּ וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֵה׃ וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל
עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הֶחְבִּיאָה אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר־
שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ׃ וְהָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ
וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ רַק הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת
וְהַבַּרְזֶל נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית־יְהוָֹה׃ וַיַּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת

הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֶת־יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

מב XLII.

Strafe der Veruntreuung. Eroberung der Stadt Aj.

טובה חכמה מכלי קרב, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה
(Predig. 9, 18.)
כן ארחות כל בוצע בצע, את נפש בעליו יקח.
עוכר ביתו בוצע בצע, ושונא מתנות יחיה.
(Sprw. 1, 19 .15, 27)

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִירִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם־בֵּית אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת־הָעָי׃ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל־יַעַל כָּל־הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְיַכּוּ אֶת־הָעָי אַל־תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת־כָּל־הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה׃ וַיַּעֲלוּ מִן־הָעָם שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי׃ וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר עַד־הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לְבַב־הָעָם וַיְהִי לְמָיִם׃ וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה עַד־הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה לָמָה

הֶעֱבַרְתָּ הַעֲבִיר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הַיַּרְדֵּן לָתֵת
אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ[1] וַנֵּשֶׁב
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ
יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו: וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ
וּמַה־תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
קֻם לָךְ לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ: חָטָא יִשְׂרָאֵל
וְגַם עָבְרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ
מִן־הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם:
קֻם קַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל חֵרֶם בְּקִרְבְּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא
תוּכַל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ עַד־הֲסִירְכֶם[2] הַחֵרֶם
מִקִּרְבְּכֶם: וְנִקְרַבְתֶּם בַּבֹּקֶר לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הָאִישׁ
הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
כִּי עָבַר אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל:
וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיַּקְרֵב אֶת־יִשְׂרָאֵל לִשְׁבָטָיו
וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט יְהוּדָה: וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה
וַיִּלָּכֵד עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶּן־זַבְדִּי בֶּן־זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה:
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עָכָן בְּנִי שִׂים־נָא כָבוֹד לַיהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה[3] וְהַגֶּד־נָא לִי מֶה עָשִׂיתָ
אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי: וַיַּעַן עָכָן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה
אָנֹכִי חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת

[1]יאל [2]סור [3]ידה·

עָשִׂיתִי: וָאֵרֶא בַשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׁנְעָר אַחַת טוֹבָה
וּמָאתַיִם שְׁקָלִים כֶּסֶף וּלְשׁוֹן זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים
שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וָאֶחְמְדֵם וָאֶקָּחֵם וְהִנָּם טְמוּנִים
בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי וְהַכֶּסֶף תַּחְתֶּיהָ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ
מֶה עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ יְהוָֹה בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ
כָל־יִשְׂרָאֵל אֶבֶן וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד
הַיּוֹם הַזֶּה וַיָּשָׁב יְהוָֹה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק עָכוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת קַח
עִמְּךָ אֵת כָּל־עַם הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעָי רְאֵה
נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת־עַמּוֹ וְאֶת־עִירוֹ וְאֶת־
אַרְצוֹ: וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחַיִל
וַיִּשְׁלָחֵם לָיְלָה: וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם אֹרְבִים
לָעִיר מֵאַחֲרֵי הָעִיר אַל־תַּרְחִיקוּ מִן־הָעִיר מְאֹד
וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם נְכֹנִים[1]: וַאֲנִי וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי
נִקְרַב אֶל־הָעִיר וְהָיָה כִּי־יֵצְאוּ לִקְרָאתֵנוּ כַּאֲשֶׁר
בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ[2] לִפְנֵיהֶם: וְיָצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד הַתִּיקֵנוּ[3]
אוֹתָם מִן־הָעִיר כִּי־יֹאמְרוּ נָסִים לְפָנֵינוּ כַּאֲשֶׁר
בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ לִפְנֵיהֶם: וְאַתֶּם תָּקֻמוּ מֵהָאוֹרֵב
וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת־הָעִיר וּנְתָנָהּ יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם:
וְהָיָה כְּתָפְשְׂכֶם אֶת־הָעִיר תַּצִּיתוּ[4] אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ
כִּדְבַר יְהוָֹה תַּעֲשׂוּ רְאוּ צִוִּיתִי אֶתְכֶם: וַיִּשְׁלָחֵם

[1]כון [2]נוס [3]נתק [4]יצת.

יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ ﭏ־הַמַּאְרָב וַיֵּשְׁבוּ בֵּין בֵּית־ﭏ וּבֵין הָעָי
מִיָּם לָעָי וַיָּלֶן יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעָם:
וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּפְקֹד אֶת־הָעָם וַיַּעַל הוּא
וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָעָם הָעָי: וְכָל־הָעָם הַמִּלְחָמָה
אֲשֶׁר אִתּוֹ עָלוּ וַיִּגְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ נֶגֶד הָעִיר: וַיְהִי כִּרְאוֹת
מֶלֶךְ־הָעַי וַיְמַהֲרוּ וַיַּשְׁכִּימוּ וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי־הָעִיר
לִקְרַאת־יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה וְהוּא לֹא יָדַע כִּי־אוֹרֵב
לוֹ מֵאַחֲרֵי הָעִיר: וַיִּנָּגְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָﭏ לִפְנֵיהֶם
וַיָּנֻסוּ דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר: וַיִּזָּעֲקוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בָּעִיר
לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַיִּנָּתְקוּ מִן־
הָעִיר: וַיֵּט[1] יְהוֹשֻׁעַ בַּכִּידוֹן אֲשֶׁר־בְּיָדוֹ אֶל־הָעִיר:
וְהָאוֹרֵב קָם מְהֵרָה מִמְּקוֹמוֹ וַיָּרוּצוּ כִּנְטוֹת יָדוֹ
וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיִּלְכְּדוּהָ וַיְמַהֲרוּ וַיַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ:
וִיהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לָכַד הָאֹרֵב אֶת־הָעִיר
וְכִי עָלָה עֲשַׁן הָעִיר וַיָּשֻׁבוּ וַיַּכּוּ אֶת־אַנְשֵׁי הָעָי:
וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר לִקְרָאתָם וַיִּהְיוּ לְיִשְׂרָﭏ בַּתָּוֶךְ
אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה מִזֶּה וַיַּכּוּ אוֹתָם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־
לָהֶם שָׂרִיד וּפָלִיט: רַק הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל הָעִיר הַהִיא
בָּזְזוּ לָהֶם יִשְׂרָﭏ כִּדְבַר יְהוָֹה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ:
אָז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָﭏ בְּהַר עֵיבָל:
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת
אֲשֶׁר לֹא־הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָֹה

[1] נטה

וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים׃ וַיִּכְתָּב־שָׁם עַל־הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה כְּכָל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה׃ לֹא־הָיָה דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם׃

מג XLIII.

Die Gibeoniter erlangen Friede; ziehen sich dadurch Feinde zu, die aber von den Israeliten geschlagen werden.

ערום ראה רעה ויסתר, ופתיים עברו ונענשו.
פתי יאמין לכל דבר, וערום יבין לאשורו.
(Sprw. 22, 3. — 14, 15.)

ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם, ושבועת שקר אל תאהבו, כי את כל אלה אשר שנאתי נאם ה'.
(Sacharj. 8, 17.)

וְיֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ וְלָעָי׃ וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ[1] וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים[2] לַחֲמוֹרֵיהֶם וּנְעָלוֹת בָּלוֹת בְּרַגְלֵיהֶם׃ וַיֵּלְכוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־שָׁמַעְנוּ שָׁמְעוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה לְמִצְרָיִם וְלִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זְקֵינֵינוּ וְכָל־

[1]צור (ציר) [2]בלה.

יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ
לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עַבְדֵיכֶם אֲנַחְנוּ וְעַתָּה
כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃ זֶה לַחְמֵנוּ חָם[1] הִצְטַיַּדְנוּ[2] אֹתוֹ
מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ
וְהָיָה נִקֻּדִים׃ וְאֵלֶּה נֹאדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ
חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ
בָּלוּ[3] מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃ וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם
וְאֶת־פִּי יְהוָֹה לֹא שָׁאָלוּ׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם
וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית לְחַיּוֹתָם וַיִּשָּׁבְעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה׃ וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־כָּרְתוּ
לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קְרֹבִים הֵם אֵלָיו וּבְקִרְבּוֹ
הֵם יֹשְׁבִים׃ וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת
וְקִרְיַת יְעָרִים׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הַנְּשִׂיאִים אֶל־כָּל־הָעֵדָה
אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא
נוּכַל[4] לִנְגֹּעַ בָּהֶם׃ זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֵה אוֹתָם
וְלֹא־יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף עַל־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ
לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים יִחְיוּ וַיִּהְיוּ חֹטְבֵי
עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְכָל־הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם
הַנְּשִׂיאִים׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן וַיַּצֵּל אוֹתָם מִיַּד בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֲרָגוּם׃ וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא
חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לָעֵדָה וּלְמִזְבַּח יְהוָֹה עַד־
הַיּוֹם הַזֶּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר׃

[1]חמם [2]ציד [3]בלה [4]יכל.

וַיְהִי כִּשְׁמוֹעַ אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם וְכָל־הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי־לָכַד יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ כֵּן־עָשָׂה לָעַי וּלְמַלְכָּהּ וְכִי
הִשְׁלִימוּ יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּקִרְבָּם׃
וַיִּירְאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי
הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְדוֹלָה מִן־הָעַי וְכָל־אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים׃
וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי הָאֱמֹרִי הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם
וַיַּחֲנוּ עַל־גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃ וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי גִבְעוֹן
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל־תֶּרֶף[1]
יָדֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה[2] לָּנוּ
וְעָזְרֵנוּ כִּי נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר׃
וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ מִן הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ
וְכֹל גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ וַיְהֻמֵּם[3] יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם
מַכָּה־גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם דֶּרֶךְ מַעֲלֵה בֵּית־חוֹרֹן
וַיַּכֵּם עַד־עֲזֵקָה וְעַד־מַקֵּדָה׃ וַיְהִי בְּנוּסָם מִפְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיהוָה הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן
הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר־מֵתוּ בְּאַבְנֵי
הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָ֯ל בֶּחָרֶב׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת
יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכֹּתָם מַכָּה גְדֹלָה־מְאֹד עַד־
תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶ֯־עָרֵי הַמִּבְצָר׃
וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶ֯־הַמַּחֲנֶה אֶ֯־יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם
לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָ֯ל לְאִישׁ אֶת־לְשֹׁנוֹ׃ וְאֶת־מַקֵּדָה

[1]ירפה [2]ישע [3]המם (הים).

לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֶּהָ לְפִי־חֶרֶב וַיַּעַשׂ
לְמֶלֶךְ מַקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃ וַיַּעֲבֹר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם־
לִבְנָה׃ וַיִּתֵּן יְהוָה גַּם־אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מַלְכָּהּ
וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב׃ וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ
מִלִּבְנָה לָכִישָׁה וַיִּחַן[1] עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ וַיִּתֵּן יְהוָה
אֶת־לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדָהּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּהָ[2]
לְפִי־חֶרֶב כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה׃

יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ מִלְחָמָה אֶת כָּל־
הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל
חוֹף הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל־מוּל הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ לֹא־הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר
הִשְׁלִימָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן
אֶת־הַכֹּל לָקְחוּ בַמִּלְחָמָה׃ כִּי־מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה
לְחַזֵּק אֶת־לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְמַעַן
הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת לָהֶם תְּחִנָּה[3] כִּי לְמַעַן
הַשְׁמִידָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ
אֶת־כָּל־הָאָרֶץ כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם לְשִׁבְטֵיהֶם
וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה׃

[1]חנה [2]נכה [3]חנן

מד XLIV.

Caleb erhält die ihm verheissene Belohnung seiner Treue. Josua vertheilt das Land durchs Loos, und bestimmt Zufluchtsstädte zur Verhütung des Blutvergießens.

טוב ינחיל בני-בנים, וצפון לצדיק חיל חוטא·
בחיק יוטל את הגורל, ומה' כל משפטו·
הצל לקוחים למות ומטים להרג אם תחשוך,
כי תאמר הן לא ידענו זה, הלא תוכן לבות הוא יבין
ונוצר נפשך הוא ידע, והשיב לאדם כפעלו·
(Sprüchw. 13, 22. 16, 33. 24, 11.)

וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו
כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־
דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל אֹדוֹתַי וְעַל־
אֹדוֹתֶיךָ בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי
בִּשְׁלֹחַ מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל
אֶת־הָאָרֶץ וָאָשֵׁב אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לְבָבִי׃
וְאַחַי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי הִמְסִיו[1] אֶת־לֵב הָעָם וְאָנֹכִי
מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי׃ וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר אִם־לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלְךָ בָּהּ לְךָ
תִהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי מִלֵּאתָ אַחֲרֵי
יְהוָה אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה אוֹתִי כַּאֲשֶׁר
דִּבֵּר זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן־
חָמֵשׁ וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה׃ עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר

[1] מסה (מסס)

בְּיוֹם שְׁלֹחַ אוֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עָתָּה
לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא׃ וְעַתָּה תְּנָה־לִּי אֶת־הָהָר
הַזֶּה כִּי־אַתָּה שָׁמַעְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־עֲנָקִים שָׁם
וְעָרִים גְּדֹלוֹת בְּצֻרוֹת אוּלַי יְהוָה אוֹתִי וְהוֹרַשְׁתִּים
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיְבָרְכֵהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת־חֶבְרוֹן
לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה לְנַחֲלָה יַעַן אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע הָאָדָם
הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים הוּא וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה׃
וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה וַיַּשְׁכִּינוּ שָׁם
אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם׃ וַיִּוָּתְרוּ[1]
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא חָלְקוּ אֶת־נַחֲלָתָם שִׁבְעָה
שְׁבָטִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אָנָה
אַתֶּם מִתְרַפִּים[2] לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן
לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ הָבוּ[3] לָכֶם שְׁלֹשָׁה
אֲנָשִׁים לַשָּׁבֶט וְאֶשְׁלָחֵם וְיָקֻמוּ וְיִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ
וְיִכְתְּבוּ אוֹתָהּ לְפִי נַחֲלָתָם וְיָבֹאוּ אֵלָי׃ וְהִתְחַלְּקוּ
אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים כִּי אֵין־חֵלֶק לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם
כִּי־כְהֻנַּת יְהוָה נַחֲלָתוֹ וְגָד וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט
הַמְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה אֲשֶׁר
נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃ וַיֵּלְכוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּעַבְרוּ
בָאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ לֶעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים עַל־סֵפֶר
וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה׃ וַיַּשְׁלֵךְ לָהֶם

[1]יתר [2]רפה [3]יהב.

יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה וַיְחַלֶּק־שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם׃ וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָתֵת לַאֲבוֹתָם וַיִּרָשׁוּהָ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃ וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב כְּכֹל אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתָם וְלֹא־עָמַד אִישׁ בִּפְנֵיהֶם מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם אֵת כָּל־אֹיְבֵיהֶם נָתַן יְהוָה בְּיָדָם׃ לֹא־נָפַל דָּבָר מִכֹּל הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הַכֹּל בָּא׃

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה׃ לָנוּס שָׁמָּה רוֹצֵחַ מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה בִּבְלִי־דָעַת וְהָיוּ לָכֶם לְמִקְלָט מִגֹּאֵל הַדָּם׃ וְנָס אֶל־אַחַת מֵהֶעָרִים הָאֵלֶּה וְעָמַד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וְדִבֶּר בְּאָזְנֵי זִקְנֵי הָעִיר־הַהִיא אֶת־דְּבָרָיו וְאָסְפוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֲלֵיהֶם וְנָתְנוּ־לוֹ מָקוֹם וְיָשַׁב עִמָּם׃ וְכִי יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרָיו וְלֹא־יַסְגִּרוּ אֶת־הָרֹצֵחַ בְּיָדוֹ כִּי בִבְלִי־דַעַת הִכָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְלֹא־שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ וְיָשַׁב בָּעִיר הַהִיא עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם אָז יָשׁוּב הָרוֹצֵחַ וּבָא אֶל־עִירוֹ וְאֶל־בֵּיתוֹ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־נָס מִשָּׁם׃ וַיַּקְדִּשׁוּ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת־שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר

יְהוּדָה: וּמֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה נָתְנוּ אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בַּמִּישֹׁר מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וְאֶת־רָאמוֹת בַּגִּלְעָד מִמַּטֵּה גָד וְאֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן מִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה: אֵלֶּה הָיוּ עָרֵי הַמּוּעָדָה לְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְלֹא יָמוּת בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה:

מה XLV.

Die Stämme Ruben und Gad werden entlassen; an der Grenze errichten sie einen Altar, und geben beruhigende Gründe dazu an.

הסר ממך עקשות פה, ולזות שפתים הרחק ממך.
פלס מעגל רגלך וכל דרכיך יכונו.
מסלת ישרים סור מרע, שומר נפשו נוצר דרכו.
(Sprw. 4, 24. 16, 17.)

אָז יִקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם שְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַתִּשְׁמְעוּ בְקוֹלִי לְכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם: לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לַאֲחֵיכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וְעַתָּה פְּנוּ וּלְכוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: רַק שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה

עֶבֶד־יְהוָה לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָלֶכֶת בְּכָל־
דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּלְדָבְקָה־בוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וַיְבָרְכֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁלְּחֵם
וַיֵּלְכוּ אֶל־אָהֳלֵיהֶם׃

וַיָּשֻׁבוּ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן לָלֶכֶת
אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזָּתָם אֲשֶׁר נֹאחֲזוּ־בָהּ
עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּבְנוּ שָׁם מִזְבֵּחַ עַל־הַיַּרְדֵּן מִזְבֵּחַ
גָּדוֹל לְמַרְאֶה׃ וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקָּהֲלוּ כָּל־
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא׃
וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶת־פִּינְחָס בֶּן־
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וַעֲשָׂרָה נְשִׂאִים עִמּוֹ וַיְדַבְּרוּ אִתָּם
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמְרוּ כֹּל עֲדַת יְהוָה מָה־הַמַּעַל הַזֶּה
אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי
יְהוָה בִּבְנוֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ לִמְרָדְכֶם הַיּוֹם בַּיהוָה׃
אִם־טְמֵאָה אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם עִבְרוּ לָכֶם אֶל־אֶרֶץ
אֲחֻזַּת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁכַן־שָׁם מִשְׁכַּן יְהוָה וְהֵאָחֲזוּ
בְּתוֹכֵנוּ וּבַיהוָה אַל־תִּמְרֹדוּ וְאוֹתָנוּ אַל־תִּמְרֹדוּ
בִּבְנֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ מִבַּלְעֲדֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃
וַיַּעֲנוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ
אֶת־רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֵל אֱלֹהִים יְהוָה אֵל
אֱלֹהִים יְהוָה הוּא יֹדֵעַ וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדָע אִם־בְּמֶרֶד

וְאִם־בְּמַעַל בַּיהוָה אַל־תּוֹשִׁיעֵנוּ הַיּוֹם הַזֶּה׃ לִבְנוֹת
לָנוּ מִזְבֵּחַ לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאִם־לְהַעֲלוֹת עָלָיו
עוֹלָה וּמִנְחָה וְאִם־לַעֲשׂוֹת עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים יְהוָה
הוּא יְבַקֵּשׁ׃ וְאִם־לֹא מִדְּאָגָה מִדָּבָר עָשִׂינוּ אֶת־זֹאת
לֵאמֹר מָחָר יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם לְבָנֵינוּ לֵאמֹר מַה־לָּכֶם
וְלַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּגְבוּל נָתַן־יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם
בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד אֶת־הַיַּרְדֵּן אֵין־לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה
וְהִשְׁבִּיתוּ בְנֵיכֶם אֶת־בָּנֵינוּ לְבִלְתִּי יְרֹא אֶת־יְהוָה׃
וַנֹּאמֶר נַעֲשֶׂה־נָּא לָנוּ לִבְנוֹת אֶת־הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעוֹלָה
וְלֹא לְזָבַח כִּי עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵין דֹּרוֹתֵינוּ
אַחֲרֵינוּ׃ וְכִי־יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם מָחָר לְבָנֵינוּ אֵין־לָכֶם
חֵלֶק בַּיהוָה וְאָמַרְנוּ רְאוּ אֶת־תַּבְנִית מִזְבַּח יְהוָה
אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזֶבַח כִּי־עֵד הוּא
בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם׃ חָלִילָה לָּנוּ מִמֶּנּוּ לִמְרֹד בַּיהוָה
וְלָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לְעֹלָה
לְמִנְחָה וּלְזָבַח מִלְּבַד מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לִפְנֵי
מִשְׁכָּנוֹ׃ וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וּנְשִׂיאֵי הָעֵדָה וְרָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי־
רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וּבְנֵי מְנַשֶּׁה וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר
בְּעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרֲכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ
לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְשַׁחֵת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי־
רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד יֹשְׁבִים בָּהּ׃ וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־
גָד לַמִּזְבֵּחַ כִּי עֵד הוּא בֵּינֹתֵינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים׃

מו XLVI

Josua ermahnt die Israeliten vor seinem Tode.

(2516. N. A. 2570.)

ארח לחיים שומר מוסר, ועוזב תוכחת מתעה·
פרי צדיק עץ חיים, ולוקח נפשות חכם·
(Sprw. 10, 17. 11, 30.)

וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵנִיחַ יְהוָֹה לְיִשְׂרָאֵל
מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים׃
וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל־יִשְׂרָאֵל לִזְקֵנָיו וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו
וּלְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי זָקַנְתִּי בָּאתִי בַּיָּמִים׃
וְאַתֶּם רְאִיתֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם
לְכָל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם הוּא
הַנִּלְחָם לָכֶם׃ וַחֲזַקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֵת־
כָּל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ
יָמִין וּשְׂמֹאול׃ לְבִלְתִּי־בוֹא בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים
אִתְּכֶם וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ
וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם׃ כִּי אִם־בַּיהוָֹה
אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְהִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וִידַעְתֶּם
כִּי לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם׃ וְהָיָה
כַּאֲשֶׁר־בָּא עֲלֵיכֶם כָּל־הַדָּבָר הַטּוֹב כֵּן יָבִיא יְהוָֹה
עֲלֵיכֶם אֵת כָּל־הַדָּבָר הָרָע עַד־הַשְׁמִידוֹ אוֹתְכֶם
מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָֹה

אֱלֹהֵיכֶם׃ בְּעָבְרְכֶם אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
צִוָּה אֶתְכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וַאֲבַדְתֶּם
מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם׃

וְעַתָּה יְראוּ אֶת־יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בְּתָמִים וּבֶאֱמֶת
וְהָסִירוּ אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר
הַנָּהָר וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה׃ וְאִם רַע בְּעֵינֵיכֶם
לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בַּחֲרוּ לָכֶם הַיּוֹם אֶת־מִי תַעֲבֹדוּן
אִם אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר־עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר
וְאִם אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
וְאָנֹכִי וּבֵיתִי נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר
חָלִילָה לָּנוּ מֵעֲזֹב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת־אֲבוֹתֵינוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ
אֶת־הָאֹתוֹת הַגְּדֹלוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בְּקִרְבָּם׃
וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים וְאֶת־הָאֱמֹרִי יֹשֵׁב
הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ גַּם־אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי־הוּא
אֱלֹהֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד
אֶת־יְהוָה כִּי־אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא אֵל־קַנּוֹא הוּא
לֹא־יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם וּלְחַטֹּאותֵיכֶם׃ כִּי תַעַזְבוּ אֶת־
יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֵכָר וְשָׁב וְהֵרַע לָכֶם וְכִלָּה
אֶתְכֶם אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵיטִיב לָכֶם׃ וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־

יְהוֹשֻׁעַ לֹא כִּי אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־
הָעָם עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם כִּי־אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת־
יְהוָה לַעֲבֹד אוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ עֵדִים׃ וְעַתָּה הָסִירוּ אֶת־
אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקוֹלוֹ נִשְׁמָע׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ
בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃
וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃ וַיְהִי אַחֲרֵי
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־
מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ
בְּתִמְנַת־סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃

מז XLVII.

Die Richter in Israel.

צדקה תרומם גוי, וחסד לאומים חטאת
בפשע ארץ רבים שריה, ובאדם מבין יודע כן יאריך.
(Sprw. 14, 34. 28, 2.)

וַיַּעַבְדוּ הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁר
רָאוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה וְגַם כָּל־הַדּוֹר הַהוּא
נֶאֶסְפוּ אֶל־אֲבוֹתָיו וַיָּקָם דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר
לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה

וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים
וְאֶת־הָאֲשֵׁרוֹת׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם
בְּיַד כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ אֲרַם נַהֲרָיִם וַיַּעַבְדוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם שְׁמֹנֶה שָׁנִים׃ וַיִּזְעֲקוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה וַיָּקֶם יְהוָה מוֹשִׁיעַ לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֵת עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז אֲחִי כָלֵב
הַקָּטֹן מִמֶּנּוּ׃ וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ־יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת־
יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא לַמִּלְחָמָה וַיִּתֵּן יְהוָה בְּיָדוֹ אֶת־כּוּשַׁן
רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ אֲרָם וַתָּעָז יָדוֹ עַל־כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם׃
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיָּמָת עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז׃

(2556. N. A. 2610.)

וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־עֶגְלוֹן מֶלֶךְ־מוֹאָב עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו
אֶת־בְּנֵי־עַמּוֹן וַעֲמָלֵק וַיֵּלֶךְ וַיַּךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּירְשׁוּ
אֶת־עִיר הַתְּמָרִים׃ וַיַּעַבְדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֶגְלוֹן
מֶלֶךְ־מוֹאָב שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶל־יְהוָה וַיָּקֶם יְהוָה לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת־אֵהוּד בֶּן־גֵּרָא
בֶּן־הַיְמִינִי׃ וַתִּכָּנַע מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא תַּחַת יַד
יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ שְׁמוֹנִים שָׁנָה׃ וְאַחֲרָיו הָיָה
שַׁמְגַּר בֶּן־עֲנָת וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיּוֹשַׁע גַּם־הוּא
אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֵהוּד
מֵת׃ וַיִּמְכְּרֵם יְהוָה בְּיַד יָבִין מֶלֶךְ־כְּנַעַן אֲשֶׁר מָלַךְ

בְּחָצוֹר וְשַׂר־צְבָאוֹ סִיסְרָא וְהוּא לָחַץ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּחָזְקָה עֶשְׂרִים שָׁנָה׃ וּדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת
לַפִּידוֹת הִיא שֹׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא׃
וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם מִקֶּדֶשׁ נַפְתָּלִי
וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא־צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לֵךְ
וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּךָ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלוּן׃ וּמָשַׁכְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־
נַחַל קִישׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שַׂר־צְבָא יָבִין וְאֶת־רִכְבּוֹ
וְאֶת־הֲמוֹנוֹ וּנְתַתִּיהוּ בְּיָדֶךָ׃ וַיַּזְעֵק בָּרָק אֶת־זְבוּלֻן
וְאֶת־נַפְתָּלִי קֶדְשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי אִישׁ
וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה׃ וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק
בֶּן־אֲבִינֹעַם הַר־תָּבוֹר׃ וַיַּזְעֵק סִיסְרָא אֶת־כָּל־
רִכְבּוֹ וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן׃
וַתֹּאמֶר דְּבֹרָה אֶל־בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן
יְהוָה אֶת־סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד
בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃ וַיָּהָם
יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב לִפְנֵי בָרָק וַיִּפֹּל
כָּל־מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אֶחָד׃
וַיַּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֵת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנַעַן לִפְנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

(2676. N. A. 2730.)

מח XLVIII.

Gideon.

בעלוץ צדיקים רבה תפארת, ובקום רשעים יחופש אדם.
אנשי לצון יפיחו קריה, וחכמים ישיבו אף.
(Sprw. 28, 12. 29, 8.)

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם יְהוָה
בְּיַד־מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים וַתָּעָז יַד־מִדְיָן עַל־יִשְׂרָאֵל׃
וְהָיָה אִם־זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם
וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ וְלֹא־יַשְׁאִירוּ
מִחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וָשׁוֹר וַחֲמוֹר׃ וַיִּדַּל יִשְׂרָאֵל מְאֹד
מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃ וַיְהִי כִּי־
זָעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה עַל אֹדוֹת מִדְיָן׃ וַיֵּרָא
אֶל גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ מַלְאַךְ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה
עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ
יְהוָה עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת וְאַיֵּה כָל־נִפְלְאֹתָיו
אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם
הֶעֱלָנוּ יְהוָה וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן׃
וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־
יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה
הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה קַח אֶת־פַּר־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר
לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים וְהָרַסְתָּ אֶת־מִזְבַּח
הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת׃
וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ הַמָּעוֹז הַזֶּה

בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפָּר הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃ וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָֹה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת יוֹמָם וַיַּעַשׂ לָיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה נֻתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו כֹּרָתָה וְאֵת הַפָּר הַשֵּׁנִי הֹעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־יוֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ וְיָמֹת כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃ וַיִּקְרָא־לוֹ בַיּוֹם־הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יָרֶב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃

וְכָל־מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ יְהוָֹה לָבְשָׁה אֶת־גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃ וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלוּן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי

הוֹשִׁיעָה לִּי׃ וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר
מִי־יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־
הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ׃
וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב הוֹרֵד אוֹתָם
אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְרְפֶנּוּ לְךָ שָׁם כֹּל אֲשֶׁר־יָלֹק בִּלְשׁוֹנוֹ
מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב תַּצִּיג אוֹתוֹ לְבָד וְכֹל
אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לִשְׁתּוֹת׃ וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְקִים
בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם
כָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת מָיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־
גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמְלַקְקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם
וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃
וַיִּקְחוּ אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֵת
כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת
הָאִישׁ הֶחֱזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בָּעֵמֶק׃
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָֹה קוּם רֵד
בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ׃ וַיַּחַץ אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת
הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד־כֻּלָּם
וְכַדִּים רֵיקִים וְלַפִּדִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אָנֹכִי בָא בִּקְצֵה
הַמַּחֲנֶה וְהָיָה כַאֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן׃ וְתָקַעְתִּי
בַּשּׁוֹפָר אָנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת
גַּם־אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל־הַמַּחֲנֶה וַאֲמַרְתֶּם לַיהוָֹה
וּלְגִדְעוֹן׃ וַיָּבֹא גִדְעוֹן וּמֵאָה־אִישׁ אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִּקְצֵה

הַמַּחֲנֶה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְנָפוֹץ הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם׃
וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ הַכַּדִּים
וַיַּחֲזִיקוּ בְיַד שְׂמֹאלָם בַּלַּפִּדִים וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת
לִתְקוֹעַ וַיִּקְרְאוּ חֶרֶב לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן׃ וַיַּעַמְדוּ אִישׁ
תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הַשּׁוֹפָרוֹת
וַיָּשֶׂם יְהוָה אֶת־חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וּבְכָל־הַמַּחֲנֶה וַיָּנָס
הַמַּחֲנֶה׃ וַיִּצָּעֵק אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִנַּפְתָּלִי וּמִן־אָשֵׁר וּמִן
כָּל־מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי מִדְיָן׃ וַיִּלְכְּדוּ שְׁנֵי־שָׂרֵי מִדְיָן
אֶת־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב וַיַּהַרְגוּ אוֹתָם וַיִּרְדְּפוּ אֶל־מִדְיָן
וְרֹאשׁ־עֹרֵב וּזְאֵב הֵבִיאוּ אֶל־גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃
וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בַּקַּרְקֹר וּמַחֲנֵיהֶם עִמָּם כַּחֲמֵשֶׁת עָשָׂר
אֶלֶף כֹּל הַנּוֹתָרִים מִכֹּל מַחֲנֵה בְנֵי־קֶדֶם וְהַנֹּפְלִים
מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶךְ
הַשְּׁכוּנֵי בָאֳהָלִים וַיַּךְ אֶת־הַמַּחֲנֶה וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶטַח׃
וַיָּנֻסוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּלְכֹּד אֶת־שְׁנֵי
מַלְכֵי מִדְיָן אֶת־זֶבַח וְאֶת־צַלְמֻנָּע וְכָל־הַמַּחֲנֶה הֶחֱרִיד׃
וַיִּכָּנַע מִדְיָן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן׃ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּדְעוֹן מְשָׁל־בָּנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־בִּנְךָ גַּם בֶּן
בִּנְךָ כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעוֹן לֹא
אֶמְשֹׁל אֲנִי בָּכֶם וְלֹא־יִמְשֹׁל בְּנִי בָּכֶם יְהוָה יִמְשֹׁל בָּכֶם׃
וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ׃ וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים
בָּנִים יֹצְאֵי יְרֵכוֹ כִּי־נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ׃ וּפִילַגְשׁוֹ

אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָלְדָה־לּוֹ גַם־הִיא בֵּן וַיָּשֶׂם אֶת־שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעָפְרָה אֲבִי הָעֶזְרִי׃

(2716. N. A. 2770.)

מט XLIX.

Abimelech.

זורע עולה יקצר און, ושבט עברתו יכלה.
כשלג בקיץ וכמטר בקציר, כן לא נאוה לכסיל כבוד.
בקום רשעים יסתר אדם, ובאבדם ירבו צדיקים.
(Sprw. 22, 8. 26 1. 28, 28.)

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים וַיָּשִׂימוּ לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים׃ וְלֹא זָכְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב׃ וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד עִם־בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל־אֲחֵי אִמּוֹ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־טּוֹב לָכֶם הֲמְשֹׁל בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל אִם־מְשֹׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם אָנִי׃ וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא׃ וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רֵיקִים

XLVI מו

Josua ermahnt die Israeliten vor seinem Tode.

(2516. N. A. 2570.)

ארח לחיים שומר מוסר, ועוזב תוכחת מתעה.
פרי צדיק עץ חיים, ולוקח נפשות חכם.
(Sprw. 10, 17. 11, 30.)

וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵנִיחַ יְהֹוָה לְיִשְׂרָאֵל
מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים׃
וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל־יִשְׂרָאֵל לִזְקֵנָיו וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו
וּלְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי זָקַנְתִּי בָּאתִי בַּיָּמִים׃
וְאַתֶּם רְאִיתֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם
לְכָל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא
הַנִּלְחָם לָכֶם׃ וַחֲזַקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־
כָּל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ
יָמִין וּשְׂמֹאול׃ לְבִלְתִּי־בוֹא בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים
אִתְּכֶם וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ
וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם׃ כִּי אִם־בַּיהֹוָה
אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְהִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וִידַעְתֶּם
כִּי לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם׃ וְהָיָה
כַּאֲשֶׁר־בָּא עֲלֵיכֶם כָּל־הַדָּבָר הַטּוֹב כֵּן יָבִיא יְהֹוָה
עֲלֵיכֶם אֵת כָּל־הַדָּבָר הָרָע עַד־הַשְׁמִידוֹ אוֹתְכֶם
מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהֹוָה

אֱלֹהֵיכֶם׃ בְּעָבְרְכֶם אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
צִוָּה אֶתְכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וַאֲבַדְתֶּם
מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם׃

וְעַתָּה יְראוּ אֶת־יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בְּתָמִים וּבֶאֱמֶת
וְהָסִירוּ אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר
הַנָּהָר וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה׃ וְאִם רַע בְּעֵינֵיכֶם
לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בַּחֲרוּ לָכֶם הַיּוֹם אֶת־מִי תַעֲבֹדוּן
אִם אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר־עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר
וְאִם אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
וְאָנֹכִי וּבֵיתִי נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר
חָלִילָה לָּנוּ מֵעֲזֹב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת־אֲבוֹתֵינוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ
אֶת־הָאֹתוֹת הַגְּדֹלוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בְּקִרְבָּם׃
וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים וְאֶת־הָאֱמֹרִי יֹשֵׁב
הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ גַּם־אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי־הוּא
אֱלֹהֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד
אֶת־יְהוָה כִּי־אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא אֵל־קַנּוֹא הוּא
לֹא־יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם וּלְחַטֹּאותֵיכֶם׃ כִּי תַעַזְבוּ אֶת־
יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֵכָר וְשָׁב וְהֵרַע לָכֶם וְכִלָּה
אֶתְכֶם אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הֵיטִיב לָכֶם׃ וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־

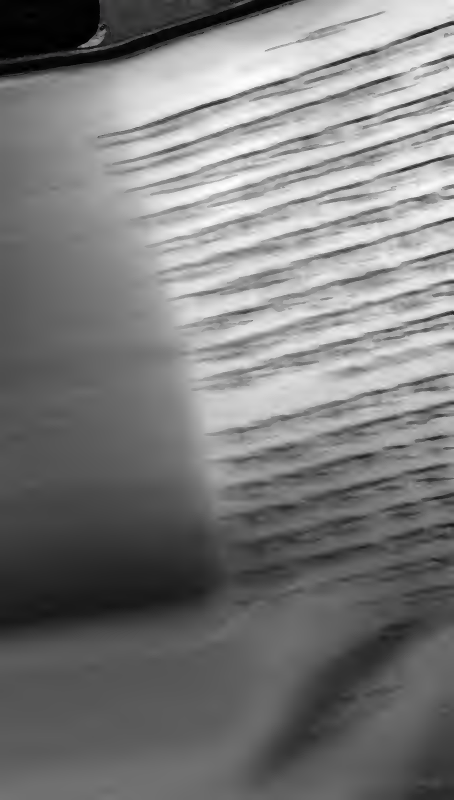
יְהוֹשֻׁעַ לֹא כִּי אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־
הָעָם עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם כִּי־אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת־
יְהוָה לַעֲבֹד אוֹתוֹ וַיֹּאמְרוּ עֵדִים׃ וְעַתָּה הָסִירוּ אֶת־
אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקוֹלוֹ נִשְׁמָע׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ
בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃
וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃ וַיְהִי אַחֲרֵי
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־
מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ
בְּתִמְנַת־סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר־אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃

מז XLVII.

Die Richter in Israel.

צדקה תרומם גוי, וחסד לאומים חטאת
בפשע ארץ רבים שריה, ובאדם מבין יודע כן יאריך.
(Sprw. 14, 34. 28, 2.)

וַיַּעַבְדוּ הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשׁוּעַ אֲשֶׁר
רָאוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה וְגַם כָּל־הַדּוֹר הַהוּא
נֶאֶסְפוּ אֶל־אֲבוֹתָיו וַיָּקָם דּוֹר אַחֵר
לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־הַמַּ
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶ

בְּחָצוֹר וְשַׂר־צְבָאוֹ סִיסְרָא וְהוּא לָחַץ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּחָזְקָה עֶשְׂרִים שָׁנָה׃ וּדְבוֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת
לַפִּידוֹת הִיא שֹׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא׃
וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם מִקֶּדֶשׁ נַפְתָּלִי
וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא־צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵךְ
וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּךָ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלוּן׃ וּמָשַׁכְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־
נַחַל קִישׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שַׂר־צְבָא יָבִין וְאֶת־רִכְבּוֹ
וְאֶת־הֲמוֹנוֹ וּנְתַתִּיהוּ בְּיָדֶךָ׃ וַיַּזְעֵק בָּרָק אֶת זְבוּלֻן
וְאֶת־נַפְתָּלִי קֶדְשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי אִישׁ
וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה׃ וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק
בֶּן־אֲבִינֹעַם הַר־תָּבוֹר׃ וַיַּזְעֵק סִיסְרָא אֶת־כָּל־
רִכְבּוֹ וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן׃
וַתֹּאמֶר דְּבֹרָה אֶל־בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן
יְהוָה אֶת־סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד
בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃ וַיָּהָם
יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב לִפְנֵי בָרָק וַיִּפֹּל
כָּל־מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אֶחָד׃
וַיַּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֵת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן לִפְנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

(2676. N. A. 2730.)

מח XLVIII.

Gideon.

בעלוץ צדיקים רבה תפארת, ובקום רשעים יחופש אדם.
אנשי לצון יפיחו קריה, וחכמים ישיבו אף.
(Sprw. 28, 12. 29, 8.)

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה וַיִּתְּנֵם יְהוָֹה
בְּיַד־מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים וַתָּעָז יַד־מִדְיָן עַל־יִשְׂרָאֵל׃
וְהָיָה אִם־זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם
וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ וְלֹא־יַשְׁאִירוּ
מִחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וָשׁוֹר וַחֲמוֹר׃ וַיִּדַּל יִשְׂרָאֵל מְאֹד
מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָֹה׃ וַיְהִי כִּי־
זָעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָֹה עַל אדות מִדְיָן׃ וַיֵּרָא
אֵל גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ מַלְאַךְ יְהוָֹה וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָֹה
עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ
יְהוָֹה עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת וְאַיֵּה כָל־נִפְלְאוֹתָיו
אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם
הֶעֱלָנוּ יְהוָֹה וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָֹה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן׃
וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָֹה וַיֹּאמֶר לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־
יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה
הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָֹה קַח אֶת־פַּר־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר
לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים וְהָרַסְתָּ אֶת־מִזְבַּח
הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת׃
וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָֹה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ הַמָּעוֹז הַזֶּה

בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפָּר הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה
בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃ וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה
אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת
יוֹמָם וַיַּעַשׂ לָיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּבֹּקֶר
וְהִנֵּה נֻתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו כֹּרָתָה
וְאֵת הַפָּר הַשֵּׁנִי הֹעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ
וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־יוֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ וְיָמֹת כִּי נָתַץ
אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו׃
וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם תְּרִיבוּן
לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת
עַד־הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ כִּי נָתַץ אֶת־
מִזְבְּחוֹ׃ וַיִּקְרָא־לוֹ בַיּוֹם־הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יָרֶב
בּוֹ הַבַּעַל כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃

וְכָל־מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת־גִּדְעוֹן
וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃ וּמַלְאָכִים
שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים
שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלוּן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ מִתִּתִּי
אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי

הוֹשִׁיעָה לִּי: וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר
מִי־יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן
הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ:
וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב הוֹרֵד אוֹתָם
אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְרְפֶנּוּ לְךָ שָׁם כֹּל אֲשֶׁר־יָלֹק בִּלְשׁוֹנוֹ
מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב תַּצִּיג אוֹתוֹ לְבָד וְכֹל
אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לִשְׁתּוֹת: וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְקִים
בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם
כָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת מָיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־
גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמְלַקְקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם
וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ:
וַיִּקְחוּ אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֵת
כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת
הָאִישׁ הֶחֱזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בָּעֵמֶק:
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָֹה קוּם רֵד
בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ: וַיַּחַץ אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת
הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד־כֻּלָּם
וְכַדִּים רֵיקִים וְלַפִּדִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אָנֹכִי בָא בִּקְצֵה
הַמַּחֲנֶה וְהָיָה כַאֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן: וְתָקַעְתִּי
בַּשּׁוֹפָר אָנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת
גַּם־אַתֶּם סְבִיבוֹת כָּל־הַמַּחֲנֶה וַאֲמַרְתֶּם לַיהוָֹה
וּלְגִדְעוֹן: וַיָּבֹא גִדְעוֹן וּמֵאָה־אִישׁ אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִּקְצֵה

הַמַּחֲנֶה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְנָפוֹץ הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם:
וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ הַכַּדִּים
וַיַּחֲזִיקוּ בְיַד שְׂמֹאולָם בַּלַּפִּדִים וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת
לִתְקוֹעַ וַיִּקְרְאוּ חֶרֶב לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן: וַיַּעַמְדוּ אִישׁ
תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הַשּׁוֹפָרוֹת
וַיָּשֶׂם יְהוָה אֶת־חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וּבְכָל־הַמַּחֲנֶה וַיָּנָס
הַמַּחֲנֶה: וַיִּצָּעֵק אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִנַּפְתָּלִי וּמִן־אָשֵׁר וּמִן־
כָּל־מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי מִדְיָן: וַיִּלְכְּדוּ שְׁנֵי־שָׂרֵי מִדְיָן
אֶת־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב וַיַּהַרְגוּ אוֹתָם וַיִּרְדְּפוּ אֶל־מִדְיָן
וְרֹאשׁ־עֹרֵב וּזְאֵב הֵבִיאוּ אֶל־גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן:
וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בַּקַּרְקֹר וּמַחֲנֵיהֶם עִמָּם כַּחֲמֵשֶׁת עָשָׂר
אֶלֶף כֹּל הַנּוֹתָרִים מִכֹּל מַחֲנֵה בְנֵי־קֶדֶם וְהַנֹּפְלִים
מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב: וַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶךְ
הַשְּׁכוּנֵי בָאֳהָלִים וַיַּךְ אֶת־הַמַּחֲנֶה וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶטַח:
וַיָּנֻסוּ זֶבַח וְצַלְמֻנָּע וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּלְכֹּד אֶת־שְׁנֵי
מַלְכֵי מִדְיָן אֶת־זֶבַח וְאֶת־צַלְמֻנָּע וְכָל־הַמַּחֲנֶה הֶחֱרִיד:
וַיִּכָּנַע מִדְיָן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן: וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּדְעוֹן מְשָׁל־בָּנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־בִּנְךָ גַּם בֶּן־
בְּנֶךָ כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם גִּדְעוֹן לֹא־
אֶמְשֹׁל אֲנִי בָּכֶם וְלֹא־יִמְשֹׁל בְּנִי בָּכֶם יְהוָה יִמְשֹׁל בָּכֶם:
וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ: וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים
בָּנִים יֹצְאֵי יְרֵכוֹ כִּי־נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וּפִילַגְשׁוֹ

אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָֽלְדָה־לּוֹ גַם־הִיא בֵּן וַיָּשֶׂם אֶת־שְׁמוֹ
אֲבִימֶֽלֶךְ׃ וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה
וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעָפְרָה אֲבִי הָעֶזְרִֽי׃

(2716. N. A. 2770.)

מט XLIX.

Abimelech.

זרע עולה יקצר און, ושבט עברתו יכלה.
כשלג בקיץ וכמטר בקציר, כן לא נאוה לכסיל כבוד.
בקום רשעים יסתר אדם, ובאבדם ירבו צדיקים.
(Sprw. 22, 8. 26, 1. 28, 28.)

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ
אַחֲרֵי הַבְּעָלִים וַיָּשִׂימוּ לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים׃ וְלֹא
זָכְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּצִּיל אוֹתָם
מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב׃ וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד עִם־בֵּית
יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃
וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל־אֲחֵי אִמּוֹ וַיְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ לֵאמֹר׃
דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־טּוֹב לָכֶם הַמְשֹׁל
בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל אִם־מְשֹׁל בָּכֶם
אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם אָנִי׃
וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי
אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא׃ וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית
בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רֵיקִים

וּפֹחֲזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו: וַיָּבֹא בֵית־אָבִיו עָפְרָתָה
וַיַּהֲרֹג אֶת־אֶחָיו בְּנֵי־יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן
אֶחָת וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן־יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי נֶחְבָּא: וַיֵּאָסְפוּ
כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל־בֵּית מִלּוֹא וַיֵּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־
אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם־אֵלוֹן מֻצָּב אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם:

וַיַּגִּדוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ הַר־גְּרִזִּים
וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי
שְׁכֶם וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים: הָלוֹךְ הָלְכוּ הָעֵצִים
לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת מָלְכָה עָלֵינוּ:
וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחֳדַלְתִּי אֶת־דִּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ
אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים: וַיֹּאמְרוּ
הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי־אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ: וַתֹּאמֶר לָהֶם
הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי אֶת־מָתְקִי וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה
וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים: וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי
אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ: וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן הֶחֳדַלְתִּי
אֶת־תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ
עַל־הָעֵצִים: וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעֵצִים אֶל־הָאָטָד לֵךְ אַתָּה
מְלָךְ־עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל־הָעֵצִים אִם בֶּאֱמֶת
אַתֶּם מֹשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ בְצִלִּי
וְאִם־אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ מִן־הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת־אַרְזֵי
הַלְּבָנוֹן: וְעַתָּה אִם־בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם וַתַּמְלִיכוּ
אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־
בֵּיתוֹ וְאִם־כִּגְמוּל יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ: אֲשֶׁר־נִלְחַם אָבִי

עֲלֵיכֶם וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן׃ וְאַתֶּם קַמְתֶּם עַל־בֵּית אָבִי הַיּוֹם וַתַּהַרְגוּ אֶת־בָּנָיו שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן אֶחָת וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֲמָתוֹ עַל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם כִּי־אֲחִיכֶם הוּא׃ וְאִם־בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שִׂמְחוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם׃ וְאִם־אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְאֶת־בֵּית מִלּוֹא וְתֵצֵא אֵשׁ מִבַּעֲלֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית מִלּוֹא וְתֹאכַל אֶת־אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּנָס יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיֵּלֶךְ בְּאֵרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיו׃ וַיָּשַׂר אֲבִימֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים רוּחַ רָעָה בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּבְגְּדוּ בַעֲלֵי־שְׁכֶם בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַעֲלֵי שְׁכֶם מְאָרְבִים עַל רָאשֵׁי הֶהָרִים וַיִּגְזְלוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר־יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם בַּדָּרֶךְ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וַיִּבְצְרוּ אֶת־כַּרְמֵיהֶם וַיִּדְרְכוּ וַיַּעֲשׂוּ הִלּוּלִים וַיָּבֹאוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְקַלְלוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ לַיְלָה וַיֶּאֶרְבוּ עַל־שְׁכֶם אַרְבָּעָה רָאשִׁים׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה וַיַּגִּדוּ לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּקַּח אֶת־הָעָם וַיֶּחֱצֵם לִשְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיֶּאֱרֹב בַּשָּׂדֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם יֹצֵא מִן־הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם וַיַּכֵּם׃ וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחָם בָּעִיר כֹּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְכֹּד אֶת־הָעִיר וְאֶת־

הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הָרָג וַיִּתֹּץ אֶת־הָעִיר וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח׃
וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל שְׁכֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־צְרִיחַ
בֵּית אֵל בְּרִית׃ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי הִתְקַבְּצוּ כָּל־בַּעֲלֵי
מִגְדַּל־שְׁכֶם׃ וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ הַר־צַלְמוֹן הוּא וְכָל־
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ אֶת־הַקַּרְדֻּמּוֹת בְּיָדוֹ
וַיִּכְרֹת שׂוֹכַת עֵצִים וַיִּשָּׂאֶהָ וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ וַיֹּאמֶר
אֶל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ מָה רְאִיתֶם עָשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ
כָמוֹנִי׃ וַיִּכְרְתוּ גַם־כָּל־הָעָם אִישׁ שׂוֹכֹה וַיֵּלְכוּ
אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל־הַצְּרִיחַ וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם
אֶת־הַצְּרִיחַ בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם כָּל־אַנְשֵׁי מִגְדַּל־שְׁכֶם
כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה׃ וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ אֶל־תֵּבֵץ וַיִּחַן
בְּתֵבֵץ וַיִּלְכְּדָהּ׃ וּמִגְדַּל־עֹז הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר וַיָּנֻסוּ
שָׁמָּה כָּל־הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ
בַּעֲדָם וַיַּעֲלוּ עַל־גַּג הַמִּגְדָּל׃ וַיָּבֹא אֲבִימֶלֶךְ עַד־
הַמִּגְדָּל וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד־פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ
בָאֵשׁ׃ וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ
אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרִץ אֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ׃ וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל־
הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ וּמוֹתְתֵנִי
פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ וַיָּמֹת׃
וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מֵת אֲבִימֶלֶךְ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃
וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים אֶת־רָעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג
אֶת־שִׁבְעִים אֶחָיו׃ וְאֵת כָּל־רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם הֵשִׁיב
אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם בֶּן־יְרֻבָּעַל׃

נ L.

Jephtah.

אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים,
כי האלהים בשמים ואתה על הארץ, על כן יהיו דבריך מעטים.
אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, ואל תאמר לפני המלאך
כי שגגה היא, למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך.
(Predig. 5.)

וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע
בֶּן־פּוּאָה בֶּן־דּוֹדוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר
בְּהַר אֶפְרָיִם׃ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ
שָׁנָה וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּשָׁמִיר׃ וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר
הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃
וַיָּמָת יָאִיר וַיִּקָּבֵר בְּקָמוֹן׃ וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת
וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא עֲבָדוּהוּ׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן׃
וַיִּרְעֲצוּ וַיְרֹצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתֵּצֶר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד׃
וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ וְכִי
עָזַבְנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים עֲשֵׂה־אַתָּה
לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה׃
וַיָּסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה
וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּחֲנוּ
בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמְרוּ
הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יָחֵל

לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃
וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ
בְנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת־
יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב׃ וַיָּשִׂימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ
וּלְקָצִין׃ וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן
לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ כִּי־בָאתָ אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי׃
וְאָנֹכִי לֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עֹשֶׂה אִתִּי רָעָה לְהִלָּחֶם
בִּי יִשְׁפֹּט יְהוָֹה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין
בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל־דִּבְרֵי
יִפְתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלָיו׃ וַתְּהִי עַל־יִפְתָּח רוּחַ יְהוָֹה
וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת־מִצְפֵּה
גִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה גִלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּדַּר יִפְתָּח
נֶדֶר לַיהוָֹה וַיֹּאמַר אִם־נָתוֹן תִּתֵּן אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי׃
וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי
בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָֹה וְהַעֲלִיתִיהוּ עוֹלָה׃
וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּתְּנֵם יְהוָֹה
בְּיָדוֹ׃ וַיַּכֵּם מֵעֲרוֹעֵר וְעַד־בּוֹאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר
וְעַד אָבֵל כְּרָמִים מַכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְּנֵי
עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־
בֵּיתוֹ וְהִנֵּה בִתּוֹ יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת
וְרַק הִיא יְחִידָה אֵין־לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ־בַת׃ וַיְהִי
כִרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ בִּתִּי
הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי וְאָנֹכִי פָּצִיתִי

פִּי אֶל־יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב: וַתֹּאמֶר אֵלָיו אָבִי
פָּצִיתָה אֶת־פִּיךָ אֶל־יְהוָה עֲשֵׂה לִי כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ
אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ יְהוָה נְקָמוֹת מֵאֹיְבֶיךָ מִבְּנֵי
עַמּוֹן: וַיִּשְׁפֹּט יִפְתָּח אֶת־יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִים וַיָּמָת
יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי וַיִּקָּבֵר בְּעָרֵי גִלְעָד: וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו
אֶת־יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל
שֶׁבַע שָׁנִים: וַיָּמָת אִבְצָן וַיִּקָּבֵר בְּבֵית לָחֶם: וַיִּשְׁפֹּט
אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל
עֶשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמָת אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּאַיָּלוֹן
בְּאֶרֶץ זְבוּלֻן: וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹן בֶּן־
הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים:
וַיָּמָת עַבְדּוֹן בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּפִרְעָתוֹן
בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר הָעֲמָלֵקִי:

(2810. N. A. 2850.)

נא LI.

Simson.

טוב ארך אפים מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר.
אל תתן לנשים חילך, ודרכיך למחות מלכין.
כי רבים חללים הפילה, ועצומים כל הרוגיה.
(Sprw. 16, 32. 31, 3. 7, 26.)

וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים אַרְבָּעִים שָׁנָה: וַיְהִי
אִישׁ אֶחָד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ מָנוֹחַ
וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא יָלָדָה: וַיֵּרָא מַלְאַךְ־יְהוָה אֶל־

הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אַתְּ־עֲקָרָה וְלֹא יָלַדְתְּ
וְהָרִית וְיָלַדְתְּ בֵּן׃ וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא וְאַל־תִּשְׁתִּי
יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טָמֵא׃ כִּי הִנָּךְ הָרָה
וְיֹלַדְתְּ בֵּן וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים
יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבָּטֶן וְהוּא יָחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃

וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה
מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּעַל וַיַּגֵּד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר
אִשָּׁה רָאִיתִי בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה
קְחוּ־אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה כִּי־הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי׃ וַיֵּרֶד
שִׁמְשׁוֹן וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד־כַּרְמֵי
תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת שֹׁאֵג לִקְרָאתוֹ׃ וַתִּצְלַח
עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי וּמְאוּמָה אֵין
בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה׃
וַיֵּרֶד וַיְדַבֵּר לָאִשָּׁה וַתִּישַׁר בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן׃ וַיָּשָׁב
מִיָּמִים לְקַחְתָּהּ וַיָּסַר לִרְאוֹת אֵת מַפֶּלֶת הָאַרְיֵה
וְהִנֵּה עֲדַת דְּבוֹרִים בִּגְוִיַּת הָאַרְיֵה וּדְבָשׁ׃ וַיִּרְדֵּהוּ
אֶל־כַּפָּיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְאָכֹל וַיֵּלֶךְ אֶל־אָבִיו וְאֶל־
אִמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכֵלוּ וְלֹא־הִגִּיד לָהֶם כִּי מִגְּוִיַּת
הָאַרְיֵה רָדָה הַדְּבָשׁ׃ וַיֵּרֶד אָבִיהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ
שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֶּה כִּי כֵּן יַעֲשׂוּ הַבַּחוּרִים׃ וַיְהִי
כִּרְאוֹתָם אוֹתוֹ וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים מֵרֵעִים וַיִּהְיוּ אִתּוֹ׃

וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אָחֽוּדָה־נָּא לָכֶם חִידָה אִם־הַגֵּד
תַּגִּידוּ אוֹתָהּ לִי שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וּמְצָאתֶם
וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלִפֹת בְּגָדִים׃
וְאִם־לֹא תוּכְלוּ לְהַגִּיד לִי וּנְתַתֶּם אַתֶּם לִי שְׁלֹשִׁים
סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלִיפוֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חוּדָה
חִידָתְךָ וְנִשְׁמָעֶנָּה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל
וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשֶׁת
יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמְרוּ לְאֵשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן
פַּתִּי אֶת־אִישֵׁךְ וְיַגֶּד־לָנוּ אֶת־הַחִידָה פֶּן־נִשְׂרֹף
אוֹתָךְ וְאֶת־בֵּית אָבִיךְ בָּאֵשׁ הַלְיָרְשֵׁנוּ קְרָאתֶם לָנוּ
הֲלֹא׃ וַתֵּבְךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו וַתֹּאמֶר רַק־שְׂנֵאתַנִי
וְלֹא אֲהַבְתָּנִי הַחִידָה חַדְתָּ לִבְנֵי עַמִּי וְלִי לֹא
הִגַּדְתָּה וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה לְאָבִי וּלְאִמִּי לֹא הִגַּדְתִּי וְלָךְ אַגִּיד׃ וַתֵּבְךְּ עָלָיו שִׁבְעַת הַיָּמִים אֲשֶׁר־הָיָה לָהֶם הַמִּשְׁתֶּה וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּגֶּד־לָהּ כִּי הֱצִיקַתְהוּ וַתַּגֵּד
הַחִידָה לִבְנֵי עַמָּהּ׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי בְּטֶרֶם יָבֹא הַחַרְסָה מַה־מָּתוֹק מִדְּבַשׁ
וּמֶה עַז מֵאֲרִי וַיֹּאמֶר לָהֶם לוּלֵא חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי
לֹא מְצָאתֶם חִידָתִי וַיִּחַר אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית אָבִיהוּ׃
וַתְּהִי אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעָה לוֹ׃
וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת־
אִשְׁתּוֹ בִּגְדִי עִזִּים וְלֹא־נְתָנוֹ אָבִיהָ לָבוֹא הֶחָדְרָה׃
וַיֹּאמֶר אָבִיהָ אָמֹר אָמַרְתִּי כִּי־שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ וָאֶתְּנֶנָּה
לְמֵרֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן נִקֵּיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים
כִּי־עֹשֶׂה אֲנִי עִמָּם רָעָה׃ וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ

מֵאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּדִים וַיֶּפֶן זָנָב אֶל־זָנָב וַיָּשֶׂם
לַפִּיד אֶחָד בֵּין־שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ׃ וַיַּבְעֶר־אֵשׁ
בַּלַּפִּידִים וַיְשַׁלַּח בְּקָמוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיַּבְעֵר מִגָּדִישׁ
וְעַד־קָמָה וְעַד־כֶּרֶם זָיִת׃ וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים מִי
עָשָׂה זֹאת וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֲתַן הַתִּמְנִי כִּי לָקַח
אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָהּ לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ
אוֹתָהּ וְאֶת־אָבִיהָ בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־
תַּעֲשׂוּן כָּזֹאת כִּי אִם־נִקַּמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל׃
וַיַּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּרֶד וַיֵּשֶׁב
בִּסְעִיף סֶלַע עֵיטָם׃

וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִּיהוּדָה וַיִּנָּטְשׁוּ בַּלֶּחִי׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה לָמָה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ
לֶאֱסוֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לָנוּ׃ וַיֵּרְדוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא
יָדַעְתָּ כִּי־מֹשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵּן עָשִׂיתִי לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
לוֹ לֶאֱסָרְךָ יָרַדְנוּ לְתִתְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וְהָמֵת לֹא
נְמִיתֶךָ וַיַּאַסְרֻהוּ בִּשְׁנַיִם עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלוּהוּ
מִן־הַסָּלַע׃ הוּא־בָא עַד־לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הֵרִיעוּ
לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתִּהְיֶינָה הָעֲבֹתִים
אֲשֶׁר עַל־זְרוֹעוֹתָיו כַּפִּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ וַיִּמַּסּוּ
אֱסוּרָיו מֵעַל יָדָיו׃ וַיִּמְצָא לְחִי־חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח
יָדוֹ וַיִּקָּחֶהָ וַיַּךְ־בָּהּ אֶלֶף אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן בִּלְחִי

הַחֲמוֹר חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר הִכֵּיתִי אֶלֶף
אִישׁ׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיַּשְׁלֵךְ הַלְּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא
לַמָּקוֹם הַהוּא רָמַת לֶחִי׃ וַיִּצְמָא מְאֹד וַיִּקְרָא אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמַר אַתָּה נָתַתָּ בְיַד־עַבְדְּךָ אֶת־הַתְּשׁוּעָה
הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת בַּצָּמָא וְנָפַלְתִּי בְּיַד
הָעֲרֵלִים׃ וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר־בַּלֶּחִי
וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וַיֵּשְׁתְּ וַתָּשָׁב רוּחוֹ וַיֶּחִי עַל־כֵּן
קָרָא שְׁמָהּ עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ־לוֹ הָעַזָּתִים
וַיִּתְחָרְשׁוּ כָל־הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר וַהֲרַגְנֻהוּ׃
וַיָּקָם שִׁמְשׁוֹן בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּאֱחֹז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר־
הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַיִּסָּעֵם עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל־
כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל־רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרוֹן׃
וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֶּאֱהַב אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק וּשְׁמָהּ
דְּלִילָה׃ וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לָהּ
פַּתִּי אוֹתוֹ וּרְאִי בַּמֶּה כֹּחוֹ גָדוֹל וּבַמֶּה נוּכַל לוֹ
וַאֲסַרְנֻהוּ לְעַנֹּתוֹ וַאֲנַחְנוּ נִתַּן־לָךְ אִישׁ אֶלֶף וּמֵאָה
כָּסֶף׃ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן הַגִּידָה־נָּא לִי בַּמֶּה
כֹּחֲךָ גָדוֹל וּבַמֶּה תֵאָסֵר לְעַנּוֹתֶךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
שִׁמְשׁוֹן אִם־יַאַסְרֻנִי בְּשִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים אֲשֶׁר לֹא־
חֹרָבוּ וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם׃ וַיַּעֲלוּ־לָהּ סַרְנֵי
פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים אֲשֶׁר לֹא־חֹרָבוּ
וַתַּאַסְרֵהוּ בָּהֶם׃ וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב לָהּ בַּחֶדֶר וַתֹּאמֶר

אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיְנַתֵּק אֶת־הַיְתָרִים
כַּאֲשֶׁר יִנָּתֵק פְּתִיל־הַנְּעֹרֶת בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ וְלֹא נוֹדַע
כֹּחוֹ׃ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה הֵתַלְתָּ בִּי
וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים עַתָּה הַגִּידָה־נָּא לִי בַּמֶּה תֵּאָסֵר׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם־אָסוֹר יַאַסְרוּנִי בַּעֲבֹתִים חֲדָשִׁים
אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשָׂה בָהֶם מְלָאכָה וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד
הָאָדָם׃ וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וַתַּאַסְרֵהוּ
בָהֶם וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וְהָאֹרֵב
יֹשֵׁב בֶּחָדֶר וַיְנַתְּקֵם מֵעַל זְרֹעֹתָיו כַּחוּט׃ וַתֹּאמֶר
דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן עַד־הֵנָּה הֵתַלְתָּ בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי
כְּזָבִים הַגִּידָה לִּי בַּמֶּה תֵּאָסֵר וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם־
תַּאַרְגִי אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשִׁי עִם־הַמַּסָּכֶת׃
וַתִּתְקַע בַּיָּתֵד וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
וַיִּיקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת־הַיְתַד הָאֶרֶג וְאֶת־הַמַּסָּכֶת׃
וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֵיךְ תֹּאמַר אֲהַבְתִּיךְ וְלִבְּךָ אֵין אִתִּי
זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הֵתַלְתָּ בִּי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי בַּמֶּה כֹּחֲךָ
גָדוֹל׃ וַיְהִי כִּי־הֵצִיקָה לּוֹ בִדְבָרֶיהָ כָּל־הַיָּמִים וַתְּאַלְצֵהוּ
וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ לָמוּת׃ וַיַּגֶּד־לָהּ אֶת־כָּל־לִבּוֹ וַיֹּאמֶר
לָהּ מוֹרָה לֹא־עָלָה עַל־רֹאשִׁי כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים אֲנִי
מִבֶּטֶן אִמִּי אִם־גֻּלַּחְתִּי וְסָר מִמֶּנִּי כֹחִי וְחָלִיתִי
וְהָיִיתִי כְּכָל־הָאָדָם׃ וַתֵּרֶא דְלִילָה כִּי־הִגִּיד לָהּ אֶת־
כָּל־לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר
עֲלוּ הַפַּעַם כִּי־הִגִּיד לִי אֶת־כָּל־לִבּוֹ וְעָלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי

פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲלוּ הַכֶּסֶף בְּיָדָם׃ וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל־בִּרְכֶּיהָ
וַתִּקְרָא לָאִישׁ וַתְּגַלַּח אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ
וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ וַיָּסַר כֹּחוֹ מֵעָלָיו׃ וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים
עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם
בְּפַעַם וְאִנָּעֵר וְהוּא לֹא יָדַע כִּי יְהוָֹה סָר מֵעָלָיו׃
וַיֹּאחֲזוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ אוֹתוֹ
עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן בְּבֵית הָאֲסוּרִים׃
וַיָּחֶל שְׂעַר־רֹאשׁוֹ לְצַמֵּחַ כַּאֲשֶׁר גֻּלָּח׃

וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לִזְבֹּחַ זֶבַח־גָּדוֹל לְדָגוֹן
אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ אֵת
שִׁמְשׁוֹן אוֹיְבֵנוּ׃ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם וַיְהַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
כִּי אָמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְיָדֵנוּ אֶת־אוֹיְבֵנוּ וְאֵת מַחֲרִיב
אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת־חֲלָלֵינוּ׃ וַיְהִי כְּטוֹב
לִבָּם וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן וִישַׂחֶק־לָנוּ וַיִּקְרְאוּ
לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסוּרִים וַיְצַחֵק לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ
אוֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־הַנַּעַר
הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה אוֹתִי וַהֲמִשֵׁנִי אֶת־הָעַמֻּדִים
אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאֶשָּׁעֵן עֲלֵיהֶם׃ וְהַבַּיִת
מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְשָׁמָּה כֹּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים
וְעַל־הַגָּג כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה הָרֹאִים
בִּשְׂחוֹק שִׁמְשׁוֹן׃ וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־יְהוָֹה וַיֹּאמַר
אֲדֹנָי יֱהוִֹה זָכְרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם הַזֶּה
הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקַם־אַחַת מִשְּׁתֵי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים׃

וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ אֲשֶׁר הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסָּמֵךְ עֲלֵיהֶם אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ: וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן תָּמוֹת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל־הַסְּרָנִים וְעַל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר הֵמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הֵמִית בְּחַיָּיו: וַיֵּרְדוּ אֶחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיהוּ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלוּ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל בְּקֶבֶר מָנוֹחַ אָבִיו וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים שָׁנָה: (2830. R. A. 2870.)

נב LII.

Samuel und die Söhne Ely's.

גיל יגיל אבי צדיק ויולד חכם ישמח בו׃
כעס לאביו בן כסיל וממר ליולדתו.
בן חכם מוסר אב, ולץ לא שמע גערה.
(Sprw. 23, 24. 17, 25. 13, 1.)

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים: וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיהוָה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה: וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה: וַתִּדֹּר

נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָֹה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי
אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים
וּנְתַתִּיו לַיהוָֹה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־
רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָֹה וְעֵלִי
שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ רַק
שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת־
יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה
קְשַׁת־רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־
נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָֹה׃ וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם
וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃
וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָֹה שְׁאִלְתִּיו׃ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה
וַתֵּינֶק אֶת־בְּנָהּ עַד־גָמְלָהּ אֹתוֹ׃ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ
כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ וַתְּבִאֵהוּ בֵית־יְהוָֹה שִׁלוֹ וַיָּבִאוּ אֶת־
הַנַּעַר אֶל־עֵלִי׃ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי
אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָֹה׃
אֶל־הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן יְהוָֹה לִי אֶת־שְׁאֵלָתִי
אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ׃ וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַיהוָֹה
כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיהוָֹה וַיִּשְׁתַּחוּ
לַיהוָֹה׃ וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הָרָמָתָה עַל־בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר
הָיָה מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָֹה אֶת־פְּנֵי עֵלִי הַכֹּהֵן׃ וּמְעִיל
קָטֹן תַּעֲשֶׂה־לּוֹ אִמּוֹ וְהַעַלְתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה

בַּעֲלוֹתָהּ אֶת־אִישָׁהּ לִזְבֹּחַ אֶת־זֶבַח הַיָּמִים׃
וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיָּעַל לֹא יָדְעוּ אֶת־יְהוָה׃ וַתְּהִי
חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת־פְּנֵי יְהוָה כִּי
נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֵת מִנְחַת יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם עֵלִי
לָמָּה תַעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ אֶת־
דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־הָעָם אֵלֶּה׃ אַל בָּנָי כִּי
לֹא־טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ מַעֲבִרִים עַם־
יְהוָה׃ אִם־יֶחֱטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים וְאִם
לַיהוָה יֶחֱטָא אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל
אֲבִיהֶם׃ וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל וָטוֹב גַּם עִם־
יְהוָה וְגַם עִם־אֲנָשִׁים׃
וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בִּמְקוֹמוֹ וְנֵר
אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה בְּהֵיכַל יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֲרוֹן
אֱלֹהִים׃ וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיָּרָץ
אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי־קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר לֹא־קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא
לַנָּעַר׃ וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל הִנֵּה
אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה
שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל־עֵלִי אֵת כָּל־
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה׃ וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי־
שֹׁפֵט אֲנִי אֶת־בֵּיתוֹ עַד־עוֹלָם בַּעֲוֺן בָּנָיו כִּי מְכַבְּדֵי
אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ׃ וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל עַד־הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח

אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וּשְׁמוּאֵל יָרֵא מֵהַגִּיד אֶת־הַמַּרְאָה אֶל־עֵלִי: וַיִּקְרָא עֵלִי אֶת־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־נָא תְכַחֵד מִמֶּנִּי דָבָר: וַיַּגֶּד־לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ וַיֹּאמַר יְהוָה הוּא הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיהוָה הָיָה עִמּוֹ וַיֵּדַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא לַיהוָה:

נג LIII.

Ely und seine Söhne sterben. Samuel übernimmt das Richteramt.

(2870. N. A. 2910.)

יראת ה׳ תוסיף ימים ושנות רשעים תקצורנה,
בברכת ישרים תרום קרת, ובפי רשעים תהרס.
רחוק ה׳ מרשעים, ותפלת צדיקים ישמע.
(Sprw. 10, 27. 11, 11. 15, 29)

וַיְהִי דְבַר־שְׁמוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה: וַיַּעַרְכוּ פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתִּטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּכּוּ בַמַּעֲרָכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ: וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ מִשִּׁלֹה אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְיָבֹא בְקִרְבֵּנוּ וְיֹשִׁעֵנוּ מִכַּף אֹיְבֵינוּ: וַיִּשְׁלַח הָעָם שִׁלֹה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֵת שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי עִם־אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חָפְנִי וּפִינְחָס: וַיְהִי כְּבוֹא

אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיָּרִעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְדוֹלָה: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֵּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה כָּזֹאת אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם: הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעַבְדוּ לָעִבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וִהְיִיתֶם לַאֲנָשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם: וַיִּלָּחֲמוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רַגְלִי: וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס: וַיָּרָץ אִישׁ־בִּנְיָמִן מֵהַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ וַתִּזְעַק כָּל־הָעִיר: וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת־קוֹל הַצְּעָקָה וַיֹּאמֶר מֶה קוֹל הֶהָמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ מִהַר וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לְעֵלִי: וַיֹּאמֶר נָס יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה הָיְתָה בָעָם וְגַם־שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה: וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל־הַכִּסֵּא אֲחֹרַנִּית וַתִּשָּׁבֵר מַפְרַקְתּוֹ וַיָּמֹת כִּי־זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה:

וּפְלִשְׁתִּים לָקְחוּ אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֻהוּ אַשְׁדּוֹדָה בֵּית דָּגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ אֵצֶל דָּגוֹן: וַיַּשְׁכִּמוּ אַשְׁדּוֹדִים מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו

אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ אֶת־דָּגוֹן וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ
לִמְקוֹמוֹ: וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְרֹאשׁ דָּגוֹן
וּשְׁתֵּי כַּפּוֹת יָדָיו כְּרֻתוֹת אֶל־הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן נִשְׁאַר
עָלָיו: וַתִּכְבַּד יַד־יְהוָה אֶל־הָאַשְׁדּוֹדִים וַיְשִׁמֵּם וַיַּךְ
אֹתָם: וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי אַשְׁדּוֹד כִּי־כֵן וְאָמְרוּ לֹא־יֵשֵׁב
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן
אֱלֹהֵינוּ וַיֹּאמְרוּ גַּת יִסֹּב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי
אַחֲרֵי הֵסַבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד־יְהוָה בָּעִיר מְהוּמָה גְּדוֹלָה
מְאֹד וַיַּךְ אֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל: וַיְשַׁלְּחוּ
אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר
הֵסַבּוּ אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲמִיתֵנִי וְאֶת־
עַמִּי: כִּי־הָיְתָה מְהוּמַת־מָוֶת בְּכָל־הָעִיר כָּבְדָה מְאֹד
יַד הָאֱלֹהִים שָׁם וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיִם:

וַיְהִי אֲרוֹן יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה חֳדָשִׁים:
וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה־
נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִעֻנוּ בַּמֶּה נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ:
וַיֹּאמְרוּ אִם־מְשַׁלְּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל־
תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי־הָשֵׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם:
וּנְתַתֶּם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל אֶת־יָדוֹ
מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אַרְצְכֶם: וְלָמָּה
תְכַבְּדוּ אֶת־לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ מִצְרַיִם וּפַרְעֹה
אֶת־לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ:

וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כֵּן וַיִּקְחוּ שְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת וַיַּאַסְרוּם
בָּעֲגָלָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם כָּלוּ בַבָּיִת׃ וַיָּשִׂמוּ אֶת־אֲרוֹן
יְהוָה אֶל־הָעֲגָלָה וְאֵת הָאַרְגַּז עִם כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר
הֱשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם׃ וַיִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ עַל־דֶּרֶךְ
בֵּית שֶׁמֶשׁ בִּמְסִלָּה אַחַת הָלְכוּ הָלוֹךְ וְגָעוֹ וְלֹא־
סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים הֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם
עַד־גְּבוּל בֵּית שָׁמֶשׁ׃ וּבֵית שֶׁמֶשׁ קוֹצְרִים קְצִיר־
חִטִּים בָּעֵמֶק וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ אֶת־הָאָרוֹן
וַיִּשְׂמְחוּ לִרְאוֹת׃ וְהָעֲגָלָה בָּאָה אֶל־שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ
בֵּית הַשִּׁמְשִׁי וַתַּעֲמֹד שָׁם וְשָׁם אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְבַקְּעוּ
אֶת־עֲצֵי הָעֲגָלָה וְאֶת־הַפָּרוֹת הֶעֱלוּ עֹלָה לַיהוָה׃
וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־הָאַרְגַּז אֲשֶׁר־
אִתּוֹ אֲשֶׁר־בּוֹ כְלֵי זָהָב וַיָּשִׂמוּ אֶל־הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה׃
וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יוֹשְׁבֵי קִרְיַת־יְעָרִים לֵאמֹר הֵשִׁבוּ
פְלִשְׁתִּים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם׃
וַיְהִי מִיּוֹם שֶׁבֶת הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
אַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
אִם־בְּכָל־לְבַבְכֶם אַתֶּם שָׁבִים אֶל־יְהוָה הָסִירוּ אֶת־
אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם וְהָעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם
אֶל־יְהוָה וְעִבְדֻהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃
וַיָּסִירוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרֹת
וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה לְבַדּוֹ׃

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה
וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל־יְהוָה: וַיִּקָּבְצוּ הַמִּצְפָּתָה
וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּצוּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא
וַיֹּאמְרוּ שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּמִּצְפָּה: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־הִתְקַבְּצוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה וַיַּעֲלוּ סַרְנֵי־פְלִשְׁתִּים אֶל־יִשְׂרָאֵל
וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה:
וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלֶה הָעוֹלָה וּפְלִשְׁתִּים נִגְּשׁוּ לַמִּלְחָמָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּרְעֵם יְהוָה בְּקוֹל־גָּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל־
פְּלִשְׁתִּים וַיְהֻמֵּם וַיִּנָּגְפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה וַיִּרְדְּפוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכּוּם עַד־
מִתַּחַת לְבֵית כָּר: וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת וַיָּשֶׂם
בֵּין־הַמִּצְפָּה וּבֵין הַשֵּׁן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ אֶבֶן הָעָזֶר
וַיֹּאמַר עַד־הֵנָּה עֲזָרָנוּ יְהוָה: וַיִּכָּנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים
וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד לָבוֹא בִּגְבוּל יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי יַד־יְהוָה
בַּפְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שְׁמוּאֵל: וַתָּשֹׁבְנָה הֶעָרִים אֲשֶׁר
לָקְחוּ־פְלִשְׁתִּים לְיִשְׂרָאֵל וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין
הָאֱמֹרִי: וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי חַיָּיו:
וְהָלַךְ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְסָבַב בֵּית־אֵל וְהַגִּלְגָּל וְהַמִּצְפָּה
וְשָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה:
וּתְשֻׁבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי־שָׁם בֵּיתוֹ וְשָׁם שָׁפָט אֶת־
יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה:

נד LIV.

Saul erster König in Israel.

(2882. N. A. 2938).

מלך במשפט יעמיד ארץ, ואיש תרומות יהרסנו·
רבים מבקשים פני מושל, ומה' משפט איש·
(Sprw. 29, 4. 26).

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת־בָּנָיו שֹׁפְטִים
לְיִשְׂרָאֵל: וְלֹא־הָלְכוּ בָנָיו בִּדְרָכָיו וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע
וַיִּקְחוּ־שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט: וַיִּתְקַבְּצוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה
זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ לֹא־הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ עַתָּה שִׂימָה־לָּנוּ
מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם: וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ תְּנָה־לָּנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ
וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל
שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא
אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי־אֹתִי מָאֲסוּ מִמְּלֹךְ עֲלֵיהֶם: כְּכָל־
הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר־עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלֹתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם
וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבֻנִי וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כֵּן
הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ: וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אַךְ כִּי־
הָעֵד תָּעִיד בָּהֶם וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה
אֶל־הָעָם הַשֹּׁאֲלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ: וַיְמָאֲנוּ הָעָם לִשְׁ[illegible]
בְּקוֹל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי אִם־מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ:
וְהָיִינוּ גַם־אֲנַחְנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם וּשְׁפָטָנוּ מַלְכֵּנוּ וְיָצָא

לְפָנֵינוּ וְנִלְחַם אֶת־מִלְחֲמֹתֵנוּ׃ וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֵת
כָּל־דִּבְרֵי הָעָם וַיֹּאמֶר אֶל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ׃
וַיְהִי־אִישׁ מִבִּנְיָמִין וּשְׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיאֵל וְלוֹ־הָיָה
בֵן וּשְׁמוֹ שָׁאוּל בָּחוּר וָטוֹב וְאֵין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ וָמַעְלָה גָּבֹהַּ מִכָּל־הָעָם׃
וַתֹּאבַדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ
אֶל־שָׁאוּל בְּנוֹ קַח־נָא אִתְּךָ אֶת־אַחַד מֵהַנְּעָרִים וְקוּם
לֵךְ בַּקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנֹת׃ הֵמָּה בָּאוּ בְּאֶרֶץ צוּף וַיֹּאמֶר
לוֹ נַעֲרוֹ הִנֵּה־נָא אִישׁ־אֱלֹהִים בָּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ
נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר בּוֹא יָבוֹא עַתָּה נֵלֲכָה שָּׁם
אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת־דַּרְכֵּנוּ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב
דְּבָרְךָ לְכָה נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ
הָאֱלֹהִים׃ וַיהוָה גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי
בוֹא־שָׁאוּל לֵאמֹר׃ כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ אִישׁ
מֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ
אֶת־עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וּשְׁמוּאֵל רָאָה אֶת־שָׁאוּל
וַיהוָה עָנָהוּ הִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה יַעְצֹר
בְּעַמִּי׃ וַיִּגַּשׁ שָׁאוּל אֶת־שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר
הַגִּידָה־נָּא לִי אֵי זֶה בֵּית הָרֹאֶה׃ וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת־
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָרֹאֶה עֲלֵה לְפָנַי הַבָּמָה וַאֲכַלְתֶּם
עִמִּי הַיּוֹם וְשִׁלַּחְתִּיךָ בַבֹּקֶר וְכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ אַגִּיד
לָךְ׃ וְלָאֲתֹנוֹת הָאֹבְדוֹת לְךָ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים
אַל־תָּשֶׂם אֶת־לִבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצָאוּ׃ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל

אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־נַעֲרוֹ וַיְבִיאֵם לִשְׁכָּתָה וַיִּתֵּן לָהֶם
מָקוֹם בְּרֹאשׁ הַקְּרוּאִים וַיֹּאכַל שָׁאוּל עִם־שְׁמוּאֵל
בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּקָם שָׁאוּל וַיֵּצְאוּ
שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל הַחוּצָה׃ הֵמָּה יוֹרְדִים בִּקְצֵת
הָעִיר וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֶל־שָׁאוּל אֱמֹר לַנַּעַר וְיַעֲבֹר
לְפָנֵינוּ וַיַּעֲבֹר וְאַתָּה עֲמֹד כַּיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת־
דְּבַר אֱלֹהִים׃ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק
עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי־מְשָׁחֲךָ יְהוָה
עַל־נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד עֲשֵׂה לְךָ אֲשֶׁר־תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי
הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃ וְיָרַדְתָּ לְפָנַי הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אָנֹכִי יֹרֵד
אֵלֶיךָ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לִזְבֹּחַ זִבְחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת
יָמִים תּוֹחֵל עַד־בּוֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה׃ וְהָיָה כְּהַפְנֹתוֹ שִׁכְמוֹ לָלֶכֶת מֵעִם שְׁמוּאֵל
וַיַּהֲפָךְ־לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים׃
וַיַּצְעֵק שְׁמוּאֵל אֶת־הָעָם אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמֶר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲמַרְתֶּם לִי כִּי־מֶלֶךְ תָּשִׂים
עָלֵינוּ וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי יְהוָה לְשִׁבְטֵיכֶם וּלְאַלְפֵיכֶם׃
וַיַּקְרֵב שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט
בִּנְיָמִן׃ וַיַּקְרֵב אֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָיו וַתִּלָּכֵד
מִשְׁפַּחַת הַמַּטְרִי וַיִּלָּכֵד שָׁאוּל בֶּן־קִישׁ וַיְבַקְשֻׁהוּ
וְלֹא נִמְצָא כִּי־הוּא נֶחְבָּא אֶל־הַכֵּלִים׃ וַיָּ
וַיִּקָּחֻהוּ מִשָּׁם וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ הָעָם וַיִּגְבַּהּ מִכָּל־הָעָם
מִשִּׁכְמוֹ וָמָעְלָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־הָעָם

הֲרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ יְהוָה כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּכָל־
הָעָם וַיָּרִעוּ כָל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר
שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֵת מִשְׁפַּט הַמְּלֻכָה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר
וַיַּנַּח לִפְנֵי יְהוָה וַיְשַׁלַּח שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הָעָם אִישׁ
לְבֵיתוֹ׃ וְגַם־שָׁאוּל הָלַךְ לְבֵיתוֹ גִּבְעָתָה וַיֵּלְכוּ עִמּוֹ
הַחַיִל אֲשֶׁר־נָגַע אֱלֹהִים בְּלִבָּם׃ וּבְנֵי בְלִיַּעַל אָמְרוּ
מַה־יֹּשִׁעֵנוּ זֶה וַיִּבְזֻהוּ וְלֹא־הֵבִיאוּ לוֹ מִנְחָה וַיְהִי
כְּמַחֲרִישׁ׃

נה LV.

Sauls erste Heldenthat.

נהם ככפיר זעף מלך, וכטל על עשב רצונו.
מורה רשעים מלך חכם, וישב עליהם אופן.
(Sprw. 19, 12. = 20, 26).

וַיַּעַל נָחָשׁ הָעַמּוֹנִי וַיִּחַן עַל־יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ
כָּל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ אֶל־נָחָשׁ כְּרָת־לָנוּ בְרִית וְנַעַבְדֶךָּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נָחָשׁ הָעַמּוֹנִי בְּזֹאת אֶכְרֹת לָכֶם
בִּנְקוֹר לָכֶם כָּל־עֵין יָמִין וְשַׂמְתִּיהָ חֶרְפָּה עַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זִקְנֵי יָבֵישׁ הֶרֶף לָנוּ שִׁבְעַת
יָמִים וְנִשְׁלְחָה מַלְאָכִים בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין
מוֹשִׁיעַ אֹתָנוּ וְיָצָאנוּ אֵלֶיךָ׃ וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים גִּבְעַת
שָׁאוּל וַיְדַבְּרוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ כָל־הָעָם
אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃ וְהִנֵּה שָׁאוּל בָּא אַחֲרֵי הַבָּקָר מִן־
הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מַה־לָּעָם כִּי יִבְכּוּ וַיְסַפְּרוּ־לוֹ

אֶת־דִּבְרֵי אַנְשֵׁי יָבֵישׁ׃ וַתִּצְלַח רוּחַ־אֱלֹהִים עַל־
שָׁאוּל בְּשָׁמְעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּחַר אַפּוֹ מְאֹד׃
וַיִּקַּח צֶמֶד בָּקָר וַיְנַתְּחֵהוּ וַיְשַׁלַּח בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
בְּיַד הַמַּלְאָכִים לֵאמֹר אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יֹצֵא אַחֲרֵי שָׁאוּל
וְאַחַר שְׁמוּאֵל כֹּה יֵעָשֶׂה לִבְקָרוֹ וַיִּפֹּל פַּחַד־יְהוָה
עַל־הָעָם וַיֵּצְאוּ כְּאִישׁ אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַיָּשֶׂם שָׁאוּל אֶת־הָעָם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיָּבֹאוּ בְתוֹךְ־
הַמַּחֲנֶה בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּכּוּ אֶת־עַמּוֹן עַד־חֹם
הַיּוֹם וַיְהִי הַנִּשְׁאָרִים וַיָּפֻצוּ וְלֹא נִשְׁאֲרוּ־בָם שְׁנַיִם
יָחַד׃ וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאֹמֵר שָׁאוּל
יִמְלֹךְ עָלֵינוּ תְּנוּ הָאֲנָשִׁים וּנְמִיתֵם׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לֹא־יוּמַת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם עָשָׂה־יְהוָה
תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל׃

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם לְכוּ וְנֵלְכָה הַגִּלְגָּל וּנְחַדֵּשׁ
שָׁם הַמְּלוּכָה׃ וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם הַגִּלְגָּל וַיַּמְלִכוּ שָׁם
אֶת־שָׁאוּל לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם זְבָחִים
שְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׂמַח שָׁם שָׁאוּל וְכָל־אַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל עַד־מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
הִנֵּה שָׁמַעְתִּי בְקֹלְכֶם לְכֹל אֲשֶׁר־אֲמַרְתֶּם לִי וָאַמְלִיךְ
עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃ וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם
וַאֲנִי זָקַנְתִּי וָשַׂבְתִּי וּבָנַי הִנָּם אִתְּכֶם וַאֲנִי הִתְהַלַּכְתִּי
לִפְנֵיכֶם מִנְּעֻרַי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃ הִנְנִי עֲנוּ בִי נֶגֶד

יְהוָה וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ אֶת־שׁוֹר מִי לָקַחְתִּי וַחֲמוֹר מִי
לָקַחְתִּי וְאֶת־מִי עָשַׁקְתִּי אֶת־מִי רַצּוֹתִי וּמִיַּד־מִי
לָקַחְתִּי כֹפֶר וְאַעְלִים עֵינַי בּוֹ וְאָשִׁיב לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
לֹא עֲשַׁקְתָּנוּ וְלֹא רַצּוֹתָנוּ וְלֹא־לָקַחְתָּ מִיַּד־אִישׁ
מְאוּמָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֵד יְהוָה בָּכֶם וְעֵד מְשִׁיחוֹ
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא מְצָאתֶם בְּיָדִי מְאוּמָה וַיֹּאמֶר עֵד׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם
אֲשֶׁר שְׁאֶלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃ אִם־
תִּירְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אוֹתוֹ וּשְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ
וְלֹא תַמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה וִהְיִתֶם גַּם־אַתֶּם וְגַם־הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר־מָלַךְ עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי לֹא־יִטֹּשׁ
יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְהוָה
לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ גַּם אָנֹכִי חָלִילָה לִּי מֵחֲטֹא
לַיהוָה מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם
בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה׃ אַךְ יְראוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם
אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר־הִגְדִּל
עִמָּכֶם׃ וְאִם־הָרֵעַ תָּרֵעוּ גַּם־אַתֶּם גַּם־מַלְכְּכֶם תִּסָּפוּ׃

נו LVI.

Jonathans Vertrauen und Heldenmuth.

אלה ברכב ואלה בסוסים, ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר.
כי בך ארוץ גדוד, ובאלהי אדלג שור.
(Psalm 20, 8, 18, 30).

וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ
עִם־שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר בֵּית־אֵל וְאֶלֶף הָיוּ

עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם שִׁלַּח אִישׁ
לְאֹהָלָיו׃ וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגֶבַע
וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ
הָעִבְרִים הִכָּה שָׁאוּל אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ
יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל׃
וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיַּעַל הָעֹלָה׃ וַיְהִי
כְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא
שָׁאוּל לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מֶה עָשִׂיתָ
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי־רָאִיתִי כִּי־נָפַץ הָעָם מֵעָלַי וְאַתָּה
לֹא־בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נֶאֱסָפִים מִכְמָשׂ׃
וָאֹמַר עַתָּה יֵרְדוּ פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל וּפְנֵי יְהוָה
לֹא חִלִּיתִי וָאֶתְאַפַּק וָאַעֲלֶה הָעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
אֶל־שָׁאוּל נִסְכָּלְתָּ לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּי עַתָּה הֵכִין יְהוָה אֶת־מַמְלַכְתְּךָ אֶל־
יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃ וְעַתָּה מַמְלַכְתְּךָ לֹא־תָקוּם בִּקֵּשׁ
יְהוָה לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה לְנָגִיד עַל־עַמּוֹ
כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת אֲשֶׁר־צִוְּךָ יְהוָה׃ וַיָּקָם שְׁמוּאֵל
וַיַּעַל מִן־הַגִּלְגָּל וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ וְהָעָם הַנִּמְצָא
עִמָּם יֹשְׁבִים בְּגֶבַע בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בְמִכְמָשׂ׃
וְחָרָשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי־אָמְרוּ פְלִשְׁתִּים
פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ חֲנִית׃ וְהָיָה בְּיוֹם
מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא חֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל־הָעָם

אֲשֶׁר אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־יוֹנָתָן וַתִּמָּצֵא לְשָׁאוּל וּלְיוֹנָתָן בְּנוֹ׃

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַלָּז אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָֹה לָנוּ כִּי אֵין לַיהוָֹה מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט׃ וַיֹּאמֶר לוֹ נֹשֵׂא כֵלָיו עֲשֵׂה כָּל־אֲשֶׁר בִּלְבָבֶךָ נְטֵה לָךְ הִנְנִי עִמְּךָ כִּלְבָבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹבְרִים אֶל־הָאֲנָשִׁים וְנִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם׃ אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דֹּמּוּ עַד־הַגִּיעֵנוּ אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ תַחְתֵּינוּ וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם׃ וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ עֲלוּ עָלֵינוּ וְעָלִינוּ כִּי־נְתָנָם יְהוָֹה בְּיָדֵנוּ וְזֶה־לָּנוּ הָאוֹת׃ וַיִּגָּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים הִנֵּה עִבְרִים יֹצְאִים מִן־הַחֹרִים אֲשֶׁר הִתְחַבְּאוּ־שָׁם׃ וַיֹּאמְרוּ עֲלוּ אֵלֵינוּ וְנוֹדִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו עֲלֵה אַחֲרַי כִּי־נְתָנָם יְהוָֹה בְּיַד יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעַל יוֹנָתָן עַל־יָדָיו וְעַל־רַגְלָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו מְמוֹתֵת אַחֲרָיו׃ וַתְּהִי חֲרָדָה בַמַּחֲנֶה בַשָּׂדֶה וּבְכָל־הָעָם וַתִּרְגַּז הָאָרֶץ וַתְּהִי לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים׃ וַיִּרְאוּ הַצֹּפִים לְשָׁאוּל בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ פִּקְדוּ־נָא וּרְאוּ מִי הָלַךְ מֵעִמָּנוּ וַיִּפְקְדוּ וְהִנֵּה אֵין יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו׃ וַיִּזָּעֵק שָׁאוּל וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה

הָיְתָה חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ מְהוּמָה גְּדוֹלָה מְאֹד׃
וְהָעִבְרִים הָיוּ לַפְּלִשְׁתִּים כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם אֲשֶׁר
עָלוּ עִמָּם בַּמַּחֲנֶה סָבִיב וְגַם־הֵמָּה לִהְיוֹת עִם־יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר עִם־שָׁאוּל וְיוֹנָתָן׃ וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְחַבְּאִים
בְּהַר־אֶפְרַיִם שָׁמְעוּ כִּי־נָסוּ פְּלִשְׁתִּים וַיַּדְבְּקוּ גַם־
הֵמָּה אַחֲרֵיהֶם בַּמִּלְחָמָה׃ וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
אֶת־יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה אֶת־בֵּית אָוֶן׃

וְשָׁאוּל לָכַד הַמְּלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּחֶם סָבִיב
בְּכָל־אֹיְבָיו בְּמוֹאָב וּבִבְנֵי־עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וּבְמַלְכֵי צוֹבָה
וּבַפְּלִשְׁתִּים וּבְכֹל אֲשֶׁר־יִפְנֶה יַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ חַיִל
וַיַּךְ אֶת־עֲמָלֵק וַיַּצֵּל אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד שֹׁסֵהוּ׃
וַיִּתְפֹּשׂ אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ־עֲמָלֵק חָי וְאֶת־כָּל־הָעָם הֶחֱרִים
לְפִי־חָרֶב׃ וַיַּחְמֹל שָׁאוּל וְהָעָם עַל־אֲגָג וְעַל־מֵיטַב
הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְעַל־כָּל־הַטּוֹב וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם׃
וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה
לַיהוָה הֲקִימֹתִי אֶת־דְּבַר יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמֶה
קוֹל־הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם
עַל־מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זְבֹחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְאֶת־הַיּוֹתֵר הֶחֱרַמְנוּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל הֶרֶף
וְאַגִּידָה לְּךָ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר
לוֹ דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם־קָטֹן אַתָּה
בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה

לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁלָחֲךָ יְהוָֹה בְּדָרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ
וְהַחֲרַמְתָּה אֶת־הַחַטָּאִים אֶת־עֲמָלֵק וְנִלְחַמְתָּ בוֹ
עַד־כַּלּוֹתָם אֹתָם: וְלָמָּה לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָֹה
הַחֵפֶץ לַיהוָֹה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָֹה
הִנֵּה שְׁמֹעַ מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים יַעַן
מָאַסְתָּ אֶת־דְּבַר יְהוָֹה וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי־עָבַרְתִּי אֶת־פִּי־יְהוָֹה
וְאֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי יָרֵאתִי אֶת־הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם:
וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת־חַטָּאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה
לַיהוָֹה: וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף־מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע יְהוָֹה אֶת־מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל
מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם וּנְתָנָהּ לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ: וְגַם נֵצַח
יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם:

נז LVII.

David.

אז דברת בחזון לחסידך ותאמר, שויתי עזר על גבור הרימותי
בחור מעם. מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו.
אשר ידי תכון עמו, אף זרועי תאמצנו.
(Psalm 89, 20.)

וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֶל־שְׁמוּאֵל עַד־מָתַי אַתָּה מִתְאַבֵּל
אֶל־שָׁאוּל וַאֲנִי מְאַסְתִּיו מִמְּלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל מַלֵּא
קַרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֵךְ אֶשְׁלָחֲךָ אֶל־יִשַׁי בֵּית־הַלַּחְמִי כִּי־
רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל בֵּית לֶחֶם
וַיֶּחֶרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלֹם בּוֹאֶךָ:

וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם לִזְבֹּחַ לַיהוָה בָּאתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבָאתֶם אִתִּי בַּזָּבַח וַיְקַדֵּשׁ אֶת־יִשַׁי וְאֶת־בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לַזָּבַח׃ וַיְהִי בְּבוֹאָם וַיַּרְא אֶת־אֱלִיאָב וַיֹּאמֶר אַךְ נֶגֶד יְהוָה מְשִׁיחוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל אַל־תַּבֵּט אֶל־מַרְאֵהוּ וְאֶל־גְּבֹהַּ קוֹמָתוֹ כִּי מְאַסְתִּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לַעֵינַיִם וַיהוָה יִרְאֶה לַלֵּבָב׃ וַיִּקְרָא יִשַׁי אֶל־אֲבִינָדָב וַיַּעֲבִרֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר גַּם־בָּזֶה לֹא־בָחַר יְהוָה׃ וַיַּעֲבֵר יִשַׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר לֹא־בָחַר יְהוָה בָּאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשַׁי הֲתַמּוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׁאַר הַקָּטָן וְהִנֵּה רֹעֶה בַּצֹּאן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשַׁי שִׁלְחָה וְקָחֶנּוּ כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹה׃ וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאֵהוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה קוּם מְשָׁחֵהוּ כִּי־זֶה הוּא׃ וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו וַתִּצְלַח רוּחַ־יְהוָה אֶל־דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמָעְלָה וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ הָרָמָתָה׃

וְרוּחַ יְהוָה סָרָה מֵעִם שָׁאוּל וּבִעֲתַתּוּ רוּחַ־רָעָה מֵאֵת יְהוָה׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־שָׁאוּל אֵלָיו יֹאמַר־נָא אֲדֹנֵנוּ יְבַקְשׁוּ אִישׁ יֹדֵעַ מְנַגֵּן בַּכִּנּוֹר וְהָיָה בִּהְיוֹת עָלֶיךָ רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ־נָא לִי אִישׁ מֵיטִיב לְנַגֵּן וַהֲבֵיאוֹתֶם אֵלָי׃ וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי יֹדֵעַ נַגֵּן וְגִבּוֹר חַיִל וַיהוָה עִמּוֹ׃

וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־יִשָׁי וַיֹּאמֶר שִׁלְחָה אֵלַי
אֶת־דָּוִד בִּנְךָ אֲשֶׁר בַּצֹּאן׃ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־שָׁאוּל וַיַּעֲמֹד
לְפָנָיו וַיֶּאֱהָבֵהוּ מְאֹד וַיְהִי־לוֹ נֹשֵׂא כֵלִים׃ וְהָיָה
בִּהְיוֹת רוּחַ־אֱלֹהִים אֶל־שָׁאוּל וְלָקַח דָּוִד אֶת־הַכִּנּוֹר
וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְרָוַח לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעָלָיו רוּחַ
הָרָעָה׃

נח LVIII.

Goliath, der Riese.

גבור לא ינצל ברב כח, וברב חילו לא ימלט.
לא בגבורת הסוס יחפץ, לא בשוקי האיש ירצה,
רוצה ה׳ את יראיו, את המיחלים לחסדו.
(Psalm 33, 16. 147, 10.)

וַיַּאַסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וְשָׁאוּל
וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ
מִלְחָמָה לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיֵּצֵא אִישׁ מִמַּחֲנוֹת
פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת׃
וְכוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא לָבוּשׁ
וְעֵץ חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים וְלַהֶבֶת חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ־מֵאוֹת
שְׁקָלִים בַּרְזֶל׃ וַיַּעֲמֹד וַיִּקְרָא אֶל־מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בְּרוּ־לָכֶם
אִישׁ וְיֵרֵד אֵלָי׃ אִם־יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי וְהִכָּנִי
וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם־אֲנִי אוּכַל־לוֹ וְהִכִּיתִיו
וִהְיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים וַעֲבַדְתֶּם אֹתָנוּ׃ וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי
אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת־מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ־לִי

אִישׁ וְנִלָּחֲמָה יָחַד׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־
דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה וַיֵּחַתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר
הַרְּאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלֶה הַזֶּה כִּי לְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל
עֹלֶה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּנּוּ יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ עֹשֶׁר
גָּדוֹל וְאֶת־בִּתּוֹ יִתֶּן־לוֹ וְאֵת בֵּית אָבִיו יַעֲשֶׂה חָפְשִׁי
בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל אַל־יִפֹּל לֵב־אָדָם
עָלָיו עַבְדְּךָ יֵלֵךְ וְנִלְחַם עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה
לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי־נַעַר אַתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה
מִנְּעֻרָיו׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ
לְאָבִיו בַּצֹּאן וּבָא הָאֲרִי וְהַדּוֹב וְנָשָׂא שֶׂה מֵהָעֵדֶר׃
וְיָצָאתִי אַחֲרָיו וְהִכִּתִיו וְהִצַּלְתִּי מִפִּיו וַיָּקָם עָלַי
וְהֶחֱזַקְתִּי בִּזְקָנוֹ וְהִכִּתִיו וַהֲמִיתִּיו׃ גַּם אֶת־הָאֲרִי
גַּם־הַדּוֹב הִכָּה עַבְדֶּךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה
כְּאַחַד מֵהֶם כִּי חֵרֵף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד יְהוָֹה אֲשֶׁר הִצִּלַנִי מִיַּד הָאֲרִי וּמִיַּד הַדֹּב הוּא
יַצִּילֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֵךְ
וַיהוָֹה יִהְיֶה עִמָּךְ׃ וַיִּקַּח מַקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמִשָּׁה
חַלֻּקֵי אֲבָנִים מִן־הַנַּחַל וַיָּשֶׂם אֹתָם בִּכְלִי הָרֹעִים
אֲשֶׁר־לוֹ וְקַלְּעוֹ בְיָדוֹ וַיִּגַּשׁ אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי׃ וַיַּבֵּט
הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת־דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲכֶלֶב אָנֹכִי
כִּי־אַתָּה בָא־אֵלַי בַּמַּקְלוֹת וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־דָּוִד
בֵּאלֹהָיו׃ וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לְכָה אֵלַי וְאֶתְּנָה

אֶת־בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית
וּבְכִידוֹן וְאָנֹכִי בָא־אֵלֶיךָ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ׃ הַיּוֹם הַזֶּה יְסַגֶּרְךָ
יְהוָה בְּיָדִי וְהִכִּיתִךָ וַהֲסִרֹתִי אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ
וְנָתַתִּי פֶּגֶר מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְחַיַּת הָאָרֶץ וְיֵדְעוּ כָּל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל׃
וְיֵדְעוּ כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ
יְהוָה כִּי לַיהוָה הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדֵנוּ׃ וְהָיָה
כִּי־קָם הַפְּלִשְׁתִּי וַיֵּלֶךְ וַיִּקְרַב לִקְרַאת דָּוִד וַיְמַהֵר
דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ אֶל־הַכֶּלִי וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיְקַלַּע
וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־מִצְחוֹ וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ
וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אָרְצָה׃ וְחֶרֶב אֵין בְּיַד־דָּוִד וַיָּרָץ
וַיַּעֲמֹד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת־חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלְפָהּ
מִתַּעְרָהּ וַיְמֹתְתֵהוּ וַיִּכְרָת־בָּהּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּרְאוּ
הַפְּלִשְׁתִּים כִּי־מֵת גִּבּוֹרָם וַיָּנֻסוּ׃ וַיָּקֻמוּ אַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וַיָּרִעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ
חַלְלֵי פְלִשְׁתִּים בְּדֶרֶךְ שַׁעֲרַיִם וְעַד־גַּת וְעַד־עֶקְרוֹן׃
וַיָּשֻׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִדְּלֹק אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וַיָּשֹׁסּוּ אֶת־
מַחֲנֵיהֶם׃ וּכְשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח
אֹתוֹ אַבְנֵר שַׂר־הַצָּבָא וַיְבִאֵהוּ לִפְנֵי שָׁאוּל וְרֹאשׁ
הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ׃ וַיִּקָּחֵהוּ שָׁאוּל בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא
נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית אָבִיו׃ וַיְשִׂמֵהוּ שָׁאוּל עַל אַנְשֵׁי

הַמִּלְחָמָה וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל־הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי
שָׁאוּל: וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבֵהוּ
יְהוֹנָתָן כְּנַפְשׁוֹ:

נט LIX.

David wird beneidet und verfolgt.

חיי בשרים לב מרפא ורקב עצמות קנאה (Sprw. 14, 30.)
כי לאויל יהרג כעש, ופתה תמית קנאה (Hiob 5, 2.)

וַיְהִי בְּבוֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מֵהַכּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי
וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים מִכָּל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל לִקְרַאת שָׁאוּל
הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלִשִׁים: וַתַּעֲנֶינָה הַנָּשִׁים
הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמַרְןָ הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד
בְּרִבְבֹתָיו: וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר
הַזֶּה וַיֹּאמֶר נָתְנוּ לְדָוִד רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ הָאֲלָפִים
וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְּלוּכָה: וַיְהִי שָׁאוּל עוֹיֵן אֶת־דָּוִד
מֵהַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה: וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַתִּצְלַח רוּחַ
אֱלֹהִים רָעָה אֶל־שָׁאוּל וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָדוֹ כְּיוֹם בְּיוֹם
וְהַחֲנִית בְּיַד־שָׁאוּל: וַיָּטֶל שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית וַיֹּאמֶר
אַכֶּה בְדָוִד וּבַקִּיר וַיִּסֹּב דָּוִד מִפָּנָיו פַּעֲמָיִם: וַיְסִרֵהוּ
שָׁאוּל מֵעִמּוֹ וַיְשִׂמֵהוּ לוֹ שַׂר־אָלֶף וְכָל־יִשְׂרָאֵל
וִיהוּדָה אֹהֵב אֶת־דָּוִד כִּי־הוּא יוֹצֵא וָבָא לִפְנֵיהֶם:
וַיֵּצְאוּ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים וַיְהִי מִדֵּי צֵאתָם שָׂכַל דָּוִד
מִכֹּל עַבְדֵי שָׁאוּל וַיִּיקַר שְׁמוֹ מְאֹד: וַיְהִי דָוִד לְכָל־
דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיהוָה עִמּוֹ: וַיַּרְא שָׁאוּל אֲשֶׁר־הוּא

מַשְׂכִּיל מְאֹד וַיָּגָר מִפָּנָיו׃ וַיְדַבֵּר שָׁאוּל אֶל־יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל־כָּל־עֲבָדָיו לְהָמִית אֶת־דָּוִד וִיהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל חָפֵץ בְּדָוִד מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֶל־שָׁאוּל אָבִיו אַל־יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ בְדָוִד כִּי לֹא חָטָא לָךְ וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב־לְךָ מְאֹד׃ וַיָּשֶׂם אֶת־נַפְשׁוֹ בְכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח וְלָמָּה תֶחֱטָא בְּדָם נָקִי לְהָמִית אֶת־דָּוִד חִנָּם׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי־יְהוָה אִם־יוּמָת׃ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיָּבֵא אֹתוֹ אֶל־שָׁאוּל וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃

וַתּוֹסֶף הַמִּלְחָמָה לִהְיוֹת וַיֵּצֵא דָוִד וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וַתְּהִי רוּחַ יְהוָה רָעָה אֶל־שָׁאוּל וְהוּא בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְדָוִד מְנַגֵּן בְּיָד׃ וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכּוֹת בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבַקִּיר וַיִּפְטַר מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיַּךְ אֶת־הַחֲנִית בַּקִּיר וְדָוִד נָס וַיִּמָּלֵט בַּלַּיְלָה הוּא׃ וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־בֵּית דָּוִד לְשָׁמְרוֹ וְלַהֲמִיתוֹ בַּבֹּקֶר וַתַּגֵּד לְדָוִד מִיכַל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם־אֵינְךָ מְמַלֵּט אֶת־נַפְשְׁךָ הַלַּיְלָה מָחָר אַתָּה מוּמָת׃ וַתֹּרֶד מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֶת־דָּוִד בְּעַד הַחַלּוֹן וַיֵּלֶךְ וַיִּבְרַח וַיִּמָּלֵט׃ וַיָּבֹא אֶל־שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וַיַּגֶּד־לוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לוֹ שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנָיוֹת׃

ס LX.

Die beiden Freunde.

בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד׃
איש רעים להתרועע, ויש אוהב דבק מאח׃
אוהב טהר לב חן שפתיו רעהו מלך׃
(Spr. 17, 17. 18, 24. 22, 11.)

וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּנָיוֹת בָּרָמָה וַיִּשְׁלַח
שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת־דָּוִד׃ וַיִּבְרַח דָּוִד מִנָּיוֹת
בָּרָמָה וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן מֶה עָשִׂיתִי מֶה־
עֲוֺנִי וּמֶה־חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ כִּי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי׃
וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה לֹא תָמוּת הִנֵּה לֹא־יַעֲשֶׂה אָבִי
דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטֹן וְלֹא יִגְלֶה אֶת־אָזְנִי וּמַדּוּעַ
יַסְתִּיר אָבִי מִמֶּנִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֵין זֹאת׃ וַיִּשָּׁבַע
עוֹד דָּוִד וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יָדַע אָבִיךָ כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
וַיֹּאמֶר אַל־יֵדַע־זֹאת יְהוֹנָתָן פֶּן־יֵעָצֵב וְאוּלָם חַי־יְהוָה
וְחֵי נַפְשֶׁךָ כִּי כְפֶשַׂע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת׃ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד
עַל־עַבְדֶּךָ כִּי בִּבְרִית יְהוָה הֵבֵאתָ אֶת־עַבְדְּךָ עִמָּךְ
וְאִם־יֶשׁ־בִּי עָוֺן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד־אָבִיךָ לָמָּה־זֶּה
תְבִיאֵנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן חָלִילָה לָּךְ כִּי אִם־יָדֹעַ
אֵדַע כִּי־כָלְתָה הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ וְלֹא
אֹתָהּ אַגִּיד לָךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יְהוֹנָתָן מִי יַגִּיד לִי
אוֹ מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד
לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפָּקֵד מוֹשָׁבֶךָ וְאֶחְקֹר

אֶת־אָבִי׃ וְבָעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית תֵּרֵד וּבָאתָ אֶל־
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָּׁם וְיָשַׁבְתָּ אֵצֶל הָאֶבֶן
הָאָזֶל׃ וַאֲנִי שְׁלֹשֶׁת הַחִצִּים צִדָּה אוֹרֶה לְשַׁלַּח־לִי
לְמַטָּרָה׃ וְהִנֵּה אֶשְׁלַח אֶת־הַנַּעַר לֵךְ מְצָא אֶת־
הַחִצִּים אִם־אָמֹר אֹמַר לַנַּעַר הִנֵּה הַחִצִּים מִמְּךָ
וָהֵנָּה קָחֶנּוּ וָבֹאָה כִּי־שָׁלוֹם לְךָ וְאֵין דָּבָר חַי־יְהוָֹה׃
וְאִם־כֹּה אֹמַר לָעֶלֶם הִנֵּה הַחִצִּים מִמְּךָ וָהָלְאָה לֵךְ
כִּי שִׁלַּחֲךָ יְהוָֹה׃ וְהַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי וָאָתָּה
הִנֵּה יְהוָֹה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד־עוֹלָם׃ וַיּוֹסֶף יְהוֹנָתָן
לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־דָּוִד בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ
אֲהֵבוֹ׃

וַיִּסָּתֵר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־
הַלֶּחֶם לֶאֱכוֹל וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מִצַּד שָׁאוּל וַיִּפָּקֵד מְקוֹם
דָּוִד׃ וְלֹא־דִבֶּר שָׁאוּל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר
מִקְרֶה הוּא בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא׃ וַיְהִי מִמָּחֳרַת הַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן
בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשַׁי גַּם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלָּחֶם׃
וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד מֵעִמָּדִי
עַד־בֵּית לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה
לָנוּ בָּעִיר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה נָּא וְאֶרְאֶה
אֶת־אֶחָי עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּחַר־אַף
שָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן־נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת הֲלוֹא
יָדַעְתִּי כִּי־בֹחֵר אַתָּה לְבֶן־יִשַׁי לְבָשְׁתְּךָ וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת

אִמֶּךָ׃ כִּי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בֶּן־יִשַׁי חַי עַל־הָאֲדָמָה
לֹא תִכּוֹן אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ
אֵלַי כִּי בֶן־מָוֶת הוּא׃ וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל אָבִיו
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה׃ וַיָּטֶל שָׁאוּל
אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי־כָלָה הִיא
מֵעִם אָבִיו לְהָמִית אֶת־דָּוִד׃ וַיָּקָם יְהוֹנָתָן מֵעִם
הַשֻּׁלְחָן וְלֹא־אָכַל בְּיוֹם־הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נֶעְצַב
אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלִמוֹ אָבִיו׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן
הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ
רֻץ מְצָא־נָא אֶת־הַחִצִּים אֲשֶׁר אָנֹכִי מוֹרֶה הַנַּעַר
רָץ וְהוּא־יָרָה הַחֵצִי לְהַעֲבִרוֹ׃ וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי
הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֵצִי מִמְּךָ וָהָלְאָה׃ מְהֵרָה
חוּשָׁה אַל־תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחִצִּים
וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו׃ וְהַנַּעַר לֹא־יָדַע מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן
וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדָּבָר׃ וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־כֵּלָיו אֶל־הַנַּעַר
אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הָבֵיא הָעִיר׃ הַנַּעַר בָּא וְדָוִד
קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים וַיִּשְּׁקוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
עַד־דָּוִד הִגְדִּיל׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה
יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃

סא LXI.

David auf der Flucht.

(Psalm 34.) רבות רעות צדיק, ומכלם יצלנו ה'

לא יאונה לצדיק כל און, ורשעים מלאו רע.

משיב רעה תחת טובה, לא תמוש רעה מביתו.

(Sprw. 12, 21. 17, 13.)

וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם וַיִּמָּלֵט אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיו וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה׃ וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־אִישׁ מָצוֹק וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ נֹשֶׁא וְכָל אִישׁ מַר־נֶפֶשׁ וַיְהִי עֲלֵיהֶם לְשָׂר וַיִּהְיוּ עִמּוֹ כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם מִצְפֵּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא־נָא אָבִי וְאִמִּי אִתְּכֶם עַד אֲשֶׁר אֵדַע מַה־יַּעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים׃ וַיַּנְחֵם אֶת־פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ עִמּוֹ כָּל־יְמֵי הֱיוֹת־דָּוִד בַּמְּצוּדָה׃ וַיֹּאמֶר גָּד הַנָּבִיא אֶל־דָּוִד לֹא תֵשֵׁב בַּמְּצוּדָה לֵךְ וּבָאתָ־לְּךָ אֶרֶץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיָּבֹא יַעַר חָרֶת׃

וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמְּצָדוֹת וַיֵּשֶׁב בָּהָר בְּמִדְבַּר־זִיף וַיְבַקְשֵׁהוּ שָׁאוּל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־נְתָנוֹ אֱלֹהִים בְּיָדוֹ׃ וַיָּקָם יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ אֶל־דָּוִד חֹרְשָׁה וַיְחַזֵּק אֶת־יָדוֹ בֵּאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל־תִּירָא כִּי לֹא תִמְצָאֲךָ יַד־שָׁאוּל אָבִי וְאַתָּה תִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֶהְיֶה־לְּךָ לְמִשְׁנֶה וְגַם־שָׁאוּל אָבִי יֹדֵעַ כֵּן׃ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֹרְשָׁה וִיהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ׃ וַיַּעֲלוּ זִפִים אֶל־שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה

לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ וְעַתָּה לְכָל־אַוַּת
נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ לָרֶדֶת רֵד וְלָנוּ הַסְגִּירוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל בְּרֻכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי חֲמַלְתֶּם עָלָי׃
לְכוּ־נָא הָכִינוּ עוֹד וּדְעוּ וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ כִּי אָמַר
אֵלַי עָרוֹם יַעְרִם הוּא וּרְאוּ וּדְעוּ מִכֹּל הַמַּחֲבֹאִים
אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם וְהָיָה אִם־יֶשְׁנוֹ בָאָרֶץ וְחִפַּשְׂתִּי
אֹתוֹ בְּכֹל אַלְפֵי יְהוּדָה׃ וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ
וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיֵּרֶד הַסֶּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר מָעוֹן וַיִּשְׁמַע
שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַּר מָעוֹן׃ וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל
מִצַּד הָהָר מִזֶּה וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד הָהָר מִזֶּה וַיְהִי
דָוִד נֶחְפָּז לָלֶכֶת מִפְּנֵי שָׁאוּל וְשָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו עֹטְרִים
אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו לְתָפְשָׂם׃ וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־שָׁאוּל
לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי־פָשְׁטוּ פְלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ׃
וַיָּשָׁב שָׁאוּל מִרְדֹף אַחֲרֵי דָוִד וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת
פְּלִשְׁתִּים עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת׃
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ
לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃ וַיִּקַּח שָׁאוּל
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ
אֶת־דָּוִד וַאֲנָשָׁיו׃ וַיָּבֹא אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן עַל־הַדֶּרֶךְ
וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל לְהָסֵךְ אֶת־רַגְלָיו וְדָוִד
וַאֲנָשָׁיו בְּיַרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי
דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה אֵלֶיךָ הִנֵּה
אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר יִטַב

בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת־כְּנַף־הַמְּעִיל אֲשֶׁר־
לְשָׁאוּל בַּלָּט׃ וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה
אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה
לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ כִּי מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת־
אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים וְלֹא נְתָנָם לָקוּם אֶל־שָׁאוּל וְשָׁאוּל
קָם מֵהַמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ בַּדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן
וַיֵּצֵא מֵהַמְּעָרָה וַיִּקְרָא אַחֲרֵי־שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ וַיַּבֵּט שָׁאוּל אַחֲרָיו וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה
וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשָׁאוּל לָמָּה תִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי
אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד מְבַקֵּשׁ רָעָתֶךָ׃ הִנֵּה הַיּוֹם
הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֵת אֲשֶׁר־נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי
בַּמְּעָרָה וְאָמַר לַהֲרָגְךָ וַתָּחָס עֵינִי עָלֶיךָ וָאֹמַר לֹא־
אֶשְׁלַח יָדִי בַּאדֹנִי כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וְאָבִי רְאֵה
גַּם רְאֵה אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי בְּכָרְתִי אֶת־כְּנַף
מְעִילְךָ וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ דַּע וּרְאֵה כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה
וָפֶשַׁע וְלֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צֹדֶה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃
אַחֲרֵי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף אַחֲרֵי
כֶּלֶב מֵת אַחֲרֵי פַּרְעֹשׁ אֶחָד׃ וְהָיָה יְהוָה לְדַיָּן וְשָׁפַט
בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְיֵרֶא וְיָרֵב אֶת־רִיבִי וְיִשְׁפְּטֵנִי מִיָּדֶךָ׃
וַיְהִי כְּכַלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הֲקֹלְךָ זֶה בְּנִי דָוִד וַיִּשָּׂא שָׁאוּל
קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃ וַיֹּאמֶר אֶל־דָּוִד צַדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה
גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה וַאֲנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה׃ וְכִי־יִמְצָא אִישׁ

אֹיְבוֹ וְשִׁלְּחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וַיהוָה יְשַׁלֶּמְךָ טוֹבָה
תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִי: וְעַתָּה הִנֵּה יָדַעְתִּי
כִּי מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלֶכֶת יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה
הִשָּׁבְעָה לִּי בַּיהוָה אִם־תַּכְרִית אֶת־זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם־
תַּשְׁמִיד אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי: וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לְשָׁאוּל
וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל אֶל־בֵּיתוֹ וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל־הַמְּצוּדָה:
וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ
בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־מִדְבַּר פָּארָן:
וַיָּבֹאוּ הַזִּפִים אֶל־שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלֹא דָוִד
מִסְתַּתֵּר בְּגִבְעַת הַחֲכִילָה וַיָּקָם שָׁאוּל לְבַקֵּשׁ אֶת־
דָּוִד בְּמִדְבַּר־זִיף: וַיָּבֹא דָוִד וַאֲבִישַׁי אֶל־הַמַּחֲנֶה לַיְלָה
וְהִנֵּה שָׁאוּל שֹׁכֵב יָשֵׁן בַּמַּעְגָּל וַחֲנִיתוֹ מְעוּכָה־בָאָרֶץ
מְרַאֲשֹׁתָיו וְאַבְנֵר וְהָעָם שֹׁכְבִים סְבִיבֹתָיו: וַיֹּאמֶר
אֲבִישַׁי אֶל־דָּוִד סִגַּר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ
וְעַתָּה אַכֶּנּוּ נָא בַּחֲנִית וּבָאָרֶץ פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה
לוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי אַל־תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שָׁלַח
יָדוֹ בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְנִקָּה: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־
צַפַּחַת הַמַּיִם מֵרַאֲשֹׁתֵי שָׁאוּל וַיֵּלְכוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֶה
וְאֵין יוֹדֵעַ וְאֵין מֵקִיץ: וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר וַיַּעֲמֹד
עַל־רֹאשׁ־הָהָר מֵרָחֹק וַיִּקְרָא אֶל־הָעָם וְאֶל־אַבְנֵר בֶּן־נֵר
לֵאמֹר: לֹא־טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ חַי־יְהוָה
כִּי בְנֵי־מָוֶת אַתֶּם אֲשֶׁר לֹא־שְׁמַרְתֶּם עַל־אֲדֹנֵיכֶם
עַל־מְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה רְאֵה אֵי־חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־

צַפַּחַת הַמַּיִם אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָיו: וַיַּכֵּר שָׁאוּל אֶת־קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הֲקוֹלְךָ זֶה בְּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֲדֹנִי רֹדֵף אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה עָשִׂיתִי וּמַה־בְּיָדִי רָעָה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי שׁוּב בְּנִי־דָוִד כִּי לֹא־אָרַע לְךָ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יָקְרָה נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד: וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ: וַיהוָה יָשִׁיב לָאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ וְאֶת־אֱמֻנָתוֹ אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה: וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי כֵּן־תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה וְיַצִּלֵנִי מִכָּל־צָרָה: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה בְּנִי דָוִד גַּם עָשֹׂה תַעֲשֶׂה וְגַם יָכֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ וְשָׁאוּל שָׁב לִמְקוֹמוֹ:

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם־אֶחָד בְּיַד שָׁאוּל אֵין־לִי טוֹב כִּי־הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ: וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מָעוֹךְ מֶלֶךְ גַּת וַיֵּשֶׁב שָׁם הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ: וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי־בָרַח דָּוִד גַּת וְלֹא־יָסַף עוֹד לְבַקְשׁוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשָּׂדֶה וְאֵשְׁבָה שָּׁם וְלָמָּה יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר

הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ: וַיִּתֶּן־לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־צִקְלָג לָכֵן הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים:

סב LXII.

Saul's Tod (2884. N. A. 2950.)

אל תירא כי יעשיר איש, כי ירבה כבוד ביתו כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו. ואין שלטון ביום המות, ואין משלחת במלחמה ולא ימלט רשע את בעליו.

(Psalm 49, 17. und Predig 8, 8.)

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּקְבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ שָׁאוּל אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְבֹּעַ: וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ מְאֹד: וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ: וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּישׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן־יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וּדְקָרֻנִי וְהִתְעַלְּלוּ־בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ: וַיַּרְא נֹשֵׂא־כֵלָיו כִּי־מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַרְבּוֹ וַיָּמָת עִמּוֹ: וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בְּעֵבֶר הָעֵמֶק וַאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־נָסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי־מֵתוּ

שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ אֶת־הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶן: וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט
אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ: וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיַּפְשִׁטוּ
אֶת־כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר
וַיָּשִׂמוּ אֶת־כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־גְּוִיָּתוֹ תָּקְעוּ
בְּחוֹמַת בֵּית שָׁן: וַיִּשְׁמְעוּ יֹשְׁבֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד אֵת אֲשֶׁר־
עָשׂוּ פְלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל: וַיָּקוּמוּ כָּל־אִישׁ חַיִל וַיֵּלְכוּ
כָל־הַלַּיְלָה וַיִּקְחוּ אֶת־גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֵת גְּוִיֹּת בָּנָיו
מֵחוֹמַת בֵּית שָׁן וַיָּבֹאוּ יָבֵשָׁה וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם:
וַיִּקְחוּ אֶת־עַצְמֹתֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַחַת־הָאֶשֶׁל בְּיָבֵשָׁה
וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים:

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְהִנֵּה אִישׁ בָּא מִן־הַמַּחֲנֶה
מֵעִם שָׁאוּל וּבְגָדָיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי
בְּבֹאוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־
נָס הָעָם מִן־הַמִּלְחָמָה וְגַם־הַרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם
וַיָּמֻתוּ וְגַם שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ: וַיַּחֲזֵק דָּוִד
בִּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם וְגַם כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ:
וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ וַיָּצֻמוּ עַד־הָעָרֶב עַל־שָׁאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן
בְּנוֹ וְעַל־עַם יְהוָה וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:
וַיְקֹנֵן דָּוִד אֶת־הַקִּינָה הַכְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר: וַיֹּאמַר
הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל עַל־בָּמוֹתֶיךָ חָלָל אֵיךְ נָפְלוּ גִּבּוֹרִים:
שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם

לֹא נִפְרָדוּ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ׃ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
אֶל־שָׁאוּל בְּכֶינָה הַמַּלְבִּשְׁכֶם שָׁנִי עִם־עֲדָנִים הַמַּעֲלֶה
עֲדִי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן׃ אֵיךְ נָפְלוּ גִבֹּרִים בְּתוֹךְ
הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־בָּמוֹתֶיךָ חָלָל׃ צַר־לִי עָלֶיךָ
אָחִי יְהוֹנָתָן נָעַמְתָּ לִּי מְאֹד נִפְלְאַתָה אַהֲבָתְךָ לִי
מֵאַהֲבַת נָשִׁים׃ אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֹּאבְדוּ כְּלֵי
מִלְחָמָה׃

סג LXIII.

David's Königthum.

חסד ואמת יצרו מלך, וסעד בחסד כסאו.
מלך שופט באמת דלים, כסאו לעד יכון.
(Sprw. 20, 28. 29, 14.)

וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו אֲשֶׁר־עִמּוֹ אִישׁ
וּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי חֶבְרוֹן וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ
שָׁם אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־בֵּית יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד
מַלְאָכִים אֶל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרֻכִים
אַתֶּם לַיהוָֹה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַחֶסֶד הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם
עִם־שָׁאוּל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ׃ וְעַתָּה יַעַשׂ־יְהוָֹה עִמָּכֶם
חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגַם אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְעַתָּה תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם
וִהְיוּ לִבְנֵי־חַיִל כִּי־מֵת אֲדֹנֵיכֶם שָׁאוּל וְגַם אֹתִי
מָשְׁחוּ בֵית־יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם׃ וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר
שַׂר־צָבָא אֲשֶׁר לְשָׁאוּל לָקַח אֶת־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן

שָׁאוּל וַיַּעֲבִרֵהוּ מַחֲנָיִם׃ וַיַּמְלִכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְעַל־
אֶפְרַיִם וְעַל־בִּנְיָמִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה׃ בֶּן־אַרְבָּעִים
שָׁנָה אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם
שָׁנִים מָלָךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד׃ וַתְּהִי
הַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית דָּוִד וְדָוִד
הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדַלִּים׃ וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד
בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית׃
וּמִשְׁנֵהוּ כִלְאָב לַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי וְהַשְּׁלִשִׁי
אַבְשָׁלוֹם בֶּן־מַעֲכָה בַּת־תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃ וְהָרְבִיעִי
אֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה בֶן־אֲבִיטָל׃
וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְדָוִד
בְּחֶבְרוֹן׃

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וַיָּבֹאוּ כָּל־
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ
דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד
לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ
אַרְבָּעִים שָׁנָה מָלָךְ׃ בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל־יְהוּדָה שֶׁבַע
שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַםִ מָלַךְ שְׁלֹשִׁים
וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַםִ אֶל־הַיְבֻסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד
לֵאמֹר לֹא־תָבוֹא הֵנָּה כִּי אִם־הֱסִירְךָ הַעִוְרִים
וְהַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא דָוִד הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מַכֵּה יְבֻסִי בָּרִאשֹׁנָה יִהְיֶה לְרֹאשׁ

וּלְשַׂר וַיַּעַל בָּרִאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וַיְהִי לְרֹאשׁ׃
וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֵת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד׃ וַיֵּלֶךְ
דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁמְעוּ
פְלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ
כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
עֲלֵה כִּי־נָתֹן אֶתֵּן אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ׃ וַיָּבֹא דָוִד
בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה אֶת־
אֹיְבַי לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם
הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם
אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל קִרְיַת יְעָרִים לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֵת
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים׃ וַיָּבִאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיַּצִּגוּ אֹתוֹ
בִּמְקוֹמוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד
עֹלוֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים׃ וַיְכַל דָּוִד מֵהַעֲלוֹת
הָעוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה
צְבָאוֹת וַיֵּלֶךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ׃

וַיְהִי כִּי־יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ־לוֹ מִסָּבִיב
מִכָּל־אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ
הַיְרִיעָה׃ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ
לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר׃ לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־עַבְדִּי
אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא אַתָּה תִּבְנֶה־לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי׃
אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּוֶה מֵאַחַר הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד

עַל־עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר הָלַכְתָּ
וָאַכְרִתָה אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂתִי לְךָ שֵׁם גָּדוֹל
כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי
לְיִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז עוֹד וְלֹא־
יֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה׃ וְהָיָה
כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימֹתִי אֶת־
זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ וַהֲכִינֹתִי אֶת־
מַמְלַכְתּוֹ׃ הוּא יִבְנֶה־בַּיִת לִשְׁמִי וְכֹנַנְתִּי אֶת־כִּסֵּא
מַמְלַכְתּוֹ עַד־עוֹלָם׃ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי
יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי אָנֹכִי אֲדֹנָי יֱהוִה וּמִי בֵיתִי כִּי
הֲבִיאֹתַנִי עַד־הֲלֹם׃ וַתִּקְטַן עוֹד זֹאת בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי
יֱהוִה וַתְּדַבֵּר גַּם אֶל־בֵּית־עַבְדְּךָ לְמֵרָחוֹק וּמַה־יּוֹסִיף
דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר אֵלֶיךָ וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ אֲדֹנָי
יֱהוִה׃ עַל כָּל גָּדַלְתָּ יְהוָה אֱלֹהִים כִּי־אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין
זוּלָתֶךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנֵינוּ׃ וַתְּכוֹנֵן לְךָ אֶת־
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד־עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ
לָהֶם לֵאלֹהִים׃ עַל כֵּן מָצָא עַבְדְּךָ אֶת־לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל
אֵלֶיךָ אֶת־הַתְּפִלָּה הַזֹּאת׃ וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת־בֵּית
עַבְדְּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי יֱהוִה
דִּבַּרְתָּ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית־עַבְדְּךָ לְעוֹלָם׃

וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיַּךְ
אֶת־מוֹאָב וַיִּהְיוּ לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה׃ וַיַּךְ
דָּוִד אֶת־הֲדַדְעֶזֶר בֶּן־רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה וַיִּלְכֹּד דָּוִד

מִמֶּנּוּ אֶלֶף וּשְׁבַע־מֵאוֹת פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ
רַגְלִי: וַתָּבֹא אֲרַם דַּמֶּשֶׂק לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ
צוֹבָה וַיַּךְ דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים־וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ:
וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִיבִים בַּאֲרַם דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד
לַעֲבָדִים נוֹשְׂאֵי מִנְחָה: וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם בְּשֻׁבוֹ
מֵהַכּוֹתוֹ אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא־מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף:
וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִבִים וַיְהִי כָל־אֱדוֹם עֲבָדִים לְדָוִד
וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּמְלֹךְ דָּוִד עַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל־עַמּוֹ:
וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲכִי יֶשׁ־עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר לְבֵית שָׁאוּל
וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן: וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־
הַמֶּלֶךְ עוֹד בֵּן לִיהוֹנָתָן נְכֵה רַגְלָיִם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים
הָיָה בְּבֹא שְׁמֻעַת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל וַתִּשָּׂאֵהוּ
אֹמַנְתּוֹ וַתָּנֹס וַיְהִי בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסֵחַ וּשְׁמוֹ
מְפִיבֹשֶׁת: וַיָּבֹא מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־
דָּוִד וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אַל־תִּירָא
כִּי עָשֹׂה אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן אָבִיךָ
וַהֲשִׁבֹתִי לְךָ אֶת־כָּל־שְׂדֵה שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתָּה
תֹּאכַל לֶחֶם עַל־שֻׁלְחָנִי תָּמִיד: וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל־
צִיבָא נַעַר שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּל אֲשֶׁר הָיָה לְשָׁאוּל
וּלְכָל־בֵּיתוֹ נָתַתִּי לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ וְעָבַדְתָּ לּוֹ אֶת־הָאֲדָמָה
אַתָּה וּבָנֶיךָ וַעֲבָדֶיךָ וְהֵבֵאתָ וְהָיָה לְבֶן־אֲדֹנֶיךָ:
וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ כְּכֹל אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ

אֶת־עַבְדּוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ׃ וְלִמְפִיבֹשֶׁת בֵּן־קָטָן
וּשְׁמוֹ מִיכָא וְכֹל מוֹשַׁב בֵּית־צִיבָא עֲבָדִים לִמְפִיבֹשֶׁת׃
וּמְפִיבֹשֶׁת יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַםִ כִּי עַל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד
הוּא אֹכֵל כְּאַחַד מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃
וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ חָנוּן
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד בְּיַד עֲבָדָיו לְנַחֲמוֹ עַל־אָבִיו׃
וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי־עַמּוֹן אֶל־חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הַמְכַבֵּד
דָּוִד אֶת־אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי־שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא
בַּעֲבוּר חֲקוֹר אֶת־הָעִיר וּלְרַגְּלָהּ וּלְהָפְכָהּ שָׁלַח דָּוִד
אֶת־עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃ וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־עַבְדֵי דָוִד וַיְגַלַּח
אֶת־חֲצִי זְקָנָם וַיְשַׁלְּחֵם׃ וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם
כִּי־הָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ
בִירֵחוֹ עַד־יְצַמַּח זְקַנְכֶם וְשַׁבְתֶּם׃ וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן
כִּי נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת־אֲרַם וְאֶת־מֶלֶךְ
מַעֲכָה וְאֶת־עַמּוֹ׃ וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה
פֶּתַח הַשָּׁעַר וַאֲרַם וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃ וַיַּרְא
יוֹאָב כִּי־הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר
וַיִּבְחַר מִכֹּל בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם׃
וְאֵת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד אַבְשַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת
בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם־תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי וְהָיְתָה לִּי
לִישׁוּעָה וְאִם־בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַכְתִּי לְהוֹשִׁיעַ
לָךְ׃ חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ
וַיהוָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר

עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ
כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ גַם־הֵם מִפְּנֵי אֲבִישַׁי וַיָּבֹאוּ הָעִיר
וַיָּשָׁב יוֹאָב יְרוּשָׁלָם׃ וַיִּרְאוּ מַלְכֵי אֲרָם כִּי נִגְּפוּ
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁלִמוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם וַיִּרְאוּ אֲרָם
לְהוֹשִׁיעַ עוֹד אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה
וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יוֹאָב וְאֶת־עֲבָדָיו עִמּוֹ וַיַּשְׁחִתוּ אֶת־
בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּצֻרוּ עַל־רַבָּה וְדָוִד יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלָם׃
וַיִּלָּחֶם יוֹאָב בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכֹּד אֶת־עִיר
הַמְּלוּכָה׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר
נִלְחַמְתִּי בְרַבָּה גַּם־לָכַדְתִּי אֶת־עִיר הַמָּיִם׃ וְעַתָּה
אֱסֹף אֶת־יֶתֶר הָעָם וַחֲנֵה עַל־הָעִיר וְלָכְדָהּ פֶּן־
אֶלְכֹּד אֲנִי אֶת־הָעִיר וְנִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ׃ וַיֶּאֱסֹף
דָּוִד אֶת־כָּל־הָעָם וַיֵּלֶךְ רַבָּתָה וַיִּלָּחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ׃
וַיִּקַּח אֶת־עֲטֶרֶת־מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כִּכַּר
זָהָב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ דָּוִד וּשְׁלַל הָעִיר
הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃ וַיָּשָׁב דָּוִד וְכָל־הָעָם יְרוּשָׁלָם
וַיִּקַּח אֶת בַּת־שֶׁבַע בַּת אֱלִיעָם לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד־לוֹ
בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה וַיהוָֹה אֲהֵבוֹ׃

סד LXIV.

Absalom's Empörung und Strafe.

משדד אב יבריח אם בן מביש ומחפיר.
עין תלעג לאב ותבוז ליקהת אם,
יקרוה ערבי נחל ויאכלוה בני נשר.
ירא את ה' בני ומלך, עם שונים אל תתערב.
כי פתאום יקום אידם, ופיד שניהם מי יודע.

(Sprw. 19, 26. 30, 17. 24, 21.)

וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסֻסִים
וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃ וְהִשְׁכִּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד
עַל־יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ
רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו
וַיֹּאמֶר רְאֵה דְבָרֶיךָ טוֹבִים וּנְכֹחִים וְשֹׁמֵעַ אֵין־לְךָ
מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט
בָּאָרֶץ וְעָלַי יָבוֹא כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט
וְהִצְדַּקְתִּיו׃ וְהָיָה בִּקְרָב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשָׁלַח
אֶת־יָדוֹ וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק לוֹ׃ וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר
הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט אֶל־הַמֶּלֶךְ
וַיְגַנֵּב אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
חֶבְרוֹנָה לַעֲשׂוֹת זֶבַח וַיִּשְׁלַח מְרַגְּלִים בְּכָל־שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר וַאֲמַרְתֶּם
מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃ וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם הָלְכוּ מָאתַיִם
אִישׁ מִירוּשָׁלִַם קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם וְלֹא יָדְעוּ
כָּל־דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֹפֶל הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ

דָּוִד מֵעִירוֹ מִגִּלֹה בְּזָבְחוֹ אֶת־הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר
אַמִּץ וְהָעָם הוֹלֵךְ וָרָב אֶת־אַבְשָׁלוֹם׃ וַיָּבֹא הַמַּגִּיד
אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הָיָה לֶב־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל־עֲבָדָיו אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִירוּשָׁלַםִ קוּמוּ
וְנִבְרָחָה מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר וְהִשִּׂגָנוּ וְהִכָּה הָעִיר
לְפִי־חָרֶב׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־בֵּיתוֹ בְּרַגְלָיו וְכָל־הָאָרֶץ
בּוֹכִים קוֹל גָּדוֹל וְכָל־הָעָם עֹבְרִים עִם הַמֶּלֶךְ׃
וְהִנֵּה גַם־צָדוֹק וְכָל־הַלְוִיִּם אִתּוֹ נֹשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן
בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיַּצִּקוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עַד־תֹּם
כָּל־הָעָם לַעֲבוֹר מִן־הָעִיר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצָדוֹק
הָשֵׁב אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם־אֶמְצָא חֵן
בְּעֵינֵי יְהוָה וֶהֱשִׁבַנִי וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ׃ וְאִם
כֹּה יֹאמַר לֹא חָפַצְתִּי בָּךְ הִנְנִי יַעֲשֶׂה־לִּי כַּאֲשֶׁר
טוֹב בְּעֵינָיו׃ רְאוּ אָנֹכִי מִתְמַהְמֵהַּ בְּעַבְרוֹת הַמִּדְבָּר
עַד־בּוֹא דָבָר מֵעִמָּכֶם לְהַגִּיד לִי׃ וַיָּשֶׁב צָדוֹק וְאֶבְיָתָר
אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלָםִ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וְדָוִד עֹלֶה
בְמַעֲלֵה הַזֵּיתִים עֹלֶה וּבוֹכֶה וְרֹאשׁ לוֹ חָפוּי וְהוּא
הֹלֵךְ יָחֵף וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ חָפוּ אִישׁ רֹאשׁוֹ
וְעָלוּ עָלֹה וּבָכֹה׃ וְדָוִד הִגִּיד לֵאמֹר אֲחִיתֹפֶל בַּקֹּשְׁרִים
עִם־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סַכֶּל־נָא אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
יְהוָה׃ וַיְהִי דָוִד בָּא עַד־הָרֹאשׁ אֲשֶׁר־יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם
לֵאלֹהִים וְהִנֵּה לִקְרָאתוֹ חוּשַׁי הָאַרְכִּי קָרוּעַ כֻּתָּנְתּוֹ
וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי

וְהָיִתָ עָלַי לְמַשָּׂא׃ וְאִם־הָעִיר תָּשׁוּב וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם
עַבְדְּךָ אֲנִי הַמֶּלֶךְ אֶהְיֶה וְהֵפַרְתָּה לִי אֵת עֲצַת
אֲחִיתֹפֶל וְהָיָה כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ
תַּגִּיד לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים׃ וַיָּבֹא חוּשַׁי רֵעֶה
דָוִד הָעִיר וְאַבְשָׁלוֹם יָבוֹא יְרוּשָׁלָםִ׃

וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד־בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא
מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית־שָׁאוּל וּשְׁמוֹ שִׁמְעִי בֶּן־גֵּרָא יֹצֵא
יָצוֹא וּמְקַלֵּל׃ וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם וְכָל־הַגִּבֹּרִים מִימִינוֹ
וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה
יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־
נָּא וְאָסִירָה אֶת־רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם
בְּנֵי צְרֻיָה כִּי יְקַלֵּל וְכִי יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת־דָּוִד
וּמִי יֹאמַר מַדּוּעַ עָשִׂיתָה כֵּן׃ הִנֵּה בְנִי אֲשֶׁר־יָצָא
מִמֵּעַי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאַף כִּי־עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי
הַנִּחוּ לוֹ וִיקַלֵּל אוּלַי יִרְאֶה יְהוָה בְּעֵינִי וְהֵשִׁיב יְהוָה
לִי טוֹבָה תַּחַת קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל־
הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּנָּפֵשׁ שָׁם בְּבַחוּרִים׃

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעֶה דָוִד אֶל־אַבְשָׁלוֹם
וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשַׁי זֶה חַסְדְּךָ אֶת־רֵעֶךָ לָמָּה לֹא־
הָלַכְתָּ אֶת־רֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם לֹא כִּי
אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה וְהָעָם הַזֶּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לוֹ

אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב׃ וְהַשֵּׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא
לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר עָבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ׃
וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה־
נַּעֲשֶׂה׃ וַעֲצַת אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם
כַּאֲשֶׁר יִשְׁאַל־אִישׁ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל־עֲצַת
אֲחִיתֹפֶל גַּם־לְדָוִד גַּם־לְאַבְשָׁלֹם׃ וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל
אֶל־אַבְשָׁלֹם אֶבְחֲרָה־נָּא שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ
וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי־דָוִד הַלָּיְלָה׃ וְאָבוֹא עָלָיו
וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת־
הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ וְאָשִׁיבָה כָל־הָעָם אֵלֶיךָ וְכָל־הָעָם
יִהְיֶה שָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַּם לְחוּשַׁי
הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי
אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא־טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל
בַּפַּעַם הַזֹּאת׃ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֲנָשָׁיו
כִּי גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה
וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין אֶת־הָעָם׃ הִנֵּה עַתָּה
הוּא־נֶחְבָּא בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת וְהָיָה כִּנְפֹל בַּאֲנָשֶׁיךָ
בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם
אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם הַמֵּס יִמַּס לֵב כָּל־הָעָם׃ כִּי יָעַצְתִּי
הֵאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָל־יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע
כַּחוֹל אֲשֶׁר־עַל־הַיָּם לָרֹב וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְרָב׃
וּבָאנוּ אֵלָיו וְנַחְנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל־הָאֲדָמָה
וְלֹא־נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ גַּם־אֶחָד׃

וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי
הָאַרְכִּי מֵעֲצַת אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת־עֲצַת
אֲחִיתֹפֶל הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר הָבִיא יְהוָה אֶל־אַבְשָׁלוֹם
אֶת־הָרָעָה׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים כָּזֹאת וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת־אַבְשָׁלֹם
וְאֵת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אָנִי׃ וְעַתָּה
שִׁלְחוּ מְהֵרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד׃ וַאֲחִיתֹפֶל רָאָה כִּי לֹא
נֶעֶשְׂתָה עֲצָתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־הַחֲמוֹר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
אֶל־בֵּיתוֹ אֶל־עִירוֹ וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ וַיֵּחָנַק וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר
בְּקֶבֶר אָבִיו׃

וְדָוִד בָּא מַחֲנָיְמָה וְאַבְשָׁלֹם עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן הוּא
וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ׃ וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר
אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃
וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־הָעָם הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית
בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁת בְּיַד אִתַּי
הַגִּתִּי וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ
לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לְאַט־לִי
לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצַוֹּת הַמֶּלֶךְ
אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֵּצֵא הָעָם
הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם׃
וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם
הַמַּגֵּפָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַיִּקָּרֵא
אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל־הַפֶּרֶד

וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק
רֹאשׁוֹ בָאֵלָה וַיֻּתַּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד
אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃ וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֵּד לְיוֹאָב
וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלֹם תָּלוּי בָּאֵלָה׃
וַיִּקַּח יוֹאָב שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב
אַבְשָׁלוֹם עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב הָאֵלָה׃ וַיָּסֹבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים
נֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם וַיְמִתֻהוּ׃ וַיִּתְקַע
יוֹאָב בַּשֹּׁפָר וַיָּשָׁב הָעָם מִרְדֹף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׂךְ
יוֹאָב אֶת־הָעָם׃

וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַכּוּשִׁי לֵךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה
וַיִּשְׁתַּחוּ כוּשִׁי לְיוֹאָב וַיָּרֹץ׃ וְהִנֵּה הַכּוּשִׁי בָּא אֶל
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יִתְבַּשֵּׂר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־שְׁפָטְךָ יְהוָֹה
הַיּוֹם מִיַּד כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַכּוּשִׁי
הֲשָׁלוֹם לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִהְיוּ כַנַּעַר
אֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְכֹל אֲשֶׁר־קָמוּ עָלֶיךָ לְרָעָה׃
וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל־עֲלִיַּת הַשַּׁעַר וַיֵּבְךְּ וְכֹה אָמַר
בְּלֶכְתּוֹ בְּנִי אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם מִי־יִתֵּן מוּתִי
אֲנִי תַחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי׃ וַיֻּגַּד לְיוֹאָב הִנֵּה
הַמֶּלֶךְ בֹּכֶה וַיִּתְאַבֵּל עַל־אַבְשָׁלוֹם׃ וַתְּהִי הַתְּשֻׁעָה
בַּיּוֹם הַהוּא לְאֵבֶל לְכָל־הָעָם כִּי־שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם
הַהוּא לֵאמֹר נֶעֱצַב הַמֶּלֶךְ עַל־בְּנוֹ׃ וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־
הַמֶּלֶךְ הַבָּיִת וַיֹּאמֶר הֹבַשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת־פְּנֵי כָל־
עֲבָדֶיךָ הַמְמַלְּטִים אֶת־נַפְשְׁךָ הַיּוֹם וְאֵת נֶפֶשׁ בָּנֶיךָ

וּבְנֹתֶיךָ׃ לְאַהֲבָה אֶת־שֹׂנְאֶיךָ וְלִשְׂנֹא אֶת־אֹהֲבֶיךָ כִּי
הִגַּדְתָּ הַיּוֹם כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וַעֲבָדִים לוּ אַבְשָׁלוֹם
חַי וְכֻלָּנוּ הַיּוֹם מֵתִים כִּי־אָז יָשָׁר בְּעֵינֶיךָ׃ וְעַתָּה
קוּם צֵא וְדַבֵּר עַל־לֵב עֲבָדֶיךָ כִּי בַיהוָה נִשְׁבַּעְתִּי
כִּי־אֵינְךָ יוֹצֵא אִם־יָלִין אִישׁ אִתְּךָ הַלַּיְלָה וְרָעָה לְךָ
זֹאת מִכָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־בָּאָה עָלֶיךָ מִנְּעֻרֶיךָ עַד־עָתָּה׃
וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׁעַר וּלְכָל־הָעָם הִגִּידוּ לֵאמֹר
הִנֵּה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשַּׁעַר וַיָּבֹא כָל־הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְיִשְׂרָאֵל נָס אִישׁ לְאֹהָלָיו׃ וַיְהִי כָל־הָעָם נָדוֹן בְּכָל־
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ הִצִּילָנוּ מִכַּף אֹיְבֵנוּ
וְהוּא מִלְּטָנוּ מִכַּף פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה בָּרַח מִן־הָאָרֶץ
מֵעַל אַבְשָׁלוֹם׃ וְאַבְשָׁלוֹם אֲשֶׁר מָשַׁחְנוּ עָלֵינוּ מֵת
בַּמִּלְחָמָה וְעַתָּה לָמָה אַתֶּם מַחֲרִשִׁים לְהָשִׁיב אֶת־
הַמֶּלֶךְ׃ וַיֵּט לְבַב כָּל־יִשְׂרָאֵל כְּאִישׁ אֶחָד אַחֲרֵי דָוִד
וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוּב אַתָּה וְכָל־עֲבָדֶיךָ׃ וַיָּשָׁב
הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־הַיַּרְדֵּן וִיהוּדָה בָּא הַגִּלְגָּלָה לָלֶכֶת
לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ לְהַעֲבִיר אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא
דָוִד אֶל־בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלָםִ׃

סה LXV.

Adonia strebt nach der Krone; aber Salomo wird als König eingesetzt.

חושך שבטו שונא בנו, ואוהבו שחרו מוסר.
אל תתהדר לפני מלך, ובמקום גדולים אל תעמד,
כי טוב אמר לך עלה הנה, מהשפילך לפני נדיב אשר ראו עיניך.
(Sprw. 13, 24 25. , 6.)

וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַאֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית
מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים
וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃ וְלֹא־עֲצָבוֹ אָבִיו מִיָּמָיו
לֵאמֹר מַדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֹּאַר מְאֹד
וְאֹתוֹ יָלְדָה אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּהְיוּ דְבָרָיו עִם יוֹאָב
בֶּן־צְרוּיָה וְעִם אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וַיַּעְזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה׃
וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־
אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל־אַנְשֵׁי יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
וְאֶת־נָתָן הַנָּבִיא וְאֶת־שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא׃ וַיָּבֹא
נָתָן הַנָּבִיא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה
אָמַרְתָּ אֲדֹנִיָּהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי׃
כִּי יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא
לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי הַצָּבָא וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהִנָּם
אֹכְלִים וְשֹׁתִים לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ׃
וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־שֶׁבַע וַתָּבֹא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־
פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה׃ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְךָ

בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי כִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּקֹּד בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אֶרֶץ וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּלְנָתָן הַנָּבִיא וְלִבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע קְחוּ עִמָּכֶם אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל־גִּחוֹן: וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא וְיָשַׁב עַל־כִּסְאִי וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה: וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיַּרְכִּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּלִכוּ אֹתוֹ עַל־גִּחוֹן: וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־קֶרֶן הַשֶּׁמֶן מִן־הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה: וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לְבָרֵךְ אֶת־דָּוִד לֵאמֹר יֵיטֵב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסְאֶךָ וַיִּשְׁתַּחוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן הַיּוֹם יֹשֵׁב עַל־כִּסְאִי וְעֵינַי רֹאוֹת: וְהָעָם מְחַלְּלִים בַּחֲלִלִים וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם:

וַיִּשְׁמַע אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהֵם כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל־הַקִּרְיָה הוֹמָה: עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה יוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא וַיֹּאמֶר

לַאֲדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ־דָּוִד הִמְלִיךְ אֶת־שְׁלֹמֹה׃
וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ בְּגִחוֹן
וַיַּעֲלוּ מִשָּׁם שְׂמֵחִים וַתֵּהֹם הַקִּרְיָה הוּא הַקּוֹל אֲשֶׁר
שְׁמַעְתֶּם׃ וַיֶּחֶרְדוּ וַיָּקֻמוּ כָּל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר לַאֲדֹנִיָּהוּ
וַיֵּלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ׃ וַאֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיַּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה
לֵאמֹר הִנֵּה אֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה
אָחַז בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אִם יִהְיֶה לְבֶן
חַיִל לֹא־יִפֹּל מִשַּׂעֲרָתוֹ אָרְצָה וְאִם־רָעָה תִמָּצֵא־בוֹ
וָמֵת׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּרִדֻהוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ
וַיָּבֹא וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר־לוֹ שְׁלֹמֹה לֵךְ
לְבֵיתֶךָ׃

סו LXVI.

David's letzte Worte.

מים עמוקים דברי פי איש, נחל נובע מקור חכמה.
עטרת תפארת שיבה, בדרך צדקה תמצא.
ברעתו ידחה רשע, וחוסה במותו צדיק.
(Sprw. 18, 4. 16, 31. 14 32.)

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיְצַו אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ לֵאמֹר׃
אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחָזַקְתָּ וְהָיִיתָ לְאִישׁ׃
וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו
לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדְוֹתָיו כַּכָּתוּב
בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם׃ לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־

דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־
דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם
לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃

וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים
וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת עִם־הַסָּרִיסִים וְהַגִּבּוֹרִים
אֶל־יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל־רַגְלָיו וַיֹּאמֶר
שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי אֲנִי עִם־לְבָבִי לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה
לַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ וַהֲכִינוֹתִי
לִבְנוֹת׃ וְהָאֱלֹהִים אָמַר לִי לֹא־תִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי
כִּי אִישׁ מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ׃ הִנֵּה־בֵן
נוֹלָד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וַהֲנִיחוֹתִי לוֹ מִכָּל־
אוֹיְבָיו מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שְׁמוֹ וְשָׁלוֹם וָשֶׁקֶט
אֶתֵּן עַל־יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו׃ הוּא־יִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי וְהוּא
יִהְיֶה־לִּי לְבֵן וַאֲנִי־לוֹ לְאָב וַהֲכִינוֹתִי אֶת־כִּסֵּא
מַלְכוּתוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃ וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל־
יִשְׂרָאֵל קְהַל־יְהוָה וּבְאָזְנֵי אֱלֹהֵינוּ שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ כָּל־
מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ
הַטּוֹבָה וְהִנְחַלְתֶּם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד־עוֹלָם׃
וְאַתָּה שְׁלֹמֹה־בְנִי דַּע אֶת־אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ
בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל־לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יְהוָה
וְכָל־יֵצֶר מַחֲשָׁבוֹת מֵבִין אִם־תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ
וְאִם־תַּעַזְבֶנּוּ יַזְנִיחֲךָ לָעַד׃ רְאֵה עַתָּה כִּי־יְהוָה
בָּחַר בְּךָ לִבְנוֹת־בַּיִת לַמִּקְדָּשׁ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃ עַתָּה

בְּנִי יְהִי יְהוָה עִמָּךְ וְהִצְלַחְתָּ וּבָנִיתָ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר עָלֶיךָ׃ אַךְ יִתֶּן־לְךָ יְהוָה שֵׂכֶל וּבִינָה וִיצַוְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁמוֹר אֶת־תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

וַיְצַו דָּוִיד לְכָל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לַעְזֹר לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה בְנִי אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר וָרָךְ וְהַמְּלָאכָה גְדוֹלָה כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה כִּי לַיהוָה אֱלֹהִים׃ וּבְכָל־כֹּחִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית־אֱלֹהַי הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת הַבַּרְזֶל וְהָעֵצִים אַבְנֵי־שֹׁהַם וּמִלּוּאִים וְכָל אֶבֶן יְקָרָה וְאַבְנֵי־שַׁיִשׁ לָרֹב וּמִי מִכֶּם מִתְנַדֵּב עוֹד לְמַלֹּאת יָדוֹ הַיּוֹם לַיהוָה׃ וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ לַעֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר בֵּית־יְהוָה׃ וַיִּשְׂמְחוּ הָעָם עַל־הִתְנַדְּבָם כִּי בְּלֵב שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְהוָה לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃ לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ

וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־
נַעְצֹר כֹּחַ לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת כִּי־מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ
לָךְ׃ כִּי־גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשָׁבִים כְּכָל־אֲבֹתֵינוּ
כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֹּל
הֶהָמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר הֲכִינֹנוּ לִבְנוֹת־לְךָ בַיִת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ מִיָּדְךָ הוּא וּלְךָ הַכֹּל׃ וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה
בֹּחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים תִּרְצֶה אֲנִי בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי
כָל־אֵלֶּה וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ־פֹה רָאִיתִי בְשִׂמְחָה
לְהִתְנַדֶּב־לָךְ׃ יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל
אֲבֹתֵינוּ שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב
עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ׃ וְלִשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם
לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ עֵדְוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת
הַבִּירָה אֲשֶׁר־הֲכִינוֹתִי׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־הַקָּהָל
בָּרְכוּ־נָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל־הַקָּהָל לַיהוָה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ׃ וַיִּזְבְּחוּ
לַיהוָה זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עלות לַיהוָה וַיַּמְלִיכוּ שֵׁנִית
לִשְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ לַיהוָה לְנָגִיד וּלְצָדוֹק לְכֹהֵן׃
וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיָּמָת בְּשֵׂיבָה טוֹבָה שְׂבַע
יָמִים עֹשֶׁר וְכָבוֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

(2924. N. A. 2990.)

סז LXVII.

Salomo.

אשרי אדם מצא חכמה, ואדם יפיק תבונה·
יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה·
אז תבין צדק ומשפט ומישרים כל מעגל טוב·
כי תבא חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם·
(Sprw. 3, 13. 15. 2, 9.)

וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא דָּוִיד אָבִיו וַיַּצְלַח וַיִּשְׁמְעוּ
אֵלָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַיְגַדֵּל יְהוָֹה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעְלָה
לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא־
הָיָה עַל־כָּל־מֶלֶךְ לְפָנָיו עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה
אֶת־יְהוָֹה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִיד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת
הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר: וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל־הַקָּהָל עִמּוֹ
לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי־שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָֹה בַּמִּדְבָּר: בַּלַּיְלָה הַהוּא
נִרְאָה אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל מָה אֶתֶּן־
לָךְ: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד
אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי תַּחְתָּיו: עַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהִים
יֵאָמֵן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל־
עַם רַב כַּעֲפַר הָאָרֶץ: וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְהָבִין
בֵּין טוֹב לְרָע חָכְמָה וּמַדָּע תֶּן־לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם־
הַזֶּה וְאָבוֹאָה כִּי־מִי יִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹאת עִם־
לְבָבֶךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵת נֶפֶשׁ

שְׂנְאֶיךָ וְגַם־יָמִים רַבִּים לֹא שָׁאָלְתָּ וַתִּשְׁאַל־לְךָ
חָכְמָה וּמַדָּע לִשְׁפּוֹט אֶת־עַמִּי אֲשֶׁר הִמְלַכְתִּיךָ עָלָיו׃
הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע נָתוּן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד אֶתֶּן
לָךְ אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כֵן לַמְּלָכִים אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ
לֹא יִהְיֶה־כֵּן׃ וַיִּקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלַםִ
וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וַיַּעַל עלות וַיַּעַשׂ
שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו׃

אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹדְנָה
לְפָנָיו׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי וְהָאִשָּׁה
הַזֹּאת יֹשְׁבֹת בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת׃ וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת וַיָּמָת בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָיְלָה
אֲשֶׁר שָׁכְבָה עָלָיו׃ וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־
בְּנִי מֵאֶצְלִי וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחֵיקָהּ וְאֶת־
בְּנָהּ הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְחֵיקִי׃ וָאָקֻם בַּבֹּקֶר לְהֵינִיק
אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה־מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה לֹא־
הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחֶרֶת
לֹא כִי בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ
הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי וַתְּדַבֵּרְנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ זֹאת אֹמֶרֶת זֶה־בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת
אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
קְחוּ לִי־חָרֶב וַיָּבִאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד הַחַי לִשְׁנָיִם וּתְנוּ אֶת־הַחֲצִי לְאַחַת
וְאֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בְּנָהּ הַחַי

אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר בִּי
אֲדֹנִי תְּנוּ־לָהּ אֶת־הַיָּלוּד הַחַי וְהָמֵת אַל־תְּמִיתֻהוּ
וְזֹאת אֹמֶרֶת גַּם־לִי גַם־לָךְ לֹא יִהְיֶה גְּזֹרוּ׃ וַיַּעַן
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ־לָהּ אֶת־הַיָּלוּד הַחַי וְהָמֵת לֹא
תְמִיתֻהוּ הִיא אִמּוֹ׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט
אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי
חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט׃ וּשְׁלֹמֹה
הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמַּמְלָכוֹת מִן־הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגִּשִׁים מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת־שְׁלֹמֹה
כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃ וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת
גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ׃ וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה
וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וַיְהִי שְׁמוֹ בְּכָל הַגּוֹיִם סָבִיב׃
וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֵת חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת
כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־חָכְמָתוֹ׃

סח LXVIII.

Erbauung und Einweihung des Tempels.

כבד את ה' מהונך ומראשית כל תבואתך
וימלאו אסמיך שבע, ותירוש יקביך יפרוצו. (Spr. 3, 9)

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש
שבתי בבית ה' כל ימי חיי,
לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. (Psalm 27.)

וַיְהִי בִשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְמָלְכוֹ

בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת
אֶת־בֵּית־יְהוָה בִּירוּשָׁלַםִ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה: וּבַשָּׁנָה
הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיֶרַח בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
הַבַּיִת לְכָל־דְּבָרָיו וּלְכָל־מִשְׁפָּטָיו וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים:
וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח
הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם: וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־
מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: אֵין
בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ
וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה: וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו
וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד:
וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו
אֵת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר: מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי
בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וָאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַיִם לִהְיוֹת
שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל:
רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי אִם־בִּנְךָ הַיֹּצֵא
מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי: וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־
דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֵׁב עַל־

כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־
שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח
יְהוָה וַיִּבְרַךְ עַל בִּרְכָּיו נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ
כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ
אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר
הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם׃
כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה הַשָּׁמַיִם
וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה
אֱלֹהָי׃ לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְתֻחֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה
וָיוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם וְשָׁמַעְתָּ
אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל־
הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
לְכָל־הָאָדָם וּלְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ
נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ לָאִישׁ
כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה יָדַעְתָּ
לְבַדְּךָ אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ לְמַעַן יִרָאוּךָ כָּל־
הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
לַאֲבֹתֵינוּ׃ וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ כִּי יִשְׁמְעוּן

אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה
וּבָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ אַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי
לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה
אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבוֹ בַּדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־יְהוָה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִתִי לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ
הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃
כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ
בָם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם שֹׁבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ
הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃ וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם
לֵאמֹר חָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ רָשָׁעְנוּ׃ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־
לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם
וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם
הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃
וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־
תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃ וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר
חָטְאוּ־לָךְ וּלְכָל־פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בָךְ וּנְתַתָּם
לְרַחֲמִים לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וְרִחֲמוּם׃ כִּי־עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ
הֵם לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל־תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם בְּכֹל קָרְאָם אֵלֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּיַד

מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי
יְהוִֹה׃ וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר׃ בָּרוּךְ יְהוָֹה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל
דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ יְהִי יְהוָֹה
אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ
וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ׃ לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־
אֲבֹתֵינוּ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָֹה הוּא
הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־הֶחָג בָּעֵת
הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד
כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהֶחָג שִׁבְעַת
יָמִים׃ וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח
אֶת־הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל־הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָֹה לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃
וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָֹה וְאֶת־
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת
וַיֵּרָא יְהוָֹה אֶל־שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו
בְּגִבְעוֹן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָֹה אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ
וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־
הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִתָה לָשׂוּם שְׁמִי־שָׁם עַד־עוֹלָם
וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים׃ וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתָם־לֵבָב וּבְיֹשֶׁר

לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ חֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃
וַהֲקִמֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ
אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ אִם־שׁוֹב תְּשֻׁבוּן אַתֶּם
וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי אֲשֶׁר
נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי
לִשְׁמִי אֲשַׁלַּח מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה
בְּכָל־הָעַמִּים׃ וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן כָּל־עֹבֵר
עָלָיו יִשֹּׁם וְשָׁרָק וְאָמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם
וַיַּעַבְדוּם עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֵת כָּל־הָרָעָה
הַזֹּאת׃

וְיֶתֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחָכְמָתוֹ
הֲלוֹא־הֵם כְּתֻבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה׃ וְהַיָּמִים
אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלַםִ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים
שָׁנָה׃ וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד
אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

סט LXIX.

Trennung in zwei Reiche: Israel und Juda.

(2964. N. A. 3030.)

בישישים חכמה ואורך ימים תבונה·
דברי חכמים בנחת נשמעים, מזעקת מושל בכסילים·
רק בזדון יתן מצה, ואת נועצים חכמה·
אשרי אדם מפחד תמיד, ומקשה לבו יפול ברעה·
(Hiob 12, 12. Predig. 9, 17. Sprw. 13, 10 u. 28, 14.)

וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּא כָל־יִשְׂרָאֵל
לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וְיָרָבְעָם בֶּן־נְבָט שָׁב מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר
בָּרַח שָׁמָּה מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ־לוֹ
וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם
לֵאמֹר׃ אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל
מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ
וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־
הָיוּ עֹמְדִים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר
אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר׃
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הַיּוֹם תִּהְיֶה־עֶבֶד לָעָם הַזֶּה
וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל
הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ
אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה׃
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו כֹּה תְדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִּי עָבָה מִמָּתְנֵי
אָבִי וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אֹסִיף

עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ וַיַּרְא כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹהָלָיו׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל־הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָל־יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָם׃ וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁב יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל־הָעֵדָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּבֶן יָרָבְעָם אֶת־שְׁכֶם בְּהַר־אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ׃

וַיַּקְהֵל רְחַבְעָם אֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה לִרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה׃ וַיְהִי דְּבַר הָאֱלֹהִים אֶל־שְׁמַעְיָה אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּן עִם־אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ לָלֶכֶת כִּדְבַר יְהוָה׃

וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ אִם־יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת

סז LXVII.

Salomo.

אשרי אדם מצא חכמה, ואדם יפיק תבונה·
יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה·
אז תבין צדק ומשפט ומישרים כל מעגל טוב·
כי תבא חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם·
(Sprw. 3, 13. 15. 2, 9.)

וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא דָּוִיד אָבִיו וַיַּצְלַח וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְגַדֵּל יְהוָה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעְלָה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא־הָיָה עַל־כָּל־מֶלֶךְ לְפָנָיו עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר׃ וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל־הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי־שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בַּמִּדְבָּר׃ בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל מָה אֶתֶּן־לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי תַּחְתָּיו׃ עַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים יֵאָמֵן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל־עַם רַב כַּעֲפַר הָאָרֶץ׃ וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע חָכְמָה וּמַדָּע תֶּן־לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְאָבוֹאָה כִּי־מִי יִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹאת עִם־לְבָבֶךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵת נֶפֶשׁ

שֹׂנְאֶיךָ וְגַם־יָמִים רַבִּים לֹא שָׁאָלְתָּ וַתִּשְׁאַל־לְךָ
חָכְמָה וּמַדָּע לִשְׁפּוֹט אֶת־עַמִּי אֲשֶׁר הִמְלַכְתִּיךָ עָלָיו׃
הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע נָתוּן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד אֶתֶּן
לָךְ אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כֵן לַמְּלָכִים אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ
לֹא יִהְיֶה־כֵּן׃ וַיִּקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלַםִ
וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָֹה וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ
שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו׃

אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זֹנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹדְנָה
לְפָנָיו׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי וְהָאִשָּׁה
הַזֹּאת יֹשְׁבֹת בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת׃ וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לַיְלָה
אֲשֶׁר שָׁכְבָה עָלָיו׃ וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת־
בְּנִי מֵאֶצְלִי וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתַּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחֵיקָהּ וְאֶת־
בְּנָהּ הַמֵּת הִשְׁכִּיבָה בְחֵיקִי׃ וָאָקֻם בַּבֹּקֶר לְהֵינִיק
אֶת־בְּנִי וְהִנֵּה־מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה לֹא־
הָיָה בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחֶרֶת
לֹא כִי בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ
הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי וַתְּדַבֵּרְנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ זֹאת אֹמֶרֶת זֶה־בְּנִי הַחַי וּבְנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת
אֹמֶרֶת לֹא כִי בְּנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הֶחָי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
קְחוּ לִי־חָרֶב וַיָּבִאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד הַחַי לִשְׁנָיִם וּתְנוּ אֶת־הַחֲצִי לְאַחַת
וְאֶת־הַחֲצִי לְאֶחָת׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־בְּנָהּ הַחַי

אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל־בְּנָהּ וַתֹּאמֶר בִּי
אֲדֹנִי תְּנוּ־לָהּ אֶת־הַיָּלוּד הַחַי וְהָמֵת אַל־תְּמִיתֻהוּ
וְזֹאת אֹמֶרֶת גַּם־לִי גַם־לָךְ לֹא יִהְיֶה גְּזֹרוּ: וַיַּעַן
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ־לָהּ אֶת־הַיָּלוּד הַחַי וְהָמֵת לֹא
תְמִיתֻהוּ הִיא אִמּוֹ: וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט
אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־
חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: וּשְׁלֹמֹה
הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמַּמְלָכוֹת מִן־הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגִּשִׁים מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת־שְׁלֹמֹה
כָּל־יְמֵי חַיָּיו: וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת
גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ: וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה
וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וַיְהִי שְׁמוֹ בְּכָל הַגּוֹיִם סָבִיב:
וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֵת חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת
כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־חָכְמָתוֹ:

סח LXVIII.

Erbauung und Einweihung des Tempels.

כבד את ה' מהונך ומראשית כל תבואתך
וימלאו אסמיך שבע, ותירוש יקביך יפרוצו. (Spr. 3, 9)

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש
שבתי בבית ה' כל ימי חיי,
לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. (Psalm 27.)

וַיְהִי בִּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְמָלְכוֹ

בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת
אֶת־בֵּית־יְהוָה בִּירוּשָׁלַםִ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה: וּבַשָּׁנָה
הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיֶרַח בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
הַבַּיִת לְכָל־דְּבָרָיו וּלְכָל־מִשְׁפָּטָיו וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים:
וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח
הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם: וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־
מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: אֵין
בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ
וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה: וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו
וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד:
וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו
אֵת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר: מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי
בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וָאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַיִם לִהְיוֹת
שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל:
רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת כִּי אִם־בִּנְךָ הַיֹּצֵא
מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי: וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־
דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֵׁב עַל־

כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־
שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח
יְהוָה וַיִּבְרַךְ עַל בִּרְכָּיו נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ
כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ
אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר
הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם:
כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה הַשָּׁמַיִם
וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
בָּנִיתִי: וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה
אֱלֹהָי: לִהְיוֹת עֵינֶךָ פְּתֻחֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה
וָיוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם וְשָׁמַעְתָּ
אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל־
הַמָּקוֹם הַזֶּה: כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
לְכָל־הָאָדָם וּלְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ
נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ לָאִישׁ
כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה יָדַעְתָּ
לְבַדְּךָ אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם: לְמַעַן יִרָאוּךָ כָּל־
הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
לַאֲבֹתֵינוּ: וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ: כִּי יִשְׁמְעוּן

אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־יָֽדְךָ הַחֲזָקָה וּֽזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה
וּבָא וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃ אַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי
לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה
אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבוֹ בַּדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־יְהוָֹה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִתִי לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ
הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃
כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ
בָם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם שֹׁבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ
הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃ וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לִבָּם בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם
לֵאמֹר חָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ רָשָׁעְנוּ׃ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־
לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם
וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם
הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃
וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־
תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃ וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר
חָטְאוּ־לָךְ וּלְכָל־פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בָךְ וּנְתַתָּם
לְרַחֲמִים לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וְרִחֲמוּם׃ כִּי־עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ
הֵם לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְתֻחוֹת אֶל־תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם בְּכֹל קָרְאָם אֵלֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּיַד

מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי
יֱהֹוִה׃ וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר׃ בָּרוּךְ יְהֹוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל
דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ יְהִי יְהֹוָה
אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ
וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ׃ לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־
אֲבֹתֵינוּ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהֹוָה הוּא
הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־הֶחָג בָּעֵת
הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד
כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהֶחָג שִׁבְעַת
יָמִים׃ וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח
אֶת־הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל־הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהֹוָה לְדָוִיד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃

וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהֹוָה וְאֶת־
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת
וַיֵּרָא יְהֹוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו
בְּגִבְעוֹן׃ וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ
וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת־
הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִתָה לָשׂוּם שְׁמִי־שָׁם עַד־עוֹלָם
וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים׃ וְאַתָּה אִם־תֵּלֵךְ
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתָם־לֵבָב וּבְיֹשֶׁר

לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ חֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃
וַהֲקִמֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ
אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ אִם־שׁוֹב תְּשֻׁבוּן אַתֶּם
וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי אֲשֶׁר
נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי
לִשְׁמִי אֲשַׁלַּח מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה
בְּכָל־הָעַמִּים׃ וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן כָּל־עֹבֵר
עָלָיו יִשֹּׁם וְשָׁרָק וְאָמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוֻ לָהֶם
וַיַּעַבְדוּם עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֵת כָּל־הָרָעָה
הַזֹּאת׃

וְיֶתֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחָכְמָתוֹ
הֲלוֹא־הֵם כְּתֻבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה׃ וְהַיָּמִים
אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה בִירוּשָׁלַם עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים
שָׁנָה׃ וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד
אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

סט LXIX.

Trennung in zwei Reiche: Israel und Juda.

(2964. N. A. 3030.)

בישישים חכמה ואורך ימים תבונה.
דברי חכמים בנחת נשמעים, מזעקת מושל בכסילים.
רק בזדון יתן מצה, ואת נועצים חכמה.
אשרי אדם מפחד תמיד, ומקשה לבו יפול ברעה.
(Hiob 12, 12. Predig. 9, 17. Sprw. 13, 10 u. 28, 14.)

וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּא כָל־יִשְׂרָאֵל
לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: וְיָרָבְעָם בֶּן־נְבָט שָׁב מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר
בָּרַח שָׁמָּה מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ־לוֹ
וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם
לֵאמֹר: אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל
מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ
וְנַעַבְדֶךָּ: וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־
הָיוּ עֹמְדִים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר
אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר:
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הַיּוֹם תִּהְיֶה־עֶבֶד לָעָם הַזֶּה
וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל־
הַיָּמִים: וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ
אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה:
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו כֹּה תְדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִּי עָבָה מִמָּתְנֵי
אָבִי וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אֹסִיף

עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר
אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים: וַיַּרְא כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע
הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאֹהָלֶיךָ
יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹהָלָיו:
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
רְחַבְעָם: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־אֲדֹרָם אֲשֶׁר
עַל־הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָל־יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָם:
וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ
כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁב יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל־
הָעֵדָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּבֶן יָרָבְעָם אֶת־שְׁכֶם בְּהַר־
אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ:

וַיַּקְהֵל רְחַבְעָם אֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן
מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה לִרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה:
וַיְהִי דְּבַר הָאֱלֹהִים אֶל־שְׁמַעְיָה אִישׁ־הָאֱלֹהִים
לֵאמֹר: אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל־
כָּל־בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
יְהוָה לֹא־תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּן עִם־אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ
אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ לָלֶכֶת כִּדְבַר יְהוָה:
וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ אִם־יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת

זְבָחִים בְּבֵית־יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וְשָׁב לֵב הָעָם הַזֶּה
אֶל־אֲדֹנֵיהֶם אֶל־רְחַבְעָם מֶלֶךְ יְהוּדָה וַהֲרָגֻנִי וְתָשׁוּב
הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי
זָהָב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים רַב־לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה
אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיָּשֶׂם
אֶת־הָאֶחָד בְּבֵית־אֵל וְאֶת־הָאֶחָד נָתַן בְּדָן׃ וַיְהִי הַדָּבָר
הַזֶּה לְחַטָּאת׃ וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים
מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי׃ וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם
חָג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי
בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר־בָּדָא מִלִּבּוֹ וַיַּעַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
עָשָׂה בְּבֵית־אֵל׃

וְהִנֵּה אִישׁ אֱלֹהִים בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה אֶל־בֵּית
אֵל וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר׃ וַיִּקְרָא עַל־
הַמִּזְבֵּחַ בִּדְבַר יְהוָה וַיֹּאמֶר מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנֵּה־בֵן נוֹלָד לְבֵית־דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עָלֶיךָ אֶת־
כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת הַמַּקְטִרִים עָלֶיךָ וְעַצְמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ
עָלֶיךָ׃ וְנָתַן בַּיּוֹם הַהוּא מוֹפֵת לֵאמֹר זֶה הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע וְנִשְׁפַּךְ הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר־עָלָיו׃
וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
קָרָא עַל־הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית־אֵל וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם אֶת־יָדוֹ
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר תִּפְשֻׂהוּ וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר־שָׁלַח
עָלָיו וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו׃ וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע וַיִּשָּׁפֵךְ
הַדֶּשֶׁן מִן־הַמִּזְבֵּחַ כַּמּוֹפֵת אֲשֶׁר נָתַן אִישׁ הָאֱלֹהִים

בִּדְבַר יְהוָה׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים
חַל־נָא אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדִי וְתָשֹׁב
יָדִי אֵלָי וַיְחַל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַתָּשָׁב
יַד־הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כְּבָרִאשֹׁנָה׃ וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל־
אִישׁ הָאֱלֹהִים בֹּאָה־אִתִּי הַבַּיְתָה וּסְעָדָה וְאֶתְּנָה
לְךָ מַתָּת׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־
תִּתֶּן־לִי אֶת־חֲצִי בֵיתֶךָ לֹא אָבֹא עִמָּךְ כִּי־כֵן צִוָּה
אֹתִי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר לֹא תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה־
מָיִם וְלֹא תָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתָּ׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
אַחֵר וְלֹא־שָׁב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ אֶל־בֵּית־אֵל׃

בָּעֵת הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן־יָרָבְעָם׃ וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם
לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּית וְלֹא יֵדְעוּ כִּי־אַתְּ אֵשֶׁת
יָרָבְעָם וְהָלַכְתְּ שִׁלֹה הִנֵּה־שָׁם אֲחִיָּה הַנָּבִיא הוּא־
דִבֶּר עָלַי לְמֶלֶךְ עַל־הָעָם הַזֶּה. הוּא יַגִּיד לָךְ מַה־
יִּהְיֶה לַנָּעַר׃ וַתַּעַשׂ כֵּן אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַאֲחִיָּהוּ לֹא־
לֹא־יָכֹל לִרְאוֹת כִּי קָמוּ עֵינָיו מִשֵּׂיבוֹ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ
אֲחִיָּהוּ אֶת־קוֹל רַגְלֶיהָ בָּאָה בַפֶּתַח וַיֹּאמֶר בֹּאִי
אֵשֶׁת יָרָבְעָם לָמָּה זֶּה אַתְּ מִתְנַכֵּרָה וְאָנֹכִי שָׁלוּחַ
אֵלַיִךְ קָשָׁה׃ לְכִי אִמְרִי לְיָרָבְעָם כֹּה־אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִתּוֹךְ הָעָם וָאֶתֶּנְךָ
נָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִבֵּית
דָּוִד וָאֶתְּנֶהָ לָךְ וְלֹא הָיִיתָ כְּעַבְדִּי דָוִד אֲשֶׁר שָׁמַר
מִצְוֹתַי וַאֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרַי בְּכָל־לְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת רַק

הַיָּשָׁר בְּעֵינָי׃ וַתָּרַע לַעֲשׂוֹת מִכֹּל אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ
וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה־לְּךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמַסֵּכוֹת
לְהַכְעִיסֵנִי וְאֹתִי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גַוֶּךָ׃ לָכֵן הִנְנִי
מֵבִיא רָעָה אֶל־בֵּיתֶךָ וּבִעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵית־יָרָבְעָם
כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגָּלָל עַד־תֻּמּוֹ׃ הַמֵּת לְיָרָבְעָם בָּעִיר
יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם
כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ וְאַתְּ קוּמִי לְכִי לְבֵיתֵךְ בְּבֹאָה רַגְלַיִךְ
הָעִירָה וּמֵת הַיָּלֶד׃ וְסָפְדוּ־לוֹ כָל־יִשְׂרָאֵל וְקָבְרוּ אֹתוֹ
כִּי־זֶה לְבַדּוֹ יָבֹא לְיָרָבְעָם אֶל־קָבֶר יַעַן נִמְצָא־בוֹ
דָּבָר טוֹב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יָרָבְעָם׃
וְהֵקִים יְהוָה לוֹ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַכְרִית אֶת־
בֵּית יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
וַתָּקָם אֵשֶׁת יָרָבְעָם וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא תִרְצָתָה הִיא
בָּאָה בְסַף־הַבַּיִת וְהַנַּעַר מֵת׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ וַיִּסְפְּדוּ־
לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ
אֲחִיָּהוּ הַנָּבִיא׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם אֲשֶׁר נִלְחַם וַאֲשֶׁר
מָלָךְ הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יָרָבְעָם עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתַיִם וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶּן־אֲחִיָּה
לְבֵית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל

גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם
לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר
יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃

בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן
אֲחִיָּה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם בְּיַד יֵהוּא
בֶן־חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־בַּעְשָׁא וְאֶל־בֵּיתוֹ
עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ
בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יָרָבְעָם׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו
שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב
וְהוּא בְתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא וַיָּבֹא זִמְרִי
וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

זִמְרִי מָלַךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיַּשְׁמֵד אֶת כָּל־בֵּית
בַּעְשָׁה כִּדְבַר יְהוָה בְּיַד יֵהוּא הַנָּבִיא וְהָעָם חֹנִים
עַל־גִּבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֹנִים
לֵאמֹר קָשַׁר זִמְרִי וְגַם הִכָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּמְלִכוּ כָל־
יִשְׂרָאֵל אֶת־עָמְרִי שַׂר־צָבָא עַל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא
בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּעֲלֶה עָמְרִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִגִּבְּתוֹן
וַיָּצֻרוּ עַל־תִּרְצָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי־נִלְכְּדָה הָעִיר
וַיָּבֹא אֶל־אַרְמוֹן בֵּית־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת־בֵּית־

מֶלֶךְ בָּאֵשׁ וַיָּמֹת׃ אָז יֵחָלֵק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֵצִי חֲצִי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן־גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֵצִי אַחֲרֵי עָמְרִי׃ וַיֶּחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיִּקֶן אֶת־הָהָר שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בְּכִכְּרַיִם כָּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם־שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעֲשֶׂה עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

ע LXX.

Achab der siebente König in Israel.

(3020. N. A. 3086.)

ארי נוהם ודוב שוקק מושל רשע על עם דל׃
נגיד חסר תבונות ורב מעשקות, שונא בצע יאריך ימים׃
אדם עשוק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו׃
(Sprw. 28, 25.)

וְאַחְאָב בֶּן־עָמְרִי מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן־עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־אִיזֶבֶל בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל בֵּית הַבַּעַל

אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ בְּיָמָיו בָּנָה חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי
אֶת־יְרִיחֹה בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ וּבִשְׂגוּב צְעִירוֹ
הִצִּיב דְּלָתֶיהָ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ
בִּן־נוּן׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשָׁבֵי גִלְעָד אֶל־
אַחְאָב חַי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
אִם־יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם־לְפִי
דְבָרִי׃

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּיבַשׁ הַנָּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם
בָּאָרֶץ וַיָּקָם אֵלִיָּהוּ וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן׃
וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה־שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה
מְקֹשֶׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר קְחִי־נָא לִי מְעַט־
מַיִם בַּכְּלִי וְאֶשְׁתֶּה׃ וַתֵּלֶךְ לָקַחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ
וַיֹּאמַר לִקְחִי־נָא לִי פַּת־לֶחֶם בְּיָדֵךְ׃ וַתֹּאמֶר חַי־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־לִי מָעוֹג כִּי אִם־מְלֹא כַף־קֶמַח
בַּכַּד וּמְעַט־שֶׁמֶן בַּצַּפָּחַת וְהִנְנִי מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם
עֵצִים וּבָאתִי וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנִי וַאֲכַלְנֻהוּ וָמָתְנוּ׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלִיָּהוּ אַל־תִּירְאִי כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח לֹא תִכְלָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא תֶחְסָר עַד יוֹם תֵּת־יְהוָה גֶּשֶׁם עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כִּדְבַר אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל הִיא וָהוּא
וּבֵיתָהּ יָמִים׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־
הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבָּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר
לֹא־נוֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה׃ וַיִּקְרָא אֵלִיָּהוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר

יְהוָה אֱלֹהָי הֲגַם עַל־הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר־אֲנִי מִתְגּוֹרֵר
עִמָּהּ הֲרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת־בְּנָהּ׃ וַיִּתְמֹדֵד עַל־הַיֶּלֶד
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהָי
תָּשָׁב־נָא נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד עַל־קִרְבּוֹ וַיֶּחִי׃ וַיִּקַּח
אֵלִיָּהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר רְאִי חַי בְּנֵךְ׃
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ
אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר־יְהוָה בְּפִיךָ אֱמֶת׃

וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר יְהוָה הָיָה אֶל־אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה
הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל־אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר
עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל־אַחְאָב
וְהָרָעָב חָזָק בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת־אֵלִיָּהוּ
וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר
לֹא עָכַרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ
בַּעֲזָבְכֶם אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃
וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל
וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל וְאֶת־נְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אֹכְלֵי שֻׁלְחַן
אִיזָבֶל׃ וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־
הַנְּבִיאִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל׃ וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל־כָּל־הָעָם
וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים
אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לְכוּ
אַחֲרָיו וְלֹא־עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־
הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל

אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ: וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים
וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וִינַתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים
וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפָּר הָאֶחָד
וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים: וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם
אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא בְשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם
וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל
בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם
הָרַבִּים וַיַּעֲשׂוּ כֵן: וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר
וְעַד־הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה
וַיְפַסְּחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל
בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים
הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שִׂיג לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא
וְיִקָץ: וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת
וּבָרְמָחִים עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם: וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם
וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין־עֹנֶה
וְאֵין קָשֶׁב: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ
כָל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת־מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס וַיַּעַשׂ
תְּעָלָה סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־
הָעֵצִים: וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ
עַל־הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר
שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־
הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם: וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר

יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־
אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי
אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם
הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים: וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה
וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־
בַּתְּעָלָה לִחֵכָה: וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם
וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים:
וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ
אַל־יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיַּהַרְגוּם: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם:
וַיְהִי עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים
וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ
יִזְרְעֶאלָה:

וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשׂוּן
אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי־כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ
כְּנֶפֶשׁ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָרַגְתָּ: וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
אֶל־נַפְשׁוֹ עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵב וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמְּעָרָה
וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: לֵךְ שׁוּב
לְדַרְכְּךָ מִדְבַּרָה דַמָּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ אֶת־חֲזָאֵל
לְמֶלֶךְ עַל־אֲרָם: וְאֵת יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ
עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה
תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ: וְהָיָה הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב חֲזָאֵל
יָמִית יֵהוּא וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית אֱלִישָׁע:

וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל־הַבִּרְכַּיִם
אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ׃
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ
שְׁנֵים־עָשָׂר צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הֶעָשָׂר
וַיַּעֲבֹר אֵלִיָּהוּ אֵלָיו וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃ וַיַּעֲזֹב
אֶת־הַבָּקָר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵהוּ׃
וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קָבַץ אֶת־כָּל־חֵילוֹ וּשְׁלֹשִׁים
וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ אִתּוֹ וְסוּס וָרָכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן
וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
הָעִירָה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ
לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים לִי־הֵם׃ וַיַּעַן מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל־
אֲשֶׁר־לִי׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ כֹּה־אָמַר בֶּן־
הֲדַד לֵאמֹר כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ
וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֵת בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־מַחְמַד
עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ׃ וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־
זִקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דְּעוּ־נָא וּרְאוּ כִּי רָעָה זֶה מְבַקֵּשׁ
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם אַל־תִּשְׁמַע וְלוֹא
תֹאבֶה׃ וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ בָרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה
וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים
וַיְשִׁבֻהוּ דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשׂוּן
לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּ אִם־יִשְׂפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן לִשְׁעָלִים

לְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלָי׃ וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
דַּבְּרוּ אַל־יִתְהַלֵּל חֹגֵר כִּמְפַתֵּחַ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא וְהַמְּלָכִים בַּסֻּכּוֹת
וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ עַל־הָעִיר׃ וְהִנֵּה
נָבִיא אֶחָד נִגַּשׁ אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה
אָמַר יְהוָה הֲרָאִיתָ אֵת כָּל־הֶהָמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הִנְנִי
נֹתְנוֹ בְיָדְךָ הַיּוֹם וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וַיִּפְקֹד אַחְאָב
אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחֲרֵיהֶם פָּקַד אֶת־כָּל־הָעָם שִׁבְעַת אֲלָפִים׃ וַיֵּצְאוּ
בַּצָּהֳרָיִם וַיַּכּוּ אִישׁ אִישׁוֹ וַיָּנֻסוּ אֲרָם וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל
וַיִּמָּלֵט בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם עַל־סוּס וּפָרָשִׁים׃ וַיֵּצֵא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־הַסּוּס וְאֶת־הָרֶכֶב וְהִכָּה בַאֲרָם
מַכָּה גְדוֹלָה׃

וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן־הֲדַד אֶת־אֲרָם
וַיַּעַל אֲפֵקָה לַמִּלְחָמָה עִם־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
הָתְפָּקְדוּ וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם׃ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר
אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי הָרִים יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים
הוּא וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־הֶהָמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וַיַּחֲנוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַתִּקְרַב הַמִּלְחָמָה וַיַּכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־אֲרָם מֵאָה־אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד׃ וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים
אֲפֵקָה אֶל־הָעִיר וַתִּפֹּל הַחוֹמָה עַל־עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה

אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים וּבֶן־הֲדַד נָס וַיָּבֹא אֶל־הָעִיר חֶדֶר בְּחָדֶר׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עֲבָדָיו הִנֵּה־נָא שָׁמַעְנוּ כִּי־מַלְכֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל מַלְכֵי חֶסֶד הֵם נָשִׂימָה נָּא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וַחֲבָלִים בְּרָאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּךָ בֶן־הֲדַד אָמַר תְּחִי־נָא נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ חַי אָחִי הוּא בֹּאוּ קָחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל־הַמֶּרְכָּבָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו בֶּן־הֲדַד הֶעָרִים אֲשֶׁר־לָקַח־אָבִי מֵאֵת אָבִיךָ אָשִׁיב וְחוּצוֹת תָּשִׂים לְךָ בְדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר־שָׂם אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן וְאַחְאָב אָמַר וַאֲנִי בַּבְּרִית אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיִּכְרָת־לוֹ בְרִית וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן׃ וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל־נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ וִיהִי־לִי לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְּנָה־לְךָ כֶסֶף מְחִיר זֶה׃ וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִּי מֵיהוָה מִתִּתִּי אֶת־נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ׃ וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף וַתָּבֹא אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מַה־זֶּה רוּחֲךָ סָרָה וְאֵינְךָ אֹכֵל לָחֶם׃ וַיְסַפֶּר־לָהּ אֵת דִּבְרֵי נָבוֹת וַתֹּאמֶר אֵלָיו קוּם אֱכָל־

לֶחֶם וְיִטַב לִבֶּךָ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶת־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי׃
וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחְאָב אֶל־הַזְּקֵנִים וְאֶל־הַחֹרִים
אֲשֶׁר בְּעִירוֹ לֵאמֹר קִרְאוּ־צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת
בְּרֹאשׁ הָעָם׃ וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל
נֶגְדּוֹ וִיעִדֻהוּ לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ
וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים
כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם וַיִּשְׁלְחוּ
אֶל־אִיזֶבֶל לֵאמֹר סֻקַּל נָבוֹת וַיָּמֹת׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אַחְאָב
כִּי מֵת נָבוֹת וַיָּקָם אַחְאָב לָרֶדֶת אֶל־כֶּרֶם נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ׃ וַיָּבֹא אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי כִּדְבַר יְהוָֹה
אֶל אַחְאָב לֵאמֹר הֲרָצַחְתָּ וְגַם־יָרָשְׁתָּ כֹּה אָמַר יְהוָֹה
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לָקְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דַּם נָבוֹת יָלֹקּוּ
הַכְּלָבִים אֶת־דָּמְךָ גַּם־אָתָּה׃ יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָֹה הִנְנִי מֵבִיא אֵלֶיךָ רָעָה וּבִעַרְתִּי
אַחֲרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וּכְבֵית
בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה אֶל־הַכַּעַס אֲשֶׁר הִכְעַסְתָּ וַתַּחֲטִא
אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם־לְאִיזֶבֶל דִּבֶּר יְהוָֹה לֵאמֹר הַכְּלָבִים
יֹאכְלוּ אֶת־אִיזֶבֶל בְּחֵל יִזְרְעֶאל׃ הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר
יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃
וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אַחְאָב אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרַע
בְּגָדָיו וַיָּשֶׂם־שַׂק עַל־בְּשָׂרוֹ וַיָּצוֹם וַיִּשְׁכַּב בַּשָּׂק וַיְהַלֵּךְ
אַט׃ וַיְהִי דְּבַר־יְהוָֹה אֶל־אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר׃
הֲרָאִיתָ כִּי־נִכְנַע אַחְאָב מִלְּפָנָי יַעַן כִּי־נִכְנַע מִפָּנַי

לֹא־אָבִיא הָרָעָה בְּיָמָיו בִּימֵי בְנוֹ אָבִיא הָרָעָה
עַל־בֵּיתוֹ׃

וַיֵּשְׁבוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיֵּרֶד יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־
יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־
עֲבָדָיו הַיְדַעְתֶּם כִּי־לָנוּ רָמֹת גִּלְעָד וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים
מִקַּחַת אֹתָהּ מִיַּד מֶלֶךְ אֲרָם׃ וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוֹשָׁפָט
הֲתֵלֵךְ אִתִּי לַמִּלְחָמָה רָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הֵן אַךְ דְּרָשׁ־נָא כַיּוֹם אֶת־דְּבַר יְהוָה׃
וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת
אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הַאֵלֵךְ עַל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה
אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְיִתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃
וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה
אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת־אֲרָם עַד־כַּלֹּתָם׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה
מֵאוֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ
אֶחָד לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה מֵאֹתוֹ וַאֲנִי שְׂנֵאתִיו כִּי לֹא־
יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־רָע מִיכָיְהוּ בֶּן־יִמְלָה שְׁמוֹ
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אַל־יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן׃ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל מִיכָיְהוּ בֶן־יִמְלָה׃ וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־
הָלַךְ לִקְרֹא מִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָא דִּבְרֵי
הַנְּבִיאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהִי־נָא דְבָרְךָ
כִּדְבַר אַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טּוֹב׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־

יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֵלַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃
וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ
אֶל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־נֶחְדָּל אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ
אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק־אֱמֶת בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
מִיכָיְהוּ רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל נְפֹצִים אֶל־הֶהָרִים
כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־אֲדֹנִים
לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא־יִתְנַבֵּא
עָלַי טוֹב כִּי אִם־רָע׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ לָכֵן שְׁמַע
דְּבַר־יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־צְבָא
הַשָּׁמַיִם עֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר
זֶה בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה׃ וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃
וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר
תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה־כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן
יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר
עָלֶיךָ רָעָה׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אֶת־זֶה בֵּית
הַכֶּלֶא וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד בֹּאִי
בְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם
לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃
וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה רָמֹת
גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ

לָבֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא בַּמִּלְחָמָה׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת לְתֻמּוֹ וַיַּכֶּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכָּבוֹ הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב וַיִּצֶק דַּם־הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרָכֶב׃ וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירוֹ וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ׃ וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל בְּרֵכַת שֹׁמְרוֹן וַיָּלֹקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

עא LXXI.

Die Könige Achasjah und Joram, Söhne Achabs.

שופך בוז על נדיבים ומזיח אפיקים רפה׃
מסיר לב ראשי עם הארץ ויתעם בתהו לא דרך׃
כי משרש נחש יצא צפע ופריו שרף מעופף׃
(Hiob 12, 21. u. 24. Jesaj 14, 29.)

אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְדֶרֶךְ אִמּוֹ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו׃ וַיִּפְשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אַחְאָב׃ וַיִּפֹּל

אֲחַזְיָה בְּעַד הַשְּׂבָכָה בַּעֲלִיָּתוֹ אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן וַיָּחַל
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ דִרְשׁוּ בְּבַעַל
זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן אִם־אֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ
הַתִּשְׁבִּי עָלָה לִקְרָאתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ שׁוּבוּ
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם וְדִבַּרְתֶּם אֵלָיו כֹּה
אָמַר יְהוָה הַמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה שֹׁלֵחַ
לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר
עָלִיתָ שָּׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת תָּמוּת׃ וַיָּמָת
כִּדְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלִיָּהוּ וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם אָחִיו
תַּחְתָּיו כִּי לֹא־הָיָה לוֹ בֵּן׃

וִיהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁתֵּים־
עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא
כְאָבִיו וּכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת־מַצְּבַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה
אָבִיו׃ רַק בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא
אֶת־יִשְׂרָאֵל דָּבֵק לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹרָם אֶל
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי
הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל־מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה
כָּמוֹנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי כְּסוּסֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר
אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר אֱדוֹם׃
וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם
וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה
וְלַבְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲהָהּ
כִּי־קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם

בְּיַד־מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה
וְנִדְרְשָׁה אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יָצַק מַיִם
עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבַר־יְהוָה
וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט וּמֶלֶךְ אֱדוֹם׃
וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה־לִּי וָלָךְ לֵךְ אֶל־
נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי אִמֶּךָ חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר
עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲנִי
נֹשֵׂא אִם־אַבִּיט אֵלֶיךָ וְאִם־אֶרְאֶךָּ׃ וְעַתָּה קְחוּ־לִי
מְנַגֵּן וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ גֶשֶׁם
וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מָיִם וּשְׁתִיתֶם אַתֶּם וּמִקְנֵיכֶם
וּבְהֶמְתְּכֶם׃ וְנָקַל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת־מוֹאָב
בְּיֶדְכֶם׃ וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר מִבְצָר וְכָל־עִיר מִבְחוֹר׃
וַיְהִי בַבֹּקֶר כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה־מַיִם בָּאִים מִדֶּרֶךְ
אֱדוֹם וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֶת־הַמָּיִם׃ וְכָל־מוֹאָב שָׁמְעוּ
כִּי־עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּצָּעֲקוּ מִכֹּל חֹגֵר
חֲגֹרָה וָמָעְלָה וַיַּעַמְדוּ עַל־הַגְּבוּל׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר
וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה עַל־הַמָּיִם וַיִּרְאוּ מוֹאָב מִנֶּגֶד אֶת־
הַמַּיִם אֲדֻמִּים כַּדָּם׃ וַיֹּאמְרוּ דָּם זֶה הָחֳרֵב נֶחֶרְבוּ
הַמְּלָכִים וַיַּכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְעַתָּה לַשָּׁלָל מוֹאָב׃
וַיָּבֹאוּ אֶל־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיָּקֻמוּ יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּ אֶת־מוֹאָב
וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵיהֶם וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה מוֹאָב וְהֶעָרִים הָרָסוּ׃

וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל־עֲבָדָיו
לֵאמֹר אֶל־מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי תַּחֲנֹתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם
הַזֶּה כִּי־שָׁם אֲרָם נְחִתִּים וְהִזְהִירוֹ וְנִשְׁמַר־שָׁם לֹא
אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסָּעֵר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם עַל־הַדָּבָר
הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ
לִי מִי מִשֶּׁלָּנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו
לֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל
יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר בַּחֲדַר
מִשְׁכָּבֶךָ׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ אֲרָם סוּסִים וְרֶכֶב וְחַיִל כָּבֵד
וַיָּבֹאוּ לַיְלָה וַיַּקִּפוּ עַל־הָעִיר דֹּתָן לָקַחַת אֶת־אֱלִישָׁע׃
וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חַיִל
סוֹבֵב אֶת־הָעִיר וְסוּס וָרָכֶב וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ
אֲדֹנִי אֵיכָה נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר
אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר אוֹתָם׃ וַיֵּרְדוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע
אֶל־יְהוָֹה וַיֹּאמַר הַךְ־נָא אֶת־הַגּוֹי־הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים
וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר אֱלִישָׁע׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלִישָׁע
לֹא־זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה
אֶתְכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁוּן וַיֹּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה
וַיִּפְקַח יְהוָֹה אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע כִּרְאֹתוֹ אוֹתָם הַאַכֶּה
אַכֶּה אָבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה הַאֲשֶׁר שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ
וּבְקַשְׁתְּךָ אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם

וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃ וַיִּכְרֶה לָהֶם
כֵּרָה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־
אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם לָבוֹא בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל׃

וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־כָּל־
מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל
בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר
עַל־הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל־יוֹשִׁעֵךְ יְהֹוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן
הַגֹּרֶן אוֹ מִן־הַיָּקֶב׃ וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ
וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת־בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃ וַנְּבַשֵּׁל אֶת־בְּנִי
וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר תְּנִי אֶת־בְּנֵךְ
וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבִּא אֶת־בְּנָהּ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־
דִּבְרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל־הַחֹמָה
וַיַּרְא הָעָם וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל־בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃ וֶאֱלִישָׁע
יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ יֹרֵד
אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהֹוָה מָה־אוֹחִיל
לַיהֹוָה עוֹד׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהֹוָה כֹּה
אָמַר יְהֹוָה כָּעֵת מָחָר סְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם
שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר
לַמֶּלֶךְ נִשְׁעָן עַל־יָדוֹ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר
הִנֵּה יְהֹוָה עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר

הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנְּכָה רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃

וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מְצֹרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה עַד־מָתְנוּ׃ אִם־אָמַרְנוּ נָבוֹא הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם וְאִם־יָשַׁבְנוּ פֹה וָמָתְנוּ וְעַתָּה לְכוּ וְנִפְּלָה אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם אִם־יְחַיֻּנוּ נִחְיֶה וְאִם־יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ׃ וַאדֹנָי הִשְׁמִיעַ אֶת־מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל רֶכֶב וְקוֹל סוּס קוֹל חַיִל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה שָׂכַר־עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי הַחִתִּים וְאֶת־מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ׃ וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ בַנֶּשֶׁף וַיַּעַזְבוּ אֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר הִיא וַיָּנֻסוּ אֶל־נַפְשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד־קְצֵה הַמַּחֲנֶה וְהִנֵּה אֵין־שָׁם אִישׁ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֵּלְכוּ וַיַּטְמִנוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם־בְּשֹׂרָה הוּא וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים לְכוּ וְנָבֹאָה וְנַגִּידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל שֹׁעֵר הָעִיר לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם כִּי אִם הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאֹהָלִים כַּאֲשֶׁר הֵמָּה׃ וַיִּקְרָא הַשֹּׁעֲרִים וַיַּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מַחֲנֵה־אֲרָם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ׃ וַיֵּלְכוּ

אַחֲרֵיהֶם עַד־הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל־הַדֶּרֶךְ מְלֵאָה בְגָדִים
וְכֵלִים אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אֲרָם בְּחָפְזָם וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים
וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבֹזּוּ אֵת מַחֲנֵה אֲרָם וַיְהִי
סְאָה־סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל כִּדְבַר
יְהוָֹה: וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת־הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעָן עַל־
יָדוֹ עַל־הַשַּׁעַר וַיִּרְמְסֻהוּ הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים:

עב LXXII.

Vertilgung des Hauses Achabs durch Jehu.

(3060. N. A. 3120.)

בית גאים יסח ה׳, ויצב גבול אלמנה. (Sprw. 15, 25.)
חמת מלך מלאכי מות, ואיש חכם יכפרנה. (Sprw. 16, 14.)

וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיְצַוֵּהוּ
לִמְשֹׁחַ אֶת־יֵהוּא בֶּן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי לְמֶלֶךְ עַל
יִשְׂרָאֵל: וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּבִיא רָמֹת גִּלְעָד וַיָּבֹא וְהִנֵּה
שָׂרֵי הַחַיִל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר
יֵהוּא אֶל־מִי מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר: וַיָּקָם וַיָּבֹא
הַבַּיְתָה וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן אֶל־רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר
יְהוָֹה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל: וְהִכִּיתָה אֶת־
בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנִקַּמְתִּי דְּמֵי עֲבָדַי הַנְּבִיאִים
וּדְמֵי כָּל־עַבְדֵי יְהוָֹה מִיַּד אִיזָבֶל וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנֹס:
וְיֵהוּא יָצָא אֶל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיַּגֵּד לָהֶם וַיְמַהֲרוּ וַיִּקְחוּ
אִישׁ בִּגְדוֹ וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ

מֶלֶךְ יֵהוּא: וַיִּרְכַּב יֵהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה כִּי יוֹרָם
שֹׁכֵב שָׁמָּה לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר
הִכֻּהוּ אֲרַמִּים בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחַזְיָה
מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם: וְהַצֹּפֶה עֹמֵד
עַל־הַמִּגְדָּל בְּיִזְרְעֶאל וַיַּרְא אֶת־שִׁפְעַת יֵהוּא בְּבֹאוֹ
וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה וַיֵּצֵא יְהוֹרָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
וַאֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ בְּרִכְבּוֹ וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת
יֵהוּא וַיִּמְצָאֻהוּ בְּחֶלְקַת נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי: וַיְהִי כִּרְאוֹת
יְהוֹרָם אֶת־יֵהוּא וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם יֵהוּא וַיֹּאמֶר מַה
לְּךָ וּלְשָׁלוֹם: וַיַּהֲפֹךְ יְהוֹרָם יָדָיו וַיָּנֹס וַיֹּאמֶר אֶל־
אֲחַזְיָהוּ מִרְמָה אֲחַזְיָה: וְיֵהוּא מִלֵּא יָדוֹ בַקֶּשֶׁת וַיַּךְ
אֶת־יְהוֹרָם בֵּין זְרֹעָיו וַיֵּצֵא הַחֵצִי מִלִּבּוֹ וַיִּכְרַע בְּרִכְבּוֹ:
וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנָס דֶּרֶךְ בֵּית הַגָּן וַיִּרְדֹּף
אַחֲרָיו יֵהוּא וַיֹּאמֶר גַּם־אֹתוֹ הַכֻּהוּ וַיָּנָס מְגִדּוֹ וַיָּמָת
שָׁם: וַיָּבוֹא יֵהוּא יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם
בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ וַתֵּיטֶב אֶת־רֹאשָׁהּ וַתַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן:
וְיֵהוּא בָּא בַשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אֲדֹנָיו:
וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחַלּוֹן וַיֹּאמֶר מִי אִתִּי מִי וַיַּשְׁקִיפוּ
אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים: וַיֹּאמֶר שִׁמְטוּהָ
וַיִּשְׁמְטוּהָ וַיִּז מִדָּמָהּ אֶל־הַקִּיר וְאֶל־הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֶנָּה:
וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ־נָא אֶת־הָאֲרוּרָה
הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת־מֶלֶךְ הִיא: וַיֵּלְכוּ לְקָבְרָהּ
וְלֹא־מָצְאוּ בָהּ כִּי אִם־הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת

הַיָּדָיִם: וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָֹה הוּא אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר בְּחֵלֶק יִזְרְעֶאל
יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בְּשַׂר אִיזָבֶל:

וַיִּכְתֹּב יֵהוּא סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל־שָׂרֵי
יִזְרְעֶאל וְהַזְּקֵנִים לֵאמֹר: וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה
אֲלֵיכֶם וְאִתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתְּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים
וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק: וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִבְּנֵי
אֲדֹנֵיכֶם וְשַׂמְתֶּם עַל־כִּסֵּא אָבִיו וְהִלָּחֲמוּ עַל־בֵּית
אֲדֹנֵיכֶם: וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים
לֹא־עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ: וַיִּשְׁלְחוּ אֶל־יֵהוּא
לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה
לֹא־נַמְלִיךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה: וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם
סֵפֶר שֵׁנִית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וּלְקֹלִי אַתֶּם שֹׁמְעִים
קְחוּ אֶת־רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי כָּעֵת
מָחָר יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת־גְּדֹלֵי
הָעִיר מְגַדְּלִים אוֹתָם: וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם
וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ וַיָּשִׂימוּ
אֶת־רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה: וַיֹּאמֶר
יֵהוּא אֶל־כָּל־הָעָם דְּעוּ אֵפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר
יְהוָֹה אַרְצָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָֹה עַל־בֵּית אַחְאָב וַיהוָֹה
עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ: וַיַּךְ יֵהוּא
אֵת כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וּבְשֹׁמְרוֹן
עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד:

וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב
עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה׃ וְעַתָּה
כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי
אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר־
יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד
אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃ וַיִּשְׁלַח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ
כָּל־עֹבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא
וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית־הַבַּעַל פֶּה לָפֶה׃
וַיֹּאמֶר יֵהוּא לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ פֶּן־יֶשׁ־פֹּה
עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־עֹבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃
וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם־לוֹ בַחוּץ
שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִמָּלֵט מִן־הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ׃ וַיְהִי
כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים
בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל־יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב וַיֵּצְאוּ אֶת־
מַצְּבַת הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית הַבַּעַל וַיְשִׂמֻהוּ
לְמוֹצָאוֹת עַד־הַיּוֹם׃ וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר־הֱטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת
הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב
בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ וְיֵהוּא לֹא
שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת־יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לְבָבוֹ
לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וַאֲשֶׁר בְּדָן׃

וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים־וּשְׁמֹנֶה
שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּתְּנֵם בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל
כָּל־הַיָּמִים׃ וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו
יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ
אֲרָם וְלֹא הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים
פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי׃ וַיָּחָן
יְהוָה אֹתָם וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם׃ וַיִּתֵּן
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ אַךְ לֹא־סָרוּ
מֵחַטֹּאת בֵּית־יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּשֹׁמְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ תַּחְתָּיו שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיָּשָׁב
יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת־הֶעָרִים מִיַּד בֶּן־הֲדַד
בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת־עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר
נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים

עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָ׳: וַיִּשְׁכַּב יָהוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה: הוּא הֵשִׁיב אֶת־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָ׳ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר: כִּי־רָאָה יְהוָה אֶת־עֳנִי יִשְׂרָ׳ מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס עָצוּר וְאֶפֶס עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָ׳: וְלֹא־דִבֶּר יְהוָה לִמְחוֹת אֶת־שֵׁם יִשְׂרָ׳ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ: וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּשֹׁמְרוֹן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ וַיַּכֵּהוּ קָבָל־עָם וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: הוּא דְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־יֵהוּא לֵאמֹר בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיְהִי־כֵן:

עג LXXIII.

Die fünf letzten Könige im Reiche Israel.

כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה
ורשעים מארץ יכרתו ובוגדים יסחו ממנה׃
(Sprw. 2, 21.)

שַׁלּוּם בֶּן־יָבֵישׁ מָלַךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יֶרַח־יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן: וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת־שַׁלּוּם

בֶּן־יָבֵשׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו עֶשֶׂר שָׁנִים:
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא־סָר מֵעַל חַטֹּאת יָרָבְעָם
בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל: בְּיָמָיו בָּא פוּל
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר־
כָּסֶף לִהְיוֹת יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ
וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ: וְיֶתֶר
דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו שְׁנָתָיִם:
וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ בְשֹׁמְרוֹן
בְּאַרְמוֹן בֵּית־מֶלֶךְ וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו עֶשְׂרִים
שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִן־חַטֹּאת
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:

בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּקַּח אֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־חָצוֹר וְאֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־הַגָּלִילָה
כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה: אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ־
אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַםִ
לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא יָכְלוּ לְהִלָּחֵם: וַיִּקְשָׁר־
קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה עַל־פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ
וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע
שָׁנִים: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו: עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר
מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשֶׁב לוֹ מִנְחָה:

וַיִּמְצָא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים
אֶל־סוֹא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־הֶעֱלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ
אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעַצְרֵהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ
בֵּית כֶּלֶא׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל
שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ בִּשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית
לְהוֹשֵׁעַ לָכַד מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שֹׁמְרוֹן וַיֶּגֶל אֶת־
יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אוֹתָם בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר
גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃ וַיְהִי כִּי־חָטְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה
אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמְאֲסוּ
אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר־כָּרַת אֶת־אֲבוֹתָם וְאֵת
עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ
וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתָם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם
לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כָּהֶם׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת־כָּל־מִצְוֺת יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנֵי עֲגָלִים וַיַּעֲשׂוּ
אֲשֵׁרָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעַבְדוּ אֶת־
הַבָּעַל׃ וַיַּעֲבִירוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ
וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיְנַחֵשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל
וַיְסִרֵם מֵעַל פָּנָיו לֹא נִשְׁאַר רַק שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ׃
כִּי־קָרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ אֶת־יָרָבְעָם
בֶּן־נְבָט וַיַּדַּח יָרָבְעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה
וְהֶחֱטִיאָם חֲטָאָה גְדוֹלָה׃ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־
חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ מִמֶּנָּה׃ עַד אֲשֶׁר־

הִשְׁלִיכָם יְהוָה מֵעַל פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד כָּל־
עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ אַשּׁוּרָה
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ (3205. N. A. 3275.)

וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא וּמֵחֲמָת
וּמִסְפַרְוַיִם וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ
אֶת־שֹׁמְרוֹן וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֶיהָ׃ וַיְהִי בִּתְחִלַּת שִׁבְתָּם
שָׁם לֹא יָרְאוּ אֶת־יְהוָה וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּהֶם אֶת־
הָאֲרָיוֹת וַיִּהְיוּ הֹרְגִים בָּהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר
לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגְלִיתָ וַתּוֹשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא
יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וַיְשַׁלַּח־בָּם אֶת־
הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם מְמִיתִים אוֹתָם׃ וַיְצַו מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלִיתֶם
מִשָּׁם וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיֹרֵם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי
הָאָרֶץ׃ וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשֹּׁמְרוֹן
וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל וַיְהִי מוֹרֶה אֹתָם אֵיךְ יִירְאוּ אֶת־
יְהוָה׃ וַיִּהְיוּ עֹשִׂים גּוֹי גּוֹי אֱלֹהָיו וַיַּנִּיחוּ בְּבֵית
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשֹּׁמְרֹנִים גּוֹי גּוֹי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר
הֵם יֹשְׁבִים שָׁם׃ וַיִּהְיוּ יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ
לָהֶם מִקְצוֹתָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית
הַבָּמוֹת׃ אֶת־יְהוָה הָיוּ יְרֵאִים וְאֶת־אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ
עֹבְדִים כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלוּ אֹתָם מִשָּׁם
וְלֹא כַתּוֹרָה וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־בְּנֵי יַעֲקֹב
אֲשֶׁר־שָׂם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אִם־כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן

הֵם־עֹשִׂים וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הֵם עֹבְדִים גַּם־בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם הֵם עֹשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

עד LXXIV.

Die Könige in Juda:

Rehabeam, Abiah und Aßa.

(Sprw. 16, 12.) תועבת מלכים עשות רשע, כי בצדקה יכון כסא

טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים

כי זרועות רשעים תשברנה וסומך צדיקים ה׳.

(Psalm 37.)

וּרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מָלַךְ בִּיהוּדָה: בֶּן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַםִ הָעִיר אֲשֶׁר־בָּחַר יְהֹוָה לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם וַיְהִי־לוֹ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן: וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בְּכָל־יִשְׂרָאֵל הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל־גְּבוּלָם: כִּי־עָזְבוּ הַלְוִיִּם אֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלָםִ כִּי־הִזְנִיחָם יָרָבְעָם וּבָנָיו מִכַּהֵן לַיהֹוָה: וְאַחֲרֵיהֶם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הַנֹּתְנִים אֶת־לְבָבָם לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהֹוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלַםִ לִזְבּוֹחַ לַיהֹוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיְחַזְּקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה: וַיְהִי כְּהָכִין מַלְכוּת רְחַבְעָם וּכְחֶזְקָתוֹ עָזַב אֶת־תּוֹרַת יְהֹוָה וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ: וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלָםִ כִּי מָעֲלוּ בַּיהֹוָה: וַיִּלְכֹּד אֶת־עָרֵי

הַמְּצֻרוֹת אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיָּבֹא עַד־יְרוּשָׁלָם׃ וּשְׁמַעְיָה
הַנָּבִיא בָּא אֶל־רְחַבְעָם וְשָׂרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־נֶאֶסְפוּ
אֶל־יְרוּשָׁלָם מִפְּנֵי שִׁישָׁק וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה
אַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי וְאַף־אֲנִי עָזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיַד־
שִׁישָׁק׃ וַיִּכָּנְעוּ שָׂרֵי־יִשְׂרָאֵל וְהַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ צַדִּיק
יְהוָה׃ וּבִרְאוֹת יְהוָה כִּי נִכְנָעוּ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־
שְׁמַעְיָה לֵאמֹר נִכְנְעוּ לֹא אַשְׁחִיתֵם וְנָתַתִּי לָהֶם
כִּמְעַט לִפְלֵיטָה וְלֹא־תִתַּךְ חֲמָתִי בִּירוּשָׁלַם בְּיַד־
שִׁישָׁק׃ כִּי יִהְיוּ־לוֹ לַעֲבָדִים וְיֵדְעוּ עֲבוֹדָתִי וַעֲבוֹדַת
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃ וַיַּעַל שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־
יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח אֶת־אֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־אֹצְרוֹת
בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֹּל לָקָח וַיִּקַּח אֶת־מָגִנֵּי הַזָּהָב
אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם
מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת וּבְהִכָּנְעוֹ שָׁב מִמֶּנּוּ אַף־יְהוָה וְגַם
בִּיהוּדָה הָיָה דְּבָרִים טוֹבִים׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין
רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה בְנוֹ
תַּחְתָּיו׃ (2980 N. A. 3046)

בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה
עַל־יְהוּדָה שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם׃ וַיֶּאְסֹר
אֲבִיָּה אֶת־הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע־
מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם עָרַךְ עִמּוֹ מִלְחָמָה
בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר גִּבּוֹר חָיִל׃ וַיָּקָם

אֲבִיָּה מֵעַל לְהַר צְמָרַיִם אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם וַיֹּאמֶר
שְׁמָעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל׃ הֲלֹא לָכֶם לָדַעַת כִּי
יְהוָֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל־יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מֶלַח׃ וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט
עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְרֹד עַל־אֲדֹנָיו׃ וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו
אֲנָשִׁים רֵקִים בְּנֵי בְלִיַּעַל וַיִּתְאַמְּצוּ עַל־רְחַבְעָם בֶּן
שְׁלֹמֹה וּרְחַבְעָם הָיָה נַעַר וְרַךְ־לֵבָב וְלֹא הִתְחַזַּק
לִפְנֵיהֶם׃ וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי
מַמְלֶכֶת יְהוָֹה בְּיַד בְּנֵי דָוִיד וְאַתֶּם הָמוֹן רָב וְעִמָּכֶם
עֶגְלֵי זָהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים׃ הֲלֹא
הִדַּחְתֶּם אֶת־כֹּהֲנֵי יְהוָֹה אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם
וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם כֹּהֲנִים כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כָּל־הַבָּא
לְמַלֵּא יָדוֹ בְּפַר בֶּן־בָּקָר וְאֵילִם שִׁבְעָה וְהָיָה כֹהֵן
לְלֹא אֱלֹהִים׃ וַאֲנַחְנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲזַבְנֻהוּ
וְכֹהֲנִים מְשָׁרְתִים לַיהוָֹה בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם בַּמְלָאכֶת׃
וּמַקְטִרִים לַיהוָֹה עֹלוֹת בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב בָּעֶרֶב
וּקְטֹרֶת־סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל־הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר
וּמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָעֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב כִּי
שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם
עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ׃ וְהִנֵּה עִמָּנוּ בָרֹאשׁ הָאֱלֹהִים וְכֹהֲנָיו
וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַל
תִּלָּחֲמוּ עִם־יְהוָֹה אֱלֹהֵי־אֲבֹתֵיכֶם כִּי־לֹא תַצְלִיחוּ׃
וְיָרָבְעָם הֵסֵב אֶת־הַמַּאְרָב לָבוֹא מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּהְיוּ

לִפְנֵי יְהוּדָה וְהַמַּאֲרָב מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיִּפְנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה
לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה וְהַכֹּהֲנִים
מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה
וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת־יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה
וִיהוּדָה׃ וַיָּנוּסוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים
בְּיָדָם׃ וַיַּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה רַבָּה וַיִּפְּלוּ
חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר׃
וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֶמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה
כִּי נִשְׁעֲנוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה
אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים וְלֹא־עָצַר כֹּחַ
יָרָבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּגְּפֵהוּ יְהוָה וַיָּמֹת׃

וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו
בְּיָמָיו שָׁקְטָה הָאָרֶץ עֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ אָסָא
הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה׃ וַיָּסַר מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־
הַחַמָּנִים וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה בִּיהוּדָה׃ וַיְהִי לְאָסָא
חַיִל נֹשֵׂא צִנָּה וָרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף
וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי מָגֵן וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים
אֶלֶף כָּל־אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל׃ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם זֶרַח הַכּוּשִׁי
בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים וּמַרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא
עַד־מָרֵשָׁה׃ וַיֵּצֵא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה בְּגֵיא
צְפָתָה לְמָרֵשָׁה׃ וַיִּקְרָא אָסָא אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר

יְהוָה אֵין־עִמְּךָ לַעְזוֹר בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלֶיךָ נִשְׁעַנּוּ וּבְשִׁמְךָ בָאנוּ עַל־הֶהָמוֹן הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל־יַעְצֹר עִמְּךָ אֱנוֹשׁ: וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה וַיָּנֻסוּ הַכּוּשִׁים: וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ עַד־לִגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאֵין־לָהֶם מִחְיָה כִּי־נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי־יְהוָה וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה מְאֹד: וַיַּכּוּ אֶת כָּל־הֶעָרִים וְגַם אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלָם: וַיִּקְבֹּץ אָסָא אֶת־כָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַגָּרִים עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן כִּי־נָפְלוּ עָלָיו מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב בִּרְאֹתָם כִּי־יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ: וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא מִן הַשָּׁלָל אֲשֶׁר הֵבִיאוּ וַיָּבֹאוּ בַבְּרִית לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם: וַיִּשָּׁבְעוּ לַיהוָה בְּקוֹל גָּדוֹל וּבִתְרוּעָה וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת: וַיִּשְׂמְחוּ כָל־יְהוּדָה עַל־הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל־לְבָבָם נִשְׁבָּעוּ וּבְכָל־רְצוֹנָם בִּקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב:

וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת יוֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה: וַיֹּצֵא אָסָא כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם הַיּוֹשֵׁב בְּדַרְמֶשֶׂק לֵאמֹר: בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃ וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־
הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ אֶל־
עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת־
הָרָמָה וַיַּשְׁבֵּת אֶת־מְלַאכְתּוֹ׃ וּבָעֵת הַהִיא בָּא חֲנָנִי
הָרֹאֶה אֶל־אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא
הַכּוּשִׁים וְהַלּוּבִים הָיוּ לְחַיִל לָרֹב לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים
הַרְבֵּה מְאֹד וּבְהִשָּׁעֶנְךָ עַל־יְהוָה נְתָנָם בְּיָדֶךָ׃ כִּי
יְהוָה עֵינָיו מְשֹׁטְטוֹת בְּכָל־הָאָרֶץ לְהִתְחַזֵּק עִם־
לְבָבָם שָׁלֵם אֵלָיו נִסְכַּלְתָּ עַל־זֹאת לְהִשָּׁעֶנְךָ עַל
מֶלֶךְ אֲרָם כִּי מֵעַתָּה יֵשׁ עִמְּךָ מִלְחָמוֹת׃ וַיִּכְעַס
אָסָא אֶל־הָרֹאֶה וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת וַיִּשְׁכַּב
אָסָא עִם־אֲבֹתָיו וַיָּמָת בִּשְׁנַת אַרְבָּעִים וְאַחַת
לְמָלְכוֹ׃

עה LXXV.

Jehosaphat. (3024 N. A. 3090.)

ברוך הגבר אשר יבטח בה׳ והיה ה׳ מבטחו. (Jerem. 17, 7.)

והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת באהל דוד
שפט ודרש משפט ומהר צדק (Jesai 16, 5.)

וַיִּמְלוֹךְ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא עַל־יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹשִׁים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא וְלֹא־סָר מִמֶּנָּה
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ
וְעוֹד הָעָם לֹא־הֵכִינוּ לְבָבָם לֵאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיְהִי
יְהוָה עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי לֵאלֹהֵי אָבִיו דָּרַשׁ וּבְמִצְוֹתָיו

הָלָךְ וְלֹא כְּמַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּכֶן יְהוָה אֶת־הַמַּמְלָכָה
בְּיָדוֹ וַיִּתְּנוּ כָל־יְהוּדָה מִנְחָה לִיהוֹשָׁפָט וַיְהִי־לוֹ עֹשֶׁר
וְכָבוֹד לָרֹב׃ וּבִשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ שָׁלַח אֶת־שָׂרָיו
וְעִמָּהֶם מִן הַלְוִיִּם וּמִן הַכֹּהֲנִים וַיְלַמְּדוּ בִּיהוּדָה
וְעִמָּהֶם סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה וַיָּסֹבּוּ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה
וַיְלַמְּדוּ בָּעָם׃ וַיְהִי פַּחַד יְהוָה עַל כָּל־מַמְלְכוֹת
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם־
יְהוֹשָׁפָט׃ וּמִפְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה
וְכֶסֶף מַשָּׂא וַיְהִי יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד־לְמָעְלָה׃
וַיְהִי לִיהוֹשָׁפָט עֹשֶׁר וְכָבוֹד לָרֹב וַיִּתְחַתֵּן לְאַחְאָב׃
וַיֵּרֶד לְקֵץ שָׁנִים אֶל־אַחְאָב לְשֹׁמְרוֹן וַיִּזְבַּח־לוֹ אַחְאָב
צֹאן וּבָקָר לָרֹב וְלָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיְסִיתֵהוּ לַעֲלוֹת
אֶל־רָמוֹת גִּלְעָד לְהִלָּחֵם בַּאֲרָם׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה
אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ לֵאמֹר לֹא תִּלָּחֲמוּ אֶת־
הַקָּטֹן וְאֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃
וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֹבּוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט
וַיהוָה עֲזָרוֹ וַיְסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי
הָרֶכֶב כִּי לֹא־הָיָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃
וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־בֵּיתוֹ בְּשָׁלוֹם לִירוּשָׁלָםִ׃
וַיֵּצֵא אֶל־פָּנָיו יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי הַחֹזֶה וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ
יְהוֹשָׁפָט הֲלָרָשָׁע לַעְזֹר וּלְשֹׂנְאֵי יְהוָה תֶּאֱהָב וּבָזֹאת
עָלֶיךָ קֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ

עִמָּךְ כִּי־בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ וַהֲכִינוֹתָ לְבָבְךָ
לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּשֶׁב יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב
וַיֵּצֵא בָעָם מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם וַיְשִׁיבֵם אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ
בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל־הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה־אַתֶּם
עֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפְּטוּ כִּי לַיהוָה וְעִמָּכֶם
בִּדְבַר מִשְׁפָּט׃ וְעַתָּה יְהִי פַחַד־יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ
וַעֲשׂוּ כִּי־אֵין עִם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשֹּׂא פָנִים
וּמִקַּח־שֹׁחַד׃ וְגַם בִּירוּשָׁלִַם הֶעֱמִיד יְהוֹשָׁפָט מִן
הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיְצַו
עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה תַעֲשׂוּן בְּיִרְאַת יְהוָה בֶּאֱמוּנָה
וּבְלֵבָב שָׁלֵם׃ וְכָל־רִיב אֲשֶׁר־יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם
הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵיהֶם בֵּין־דָּם לְדָם בֵּין־תּוֹרָה לְמִצְוָה
לְחֻקִּים וּלְמִשְׁפָּטִים וְהִזְהַרְתֶּם אֹתָם וְלֹא יֶאְשְׁמוּ
לַיהוָה׃ וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹּהֵן הָרֹאשׁ עֲלֵיכֶם לְכֹל
דְּבַר יְהוָה וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם חִזְקוּ וַעֲשׂוּ וִיהִי
יְהוָה עִם־הַטּוֹב׃

וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ בְנֵי־מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וְעִמָּהֶם
מֵהָעַמּוֹנִים עַל־יְהוֹשָׁפָט לַמִּלְחָמָה׃ וַיִּתֵּן יְהוֹשָׁפָט
אֶת־פָּנָיו לִדְרוֹשׁ לַיהוָה וַיִּקְרָא־צוֹם עַל־כָּל־יְהוּדָה
וַיִּקָּבְצוּ מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד
יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּבֵית יְהוָה וַיֹּאמַר׃
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה־הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם

וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה
וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב׃ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ
אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם׃ וְעַתָּה הִנֵּה
בְנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר אֲשֶׁר לֹא־נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל
לָבוֹא בָהֶם בְּבוֹאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם
וְלֹא הִשְׁמִידוּם׃ וְהִנֵּה־הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ לָבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ׃ אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפָּט־
בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ לִפְנֵי הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה הַבָּא
עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃
וְכָל־יְהוּדָה עֹמְדִים לִפְנֵי יְהוָה גַּם־טַפָּם נְשֵׁיהֶם
וּבְנֵיהֶם׃ וְיַחֲזִיאֵל בֶּן־זְכַרְיָהוּ הַלֵּוִי מִבְּנֵי אָסָף הָיְתָה
עָלָיו רוּחַ יְהוָה בְּתוֹךְ הַקָּהָל׃ וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָל־
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה־אָמַר
יְהוָה לָכֶם אַתֶּם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֶהָמוֹן
הָרָב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי לֵאלֹהִים מָחָר
רְדוּ עֲלֵיהֶם וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם׃ וַיִּקֹּד
יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה וְכָל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֺת לַיהוָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר
וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם עָמַד יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר
שְׁמָעוּנִי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם הַאֲמִינוּ בַּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ הַאֲמִינוּ בִנְבִיאָיו וְהַצְלִיחוּ׃ וַיִּוָּעַץ
אֶל־הָעָם וַיַּעֲמֵד מְשֹׁרְרִים לַיהוָה וּבְעֵת הַחֵלּוּ בְרִנָּה

וּתְהִלָּה נָתַן יְהוָה מְאָרְבִים עַל־בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב
וְהַר־שֵׂעִיר הַבָּאִים לִיהוּדָה וַיִּנָּגֵפוּ׃ וַיַּעַמְדוּ בְּנֵי
עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל־יֹשְׁבֵי הַר־שֵׂעִיר לְהַחֲרִים וּלְהַשְׁמִיד
וּכְכַלּוֹתָם בְּיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית׃
וִיהוּדָה בָּא עַל־הַמִּצְפֶּה לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל־הֶהָמוֹן
וְהִנָּם פְּגָרִים נֹפְלִים אַרְצָה וְאֵין פְּלֵיטָה׃ וַיָּבֹא
יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ לָבֹז אֶת־שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֹב
וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלוֹשָׁה בֹּזְזִים אֶת־הַשָּׁלָל כִּי רַב־הוּא׃
וּבַיּוֹם הָרְבִעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי שָׁם בֵּרְכוּ
אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאוּ אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק
בְּרָכָה עַד־הַיּוֹם׃ וַיָּשֻׁבוּ כָּל־אִישׁ יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם
וִיהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל־יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי־
שִׂמְּחָם יְהוָה מֵאוֹיְבֵיהֶם׃ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם בִּנְבָלִים
וּבְכִנֹּרוֹת וּבַחֲצֹצְרוֹת אֶל־בֵּית יְהוָה׃ וַיְהִי פַּחַד
אֱלֹהִים עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת בְּשָׁמְעָם כִּי
נִלְחַם יְהוָה עִם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת
יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב׃

וְאַחֲרֵי־כֵן הִתְחַבַּר יְהוֹשָׁפָט עִם אֲחַזְיָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת אוֹפִירָה לְזָהָב׃ וַיִּתְנַבֵּא
אֱלִיעֶזֶר בֶּן־דֹּדָוָהוּ לֵאמֹר כְּהִתְחַבֶּרְךָ עִם־אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ
יְהוָה אֶת־מַעֲשֶׂיךָ וַיִּשָּׁבְרוּ אֳנִיּוֹת וְלֹא עָצְרוּ לָלֶכֶת׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר
דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

ע LXXVI.

Joram, Achasjah, Athalia und Joas.

עקוב הלב מכל ואנוש הוא מי ידענו! (Jerem. 17, 9.)
דור אביו יקלל ואת אמו לא יברך. דור טהור בעיניו ומצאתו לא רחץ
דור חרבות שניו ומאכלות מתלעתיו לאכל עניים מארץ ואביונים מארם.
(Sprüchw. 30, 11.)

בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה לּוֹ
אִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְלֹא־אָבָה יְהוָה
לְהַשְׁחִית אֶת־בֵּית דָּוִיד לְמַעַן הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת
לְדָוִיד וְכַאֲשֶׁר אָמַר לָתֵת לוֹ נִיר וּלְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים׃
בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה וַיַּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם
מֶלֶךְ׃ וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִיד אָבִיךָ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־הָלַכְתָּ
בְּדַרְכֵי יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ וּבְדַרְכֵי אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־אַחֶיךָ בֵית־
אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמְּךָ הָרָגְתָּ׃ הִנֵּה יְהוָה נֹגֵף מַגֵּפָה
גְדוֹלָה בְּעַמֶּךָ וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רְכוּשֶׁךָ׃ וְאַתָּה
בָּחֳלָיִים רַבִּים בְּמַחֲלֵה מֵעֶיךָ תָמוּת׃ וַיָּעַר יְהוָה
עַל־יְהוֹרָם אֶת־רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים וְהָעַרְבִים וַיַּעֲלוּ
בִיהוּדָה וַיִּבְקָעוּהָ וַיִּשְׁבּוּ אֵת כָּל־הָרְכוּשׁ הַנִּמְצָא
לְבֵית־הַמֶּלֶךְ וְגַם־בָּנָיו וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאַר־לוֹ בֵּן כִּי
אִם־יְהוֹאָחָז קְטֹן בָּנָיו׃ וְאַחֲרֵי כָּל־זֹאת נְגָפוֹ יְהוָה

בְּמֵעָיו לָחֳלִי לְאֵין מַרְפֵּא וַיָּמָת בְּתַחֲלֻאִים רָעִים
וְלֹא־עָשׂוּ לוֹ עַמּוֹ שְׂרֵפָה כִּשְׂרֵפַת אֲבֹתָיו וְלֹא קְבָרֻהוּ
בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃

וַיַּמְלִיכוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אֶת־אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ הַקָּטֹן
תַּחְתָּיו וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ
עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי׃ גַּם־הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵּית אַחְאָב
כִּי אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ וַיֵּלֶךְ אֶת־
יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עַל־חֲזָאֵל
מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת־יוֹרָם
וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל׃ וַיְהִי כְּהִשָּׁפֵט יֵהוּא עִם־
בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא אֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ
מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃ וַיְבַקֵּשׁ אֶת־אֲחַזְיָהוּ
וַיִּלְכְּדֻהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא בְשֹׁמְרוֹן וַיְבִאֻהוּ אֶל־יֵהוּא
וַיְמִיתֻהוּ׃ וַעֲתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי־מֵת
בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֶת־כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה לְבֵית
יְהוּדָה׃ וַתִּקַּח יְהוֹשַׁבְעַת בַּת־הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם אֵשֶׁת
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ
בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים אֹתוֹ וְאֶת־מֵינִקְתּוֹ וַתַּסְתִּירֵהוּ
מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הֱמִיתָתְהוּ׃ וַיְהִי אִתָּם בְּבֵית
הָאֱלֹהִים מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת
עַל־הָאָרֶץ׃

וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית הִתְחַזַּק יְהוֹיָדָע וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח

אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת־הַלְוִיִּם מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה
וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית בְּבֵית
הָאֱלֹהִים וַיַּרְא אֹתָם אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה
בֶן־הַמֶּלֶךְ יִמְלֹךְ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָֹה עַל־בְּנֵי דָוִיד׃
וַיַּעֲשׂוּ הַלְוִיִּם וְכָל־יְהוּדָה כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן וַיּוֹצִיאוּ אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר
וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ יְהוֹיָדָע וּבָנָיו
וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָהוּ אֶת־קוֹל הָעָם
הָרָצִים וְהַמְהַלְלִים אֶת־הַמֶּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־הָעָם
בֵּית יְהוָֹה׃ וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד עַל־עַמּוּדוֹ
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ
שָׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָהוּ אֶת־בְּגָדֶיהָ
וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קָשֶׁר׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹיָדָע הוֹצִיאוּהָ אֶל־
מִבֵּית הַשְּׂדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ יוּמַת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר
הַכֹּהֵן אַל־תּוּמַת בֵּית יְהוָֹה׃ וַיָּשִׂימוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבוֹא
דֶּרֶךְ מְבוֹא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְמִיתוּהָ שָׁם׃
וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ
לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָֹה׃ וַיָּבֹאוּ כָל־הָעָם בֵּית־הַבַּעַל
וַיִּתְּצֻהוּ וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ וְאֵת מַתָּן
כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת׃ וַיּוֹרִידוּ אֶת־
הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָֹה וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן בֵּית
הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה וַיִּשְׂמְחוּ
כָל־עַם־הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקָטָה׃ (3060. N. A. 3126.)

בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיַּעַשׂ יוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יְמֵי
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ וַיִּזְקַן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים וַיָּמֹת בֶּן־
מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמוֹתוֹ׃ וַיִּקְבְּרֻהוּ בְעִיר־דָּוִיד
עִם־הַמְּלָכִים כִּי־עָשָׂה טוֹבָה בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם־הָאֱלֹהִים
וּבֵיתוֹ׃ וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע וַיַּעַזְבוּ שָׂרֵי יְהוּדָה אֶת־
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת־הָאֲשֵׁרִים
וְאֶת־הָעֲצַבִּים וַיְהִי־קֶצֶף עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם
בְּאַשְׁמָתָם זֹאת׃ וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִאִים לַהֲשִׁיבָם אֶל־
יְהוָה וַיָּעִידוּ בָם וְלֹא הֶאֱזִינוּ׃ וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה
אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר
לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
מִצְוֹת יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי־עֲזַבְתֶּם אֶת־יְהוָה וַיַּעֲזֹב
אֶתְכֶם׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ
בַּחֲצַר בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא־זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־בְּנוֹ וּכְמוֹתוֹ
אָמַר יֵרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃ וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה
עָלָיו חֵיל אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּשְׁחִיתוּ
אֶת־כָּל־שָׂרֵי הָעָם וְכָל־שְׁלָלָם שִׁלְּחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמָשֶׂק׃
כִּי בְמִצְעַר אֲנָשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם וַיהוָה נָתַן בְּיָדָם
חַיִל לָרֹב מְאֹד כִּי עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
וְאֶת־יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃ וּבְלֶכְתָּם מִמֶּנּוּ כִּי־עָזְבוּ
אֹתוֹ בְּמַחֲלִיִים רַבִּים הִתְקַשְּׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו בִּדְמֵי

בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּהַרְגֻהוּ עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרֻהוּ
בְּעִיר דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ
אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ (3100. N. A. 3166.)

עז LXXVII.

Amazjah. Ußia (Asarjah) Jotham und Achas.

איש חכם נשפט את איש אויל ורגז ושחק ואין נחת.
אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאהבך.
לפני שבר גאון, ולפני כשלון גבה רוח.

(Sprw. 29, 9. 9, 8. 16, 18.)

בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים
וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָֹה
רַק לֹא בְּלֵבָב שָׁלֵם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה
בְּיָדוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃
וְאֶת־בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה לֹא־יוּמְתוּ
אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִישׁ
בְּחֶטְאוֹ יָמוּתוּ׃ וַיִּקְבֹּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
וַיִּפְקְדֵם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה וַיִּמְצָאֵם שְׁלֹשׁ־
מֵאוֹת אֶלֶף בָּחוּר יוֹצֵא צָבָא אֹחֵז רֹמַח וְצִנָּה׃ וַיִּשְׂכֹּר
מִיִּשְׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל בְּמֵאָה כִּכַּר־כָּסֶף׃
וְאִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלָיו לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ אַל־יָבוֹא
עִמְּךָ צְבָא יִשְׂרָאֵל כִּי אֵין יְהוָֹה עִם־יִשְׂרָאֵל כֹּל בְּנֵי
אֶפְרָיִם׃ כִּי אִם־בֹּא אַתָּה עֲשֵׂה חֲזַק לַמִּלְחָמָה כִּי
יֶשׁ־כֹּחַ בֵּאלֹהִים לְעָזוֹר וּלְהַכְשִׁיל׃ וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָהוּ

לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וּמַה־לַּעֲשׂוֹת לִמְאַת הַכִּכָּר אֲשֶׁר
נָתַתִּי לִגְדוּד יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים יֵשׁ לַיהוָֹה
לָתֶת לְךָ הַרְבֵּה מִזֶּה׃ וַיַּבְדִּילֵם אֲמַצְיָהוּ לְהַגְּדוּד
אֲשֶׁר־בָּא אֵלָיו מֵאֶפְרַיִם וַיָּשׁוּבוּ לִמְקוֹמָם בָּחֳרִי־אָף׃
וַאֲמַצְיָהוּ הִתְחַזַּק וַיִּנְהַג אֶת־עַמּוֹ וַיֵּלֶךְ גֵּיא הַמֶּלַח
וַיַּךְ אֶת־בְּנֵי־שֵׂעִיר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃ וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
חַיִּים שָׁבוּ בְּנֵי יְהוּדָה וַיָּבֹזּוּ בִּזָּה רַבָּה׃ וַיְהִי אַחֲרֵי
בּוֹא אֲמַצְיָהוּ מֵהַכּוֹת אֶת־אֲדוֹמִים וַיָּבֵא אֶת־אֱלֹהֵי
בְּנֵי שֵׂעִיר וַיַּעֲמִידֵם לוֹ לֵאלֹהִים וְלִפְנֵיהֶם יִשְׁתַּחֲוֶה
וְלָהֶם יְקַטֵּר׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָֹה בַּאֲמַצְיָהוּ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
נָבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה דָרַשְׁתָּ אֶת־אֱלֹהֵי הָעָם
אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ אֶת־עַמָּם מִיָּדֶךָ׃ וַיְהִי בְּדַבְּרוֹ אֵלָיו
וַיֹּאמֶר לוֹ הַלְיוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ נְתַנּוּךָ חֲדַל־לְךָ לָמָּה
יַכּוּךָ וַיֶּחְדַּל הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי כִּי־יָעַץ אֱלֹהִים
לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי־עָשִׂיתָ זֹּאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לַעֲצָתִי׃

אָז שָׁלַח אֲמַצְיָהוּ אֶל־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
לְכָה נִתְרָאֶה פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו יוֹאָשׁ לֵאמֹר הַחוֹחַ
אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר
תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה
אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ הִכֵּה הִכִּיתָ אֶת־
אֱדוֹם וּנְשָׂאֲךָ לִבְּךָ הַכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ לָמָּה תִתְגָּרֶה
בְּרָעָה וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא־שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ
כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְמַעַן תִּתָּם בְּיָד כִּי דָרְשׁוּ אֶת

אֱלֹהֵי אֱדוֹם׃ וַיַּעַל יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים
הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר
לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ
לְאֹהָלָיו׃ וְאֵת אֲמַצְיָהוּ תָּפַשׂ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיְבִיאֵהוּ יְרוּשָׁלָםִ וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ
אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃ וְכָל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל
הַכֵּלִים הַנִּמְצְאִים בְּבֵית־הָאֱלֹהִים וּבְאֹצְרוֹת בֵּית
הַמֶּלֶךְ לָקַח וַיֵּשֶׁב שֹׁמְרוֹן׃ וּמֵעֵת אֲשֶׁר־סָר אֲמַצְיָהוּ
מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַםִ וַיָּנָס
לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִיתֻהוּ שָׁם וַיַּמְלִיכוּ
אֶת־עֻזִּיָּהוּ בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְהִי
לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין וּבִימֵי דָרְשׁוֹ
אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים
וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הָעַרְבִים וַיִּתְּנוּ
הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד־לְבוֹא מִצְרַיִם
כִּי הֶחֱזִיק עַד־לְמָעְלָה׃ וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלַםִ
וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב בֹּרוֹת רַבִּים כִּי מִקְנֶה
רַב הָיָה לוֹ בַּשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים וְכֹרְמִים
בֶּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי־אֹהֵב אֲדָמָה הָיָה׃ וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ
חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת עוֹשֵׂי מִלְחָמָה בְּכֹחַ חָיִל וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד־לְמֵרָחוֹק

כִּי־הִפְלִיא לְהֵעָזֵר עַד כִּי־חָזָק׃ וּכְחֶזְקָתוֹ גָּבַהּ לִבּוֹ
וַיָּבֹא אֶל־הֵיכַל יְהוָה לְהַקְטִיר עַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃
וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים עַל־עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־
לְךָ עֻזִּיָּהוּ לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכֹּהֲנִים בְּנֵי־אַהֲרֹן
הַמְקֻדָּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא מִן־הַמִּקְדָּשׁ כִּי מָעַלְתָּ וְלֹא־
לְךָ לְכָבוֹד מֵיְהוָה אֱלֹהִים׃ וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ וּבְיָדוֹ מִקְטֶרֶת
לְהַקְטִיר וּבְזַעְפּוֹ עִם־הַכֹּהֲנִים וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְמִצְחוֹ
לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים בְּבֵית יְהוָה׃ וַיִּפֶן אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ כֹהֵן
הָרֹאשׁ וְכָל־הַכֹּהֲנִים וְהִנֵּה־הוּא מְצֹרָע בְּמִצְחוֹ
וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁם וְגַם־הוּא נִדְחַף לָצֵאת כִּי נִגְּעוֹ יְהוָה׃
וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצֹרָע עַד־יוֹם מוֹתוֹ וַיִּשְׁכַּב עִם
אֲבוֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר
בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן וְעָרִים בָּנָה בְּהַר יְהוּדָה וְהוּא נִלְחַם
עִם בְּנֵי־עַמּוֹן וַיֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם׃ כִּי הֵכִין דְּרָכָיו לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהָיו וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִָם׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה
רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא־עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִיד
אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ הֶעֱבִיר

בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהָיו בְּיַד מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּכּוּ־
בוֹ וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שִׁבְיָה גְדוֹלָה וְגַם בְּיַד־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
נִתָּן וַיַּךְ־בּוֹ מַכָּה גְדוֹלָה׃ וַיַּהֲרֹג פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ
בִּיהוּדָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּיוֹם אֶחָד הַכֹּל בְּנֵי־
חָיִל בְּעָזְבָם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם׃ וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵיהֶם מָאתַיִם אֶלֶף נָשִׁים בָּנִים וּבָנוֹת
וְגַם־שָׁלָל רָב בָּזְזוּ מֵהֶם וַיָּבִיאוּ אֶת־הַשָּׁלָל לְשֹׁמְרוֹן׃
וְשָׁם הָיָה נָבִיא לַיהוָה עֹדֵד שְׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא
הַבָּא לְשֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בַּחֲמַת יְהוָה אֱלֹהֵי־
אֲבוֹתֵיכֶם עַל־יְהוּדָה נְתָנָם בְּיֶדְכֶם וַתַּהַרְגוּ־בָם
בְּזַעַף עַד לַשָּׁמַיִם הִגִּיעַ׃ וְעַתָּה שְׁמָעוּנִי וְהָשִׁיבוּ
הַשִּׁבְיָה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חֲרוֹן אַף־יְהוָה
עֲלֵיכֶם׃ וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי־אֶפְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ
בַּשִּׁבְיָה וְכָל־מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן־הַשָּׁלָל וַיַּנְעִלוּם
וַיַּאֲכִלוּם וַיַּשְׁקוּם וַיְסֻכוּם וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל־
כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יְרֵחוֹ עִיר־הַתְּמָרִים אֵצֶל אֲחֵיהֶם׃
בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז עַל־מַלְכֵי אַשּׁוּר לַעְזֹר
לוֹ׃ וְעוֹד אֲדוֹמִים וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיַּכּוּ בִיהוּדָה
וַיִּשְׁבּוּ־שֶׁבִי וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה כִּי־הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת־
יְהוּדָה בַּעֲבוּר אָחָז׃ וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְגַת פִּלְנְאֶסֶר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר וַיָּצַר לוֹ וְלֹא חֲזָקוֹ׃ כִּי־חָלַק אָחָז אֶת־בֵּית
יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר

וְלֹא לְעֶזְרָה לוֹ׃ וּבְעֵת הָצֵר לוֹ וַיּוֹסֶף לִמְעוֹל בַּיהוָה וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי־אֲרָם הֵם מַעְזְרִים אֹתָם לָהֶם אֲזַבֵּחַ וְיַעְזְרוּנִי וְהֵם הָיוּ־לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף אָחָז אֶת־כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים וַיְקַצֵּץ אֹתָם וַיִּסְגֹּר אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ מִזְבְּחוֹת וּבָמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בָעִיר בִּירוּשָׁלַםִ כִּי לֹא הֱבִיאֻהוּ לְקִבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

עח LXXVIII.

Hiskias (3200. N. A. 3270.)

משכיל על דבר ימצא טוב ובוטח בה' אשריו (Sprw. 16, 20.)
למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו
להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה (Jesaj. 9, 6.)

יְחִזְקִיָּהוּ מָלַךְ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִיד אָבִיו׃ הוּא הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבֹת וְכָרַת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ׃ בַּיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּטָח וַיִּדְבַּק בַּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֺתָיו אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְלֹא עֲבָדוֹ׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַמֶּלֶךְ

חִזְקִיָּהוּ עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־שֹׁמְרוֹן
וַיָּצַר עָלֶיהָ וַיִּלְכְּדֻהָ מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיֶּגֶל אֶת־
יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ׃

וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃
וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי־בָא סַנְחֵרִיב וּפָנָיו לַמִּלְחָמָה עַל־
יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּוָּעַץ עִם־שָׂרָיו וְגִבֹּרָיו לִסְתּוֹם אֶת־מֵימֵי
הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר וַיַּעְזְרֻהוּ לֵאמֹר לָמָּה יָבוֹאוּ
מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ מַיִם רַבִּים׃ וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת
עַל־הָעָם וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֶל־רְחוֹב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר
עַל־לְבָבָם לֵאמֹר׃ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ
מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּמִלִּפְנֵי כָּל־הֶהָמוֹן אֲשֶׁר־עִמּוֹ
כִּי־עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ׃ עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ וּלְהִלָּחֵם מִלְחֲמֹתֵנוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם
עַל־דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ אַחַר זֶה שָׁלַח סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַיְמָה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם׃ אִמְרוּ־
נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר
עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְּךָ
עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם לְכָל־הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ מִי בְּכָל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־

הִצִּילוּ אֶת־אַרְצָם מִיָּדִי כִּי־יַצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַםִ
מִיָּדִי׃ וַיִּקְרְאוּ עַבְדֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר קוֹל גָּדוֹל יְהוּדִית
עַל עַם יְרוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר עַל הַחוֹמָה לְיָרְאָם וּלְבַהֲלָם
לְמַעַן יִלְכְּדוּ הָעִיר׃ וְהֶחֱרִישׁוּ הָעָם וְלֹא־עָנוּ
אֹתוֹ דָּבָר כִּי־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר לֹא
תַעֲנֻהוּ׃

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס
בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה־הוּא
הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע
פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב
אֲשֶׁר שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם יְהוָה הֶחֱרִיבוּ
מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם׃ וְנָתְנוּ אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה
יְדֵי־אָדָם עֵץ וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי
אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃

וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל־תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גִּדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֹתִי׃
הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב לְאַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו
בַּחֶרֶב בְּאַרְצוֹ׃ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָהּ יָשׁוּב וְאֶל־

הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָֹה׃ וְגַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר
הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה
הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָֹה וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה
שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם
פְּגָרִים מֵתִים׃ וַיָּשָׁב סַנְחֵרִיב בְּבֹשֶׁת פָּנִים לְאַרְצוֹ
וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה וַיִּפֹּל שָׁם בְּחֶרֶב בָּנָיו אֲשֶׁר הִכֻּהוּ בֵּית
נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו׃

בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבֹא אֵלָיו
יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר
יְהוָֹה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיַּסֵּב אֶת
פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָֹה לֵאמֹר׃ אָנָּה יְהוָֹה
זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב
שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃
וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּיכֹנָה וּדְבַר־יְהוָֹה הָיָה
אֵלָיו לֵאמֹר׃ שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ נְגִיד עַמִּי
כֹּה־אָמַר יְהוָֹה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתֶךָ
רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ׃ הִנְנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָֹה וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה׃

בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מֶלֶךְ־בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל־
חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֵת
כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא

הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְיָמָי׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

עט LXXIX.

Manassa und Amon.

אויל ינאץ מוסר אביו ושומר תוכחת יערים.
בבא רשע בא גם בוז ועם קלון חרפה.
מכסה פשעיו לא יצליח, ומודה ועוזב ירוחם.
(Sprw. 15, 5. 18, 3. 28, 13.)

בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וּלְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה בְּבֵית יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתֹּעֵבוֹת הָאֵלֶּה הֵרַע מִכֹּל

אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיַּחֲטִא גַּם אֶת־יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַםִ וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו תִּצַּלְנָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת־שָׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מְנַשֶּׁה בַּחֹחִים וַיַּאַסְרֻהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה׃ וּכְהָצֵר לוֹ חִלָּה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע מְאֹד מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַםִ לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃ וַיָּסַר אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְאֶת־הַסֶּמֶל מִבֵּית יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃ וַיִּבֶן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לַעֲבוֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲבָל עוֹד הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וּתְפִלָּתוֹ אֶל־אֱלֹהָיו וְדִבְרֵי הַחֹזִים הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־דִּבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּגַן בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וּלְכָל־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו זִבַּח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃ וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו

עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ בְּבֵיתוֹ׃ וַיַּךְ עַם־הָאָרֶץ אֵת
כָּל־הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ
תַּחְתָּיו׃ (3286. N. A. 3356.)

פ LXXX.

Die fünf letzten Könige Juda's.

צדקת ישרים תצילם ובהות בוגדים ילכדו׃
ברבות צדיקים ישמח העם, ובמשול רשע יאנח עם׃
אנשי רע לא יבינו משפט, ומבקשי ה׳ יבינו כל׃
(Sprw. 11, 6. 29, 2. 28, 5.)

בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
בְּדַרְכֵי דָּוִיד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאל׃ וַיִּתֹּץ אֵת
מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר־לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם
גִּדֵּעַ וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי הַקְּבָרִים
הַזֹּבְחִים לָהֶם׃ וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָם
וַיְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יְרוּשָׁלָםִ׃ וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה
וְאֶפְרַיִם וְשִׁמְעוֹן עַד־נַפְתָּלִי בְּחַרְבֹתֵיהֶם סָבִיב שִׁבַּר
אֶת־הַמַּצֵּבוֹת וַיִּכְרֹת אֶת־הָאֲשֵׁרִים וַיְמַלֵּא אֶת־
מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם׃ וְגַם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־
אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא וְאֶת־הַבָּמָה נָתָץ׃
וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת־הָעֲצָמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל־
הַמִּזְבֵּחַ וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ
הָאֱלֹהִים עַל הַמִּזְבֵּחַ בֵּית־אֵל׃ וְגַם אֶת־כָּל־בָּתֵּי

הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים
אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית־אֵל׃ וַיִּזְבַּח אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת
אֲשֶׁר־שָׁם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף אֶת־עַצְמוֹת אָדָם
עֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלָם׃

וּבִשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמָלְכוֹ בְּהוֹצִיאָם אֶת־הַכֶּסֶף
הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת־סֵפֶר
תּוֹרַת־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־
שָׁפָן וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא־בוֹ לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע
אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמַר׃ לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד
הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר
נִמְצָא כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת־יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָנוּ עַל
אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֲבֹתֵינוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת
כְּכָל־הַכָּתוּב עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה׃ וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ וְשָׂרֵי
הַמֶּלֶךְ אֶל־חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה הַיּוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם וַיְדַבְּרוּ
אֵלֶיהָ כָּזֹאת׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יוֹשְׁבָיו
אֵת כָּל־הָאָלוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ
לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ תַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וְתִתַּךְ
חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה׃ וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרוֹשׁ בַּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו׃

יַעַן רַךְ־לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־
דְּבָרָיו עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו וַתִּכָּנַע לְפָנַי
וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ וַתֵּבְךְּ לְפָנָי וְגַם־אֲנִי שָׁמַעְתִּי
נְאֻם יְהוָֹה׃ הִנְנִי אֹסִפְךָ אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־
תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכֹל הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־
הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו וַיָּשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם׃
וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָֹה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַם וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־הָעָם מִגָּדוֹל וְעַד־
קָטָן וַיִּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית
הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָֹה׃ וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־עָמְדוֹ וַיִּכְרֹת
אֶת־הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָֹה לָלֶכֶת אַחֲרֵי יְהוָֹה וְלִשְׁמוֹר
אֶת־מִצְוֹתָיו וְעֵדְוֹתָיו וְחֻקָּיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ
לַעֲשׂוֹת אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר
הַזֶּה וַיַּעֲמֹד כָּל־הָעָם בַּבְּרִית׃ וַיָּסַר יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־
כָּל־הַתֹּעֵבוֹת מִכָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְכָמֹהוּ לֹא־הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָֹה בְּכָל־
לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ כְּכֹל תּוֹרַת מֹשֶׁה
וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמֹהוּ׃

בְּיָמָיו עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהִלָּחֵם בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר
עַל נְהַר פְּרָת וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא־
עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם חֲדַל־לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר־עִמִּי וְאַל־

יְשַׁעְיָהוּ: וְלֹא־הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו מִמֶּנּוּ וַיָּבֹא לְהִלָּחֵם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ: וַיֹּרוּ הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד: וַיַּעֲבִירֻהוּ עֲבָדָיו וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם מִתְאַבְּלִים עַל־יֹאשִׁיָּהוּ: וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ וְכָל־הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת בְּקִינוֹתֵיהֶם עַל־יֹאשִׁיָּהוּ וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר הַקִּינוֹת:

וַיִּקְחוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכֻהוּ תַּחַת אָבִיו: בֶּן־שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם: וַיַּאַסְרֵהוּ פַּרְעֹה נְכֹה בְּרִבְלָה וַיְסִירֵהוּ מִמְּלֹךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּעֲנֹשׁ אֶת־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב: וַיַּמְלֵךְ אֶת־אֶלְיָקִים אָחִיו עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אָחִיו לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה:

בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ בָּבֶלָה: וּמִכְּלֵי בֵּית יְהוָה הֵבִיא נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ בְּבָבֶל: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתֹעֲבֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה וְהַנִּמְצָא עָלָיו הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

בֶּן־שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִאֵהוּ
בָבֶלָה עִם־כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית־יְהוָה וַיַּמְלֵךְ אֶת־מַתַּנְיָה
דוֹדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ׃ בֶּן־עֶשְׂרִים
וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה׃ וְגַם
בַּמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרָד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוֹ בֵּאלֹהִים
וַיֶּקֶשׁ אֶת־עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ אֶת־לְבָבוֹ מִשּׁוּב אֶל־יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם הִרְבּוּ
לִמְעָל־מַעַל כְּכֹל תֹּעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת־בֵּית
יְהוָה אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד־מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ כִּי־
חָמַל עַל־עַמּוֹ וְעַל־מְעוֹנוֹ׃ וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי
הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו עַד עֲלוֹת חֲמַת־יְהוָה בְּעַמּוֹ
וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת־מֶלֶךְ כַּשְׂדִּים וַיַּהֲרֹג בַּחוּרֵיהֶם
בַּחֶרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם וְלֹא חָמַל עַל־בָּחוּר וּבְתוּלָה
זָקֵן וְיָשֵׁשׁ הַכֹּל נָתַן בְּיָדוֹ׃ וְכֹל כְּלֵי בֵּית הָאֱלֹהִים
הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת
הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל הֵבִיא בָבֶל׃ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־בֵּית
הָאֱלֹהִים וַיְנַתְּצוּ אֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלָ͏ִם וְכָל־אַרְמְנוֹתֶיהָ
שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃ וַיֶּגֶל

הַשְּׁאֵרִית מִן־הַחֶרֶב אֶל־בָּבֶל וַיִּהְיוּ־לוֹ וּלְבָנָיו לַעֲבָדִים עַד־מְלֹךְ מַלְכוּת פָּרָס: (3340. N. A. 3410.)

פא LXXXI

Cyrus erlaubt den Wiederaufbau des Tempels.

(3390. N. A. 3465.)

מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים...
האומר לכורש רועי וכל חפצי ישלים
ולאמר לירושלים תבנה והיכל תוסד.
(Jesaj. 44. 26.)

וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לִכְלוֹת דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר יְהוָה אֶת־רוּחַ כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב לֵאמֹר: כֹּה אָמַר כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כֹּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי לִבְנוֹת־לוֹ בַיִת בִּירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל וְיִבֶן אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָםִ: וְכָל־הַנִּשְׁאָר מִכָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא גָר־שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם־הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ: וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכֹל הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת־רוּחוֹ לַעֲלוֹת לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ: וְכָל־סְבִיבֹתֵיהֶם חִזְּקוּ בִידֵיהֶם בִּכְלֵי־כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ וּבַבְּהֵמָה: וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת־כְּלֵי

בֵּית־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשָׁלַםִ וַיִּתְּנֵם
לְשֵׁשְׁבַּצַּר הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה׃ וַיְהִי מִסְפַּר כָּל הַכֵּלִים
לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל
הֶעֱלָה שֵׁשְׁבַּצַּר מִבָּבֶל לִירוּשָׁלִָם׃ וְהָעֹלִים מִשְּׁבִי
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלִַם
וִיהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם
וְאַמְהֹתֵיהֶם׃

וַיִּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּעָרִים וַיֵּאָסְפוּ
הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־יְרוּשָׁלִָם׃ וַיָּקָם יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק
וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וּזְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ
אֶת־מִזְבַּח אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכָּתוּב
בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים׃ מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהֵיכַל יְהוָה
לֹא יֻסָּד׃ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם לִירוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי הֵחֵלּוּ וַיְיַסְּדוּ הַבֹּנִים אֶת־הֵיכַל יְהוָה וַיַּעֲמִידוּ
הַכֹּהֲנִים מְלֻבָּשִׁים בַּחֲצֹצְרוֹת וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדֹת
לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי־לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְכָל־הָעָם הֵרִיעוּ
תְרוּעָה גְדוֹלָה בְהַלֵּל לַיהוָה עַל־הוּסַד בֵּית־יְהוָה׃
וְרַבִּים מֵהַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת־הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן
בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בֹּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְאֵין
הָעָם מַכִּירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם
וְהַקּוֹל נִשְׁמַע עַד־לְמֵרָחוֹק׃

וַיִּשְׁמְעוּ צָרֵי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן כִּי־בְנֵי הַגּוֹלָה בּוֹנִים
הֵיכָל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּגְּשׁוּ אֶל־זְרֻבָּבֶל וְאֶל־
רָאשֵׁי הָאָבוֹת וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם כִּי כָכֶם
נִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵיכֶם וְלוֹ אֲנַחְנוּ זֹבְחִים מִימֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ פֹּה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ וּשְׁאָר
רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לֹא־לָכֶם וָלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת
לֵאלֹהֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ נִבְנֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָ׳ כַּאֲשֶׁר
צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרָס׃ וַיְהִי עַם־הָאָרֶץ מְרַפִּים
יְדֵי עַם־יְהוּדָה וּמְבַהֲלִים אוֹתָם לִבְנוֹת׃ וְסֹכְרִים
עֲלֵיהֶם יֹעֲצִים לְהָפֵר עֲצָתָם כָּל־יְמֵי כּוֹרֶשׁ וְעַד־
מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס׃ וּבְמַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
בִּתְחִלַּת מַלְכוּתוֹ כָּתְבוּ שִׂטְנָה עַל־יֹשְׁבֵי יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִָם׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לְהַפְרִיעַ אֶת־הָעָם מִמַּעֲשָׂיו
וַיַּחְדְּלוּ לִבְנוֹת הָעִיר וְאֶת־הַהֵיכָל וַתִּשְׁבַּת הַמְּלָאכָה
עַד שְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס׃

פב LXXXII.

Esther und Mordechaj

(3400. od. 3480. N. A. 3520.)

פלגי מים לב מלך ביד ה׳, על כל אשר יחפץ יטנו ·
צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו ·
בטוב צדיקים תעלץ קריה ובאבוד רשעים רנה ·
(Sprw. 21, 1. 11, 8. 10.)

בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מֶלֶךְ פָּרַס וּמָדַי אִישׁ יְהוּדִי הָיָה
בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן־יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ

אִישׁ יְמִינִי׃ אֲשֶׁר הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־
יְהוּדָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי אֹמֵן
אֶת־הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ אָב וָאֵם
וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ
וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת׃ וּבָעֵת הַהִיא קָצַף
הַמֶּלֶךְ עַל וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה אֶת־
מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ לָבֹא אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל־
שָׂרָיו וַעֲבָדָיו׃ וַיִּכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס־וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר
אֲשֶׁר לֹא־תָבוֹא עוֹד וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה׃ וַיְהִי
בְּהִשָּׁמַע דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבּוֹת
אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָּל־
רֹאֶיהָ׃ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־
בֵּית מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת־
שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ׃ וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר וַתִּשָּׂא־
חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו וַיָּשֶׂם כֶּתֶר־מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ
תַּחַת וַשְׁתִּי׃ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ וְאֶת־עַמָּהּ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדֳּכָי וְאֶת־מַאֲמַר מָרְדֳּכַי
אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ׃

בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קָצַף בִּגְתָן
וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי־סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ
יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ׃ וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃ וַיְבֻקַּשׁ

הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת־
הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים
אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
לְהָמָן וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃ וַיַּרְא הָמָן
כִּי־אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃
וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ וַיְבַקֵּשׁ הָמָן
לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא־חֹדֶשׁ
נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל
פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וַיַּלְשֵׁן הָמָן אֶת־הַיְּהוּדִים
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
יִכָּתֵב לְאַבְּדָם וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל
לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף
נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ
סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם
בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָן אֶל־כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ
לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים מִנַּעַר
וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃

וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי

אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק
זְעָקָה גְדוֹלָה וּמָרָה׃ וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם
אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים
וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד׃ וַתָּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ
וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח אֶל־
מָרְדֳּכַי לֵאמֹר׃ לֵךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים
בְּשׁוּשָׁן וְצוּמוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם
כֵּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל עַמִּי׃
וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר׃
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתָּבֹא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שַׁרְבִיט
הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַיֹּאמֶר מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֶן לָךְ׃ וַתֹּאמֶר
אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם
אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ׃ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־
הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ׃ וַתַּעַן אֶסְתֵּר
וַתֹּאמַר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן
גַּם מָחָר אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם׃ וַיֵּצֵא הָמָן
בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וַיָּבוֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיְסַפֵּר
לְאֹהֲבָיו אֶת־כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ
הַמֶּלֶךְ עַל־כָּל־הַשָּׂרִים׃ וַיֹּאמֶר הָמָן וְכָל־זֶה אֵינֶנּוּ
שֹׁוֶה לִי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת־מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי

יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל
אֹהֲבָיו יַעֲשׂוּ־עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר
לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ אֶת־מָרְדֳּכַי עָלָיו וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי
הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ׃

בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא
אֶת־סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ נִקְרָאִים לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּמָּצֵא כָתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מָרְדֳּכַי עַל־בִּגְתָנָא
וָתֶרֶשׁ אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־נַּעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָּה לְמָרְדֳּכַי עַל
זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו לֹא־נַעֲשָׂה עִמּוֹ
דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא לֵאמֹר
לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לוֹ׃
וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃ וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ
מַה־לַּעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר
הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר
מִמֶּנִּי׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל־הַמֶּלֶךְ יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת
וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְהִלְבִּישׁוּ אֶת־הָאִישׁ
וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר וְקָרְאוּ לְפָנָיו
כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר וַעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי
הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אַל־תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ׃ וַיִּקַּח הָמָן אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיַּלְבֵּשׁ

אֶת־מָרְדֳּכַי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לְפָנָיו
כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ וַיָּשָׁב
מָרְדֳּכַי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחַף אֶל־בֵּיתוֹ אָבֵל
וַחֲפוּי רֹאשׁ׃ וְהִנֵּה סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיַּבְהִלוּ
לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה
אֶסְתֵּר׃

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה
הַיַּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְתִנָּתֵן לָךְ וּמַה־
בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ׃ וַתַּעַן אֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה וַתֹּאמַר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ
וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי
בְּבַקָּשָׁתִי׃ כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג
וּלְאַבֵּד וְאִלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הֶחֱרַשְׁתִּי
כִּי אֵין הַצָּר שֹׁוֶה בְּנֵזֶק הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִי הוּא זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מְלָאוֹ לִבּוֹ
לַעֲשׂוֹת כֵּן׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמָן
הָרָע הַזֶּה וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה׃
וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן
וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי
רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ
שָׁב וְהָמָן נֹפֵל עַל־הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ הֲגַם לִכְבּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר
יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפוּ׃ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה

אֶחָד מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה־הָעֵץ אֲשֶׁר־
עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ עֹמֵד
בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תְּלֻהוּ
עָלָיו׃ וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָן עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לְמָרְדֳּכָי
וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה׃

בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ כִּי־הִגִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא־לָהּ׃ וַתּוֹסֶף
אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֶּן־לוֹ
וַתֹּאמֶר׃ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו
יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת־הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן אֲשֶׁר
כָּתַב לְאַבֵּד אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ׃
כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־
עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי׃ וַיְצַו
הַמֶּלֶךְ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל־הַיְּהוּדִים
וְאֶל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד־כּוּשׁ שֶׁבַע
וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה׃ וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים
אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וָעִיר לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם
לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג אֶת־כָּל־הַצָּרִים אֹתָם וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃
בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וְלִהְיוֹת
הַיְּהוּדִים עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃

הָרָצִים יָצְאוּ מְבֹהָלִים וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת
נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ
בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה׃ וּבְכָל
מָקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה
וְשָׂשׂוֹן לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי
הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְּהוּדִים
עֲלֵיהֶם׃

וּבְהַגִּיעַ עֵת לְהֵעָשׂוֹת דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ בַּיּוֹם
אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ
הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃
נִקְהֲלוּ הַיְּהוּדִים לִשְׁלֹחַ יָד בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וַיַּכּוּ
בְּכָל־אֹיְבֵיהֶם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא
צֹרֵר הַיְּהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃
בְּיוֹם־שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
בּוֹ וְעָשֹׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ וְכָל־שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת
וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים
כִּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדֳּכַי עֲלֵיהֶם כִּי־גָדוֹל מָרְדֳּכַי בְּבֵית
הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִינוֹת׃ וְהַיְּהוּדִים אֲשֶׁר
בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר
בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשֹׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה
וְשִׂמְחָה׃

וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים
אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ

הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים׃ לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים
אֵת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם־חֲמִשָּׁה
עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה׃ כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָהֶם
הַיְּהוּדִים מֵאֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן
לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה
וְשִׂמְחָה וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיֹנִים׃
עַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר
כִּי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר כָּל־הַיְּהוּדִים הִפִּל
פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם וּמַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה
אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים שָׁבָה עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אֹתוֹ
וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ׃ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים אֵת אֲשֶׁר־הֵחֵלּוּ
לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר־כָּתַב מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם לִהְיוֹת
עֹשִׂים אֶת־שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם
בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה׃

פג LXXXIII.

Die Rückkehr aus Babylon und Wiederherstellung des Tempels. (3410. N. A. 3540.)

ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם
להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם (3. B. Mos. 26, 44.)

לכן כה אמר ה' שבתי לירושלים ברחמים ביתי יבנה בה.
עוד תפוצנה ערי מטוב ונחם ה' עוד את ציון ובחר עוד בירושלים.
(Sachari. 1, 16.)

בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי הָיָה
דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ הַעֵת לָכֶם אַתֶּם

לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם׃ עֲלוּ הָהָר וַהֲבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבָּיִת וְאֶרְצֶה־בּוֹ וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה׃ חִזְקוּ וַעֲשׂוּ כִּי אֲנִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ וַיִּשְׁמַע זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וִיהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכֹל שְׁאֵרִית הָעָם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־דִּבְרֵי חַגַּי הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָעָם מִפְּנֵי יְהוָה׃ וַיָּעַר יְהוָה אֶת־רוּחָם וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּבֵית־יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם׃ וְגַם אֶל זְכַרְיָה בֶּן־בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן־עִדּוֹ הַנָּבִיא הָיָה דְּבַר יְהוָה לְחַזֵּק אֶת־יְדֵיהֶם לַמְּלָאכָה וּלְדַבֵּר עַל־לִבָּם דְּבָרִים טוֹבִים וְנִחֻמִים׃

וַיָּקוּמוּ צָרֵי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיִּכְתְּבוּ עוֹד שִׂטְנָה עַל־הַיְּהוּדִים לְמַעַן הַשְׁבִּית אֶת־הַמְּלָאכָה גַּם עַתָּה וְלֹא יָכֹלוּ׃ כִּי עֵין יְהוָה הָיְתָה אֶל־יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה וַיֵּט־עֲלֵיהֶם חֶסֶד לִפְנֵי מַלְכֵי פָרַס לָתֵת לָהֶם מִחְיָה לְרוֹמֵם אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וּלְהַעֲמִיד אֶת־חָרְבֹתָיו׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ דָּרְיָוֶשׁ לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו לְחַזֵּק אֶת־יְדֵי הַיְּהוּדִים הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְלָתֵת לָהֶם מִנִּכְסֵי הַמֶּלֶךְ זָהָב וָכֶסֶף עֵצִים וַאֲבָנִים לַבֹּנִים וְלֶחָרָשִׁים׃ גַּם בָּקָר וָצֹאן לִזְבָחִים וּלְעֹלוֹת וְסֹלֶת וָשֶׁמֶן לְמִנְחָה וְיַיִן לִנְסָכִים יִתֵּן לַכֹּהֲנִים וְהִתְפַּלְלוּ בְּעַד־הַמֶּלֶךְ וּבָנָיו וּבְעַד בֵּיתוֹ׃

וַיִּתְחַזְּקוּ זִקְנֵי יְהוּדָה וְכָל־הָעָם לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וַיַּצְלִיחוּ וַתְּכַל הַמְּלָאכָה בִּשְׁלֹשָׁה לְחֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁנַת שֵׁשׁ לְדָרְיָוֶשׁ: וַיַּחְנְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם בְּשִׂמְחָה וַיַּעֲמְדוּ הַכֹּהֲנִים בְּמִשְׁמְרוֹתָם וְהַלְוִיִּם בְּמַחְלְקוֹתָם עַל עֲבֹדַת בֵּית יְהוָה: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־הַגּוֹלָה אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן: וַיַּעֲשׂוּ חַג־מַצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה כִּי־שִׂמְּחָם יְהוָה וְהֵסֵב לֵב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עֲלֵיהֶם לְחַזֵּק יְדֵיהֶם בִּמְלֶאכֶת בֵּית־הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עֶזְרָא הַכֹּהֵן עָלָה מִבָּבֶל וְהוּא־סוֹפֵר מָהִיר בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּן־לוֹ הַמֶּלֶךְ כְּיַד־יְהוָה אֱלֹהָיו עָלָיו כֹּל בַּקָּשָׁתוֹ: וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הִיא שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית לַמֶּלֶךְ: כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֹק וּמִשְׁפָּט:

וּנְחֶמְיָה בֶּן־חֲכַלְיָה מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּכְשָׁמְעוֹ כִּי חוֹמַת יְרוּשָׁלַם עוֹדֶנָּה מְפֹרָצָה וְהָעִיר לֹא נִבְנָתָה הִפִּיל תְּחִנָּתוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: וַיְחָן יְהוָה אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ לְרַחֲמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלָחֵהוּ יְרוּשָׁלַם לִבְנוֹת הָעִיר וְאֵת חוֹמוֹתֶיהָ סָבִיב: וְאִגְּרוֹת נָתַן לוֹ אֶל־פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר וְאֶל שֹׁמְרֵי הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ לוֹ עֵצִים וַאֲבָנִים לְהָכִין אֶת־שַׁעֲרֵי

הַבִּירָה וְחוֹמוֹת הָעִיר וַיִּשְׁלַח עִמּוֹ הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל
וּפָרָשִׁים׃ וַיָּבֹא נְחֶמְיָה יְרוּשָׁלַיְמָה וַיְדַבֵּר עַל לֵב
אַנְשֵׁי יְהוּדָה לֵאמֹר׃ לְכוּ וְנִבְנֶה אֶת־חוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ
וְלֹא נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ
לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם
נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם לַטּוֹבָה׃ וַתִּשְׁלַם הַחוֹמָה
בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם יוֹם
וַיִּרְאוּ כָּל־אוֹיְבֵיהֶם וְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם
וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת הָאֱלֹהִים נֶעֶשְׂתָה הַמְּלָאכָה הַזֹּאת׃
וַיֵּאָסְפוּ כָל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי
שַׁעַר־הַמָּיִם וַיֹּאמְרוּ לְעֶזְרָא הַסֹּפֵר לְהָבִיא אֶת־
סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָֹה אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
וַיָּבִיא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקָּהָל בְּיוֹם
אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְרָא־בוֹ מִן־הָאוֹר עַד־מַחֲצִית
הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַמְּבִינִים וְאָזְנֵי כָל־
הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה׃ וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת־יְהוָֹה
הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמֹעַל
יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָֹה אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר
נְחֶמְיָה הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר לְכָל־
הָעָם הַיּוֹם קָדֹשׁ־הוּא לַיהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם אַל־תִּתְאַבְּלוּ
וְאַל־תִּבְכּוּ כִּי בוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דִּבְרֵי
הַתּוֹרָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ
מַמְתַקִּים וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ כִּי־קָדוֹשׁ

הַיּוֹם לַאֲדֹנֵינוּ וְאַל־תֵּעָצֵבוּ כִּי־חֶדְוַת יְהוָה הִיא
מָעֻזְּכֶם׃ וְהַלְוִיִּם מַחְשִׁים לְכָל־הָעָם לֵאמֹר הַסּוּ
כִּי־הַיּוֹם קָדֹשׁ וְאַל־תֵּעָצֵבוּ׃ וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם לֶאֱכֹל
וְלִשְׁתּוֹת וּלְשַׁלַּח מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְדוֹלָה כִּי
הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם׃ וּבְיוֹם עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם
וּבְשַׂקִּים וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם׃ וַיִּבָּדְלוּ זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכֹּל
בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ וַיִּתְוַדּוּ עַל־חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת
אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיָּבֹאוּ בִּבְרִית בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה לָלֶכֶת
בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה בְּיַד מֹשֶׁה עֶבֶד־
הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
אֲדֹנֵינוּ וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו׃ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם לְ כָל הָעָם
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִן־הָעוֹלָם עַד־הָעוֹלָם
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃

Bemerkungen zum nachstehenden Wortregister.

adj. bedeutet Adjectivum (Eigenschaftswort); adv. Adverbium (Nebenwort); c. communis (beiderlei Geschlechts); f. femininis (weiblich); H. Hiphil; Hit. Hithpael; m. masculini (männlich); N. Nomen (Nennwort; Ni. Niphal; p. pluralis (Mehrheit); P. Piel; s. siehe! V. Verbum (Zeitwort).

Die angehängte kleine Ziffer weiset auf die in der Einleitung angegebenen Biegungsarten hin; auf welche Weise nämlich durch die Verbindung (Constructus) oder durch Hinzufügen der Pronombuchstaben הכנוים die Vocale des Wortes eine Veränderung erleiden. Die gewöhnlichen Zahlen zeigen auf die Seite des Buches hin, wo das Wort in der gegebenen Bedeutung zu finden ist.

ben. אפס כי nur daß, aber, indessen, jedoch 78.
אפק Hit. sich enthalten, 40. sich stark zeigen 38. sich überwinden 160.
אפר m. Asche.
אצל[6] bei, neben, 30.
אצל wegnehmen 76.
אצר sammeln, aufhäufen 263.
אוצר[2] m. (ות) Schatz, Vorrath 241.
ארב auflauern, Hinterhalt.
ארבה[2] f. Schleuße 3. Fenster.
אַרְבֶּה m. Heuschreck 56.
ארג weben, flechten 144.
ארגז m. Kästchen 152.
ארון[3] c. Lade.
ארז[7] m. Zeder.
ארח[5] c. Straße, Pfad, Sitte.
ארחה Reisegesellschaft 28.
ארי u. אריה m. Löwe.
ארך[5] m. Länge. V lange seyn, dauern, lange leben 126.
ארמון[1] m. (ות) Pallast, Harem.
ארץ[7] f. Erde, Land.
ארר fluchen, verwünschen.
אש c. Feuer.
אִשֶּׁה m. Feueropfer.
אשל m. Linde 179. Hain
אשם[4] m. Schuld, Sühnopfer. V. sich verschulden, sündigen.
אשר welcher, e, -es; daß, weil.
כאשר so wie.
אשרי Heil, Glückseligkeit.
אשריך Heil dir! 101.
אשרה[2] f. (ים u. ות) Götzenbild, Hain.
אתון[3] f. Eselinn 42.
אלץ drängen, quälen 144.
אם wenn, 14; daß 15; ob oder, 65; nicht, wahrlich nicht, 35. 81. sondern.
אֵם Mutter.
אָמָה[4] f. Magd. אַמָּה[2] f. Elle, Ellenbogen, Arm.
אמן pflegen, erziehen 273.
אמנה f. Erziehung, Pflege 273.
אמן wahrhaft, dauernd, standhaft, getreu seyn, zutrauen, glauben 9.
אמנה (אמנם u. אמנם) wahrlich, freilich, zwar 261.
אמת f. Wahrheit, Treue, Redlichkeit; Bestand 263
אמץ muthig, tapferseyn, 100. siegen, verhärten 67.
אמר sagen, sprechen; denken 50.
אנה wohin 29; wie lange noch 80.
אמתחת[7] Futtersack 39.
אני u. אניה Schiff, Flotte 249.
אנף zürnen.
אף u. אפים Zorn, Nase, Angesicht. (ארך אפים langmüthig, geduldig 73. 86.
אנש Mensch (איש, אשה)
אסון m. Unglück, Schade.
אסף sammeln, einthun. aufnehmen. sterben 17.
אספסוף fremdes aufgenommenes Gesindel 75.
אסר binden, fesseln 268.
אפה backen, Part. Becker.
אפלה[2] f. Finsternis 56.
אפן m. Rad 60.
אפס aufhören, ein Ende ha-

Verstand, Kenntniß.
בֵּין zwischen, durch.
בירה Schloß, Residenzstadt.
בית[3] m. Haus. Familie.
מבית inwendig.
ביתן innere (Schloß) Garten 277.
בכה weinen; beweinen 87.
בכור[1] m. (ות״) Erstgeborner.
בל, בלי nicht, ohne.
בליעל niederträchtig, sittenlos.
בלה veralten, verderben 115.
בלע verschlingen 84.
בלעדי außer, ohne, nicht doch!
בלתי außer; daß nicht.
בנה bauen, aufrichten, bilden.
תבנית[1] f. Abbildung, Bau.
בעל[7] m. Herr. 2) Abgott, Baal 216.
בער entzünden 75. anzünden 142; ausräumen 212. wegschaffen, abweiden.
בעיר[1] m. Vieh.
בעת beunruhigen 164. erschrecken 277.
בצע[6] m. Vortheil, Gewinn 28 Eigennutz 154.
בצק[4] m. Teig 58.
בצר Weinlese halten 135.
בצורה u. מבצר befestigte Stadt.
בקע theilen, spalten, eindringen, erobern.
בקע m. halber Sekel, 15.
בקעה f. Thal.
בקר[5] m. Frühe, Morgen.
בקר[4] m. Rindvieh.
בקש P. suchen, nachstellen, bitten 275.
בקשה[3] f. Bitte, Gesuch.
בר m. Getreide. 33.

ב׳

באר[1] f. Brunnen, Grube.
באש stinken, H. stinkend, verhaßt machen 53.
בגד abfallen, untreu w. 135.
בֶּגֶד[6] m. Kleid, Gewand.
ברא erdichten 210.
בדד adv. einsam
לבד allein, außer.
בדל absondern, entfernen 83.
בהל erschrecken, abschreck. 272. eilen, schnellfortschaffen 257.
בהמה f. Vieh.
בוא kommen, herannahen, H. bringen.
תבואה[2] f. Einkommen, Ertrag, Frucht.
בוז verschmähen, verachten.
בוך Ni. verirrt, bestürzt seyn.
בור[1] m. (ות״) Zisterne, Grube, Gruft, Gefängniß 31.
בוש sich schämen. H. zu schande machen. P. lange verweilen, säumen 70.
בושה[2] u. בשת[5] f. Schande.
בזה verachten geringschätzen.
בזז plündern, erbeuten.
בזה[2] f. Beute 279.
בחן prüfen, untersuchen.
בחר wählen, auserlesen, werthschätzen.
בְּחֻרִים Jünglinge. בחורים Jugendzeit.
בטח vertrauen, versichern.
בֶּטַח adv. sicher, ruhig.
בטן[6] f. Leib, Bauch.
בי ich bitte, o! erlaube! 40.
בין verstehen, merken 148.
בינה[2] f. תבונה[2] f. Einsicht,

גג m. (גגוֹת). Dach.
גד Koriander 62.
גדוּד[1] m. Schaar, Trupp, Haufe
גדי Böcklein 141.
גדל groß, erhaben, geschätzt seyn. P. erziehen 233, erhöhen, erheben 274. verherrlichen 105. 107. (172 sehr lange, heftig).
מגדל[2] m. (ים u. ות) Thurm 136.
גדע zerbrechen, umhauen, abstumpfen.
גדף P. lästern, schimpfen.
גדר umzäunen, mauern.
גדרה[4] f. Hürde, Stall, 93, 174.
גדישׁ[2] m. Garbenhaufen 142.
גה f. גוה
גו m. Rücken 212.
גויה[2] f. Körper 179. 140.
גוי[1] m. Volk 7.
גוע verscheiden, sterben 17.
גור sich aufhalten, wohnen, 18. 24. 2) sich fürchten, bange seyn, grauen 89.
גר[1] m. Fremdling 51.
מגורים Aufenthalt, Wallfahrt, Lebenswandel 44.
גזז (גוז) scheeren, abschneiden, herbei treiben 77.
גזית adj. behauener (quader) Stein.
גזל rauben, entreißen 68.
גזר zerschneiden, theilen 201.
גי u. גיא f. Thal.
גל[1] m. Steinhaufen 112.
גלגלת[1] f. Scheidel, Kopf 136.
גלה auswandern 239. (H. vertreiben 238, 273.) entdecken, offenbaren 155.

ברא erschaffen, hervorbringen.
ברד m. Hagel. ברה wählen 165
ברזל m. Eisen. ברח entfliehen.
בריח m. Riegel 143.
ברך m. Knie (pl. ברכים) V. hinknien 204. segnen, (bes. P.) loben, danken, rühmen, (lästern 222.) H. niederknien lassen, lagern 14. אברך 33. auf die Knie gefallen!
ברכה[4] f. Segen, Dank, Geschenk 26.
בְּרֵכָה[2] f. Teich.
ברק[4] m. Blitz. ברית[1] f. Bündnis, Bund, Versprechen.
בשׁל kochen 62.
בשׂם[5] m. Gewürz, Wohlgeruch. בשׂר[4] m. Fleisch.
בשׂר P. verkünden, ansagen. Hit. sich verkündigen lassen 192. בשׂרה[2] f. Botschaft 230.
בתולה[2] f. Jungfrau 269.

ג.

גאה erhöhen.
גאוה[2] f. Stolz, Sieg, 101.
גאל erlösen. גאל Verwandte. (גאל הדם Bluträcher 120).
גבה adj. hoch. V. erheben, stolziren 257. hervorragen 156.
גבול[1] m. (ים u. ות) Grenze, Gebiet.
גבע u. גבעה[2] f. Anhöhe, Hügel.
גביע[1] m. Becher.
גבר sich stärken, zunehmen, siegen. גֶּבֶר Mann. גבור Held.
גביר[1] Herr.
גבורה[2] f. Tapferkeit, Sieg,

verfolgen 178.
דבקים[7] m. Fugen, Gelenk, Achseln 225.
דבר[4] m. Wort, Sache, Begebenheit. V. reden, sprechen, verheissen.
דֶּבֶר m. Pest, Verheerung.
דבורה[2] f. (ים־) Biene 140.
דביר m. innerste Theil des Tempels 203.
מדבר[2] m. Weideplatz, Einöde, Wüste. דבש[6] m. Honig.
דג u. דגה[4] f. (ים־) Fisch דגון ein fischförmig gest. Götze 150.
דגה sich vermehren 45.
דגן[4] m Getreide.
דוב c. Bär 166. 190.
דוד[1] Onkel 269. Oheim, Vetter, Freund.
דודה[2] f. Tante 48. Baase.
דון richten. Ni. sich Vorwürfe machen 193.
דין[5] m. Rechtsstreit.
דַּיָּן[1] m. Richter 175.
מדינה[2] f. Provinz, Staat.
דור[1] m. (ות־ u ים־) Geschlecht, Zeitalter, Nachkommen 123
דחק dringend seyn, eilen 257.
די genug, nach Verhältniß 67.
מדי so oft 168.
דלל verarmen 129. abnehmen 181. דל[1] adj. arm 68.
דלה heraufziehen, schöpfen 50.
דלק nachsetzen, verfolgen 167.
דלת[7] f. Thüre 231.
דם m. Blut, Blutschuld.
דמה gleich- ähnlich seyn.
דמות[1] f. Aehnlichkeit, Vorstellung.
דמעה[2] f. Thräne 262.

Ni. sich zeigen 161.
גולה u. גלות[1] f. Wanderschaft. Gefangenschaft, Exil 271.
גלח P. scheeren 145.
גלל rollen, welzen 21.
בגלל wegen 30. 23.
גליל u. גלילה Kreis, Landstrich, Gegend 122.
גלל[4] m. Mist, Koth 212.
גלולים m. pl. Greuel, Götzen.
גם auch, so gar; so wohl — als.
גומא Schilf, Rohr, Binsen 49.
V. trinken, schlürfen 14.
גמל entwöhnen 11 u. 147. zufügen, Gutes oder Böses erzeigen, vergelten, lohnen (mit Undank 248).
גמל[4] c. (ים־) Kameel 14.
גנב stehlen, hintergehen, für sich einnehmen 187.
גנזים[4] m. p. Schatzkammer 274.
גנן schützen 262. גן[1] m. u. גנה[2] (גינת) f. Garten.
מגן[9] m. der Schild, Schutz.
געה brüllen 152.
גער anschreien, Verweis geben 27.
גפן[7] f. (ים־) Weinstock 134.
גרה H. sich reitzen, aussetzen, zuziehen 255.
גורל[2] m. (ות־) Loos, (Würfel) 274.
גרן[5] f. Tenne, Scheune 229.
גרע vermindern, nachlassen 53.
גרש vertreiben, verstoßen.
מגרש freier Platz, Gegend 240.
גשם[5] m. Regen.

ד.

דבב reden. דבה[2] f. Nachrede 27. übler Ruf 81.
דבק fest halten, anhängen,

רפק stoßen, übertreiben 26.
דקק H. fein stossen. דק adj. fein, dünne, mager.
דקר erstechen 136 178.
דרך[7] c. Weg, Reise, Wandel, Sitte; 2) durch. V. gehen, auftreten 102 keltern 135.
דרש suchen, erforschen 197. befragen 226. beten 247. heimsuchen, fordern strafen 5.
דשן[6] m. Saft, Fettigkeit 134. 2) Asche 210.
דת[1] f. (ים) Gesetz, Recht. 273 Befehl 279.

ה.

הבל[7] Vergänglichkeit, Tand, Eitelkeit, Aberglauben. V. ausschweifen, abergläubisch seyn 238.
הגה nachdenken 102.
הדם[1] m. Fußschemel 197.
הדר achten, ehren 69
הוד[1] m. Schmuck, Herrlichkeit, Würde 91.
היה seyn, werden; mit ל־ haben 8. 226.
הום wie המם. מהומה[2] f. Lärm, Verwirrung, Bestürzung, Zerrüttung 151.
הין[1] m. Kannen-Maaß 69.
היכל[2] m. (ים u. ־ות) Tempel, Pallast.
הלאה adv. dorthin, jenseits, weiter entfernt 172.
הלך gehen, reisen, wandeln, 9; fortfahren, (הלך ושוב, 4. immer mehr zurückgehn. הלך וגדול 18. immer größer werden. הלך וחזק immer mächtiger, הולכים ודלים immerschwächer werd. 181.)
הלל loben, rühmen, danken 271. תהלה[2] f. Lobgesang 249.
הלם adv. hieher, so weit 183.
המה brausen המון[2] m. Menge.
המם verwirren 60. lärmen, jauchzen 196.
הן adv. ja! siehe doch! 39. הנה siehe! הנני rc. hier bin ich.
הסה P. stillen, schweigen 280.
הפך wenden, umkehren, verwandeln, umstürzen, מהפכת Gefängnis 245.
הר m. (p. הרים) Berg.
הרג erschlagen, tödten.
הרה schwanger seyn, werden 10 17.
הרס niederreissen, zerstören.
התל P. spotten 217.

ז.

זבח schlachten, opfern 164. מזבח[2] m. (־ות) Altar 75.
זהב[4] m. Gold.
זהר H. warnen 228.
זוב fließen 79 זולת außer 183.
זון speisen, מזון m. Speise 42.
זית[8] m. Olive, Oehlbaum 134
זכר. Mannsperson, V. denken, sich erinnern; H. erwähnen.
זמר P. singen, preisen.
זמרה[2] f. Gesang; preiswürdig besten Früchte 36.
זמורה[2] f. Weinrebe 78.
זנב[4] m. (־ות) Schwanz 142
זנה nachhängen 133. זנח verwerfen, verschmähen 240.
זעף zürnen 221. 257.

חידה[2] f. Räthsel 141.
חוח[1] m. Dornstrauch 255.
pl. Ketten 264.
חוט[1] m. Faden 144.
חול m. Sand 33.
חום braun, schwarz 23.
חומה[2] f. Mauer.
חוס schonen 175. erbarmen.
חוף m. Ufer, Küste
חוץ[1] f. Straße. adv. draußen. מחוץ außerhalb.
חור[1] m. Loch, Höhle 161.
2) Freiherr, Vorsteher 222.
חוש eilen 172, rüsten, waffnen 93.
חזה Seher, Prophet 264.
חזק stark, fest, tapfer, mächtig, dringend seyn. Gewalt brauchen 58, genesen 262, fest hangen bleiben 192. P. befestigen, unterstützen, stärken 145. H. fest halten, anfassen, ergreifen 196, zurückbehalten 131. Hit. Muth fassen 251. widerstehen 242.
חטא fehlen, ausgleiten, fallen; sündigen, verschulden, büßen, unglücklich werden.
חטאת f. Sühnopfer, Fall, Unglück 210.
חטב hauen (Holz) fällen 115.
חיה u. חיי leben, gesund seyn, erhalten, ernähren.
חיה[2] f. Thier. חיים m. p. Leben, Gesundheit, Wohlseyn.
חיל[8] m Stärke, Macht, Kriegsheer, Tapferkeit; Tugend 196, 179. Vermögen,

זעק schreien, klagen, beten 246
זפת m. Pech 49.
זקן[4] m. Bart 185.
זָקֵן[4] adj. alt. p. Aeltesten, Vorgesetzte; V. alt werden
זֹקֶן[5] m Altersschwäche 45.
זקונים Greisenalter 27
זרא Ekel 76.
זרה werfen, streuen 72
זרח aufgehen (v. d. Sonne); hervorbrechen 257. מזרח[2] m. Osten, Morgenseite.
זרע[7] m. Saat, Samen Nachkommen; V. ausstreuen, besäen, pflanzen 18.
זרוע[2] c. (ים־ u. ות) Arm, Stütze, Macht.
זרק werfen, streuen, sprengen 70. זרת Spanne 165.

ח.

חבא verbergen, verstecken 109 .56. verkriechen 161.
מחבאים Schlupfwinkel 174
חבל[7] m. Seil, Strick 104.
V. pfänden, 68.
חבק umfassen, umarmen 25
חבר sich verbinden, gesellen 249.
חבש binden, satteln 11.
חגב[4] m. Heuschreck 79.
חג m. Feier, Fest.
חגג tanzen, feiern Fest begehen 67. חגר umgürten 220.
חדל[7] unterlassen 223. aufhören 33. versagen 134.
חדוה[2] f. Freude 284.
חדר[7] m. Zimmer, Gemach 228
חדש[4] adj. neu. V. P. erneuern
חדש[5] m. Neumond 170.
Monat 3.
חוד Räthsel aufgeben.

חָלָק u. חלוּק glatt, spitzig 166.
חמד gelüsten, begehren 65.
חמדה[2] f. Kostbarkeit (Schätze) 269. מחמד[2] m. das Gelüsten, wünschenswerthe 219, schätzbarste 269.
חמה[4] f. (R. יחם) Zorn 274. 241.
חמל schonen, erbarmen 269.
חמם warm, heiß werd. 62, 158.
חמנים[1] m. pl. Sonnenbilder 265.
חמס[4] m. Unrecht, Gewaltthätigkeit 2.
חמץ säuern, aufgehen 58.
חומר m. Thon, Lehm 48.
חֵמָר m. Harz, Pech 49.
חמר[5] m. ein gewisses Maaß, (Scheffel) 77. Haufen 143.
חמור[1] m. Esel.
חנה sich lagern 64. belagern 136, 213.
מחנה[9] c. (ים u. ות) Lager 24.
תחנות Lagerstätte. 228.
חנית[1] f. (ים u. ות) Spieße, Lanze, Speer 160 165.
חנט würzen, einbalsamiren 46, 47.
חטה[2] f. (ים) Waizen 97.
חנך einweihen 282.
חנכה[2] f. Einweihung 206
חנן gnädig, gewogen seyn 38 begnadigen beschenk. 25 26.
חן[9] m. Gnade, Gunst, Gewogenheit.
תחנה[2] f Gebet 204, Schonung, Rettung 117.
חנם adv. umsonst 22.
חנק Ni. sich erdrosseln 191.
חסד[7] m. Gnade, Wohlwollen, Liebe.

Reichthum 97.
חיק[1] m. Schoos, Busen 201 Vertiefung, das Innere 225.
חכם weise, kundig, geschickt seyn; Hit. überlegen, nachdenken 48.
חכמה[2] f. Weisheit, Einsicht, Kunst.
חל (wie חלק) Thal 222.
חלב[4] m. Milch. חלב[6] m. Fett.
חלה krank, schwach seyn; verwundet 225 268. P. flehen, beten 71. 160. חלי u. מחלה Krankheit, Seuche.
חלל hohl, schwach, geängstigt, heftig erschreckt. 275. erschlagen 178. entweihen, herabwürdigen 68. anfangen 105. 34 jubeln, pfeifen 195. מחלה[2] f. Höhle. חלון Fenster 232. תחלה[2] f. Anfang 272. מחול[3] f. Reigen, Tanz 72, 138.
חליל[3] m. Flöte 195. חלילה das sey ferne! 39 170 175.
חלם träumen.
חלום[1] m. (ות) Traum.
חלף wechseln 31. חליפה[2] f. Umwechslung, neuer Anzug, (Kleider) 42 141.
מחלפות f. pl. Haarflechten, Locken 144.
חלץ ausziehen waffnen, rüsten
חלוץ[3] m. Vortrab 108.
חלצים Hüften, Lenden 203.
חלק theilen, vertheilen 119.
חלק[6] m. Theil, Antheil, Thal 233. חלקה[2] f. Acker, Erbtheil, Grundstück 232.
מחלקה Abtheilung, Klasse 282.

חרי u. חרון[2] m. Zorn, Verdruß, Strafe.
חרט m. Griffel, Form 70.
חרטם[1] m. Bilderschriftkundige 54.
חרם[6] m. Bann, Fluch, das Verbannte, Geweihete. V. H. weihen, verbannen. umbringen, vertilgen.
חרס[7] m Sonne 132 (Scheibe, Form, Scherbe).
חרף lästern, schimpfen 166.
חרפה[2] f. Schande 157.
חרץ regen, recken 56, zuspitzen, schärfen.
חרש[2] adj. taub 52, 68.
חֶרֶשׁ adv. heimlich, in der Stille 103. P. stille seyn, säumen 193, schweigen 15 157, 143.
חרש pflügen 141, 219, schmieden, denken.
חריש[3] m. Pflug, Plügezeit 41.
חָרָשׁ[4] m. Schmiede, Schmidt 160, Zimmermann, Steinhauer, Künstler 281.
חרת eingraben 71.
חשב denken, beabsichtigen 47. achten, anrechnen 9.
חֹשֵׁב Künstler.
חשה schweigen, stille, ruhig seyn 223, 230, beruhigen, schweigen heißen 284.
חשך entziehen, vermeiden, weigern schonen 192.
חשך[5] m. Finsterniß 56 V. das Licht entziehen, verdunkeln.
חשק Wohlgefallen haben 98.
חתה scharren, häufen.

חסה Schutz u. Sicherheit finden 134.
חספס gekörnt 62.
חסר abnehmen, sich vermindern 4, Mangel leiden 67.
מחסר[1] m. Noth, Bedürfn. 67
חפה verhüllen 188, 277.
חפז eilen 184, 174.
חפץ[6] m. Wohlgefallen 163. V. wollen, Lust haben 276.
חפר graben, untersuchen, auskundschaften 78, 103.
חפש suchen, unters. 39, 234. Hit. sich vermummen, verkleiden 224, 225.
חפשי adj. frei 166.
חץ[9] u. חצי m. Pfeil 172.
חצב hauen, aushauen 96.
חצה theilen 24. חצי m. מחצה u. מחצית f. die Hälfte.
חצות Mitte 56.
חצוצרה[2] f. Trompete. V. blasen 243.
חצר[4] c. (ים u. ות) Hof, Vorhof, Vorzimmer 276.
חוק[9] m. u. חקה[2] f. Gesetz, Recht, Sitte.
חקר erforschen, ausspähen 185
חרב trocknen 5, versiegen 4, dürre, öde, wüste machen,
חרבה f. Trocknis 60.
חֶרֶב[7] f. Schwert, Dolch. V. erstechen, aufreiben 227. verheeren 261.
חרד erschüttert seyn 65. erschrecken, auffahren 196. H. überfallen 190, herzueilen 163. חרדה[4] f. Schrecken 161.
חרה entbrennen 40, zürnen. verdrießen, leid thun 41.

יאל H. wollen, einwilligen 23 51. wohlgefällig 159. vergönnet 111.

יאר[1] m. Fluß 55.

יאש Ni. verzweifeln, hoffnungslos ablassen 177.

יבול[1] m. Frucht, Ertrag 129

יבש[3] adj. trocken, dürre 115.
B. trocken w. 5. versiegen, 215. erstarren 210.
P. u H. trocken machen 107.
יבשה trockener Boden 60 107.

יגה betrüben, absondern.
יגון[3] m. Kummer 40.

יגע bemühen 110. יגע adj. müde, abgemattet 190.

יד f. Hand, Macht; Gewalt 5. Platz 252. Gelegenheit. Seite, Ufer 49
ביד durch 213.

ידה H. danken 198 271. Hit. bekennen 284 תודה[2] f. Dank 60. Bekenntnis 111.

ידע wissen, kennen, erfahren 54 274. Ni. bekannt w. 50. H. bek. machen, wissen lassen 33. Hit. sich zu erkennen geben 40.
מדע, דעת, דעה Kenntniß, Einsicht.

יהב geben, bringen, schaffen 190 119 הבה Wohlan! 48.

יום[2] m. (ימים selt. ות״) Tag. Zeitraum z. B. eines Monats 22; eines Jahres 146 148. יומם adv. des Tages, bei Tage 59.

יחיד[3] adj. einzig, 11. יחד u. יחדו adv. zusammen 12.

יחל warten, harren, hoffen 229

מחתה[2] f. Kohlenpfanne, Feuerbecken, Rauchpfanne 83.

חתם versiegeln, besiegeln 278.

חתן[4] m. Eidam, Tochterm. 142
חֹתֵן Schwiegervater 51.
B. sich verschwägern 246.

חתת brechen, zittern, verzagen 100, 248.

חתה[2] f. Furcht, Schrecken 5.

ט.

טבח schlachten, Gastmahl bereiten 37.

טבחים Leibwache 29

טבל eintauchen 59, 106.

טבע sinken, eindringen 167.

טבעת[7] f. Ring, Siegelring 278

טהר[3] adj. rein. B. rein seyn, reinigen 265.

טוב[1] adj. gut, gefällig, heiter, vergnügt schön. H. gut, löblich handeln 234, wohlthun 25, putzen, zieren 232.
טובה[2] f. Güte, Wohlthat, Glück. טוב[1] m. Güte, Segen, Ueberfluß, Güter 14.

טחן zermalmen 72, mahlen 145.

טל[1] m. Thau טלוא[2] adj. bunt, gefleckt 23.

טמא[3] adj. unrein 122.
B. verunreinigen 265.

טמן verbergen, vergraben 112 230.

טען bepacken, beladen 42.

טף[1] m. Kind, Gesinde 58.

טריה adj. frisch, feucht 142.

טרם adv. ehe, noch nicht, bevor 14.

טרף zerreißen, zerfleischen 29.

מוּסָר² m. Zucht, Zurechtweisung, Lehre, Strafe.
יעד bestimmen, verabreden, zusammenrotten, empören 83
עֵדָה² f. Gemeinde.
מוֹעֵד² m. bestimmte Zeit u. Stelle 172, Sammelplatz, Stiftszelt 74. Festzeit 67.
יען weil, dafür 13, 211.
יעץ anrathen 191, beschließen 255. Ni. sich berathen, überlegen 208, 260.
עֵצָה² f. Rath 190, Vorsatz, Anschlag.
יער m. (ים u. ות) Wald 191.
יפה adj. schön, wohlgestaltet 30, 273.
יצא hinaus gehen, herauskommen, ausziehen; wandeln, weilen 173. H. hinausführen, herausbringen, verbreiten 79.
יצב Ni. u. Hit. stehen, sich hinstellen, warten. H. stellen, errichten, einsetzen 110 215. מַצָּב² m. Standpunkt, Posten 161.
מַצֵּבָה² f. Denkmahl 20, Bildsäule 265.
יצג H. aufrichten, hinstellen 44, 131.
יצק gießen, schütten 20, 156, 227. fließen, rieseln 225, hinstellen 188.
יצר⁶ m. Gebilde, Sinn, Trieb, Neigung 2, 197. V. bilden, erschaffen 1.
יצת anzünden 113.
יקב⁶ m. Kelter 229.
יקף s. קוף.
יקץ erwachen 20, 176.
יחף² adj. barfuß. 188.
יטב wie טוב. מֵיטָב² m. der beste Theil 44.
יין⁸ m. Wein, Rausch 147.
יכח entscheiden, darthun, beweisen, 187. bestimmen 14 zu Rede stellen, verweisen 68.
יכל können, vermögen 16, 80.
ילד⁷ m. u. ולד Kind 7. V. gebären, zeugen. מוֹלֶדֶת⁷ f. Geburt, Familie. תּוֹלְדוֹת f. p. Geschlechtsfolge, Entstehung, Geschichte 2. Begebenheit.
ילך wie הלך H. führen bewegen 60.
ילק m. Heuschreck, Käfer 56.
ים m. Meer, West, Abendseite.
ימין³ c. rechts, zur Rechten 16; Süden, Mittagsseite. V. nach Rechten gehen 8.
ימיני Benjamini (vom St. Benjamin 273.
ינה bedrücken, betrügen, necken, übervortheilen 69.
ינח H. legen, hinlegen, beisetzen, aufbewahren 62 63 203 109; ablassen, gehen lassen 71 145; überlassen, bleiben lassen 92.
ינק saugen; H. säugen 11 147. מֵינֶקֶת⁶ Amme 16, 251
יסד gründen, den Grund legen 271.
יסף mehren, fortfahren, nochmals thun 132 177, sich zugesellen, mit Jem. halten, zufallen 48.
יסר züchtigen 97 209.

יש dasenn 174, wollen 16.
ישב sitzen, wohnen, ruhig bleiben 255. H. setzen 44, einsetzen 239. מושב[2] m. Sitz 170, Wohnzeit 58.
תושב Beisaß, Geduldeter 199.
ישט H. reichen 275.
ישן schlafen 176, einschlafen 31. P einschläfern 145.
שֵׁנָה[4] f. Schlaf 270, 20.
ישע beistehen, helfen, retten 60, 101, 157.
ישועה[2] f. Beistand Hülfe 185.
תשועה[2] f. Sieg 158, 169.
ישר[4] adj. gerade, gerecht, wohlgefällig 61. V. gerades Weges fortgehen 152. Beifall finden, wohlgefallen 140.
ישר u. מישרים Unschuld, Rechtschaffenheit, Aufrichtigkeit 199. מישור Ebene plattes Land 256.
ישיש[3] m. hoher Greis 269
יתד[4] m. Nagel, Pflock, Spaten, Haken 144.
יתום[2] m. Waise Verlassener 98.
יתר[6] m. Rest, Uebrige 131, 160, das Weitere, Fernere 207, 235. יותר das Uebrige 162 adv. mehr anders 276. V. Ni. übrig bleiben 184, zurückbleiben 215, 263. H. übrig lassen, vorziehen.
יתר[4] m. (יתרים) Strick, Seil 143, 144.
יקר[4] adj. würdig, schätzbar, selten. V. hochachten, werthschätzen 168, 177. N. Ehre, Würde 276.
ירא fürchten 24, scheuen, ehrfürchten 69.
מורא[2] m. Furcht, Schrecken 5. יראה[2] f. Scheu, Ehrfurcht 66.
נורא furchtbar 20.
ירד sinken 29, heruntergehen, herabsteigen, hinab reisen 34. H. hinabführen, hinunterbringen 37, hinunter stürzen 40, herablassen 104.
מורד Abhang, Tiefe 110.
ירה werfen, schleudern, schießen 172. Part. Bogenschütze 268. H. zielen 171, zeigen 61, zurechtweisen 43 unterweisen, lehren 66, 159. תורה[2] f. Lehre, Gesetz 100.
ירח[7] m. Mond, Monat 49.
ירך f. Seite, Hüfte 13. Ende 43.
יריעה[3] f. Teppich, Vorhang, Zelt 182.
ירק m. Grünes, Gras 5 Kohl, Gemüse 221.
ירש erben, in Besitz nehmen 222, erobern 89, Ni. verarmen, zu Grunde gehen 41. P. zu Grunde richten, arm machen 141. H. vertreiben 105, als Erbtheil überlassen, in Besitz geben 248.
ירושה[2] f. Erbteil, Besitz.
תירוש[1] m. Most, Wein 134.

ernähren, versorgen, verpflegen 41. 47 220.

כון bereiten, gründen, festsetzen, beschließen.

מכון[3] m. Grundfeste, Stätte 204.

כן Gestell, Unterlage 75. Stelle, Amt 31.

כן adj. ehrlich unschuldig 34. adv. ja, gewiß, wahr 103. אכן wahrlich 20.

כזב[4] m. Trug, Unwahrheit 144. V. täuschen.

כחד leugnen, verhehlen 149. H. verstoßen, vertilgen.

כחש lügen, ableugnen 68, sich schmiegen, beugen, unterwerfen 101.

כי denn, weil 68; daß 50; wenn 48, zwar, wahrlich, ob gleich 73, als 2, sondern 13.

כידון[1] m. Wurfspies, Lanze 113, 167.

כיור Waschbecken 75.

ככה so, also 276, 194.

ככר[2] f. Kreis, Gegend 8. 2) Laib (Brod). 3) ein Gewicht, Talent 263.

כלא[6] m. Gefängniß 224. V. verwehren 77. zurückhalten, einsperren 152. Ni. aufhören 4.

כלב[7] m. Hund 175.

כלה vollenden 203, 282. beschließen 170. ausführen, vollziehen 148, verzehren, aufreiben 32.

כלי m. Gefäß, Geräthe 269, Waffen 161, Tasche 166.

כ.

כבד adj schwer, drückend 32, 36, 208. dick, wohlbeleibt 150 verstockt 54. zahlreich 87 reich 8. V. schwer seyn, 45. P. u. H. erschweren, drücken 52, verhärten, verstocken 151.

כבוד[3] m. Ehre, Würde 41, Ansehen, Pracht Reichthum 201, 246. V. ehren, Ehrfurcht bezeigen 65, 148. Ni. geehrt, verherrlicht werden 60.

כבה erlöschen 148.

כבס waschen 64.

כובע[1] m. Helm 165.

כבש[6] m. כבשה[2] f. Schaflamm 23.

כבש bezwingen, unterwürfig machen 1. 93. Gewalt anthun 277,

כבשן[1] m. Brennofen 65.

כד[1] f.(ים)Krug, Eimer 14. 215

כה so, also, 24, 29; dorthin 12, hier u. da 50; während, indessen 218.

כהה dunkel werden 101.

כהן m. Priester. V. P. als Priester dienen, zum Priester machen, einsetzen 87.

כהנה[2] f. Priesteramt, Gefälle 119.

כח m. Kraft, Vermögen, Stärke 248.

כוכב[3] m. Stern 27.

כל alles, ganz. (אין־כל) gar nichts 75. לא־כל keinerley.

כלכל fassen, umfassen, 204

כרם[7] m. Weinberg 221. 140.
כורם Winzer, Weinbauer 256. (Gärtner).
כרע das Knie beugen, hinknien 274. 131. H. demüthigen, beugen, betrüben 138.
כרת zerschneiden, theilen, trennen 106; abschneiden 78 175; umhauen 129; verstoßen, vertilgen 5 197. verzehren, verdauen 77. Bund stiften schließen 70 173.
כשל straucheln, stürzen, ermatten, sinken. מכשל[1] m. Anstoß 68. Hinderniß.
כתב schreiben, einschreiben 273. aufzeichnen 119.
מכתב[1] m. Schrift 71 250.
כתנת[5] f. Hemd, Leibrock 28.
כתף[3] f. Achsel, Schulter 143.
כתר[6] m. Diadem, Krone 273.
כתש stoßen, stampfen.
מכתש[1] m. Mörser; Felsenkluft, Grotte 143.
כתת zerstoßen, zerschlagen 259 H. vertreiben, zerstreuen 82

ל.

לא adv. nicht, nein, kein, (לא אלהים Ungötter 242.)
הלא nicht? fürwahr, siehe!
לאה ermüden, ekeln 55.
תלאה f. Mühseligkeit 86.
לאט sachte, gelinde verfahren, schonen 191.
לב[9] m. u. לבב[4] m. (־ות) Herz, Gesinnung 197. Muth 190. Mitte 192.

כלם Ni. sich schämen 185, H. beschämen beleidigen 172.
כמה wie viel? 44.
כמר Ni. entbrennen, rege werden 38 202.
כנים Ungeziefer 55.
כנס sammeln, zusammenrufen 275.
כנע Ni. sich demüthigen 241, gedemüthigt, bezwungen werden 132. H. demüthigen, unterwerfen 128.
כנף[4] f Flügel, Fittig, Ecke, Ende, Zipfel 163 175.
כנור[2] m (־ות u. ־ים) Harfe 249.
כסא[2] m. (־ות) Stuhl, Sitz, Thron.
כסה bedecken 60. 84, verdunkeln 89. verbergen, verhehlen 28.
כסות[1] f. Decke, Hülle, Kleid 68.
מכסה m. Decke 5.
כסף[7] m. Silber, Geld 35.
כעס zürnen 245. H. ärgern, trotzen 259.
כף[1] f. (R. כפף krümmen, biegen) Schaale, Löffel, Hand Fußsohle 102 232 204.
כפר[5] m. Pech. P. überziehen, bestreichen 3. P. verzeihen, versöhnen 67 25.
כפר[5] m. Lösegeld, Geschenk, Bestechung 159.
כפור[1] m. Reif 62.
כפרת[5] f. Deckel 74.
כפורים m. p. Versöhnung 67.
כפיר[1] m. Löwe 140.
כרה bereiten, zurichten; N. Mahlzeit 229.

לט (von לאט) leise, heimlich 175.
לט Lotus, Ladanum, ein wohlriechendes Harz 28.
ליל u. לילה[5] m. (־ות) Nacht 31.
לכד fangen 132; erobern 109; erringen, behaupten 162.
Ni. ergriffen, betroffen (vom Loos) angehalten werden 111 156.
למד lernen, sich üben.
P. lehren 94.
לעג H. geringe schätzen, verspotten 269.
לפיד[1] m. Flamme, Blitz 65. Fackel 131 142.
לפת umfassen 146. (beugen).
לקח nehmen, kaufen 57, heirathen 17; holen, schaffen, bringen 99 53; wegnehmen 241 150; annehmen 159. unternehmen 82.
מקח[1] m. Annahme 247.
לקט auflesen, sammeln 62.
לשון[3] f. Zunge, Sprache, 52.
V. H. verleumden 30 274.

מ

מאד[1] m. Kraft, Vermögen 96. adv. sehr; sehr stark 9.
מאומה etwas; אין ־־ מאומה nichts; nicht das mindeste 140.
מאן P. sich weigern 30 54.
מאס verwerfen 163. verschmähen, geringe schätzen 154.
מגד מגדנות f. p. Geschenke, Kostbarkeiten 16.
מגן f. .גנן מד[1] m. Kleid 150.
מדד messen. מדה[2] f. Maß 69.

להב[2] f. (wie להב) Flamme 51.
לבן[4] adj. weiß 62. לְבֵנָה[2] f. (־ים) Ziegel- Backstein 48 52. V. Ziegel streichen, verfertigen 53.
לבש anziehen, sich kleiden; einhüllen; ergreifen 130. H. bekleiden 33 258.
לבוש[1] u. מלבוש[1] m. Kleid 276.
להב u. להבה Flamme; Klinge, Platte 165.
להט[7] m. Flamme, blinkende Klinge; pl Blendwerke, Zauberkünste 54. V. brennen, entzünden.
לו, לוא u. אלו wenn nur 277. vielleicht 46.
לולא u. לולי wenn nicht 36.
לוה borgen, entlehnen.
Ni. sich verbinden, gesellen.
H. leihen, vorschießen 68.
לוח[1] m. (־ות) Tafel 71.
לון u. לין übernachten 15.
מלון[3] m. Nachtherberge 106
Ni. u. H. murren, klagen 79 81.
תלונה[2] f. d. Murren, aufrührische Klage 62.
לחי f. Wange, Kinnbacken 142
לחך auflecken, verzehren 218.
לחם[7] c. Brod, Speise, Mahlzeit.
לחם Ni. streiten, kämpfen 134.
מלחמה f. Krieg, Kampf, Schlacht.
לחץ[7] m. Drangsal. V. drängen, drücken 51.
adv. knapp, sparsam, nothdürftig 224.

מי wer? wessen? was? 25.

מים m. p. Wasser. מין[1] m. Art, Gattung, Geschlecht.

מכר[6] m. Werth, Zahlung, Kaufpreis 87. V. verkaufen 29 41. überliefern, preisgeben 127, 222.

מלא voll seyn 106. füllen 55. erfüllen 203 80. anfüllen, ausfüllen 265 vollzählig seyn 183. abwarten 22; einsetzen, (ins Amt, bevollmächtigen) 242. sich erkühnen 277. anfassen, spannen 232.

מלאך[2] m. Bote 24. Engel 13.

מלאכה[4] f. Arbeit, Geschäft, Werk 283. (Gut, Vieh).

מלח[6] m. Salz 136. (ברית מלח 242 ein feierliches, immerwährendes Bündnis.)

מלט Ni. eilen 171; sich flüchten, bergen 177. P. retten, in Sicherheit bringen 169. schützen, befreien 193.

מלך[7] m. König.

מלכה[2] f. Königinn.

מלכות[3], מלוכה[2], ממלכת[7] f. Regierung, Königthum, Reich. V. regieren, König werden. H. einen K. einsetzen, ihm huldigen 158, 199.

מלל P. reden, aussprechen, zusagen, verkündigen 11.

מלה[2] f. (־ים) Wort. Rede.

מליץ[3] m. (R. לוץ) Fürsprecher, Dollmetscher 35.

מנה bestimmen, schätzen, zählen (hoher Wuchs 79.)

מדוע warum, weswegen? aus welchem Grunde? 53 171.

מה? was? wie? במה womit? 143. wodurch?

למה warum? wozu? zu welchem Zwecke?

מהמה Hit. zögern, säumen 36.

מהר eilen 39; adv. bald, schnell 71.

מהיר adj. geschickt, fertig, geübt, eifrig 282.

מוג schmelzen, sich auflösen; zagen 104.

מוט[1] c. (־ות) Stange, Last, Bahre 78. V. wanken, sich beugen, sinken.

מול gegen, vor, gegenüber 89 117. V beschneiden 11.

מופת[2] m. Wunder, Beweis, Vorbild 54.

מוש weichen 59 102. sich entfernen 82.

מות[8] m. Tod. V. sterben. P. tödten 161. H. umbringen, hinrichten lassen 254. den Tod zuziehen 84. 62.

מזוזה[2] f. Thür-Pfoste 57 146.

מחה auslöschen 73. vertilgen 236, (abwischen).

מחר adv. morgen 62 74. künftig 107.

מחרת der folgende Tag 77 84 171.

מחיר[1] m. Kaufpreis 221.

מטר[4] m. Regen 216. V. H. regnen lassen, herabbringen.

מטרה[2] f. (R. נטר) Ziel, Zielscheibe 171.

מקלט[2] m. Schutz, Zuflucht 120.
מריא fettes, gemästetes Vieh 194.
מרד ungehorsam seyn, sich empören 79 122.
מרד[7] m. u. מרדות[1] f. Widerspenstigkeit 171.
מרה beleidigen, widerspenstig, ungehorsam seyn 103.
מרי m. Ungehorsam, Trotz 100.
מורה m. Scheermesser 140 147.
מרר verbittern 48 Herzeleid zufügen 18. adj. herbe, hart, drückend, 236, erbittert, grausam 190.
משה herausziehen 49.
משח salben, weihen 134 156.
משיח[3] m. Gesalbter 175.
משך ziehen, an sich bringen 29 57. hinziehen 128. spannen abschnellen 225.
משל herrschen 27.
ממשלת[7] f. Herrschaft, Regierung.
משל[4] m. Denkspruch, Gleichnisrede. V. vergleichen, dichten.
משש antasten 155.
מתי wann? 23. עד־מתי wie lange noch? 193.
מתים m. p. Mannsleute, (מתי מספר in geringer Anzahl) 95.
מתנים m. p. Lenden 29 208.
מתוק[1] adj. süß, 141. V. süß werden 61.

נ.

נא adv. nun, doch, o! gefälligst, beliebe! (von נאה u. נאוה len 9. N. Antheil, Gabe, Speise, 280 283.
מנחה[2] f. Geschenk, Opfer.
מנע versagen, entziehen 89.
מנור m. Webebaum 165.
מסה u. מסס Ni. schmelzen, verzagen 190. H. verzagt machen 118.
מס m. Tribut. Frohndienst 48.
מסכנות f. p. Vorräthe, Magazine 48.
מספוא[1] m Futter (f. Vieh) 15.
מעט[1] adj. wenig 14. V. vermindern, wenig nehmen 77.
מעים m. p. Eingeweide, Inneres 183, 189.
מעל veruntreuen, abfallen, treulos handeln 122. N. Untreue, Ungehorsam, Abfall.
מעיל[1] m. Oberkleid, Mantel 147.
מערה[2] f. (R. ערה) Höhle, 17 46.
מצא finden 69, antreffen, begegnen erreichen 175, aufsuchen 172. heimsuchen 39 treffen, betreffen 86, 278. Ni. vorhanden, gegenwärtig seyn 160. H. darreichen, überliefern.
מצודה[2] f. Bergfeste, Festung 173. Burg 182.
מצור u. מצורה Festung 241.
מצה[2] f. (R. מצץ) niedergedrücktes ungesäuertes Brod 67.
מצח[6] m. (־זח) Stirn 167.
מקל[2] m. (־זח) Stab, Stock 24 166.

Seuche 84 85.
נגש herzu treten, sich nähern 40. H. herbei führen 45, darbringen opfern 71.
נגש zwingen, antreiben 53.
נד m. Haufen, Damm, Wand 106.
נדב bereitwillig, freigebig seyn, schenken 198. bewegen.
נדבה[4] f. freiwillige Gabe 270. נדיב[3] Fürst, Edler.
נדד fliehen, weichen 276.
נדח verstoßen, vertreiben, irren 68. verleiten, verführen 238.
נדר[6] m. Gelübde. V. angeloben 138.
נהג führen 24 60. treiben.
נהה seufzen. Ni. sich sehnen 152. nachfolgen, wallfahrten.
נהל P. versorgen, leiten, führen 258.
נהר[4] m. (ים־נהר selt.) Strom, Fluß. (besonders der Euphrath, 125 282).
נוא H. abhalten, abwendig machen 92.
תנואה[2] f. d. Verlassen, Hand abziehen 81.
נוב hervorbringen.
תנובה[2] f. Frucht 134.
נוה[3] m. Hürde, Hütte 182. Zelt, Wohnung 188.
נוח ruhen 65 76. sich nieder lassen. H. Ruhe verschaffen 121 182 120.
מנוחה[2] f. Ruhe, Ruhestätte 206.
נוס fliehen, weichen 101 179 geziemen, gefallen, Lust haben).
נאד[1] m. (נוד) Schlauch 115.
נאם sprechen, d. Ausspruch Gottes 262.
נאף ehebrechen 65.
נאץ lästern, verschmähen 84.
נבא verkündigen, weissagen.
נביא[3] adj. Redner, Prophet.
נבט schauen, blicken 9 88.
נבל verwelken, verfallen, sinken. מבול m. Sündfluth 3.
נבלה[4] f. Niederträchtigkeit, Schandthat 111.
נבל[6] m. Psalter, Harfe 249.
נבע quellen, ergießen, reden.
נגב m. Süden, Mittagsseite 8.
נגד[6] gegen, vor, in Gegenwart 158; gerade vor sich hin 108; ferne, weg 135.
נגיד[3] m. Fürst, Anführer 155.
V. H. vortragen, ansagen, berichten 41; anzeigen 15; zeigen, zu erkennen geben 193.
נגח stoßen, niederstoßen 223.
נגן spielen (ein Instrument) 164, singen.
נגע[6] m. Plage 55. Sorge, Kummer 204. V. berühren 115, rühren, bewegen 157, herannahen 271. N. sich bewegen (zurückziehen 113. P. plagen, schlagen 55, 257. H. anlangen 275. herbeikommen 279, reichen 19. 258.
נגף stoßen, schlagen, tödten 243 57.
נגף[6] m. u. מגפה[2] f. Pest,

נטה neigen, ausstrecken 60 sich neigen, hinlenken 193. ausbeugen 146 ausspannen ausbreiten, (Zelt) aufschlagen 18. H. zuneigen 281. darreichen 14. beugen (das Recht) 154. verleiten, lenken.

מטה[2] f. Bett. Lager 46.

מטה[9] m. (ות "‍) Stütze. Stab 55. Stamm, Familie.

נטע pflanzen 96. einsetzen 183.

נטר hüten, warten, Haß (Groll) nachtragen 68.

נטש verlassen, verwerfen 129 159. sich lagern, niederlassen 77. 142. verbreiten, ausdehnen 149

ניר[1] m. Acker, Erbstück, bleibendes Gut 250.

(N. A. Lampe, Leuchte.)

נכאת f. Spezerey 28.

נכה lahm 184. V. schlagen, vermindern 89. H. schlagen, erschlagen 50, tödten, werfen; erobern.

מכה[2] f. (ות u. ים "‍) Schlag, Plage, Wunde 232, Niederlage 116.

נכח gegen, vor, gegenüber 220. wegen 17.

נכל nachstellen, geheime Anschläge fassen 28.

נכסים m. p. Schätze, Güter 200 281.

נכר n. נכרי adj. ausländisch, fremd. V. Hit. sich fremd stellen; H. erkennen 34. P. verkennen, überliefern.

flüchten, Schutz suchen (Zuflucht nehmen) 120.

נוע sich bewegen 147. beunruhigen 134. erbeben, zurück weichen 65. H. herumtreiben 92.

נוף H. schwingen, aufheben 113.

(נור נר[1] m. (ות "‍) Leuchte, Lampe.

מנורה[2] f. Leuchter 242 74.

נזה spritzen 232. H. sprengen.

נזם[6] m. Ring, Geschmeide 15 70.

נזק[6] m. Schaden, Nachtheil 277.

נזר[6] m. Krone, Diadem 252. V. sich enthalten, absondern.

נזיר[3] m. Enthaltsamer, Geweiheter 140.

נחה leiten, führen 58. hinführen 173.

נחל[7] m. Thal 78. Bach 97.

נחלה[2] f. Erbtheil 93. V. erben, besitzen 71; zum Eigenthum annehmen 74. in Besitz geben, vererben, vertheilen 100.

נחם anderes Sinnes werden, sichs reuen lassen, sich bedenken 58, 165. Beileid bezeigen, trösten 185 29. lindern, erleichtern 2 71.

נחש[4] m. Schlange 88. V. ahnden 23. Ahndungskünste treiben, zaubern 263.

נחשת[5] c. Kupfer, Erz 259. p. Fesseln 264.

יצב נצב f. יצב

נציב[1] m. Beamte, Vogt, Landpfleger 160 184.

נצה raufen, hadern, streiten 50, verwüsten.

נצח[6] m. Sieg, Herrschaft, Dauer, Ewigkeit 198. Beherrscher 163.

נצל H. retten, verschonen 57. retten, verschonen 57. 261. Hit. ablegen 75.

נצר wie נטר hüten, bewahren, aufbewahren, (gedenken) 73

יצת נצת f. יצת

נקב löchern, durchbohren 260. 2) schmähen, fluchen 89. 3) bestimmen, angeben 23.

נקוד[3] adj. punctirt, gesprenkelt, kleinfleckig 23.

נקה rein, unschuldig, befreyet seyn 14. P. unbestraft lassen 65.

נקי[3] adj. rein, frey 93. unschuldig 169.

נקם[4] u. נקמה[4] f. Rache 145 139. V. Rache üben 68. Ni. sich rächen 142.

נקר ausstechen 145 157.

נשא tragen 81; ertragen 8; aufladen, aufbürden 63; wegtragen 263. aussprechen 65; vergeben, verzeihen 73; heben, erheben 152; sich erheben 82; nehmen, heirathen, zuwenden, aufnehmen, zählen 90; finden, (Gunst) 275.

נשיא[3] m. Fürst.

משא Ansehen 247.

נשג einholen, langen, errei-

נמל beschneiden 10.

נס m. Fahne, Panier, Stange 88.

נסה P. versuchen 11. 63.

מסה[2] f. Versuchung, Probe.

נסך[6] m. Trankopfer 281. V. gießen.

מסכה[2] f. (gegossenes) Götzenbild 70.

מסכת f. das Gewebe 144.

נסע aufbrechen, wegziehen 58. herausreissen 144.

מסע[2] m. Zug, Reise.

נעל[7] f. (ות.ים) Schuh 114, 115 V. H. beschuhen, mit Schuhen versehen 258.

נעים[3] adj. lieblich, hold, gefällig 179.

נער[7] m. Knabe, Knappe, Diener; adj. jung, rasch, munter; V. Ni. sich ermuntern, abschütteln, sich losreissen 145; P. schütteln, stürzen 60.

נערת[5] f. Werg 145.

נערה[3] f. Mädchen, Dirne.

נעורים m. p. Jugendzeit, Kindheit 158.

נפח hauchen, blasen 1.

נפל fallen, stürzen, hinwerfen; abfallen, (unerfüllt lassen 124 233 276.)

נפילים Riesen 79.

מפלת[7] f. todter Körper 140.

נפץ zerschlagen 131. zersprengen, zerstreuen 160. verbreiten 6.

נפש[7] f. Seele, Leben, Wesen, Person, Muth, Gemüth, Wille, Wunsch, Begierde.

סביב (ות ים u. ות) Umgebungen, Umkreis, Gegend; rings umher 62.
סבה[2] f. (נסבה) Wendung, Schickung, Veranstaltung (Gottes.)
סבך[1] m. verflochtene Zweige, Hecke, Gebüsch 12.
סבל[6] m. (ות ־) Last, Arbeit 48 50.
סגולה[2] f. Eigenthum 64; Schatz, Kostbarkeit.
סגר zuschließen 103; einschließen, versperren 108. P. u. H. preisgeben, überliefern 167 174.
סדין[1] m. feines Zeug, Schleier, Hemd 141.
סהר[5] m. Gefängnis 30.
סוך salben 258.
סוס[1] m. Roß, Pferd 60.
סוף Schilf 49. סוף Ende. V. endigen, zu Grunde gehen s. ספה.
סור weichen, wegwenden 71; H. abwenden, entfernen, absetzen 268; vertreiben, wegschaffen 259; ausziehen, abnehmen 33 5.
סר adj. niedergeschlagen, verdrießlich 221.
סות H. anreitzen, bereden 30. wegführen, ablenken 246.
סחר herumreisen; Part. Kaufmann 29.
סכך bedecken, verhüllen, beschützen; (seine Füße bedecken 174; seine Nothdurft verrichten)
סכה[2] f. Zelt, Hütte.

chen 38 44.
נשה u. נשא m. dringender Gläubiger 68 173. V. vergessen, P. vergessen lassen, ersetzen 33.
נשך beißen, stechen 88. N. Zins 68.
נשמה[4] f. Athem, Hauch, Seele 1.
נשף[6] m. Dämmerung, Abend 230.
נשק küssen 41 219. נשק[6] m. Rüstung, Waffen 233.
נשר[6] m. Adler 64. 180.
נתח[6] m. Stück (Fleisch). V. zerstücken, zergliedern 217
נתך ergießen, auslassen 266.
נתן geben, bringen, überliefern; gestatten, zulassen 141 setzen, anstellen 33; einrichten, bestimmen 115. מתן[2] u. מתנה[4] f. Gabe, Geschenk 280, 16
נתץ einstossen, niederreissen 130, 265.
נתק abreissen 144, abschneiden, entfernen 112.
נתש wie נטש verstossen, verwerfen.

ס.

סאה f. (ים ־) Maaß, Getreidemaaß 229. (der dritte Theil eines Epha.)
סבב umringen, umgehen, umben 27; Ni. umkehren, sich wegwenden 35; H. wenden, zuwenden 262; herumziehen, umwenden lassen 58 151; verwandeln, ändern, 268. 269.

den, verblenden.
עז[9] m. Ziege 141.
עזב lassen, überlassen 241. verlassen 240. entziehen 15. 2) erleichtern, befreien, helfen 69 236.
עזז stark, mächtig werden 129
עז adj vest 136; tapfer, stark 141 78; heftig 60.
עוז u. מעוז m. Stärke, Hülfe, Zuflucht, Ermunterung 284.
עזר helfen, beistehen, unterstützen. 153.
עזר[6] m. u. עזרה[2] f. Beistand Hülfe 259 51.
עטר umringen, umzingeln 174
עטרת[7] f. Krone 186.
עין[8] f. (selt. m.) Aug, Farbe, Gestalt, Oberfläche, Schein 89. V. scheelblickend, neidisch ansehen 168.
עין[8] u. מעין[3] (ות ים u. ות) Quelle 14 97.
עיף[3] adj. müde 189 ermattet.
עיר[1] f. (ערים) Stadt.
עכר betrüben, anfeinden, zerrütten 112.
על auf, über, wegen, neben, bei 14. gegen 268.
עלה aufsteigen, besteigen, hinaufziehen; sich ausdehnen 225; obliegen 26. aufwachsen 152; groß werden. H. hinaufbringen, in die Höhe heben 283; auflegen, opfern 70; anzünden.
עולה[2] f. Ganzopfer (das in Rauch aufsteigt.)
עליה[2] f. Dachzimmer 192.
עליון[2] adj. höchster 207.

עגל[6] m. עגלה[2] f. Kalb 70 141.
עגלה[4] f. Wagen 152 42.
מעגל[2] m. (ים u. ־ות) Gleise, Wagenspur, Pfad. 2) Zirkel, Kreis 176.
עד bis, zu 25; ewig 197.
עדנים Reitze, Geschmeide 180.
עדי m. Schmuck, Prachtgewand 73 180.
עודף Ueberrest 62. V. übrig lassen.
עדר[6] m. Heerde 21.
עוגה[2] f. u. מעוג[3] m. Kuchen, Brod 38 215.
עוד noch, ferner 15. lange 44. N. Daseyn 45. V. bestätigen, bekräftigen, zeugen, warnen 36. zu Zeuge nehmen 99.
עד[1] Zeuge 65. Beweis, Merkmahl 123.
עדות[1] f. Zeugniß, Gesetz 71 196.
עוה unrecht handeln, sündigen 205.
עון[3] m. (ים u. ־ות) Fehler, Sünde 39.
נעוה[2] f. Widersinnigkeit 171. עוז s. עזז.
עול m. u. עולה f. Unrecht 68 247.
(עון) מעון[3] m. (־ות) Wohnung 269.
עוף[1] m. Vogel. V. fliegen, schweben.
עור erwachen, sich ermuntern; H. erwecken, erregen, aufmuntern 270 281.
עור[1] m. (־ות) Fell, Haut, Blöse 68.
עור adj. blind 52. 68. V. blen-

ענו[4] m. demüthig, bescheiden
עני[3] arm, gedrückt.
עוני m. Elend, Leiden, Unschuld.
ענן[4] m. Wolke, Gewölk.
B. Wolken herbeiführen, häufen 6.
עונן Wolken deuten, abergläubisch seyn u. handeln, Zauberkünste treiben 263.
ענש strafen 268.
עפל H. vermessen, hartnäckig seyn 82.
עפר[4] m. Erde, Staub 1. Asche.
עץ[1] m. Baum, Holz; Pfahl, Galgen. 276.
עצב betrüben, Verweis geben 194. Ni. trauern, sich grämen 41, 192.
עצבון Mühseligkeit, Last, Schmerz 2.
עצבים m. p. Abgötter, Götzen 253.
עצה f. עץ· יעץ[7] עצם c. (ים u. ות) Knochen, Bein 58. Verwandte 22. ebenderselbe 3.
עצום[3] adj. stark, zahlreich, mächtig, B. stark, mächtig werden 48.
עצר verschließen, vesthalten 238. regieren 155. widerstehen, hinreichend seyn 243. aushalten, können, vermögen 249. Ni eingehalten w., aufhören 85.
מעצר m. Widerstand, Abhaltung, Hinderniß 161.
עקב[3] m. Ferse 17. עקב Folge, Belohnung; weil ... da-

מעלה Höhe, Anhöhe, Stufe.
תעלה[2] f. Kanal, Graben 217.
עלל wirken, zufügen; Hit. necken, Muthwillen treiben 178; züchtigen, strafen 151
על m. Joch, Dienst 208.
עלם verbergen, verhehlen. Hit. sich enziehen 69.
עולם lange (verborgene) Zeit: Vergangenheit u. Zukunft. Ewigkeit 284.
עלם[7] Knabe 171. עלמה junges Frauenzimmer 49.
עם mit, bei, neben. עם m. Volk. עמית m. Nächster, Mitmensch 68,
עמד stehen 203; sich aufrichten 206; bleiben 40 277; warten, harren, säumen 41 H. stellen, vorstellen 44; aufrichten, wieder herstellen 281; befestigen, erhalten.
עמוד[1] m. Säule 59. Stand, Bühne 252.
עמל[4] m. Leiden, Elend, Mühseligkeit 33 137.
עמס aufladen 59 208.
עמק[6] m. Tiefe, Thal 220 249.
עמר[5] m. Garbe.
2) ein Maaß 62. (der 10te Theil eines Epha.)
ענב[4] m. Weinbeere, Traube 78.
ענה aussagen, zeugen 65. antworten, erwiedern 16. 32. ausrufen 64. beistimmen, bewilligen, erhören 153 218. P. kasteien demüthigen, unterdrücken 48. schwächen, quälen 145.

עשה machen, thun, schaffen, handeln, verfahren, erzeigen. N. geschehen 274; widerfahren 276 158.
מעשה[7] m. That, Handlung, Unternehmen, Werk, Arbeit.
עשן m. Rauch, V. Rauchen 65.
עשק unterdrücken, Unrecht thun 159, vorenthalten 68.
עשר[5] m. Reichthum.
V. reich machen 166.
עשר den zehenden Theil nehmen. P. u. H. ihn abgeben, entrichten, verzehnten 20.
עשתרות Astarte, ein Abgott, Götze 152.
עת[9] c.(R. עתת u. ים) (־ות u.) Zeit.
עתה adv. jezt, nun, also,
עתוד[1] Bock, Führer.
עתיד[3] adj. bestimmt, bereit 278. künftig.
עתר beten, flehen. Ni. sich erbitten lassen, begnadigen 17. 264.

פ.

פאר Hit. sich rühmen 130.
תפארת[7] f. Ruhm, Zierde, Pracht 74.
פגע antreffen, begegnen, aufstossen 19 53.
פגר[6] m. Leichnam 81, 187.
פגש begegnen 25.
פדה befreien, erlösen 96.
פה adv. hier 223.
פה (פי) m. Mund, Ausspruch, Befehl 103. Mündung 21, Schärfe 117.

für 13 18.
עקבה[2] f. Verschlagenheit, List 234.
עקד binden 12.
עקר[4] adj. unfruchtbar 7.
עקרב m. Scorpion, Geißel 209.
ערב vertreten, Bürgschaft leisten 40.
ערב c. Abend. עֵרֶב m. vermischtes, allerlei Volks 58.
ערוב allerlei Gewild 55.
ערבה[4] f. Fläche, Gefilde, 89. Heide, Wüste.
ערבי Araber 250.
מערב West Abendseite.
ערה ausleeren 15. entblösen.
ערוה[2] f. Blöse, Schwäche 34. Schande 171.
מערה[2] f. Höhle 46.
ערך ordnen, zurecht legen 12. sich in Schlachtordnung stellen 165 (schäzen).
מערכת[7] f. Ordnung. Reihe, Schichte 242.
מערכה Schlachtordnung, Reihe, Schlachtfeld 150.
ערל[3] unbeschnitten 166.
ערלה[2] f. Vorhaut 10. Verstocktheit 98.
ערם klug, listig seyn 174.
ערמה[2] f. List 114.
ערום nakt, blos.
ערום klug, listig 174.
ערמה[2] f. List 114.
ערם nackend, entkleidet 258.
ערף[5] m. Nacken 111 (Sinn).
ערפל Nebel 94 düster.
ערץ zagen 102 erschrecken.
עשב[6] m. Kraut 5.

לפני vor. מפני wegen.
לפנים ehemals, vormals 119.
פסגה Hügel, Anhöhe 101.
פסח hüpfen, wanken 216 überschreiten verschonen 57.
פסח[6] m. Paßah, Ueberschreitungs- od. Verschonungsopfer.
פסח[2] adj. lahm, hinkend 181.
פסל[6] m.(פסילים) Bild, Götzenbild 65 240. V. aushauen, behauen 73.
פסים buntes od. feines Gewebe 27. (Byßus).
פעל wirken, machen, bereiten.
פעלה Werk, Arbeit, Arbeitslohn 68.
פעם[7] f. (ים) Tritt, Schritt, Gang) Mal 109.
כפעם בפעם wie jedes Mal 145. V. stoßen, umhertreiben, beunruhigen 31.
פצה aufthun (meist. d. Mund) 84 138.
פצר eindringen, zudringlich bitten 26.
פקד bedenken 10, heimsuchen 73, besuchen 141, nachsuchen 161 232. zählen, mustern 90 220, auersehen, bestellen, einsetzen 91 30, verordnen, anbefehlen 270 fehlen, vermissen 170.
פקיד[3] m. Verwalter, Befehlshaber 32.
פקדון[3] m. Verwahrung, 32. anvertrautes Gut.
פקח[2] adj. sehend 52. V. d.

כפי nach Verhältnis 62.
פוג schwach, verzagt seyn, wanken 42.
פוך m. Schminke, Verzierung 232.
פוץ sich zerstreuen 158. H. zerstreuen verbreiten 95.
פור H. brechen 244. zerstören, vereiteln 189, 292.
N. Würfel, Loos 274.
פחד[7] m. Schrecken, Furcht, 279. V. fürchten.
פחה u. פחת m. (ות) Fürst, Paschah 281 282.
פוחז adj. frech, leichtfertig 134.
פטר entgehen ausweichen 169
פך m. Krug, Flasche 156.
פלא Ni. u. H. sehr groß ausgezeichnet, außerordentlich wunderbar 180 257.
פלגש[7] f. (ים) Nebenfrau, Kebsweib 16.
פלח m. Stück, Bruchstück 136.
פלט flüchten, retten.
פליטה[2] f. Rettung, Erhaltung 24 41.
פלל urtheilen, glauben 45 richten, untersuchen.
Hit. beten 148.
תפלה[2] f. Gebeth 204.
פלני (immer mit אלמני verb.) der u. der, ein Gewisser, Ungenannter 228.
פן sonst, etwa, daß nicht 34 58 96.
פנה sich wenden 50 204 99. H. kehren, wenden 142 156
לפנות gegen 60.
פנים[3] m. .p Angesicht, Vorderseite, Oberfläche.

פתיל[1] m. Faden, Schnur 144.
פתן m. Otter.
כפתן[1] m. Schwelle 151.
פתר deuten
פתרון[1] m. Deutung 31.

צ.

צאן[1] c. (צנא 93) kleines Vieh, Schafe und Ziegen.
צבא m. (ות־) Heer, Schaar.
צבי m. Hirsch, Reh, Stolz, Zierde 179.
צבר aufhäufen 33.
צד[3] m. Seite 171.
צדה nachstellen, auflauern 175
צדיק[1] m. gerecht, unschuldig, fromm. V. H. lossprechen. 2) Gerechtigkeit widerfahren lassen. 187.
צדק[6] m. u. צדקה[4] f. Gerechtigkeit, Wohlthat, Tugend, Verdienst 9.
צהל jauchzen, jubeln 279.
צהרים Mittag 37.
צואר[1] m. Hals 33.
צוד u. ציד jagen. Hit. sich mit Reisezehrung versehen 115.
צידה[2] Speise, Zehrung 42.
צוה befehlen, verordnen (sein Haus bestellen 191 262, Testament machen).
מצוה[2] f. Gebot, Befehl, Verordnung.
צום[1] m. (ות־) Fasten 284. Fasttag 222. V. fasten 179 275.
צוק drängen, quälen 141 144.
מצוק[2] m. Bedrängniß 173.
צור bilden, formen 70. 2) einengen, belagern 229 186 Angst, bange werden 24 137. feindselig behandeln, Augen aufthun öffnen 228.
פר Farre, Stier. פרה Kuh.
פרד Ni. sich trennen 8 180.
פרד[6] m. u. פרדה[2] f. Maulthier 192 195.
פרדס[1] m. Park, Forst 282.
פרה fruchtbar seyn 1.
H. fruchtbar machen 33.
פרי m. Frucht.
פרח blühen, hervorbrechen 55.
פרך Strenge 48.
פרכת[5] f. Vorhang.
פרע auflösen, verwildern 72.
H. stören, abhalten 272.
פרעש m. Floh 175.
פרץ sich ausbreiten 20 48. einreißen 256. zerstören 249 282, niederwerfen, zerstreuen 182.
פרק los machen, abreißen 70.
מפרקת[7] f. Genick, Halsbein 150.
פרש ausbreiten, ausstrecken 204.
פרשים m. p. Reiter 60.
פשט ausziehen 28 179, ausdehnen, streifen, einfall. 174
פשע m. ein Schritt 170.
פשע[6] m. Fehler, Verbrechen 47. V. brechen, abfallen 225, fehlen, sündigen 205.
פשתה[1] m. Flachs, (Baumwolle) 142.
פת[9] f. (ים־) Stück (Brod) 215.
פתה verleiten, bereden 141 224.
פתח[6] m. Eingang, Thor 215.
V. aufthun, öffnen, losbinden 15.

צפיחה f. Kuchen 62.
צפן verbergen 103. 49.
צפון Norden, Mitternachtseite, 20.
צפור[1] m. Vogel 4. V. fliehen, sich frühe davon machen, wegziehen 131.
צפרדע c. Frosch 55.
צרי m. Balsam 78.
צריח m. Thurm, Bergschloß 136.
צרעת [7] f. Aussatz 257.
צרף läutern, absondern 131.
צרר s. צור.

ק

קבב u. נקב verwünschen, fluchen 89.
קבל P. annehmen, auf sich nehmen 280.
2) vor, in Gegenwart 236.
קבץ sammeln, zusammen bringen 32, 153.
קבר[6] m. (ים u. ות) Grab. V. begraben 46.
קדד Ni. sich neigen, bücken 15.
קדים u. קדם[6] m. Ost, Morgenseite 32. 8. (vorn; vormals.)
קדר dunkel, trüb werden; verhüllen, umziehen 218.
קדש absondern, weihen, heiligen. N. Heiligthum.
קהל[4] m. Versammlung, Gemeinde 62. V. Ni. zusammen kommen 249 278. sich zusammen rotten 70 82. H. zusam. k. lassen 86 197.
קוה hoffen, sammeln, bleiben 199.
תקוה[2] f. Seil, Schnur 104.

beleidigen 278.
צר u. צורר Feind, Verfolger.
צרה[3] f. Noth, Bedrängniß.
מצור Belagerung, Bollwerk.
מצודה Festung. צור Fels.
צחק lachen 10.
ציר Hit. sich umbilden, ein anderes Ansehen geben 114 (verw. mit ציר) od. Botschaft schicken.
צל[9] m. Schatten 199 Schutz 79
צלח eindringen, 140, 156 durchsetzen, gelingen, 83 beglücken, glücklich seyn lassen 15, 30.
צלל zittern, klingen, gällen 148 264.
צלם[7] m. Bild, Ebenbild.
צמא[4] m. Durst. V. dürsten 143.
צמד[6] m. Paar, Gespann 158 219. צמיד[3] m. Armband 15.
צמח hervorsprossen, wachsen 31
צמר[6] m. Wolle.
צנה[2] f. Schild, Tartsche 254.
צעק schreien, klagen, beten 59. Ni. zusammen gerufen werden, sich versammeln 132 137. H. aufbieten, zusammen rufen lassen 156.
צעקה[4] f. Geschrei Klage 51.
צעיר[3] adj. klein, gering jung minderjährig 38. 22.
מצער[2] m. Kleinigkeit, unbedeutende geringe Anzahl 253.
צפה blicken, in die Ferne sehen; harren. Part. Wächter, Hochwächter 232.
צפחת[7] f. Krug, Flasche 176.

קנה kaufen, erwerben.
מקנה[9] m. Vieh, Heerde 8, 92.
קנן nisten. קן[9] m. Nest, Zelle, Abtheilung 3.
קסם Zauberkünste treiben, sich dem Aberglauben ergeben 238. Part. Wahrsager, Zauberer 151.
קפץ verschließen, zurückhalten 67.
קצה[9] m. (ים u. ות) Theil 44; Ende 106. 115. 131.
קצין[3] m. Herr, Anführer 138.
קצף zürnen, unwillig s. 31 83.
קצץ abhauen, zerschlagen 259.
קץ[9] m. Ende 3. 30.
קצר abkürzen, abschneiden. ärndten 41. ungeduldig, überdrüssig werden 87.
קרא rufen, verkündigen, nennen; einladen 156; lesen 66; begegnen 34.
לקראת entgegen 43 24.
קרב nahe kommen 72; herzu treten, sich nähern 167; P. u H. näher bringen, darbringen, opfern.
קרבן[2] m. Opfer.
קרב[6] m. d. Innere. Mitte, unter 73.
קרדם m. (ים u. ות) Axt 136.
קרה fügen 14; ereignen, begegnen 15.
מקרה[9] m. Zufall 171.
קריה[2] f. Stadt 196.
קרחה f. Kahle. Glatze 67.
קרן[7] f. (ים u. ות) Horn 223; Flasche 164; Ecke, Spitze 196. (Strahlen, Ansehen, Macht, Herrschaft).

קול[1] m. (ות) Stimme, Getöse. Donner 65.
קום aufstehen, sich aufrichten 197. auflehnen 192. aufhören, stehen bleiben, starren 211. P. aufnehmen, halten, bestätigen 280. H. aufrichten 3. stellen, aufstellen 107 127. vollziehen 203. aufhelfen 69.
קמה[2] f. Saatfeld, stehendes Getreide 142.
קומה[2] f. der Wuchs 164. die Höhe 3.
מקום[3] m. (ות) Stelle, Ort. Stätte.
קונן Klagelied anstimmen.
קינה Klagelied 179 268.
קוץ stechen. ekeln, grauen 19 48
קור graben. מקור[3] m. Quelle.
קטן klein, gering seyn 24 183.
קטן[5] f. d. kleinste Glied, d. kl. Finger 208.
קטר P. u. H. räuchern, opfern.
קטרת[5] f. Räucherwerk.
מקטרת[7] f. Rauchpfanne 257
קיר[1] m. (ות) Wand 168 262.
קלל leicht, behände seyn 180. Ni. gering geschätzt, verachtet w. 148. H. erleichtern 208. P. lästern, verwünschen, fluchen 189.
קלוקל adj. eckelhaft 87.
קלע[7] m. Schleuder 166. V. schleudern, werfen 167.
קמח[6] m. Mehl.
קנא eifern 77. beneiden 27.
קנוא eifervoll, standhaft 125.
קנה[9] m. Rohr, Stab 260. Halm 31.

רמס treten, zertreten 255 232.
רמש regen, sich bewegen, kriechen, auftreten. N. Gewürm, Kriechendes 1. 5.
רנן singen, jauchzen.
רנה[2] f. Gesang.
רעב[4] m. Hungersnoth, Mangel, Theuerung 17.
רעבון m. Bedürfniß 35.
רעה weiden, hüten 51; ernähren, erhalten 45; regieren. Part. Hirt 8; Schäferinn 21.
מרעה m. Weide, Futter 44.
ריע f. רעה u. מרע Gesellschafter 141; Freund 189; Nächster, Nebenmensch 68.
רעם[7] m. Donner. V. donnern.
רעע Gewalt brauchen, schlecht, böse seyn, übelthun, mißhandeln 86.
רע adj. böse, schlecht, wild 29. traurig, häßlich 30.
רעה[2] f. Uebel, Unrecht, Unglück, Verderben.
רעץ plagen, drängen 137.
רפא genesen, heilen, wieder herstellen 217.
Part. Arzt 61.
רפה erschlaffen, ermatten. Ni. u. Hit. nachlässig, müssig seyn 53. 119. H. erschlaffen lassen, Hand abziehen 100. schweigen, einhalten 162.
רצה wollen, bewilligen, wohlgefällig aufnehmen 26. 281
רצון[3] m. Wille, Sinn, Ernst, 244. Wohlgefallen, Gnade.
רחוב[1] m. (וח ־) freier, geräumiger Platz 260 283. Markt, Straße.
רחם erbarmen, lieben, schonen 235.
רחמים m. p. Liebe, Zärtlichkeit 38 202.
רחץ baden, abwaschen 38.
רחק ferne seyn. H. entfernen 38 112.
רחוק[3] adj. weit, ferne 12 114 280.
ריב[1] m. u. מריבה[2] f. Streit, Hader. V. hadern, zanken 63 86.
ריח[1] m. Geruch, Duft. V. riechen.
ריחים p. Handmühle 56.
ריק adj. leer 28 131. eitel, geringe, müßig, schlecht 133. V. ausleeren, entblösen, zücken, bewaffnen.
ריקם adv. vergeblich; mit leerer Hand 67.
רכב[6] m. מרכבה f. Wagen 60 221. V. fahren, reiten 191. H. reiten lassen, führen 195 276. fahren lassen 33.
רכב[1] m. Reiter, Fuhrmann, Kutscher 225.
רכך verzagen. רך zart, jung 198. zaghaft 242. sanft, gebeugt, bewegt 267.
רכיל (רגל) verleumderisch 68.
רכש erwerben.
רכוש[1] m. Vermögen, Habe 7
רמה werfen, schleudern. P. betrügen 22.
מרמה[2] f. Betrug, Verrath 232
רמח[5] m. Spieß, Lanze 254.

den, verblenden.
עז[7] m. Ziege 141.
עזב lassen, überlassen 241. verlassen 240. entziehen 15. 2) erleichtern, befreien, helfen 69 236.
עזז stark, mächtig werden 129.
עז adj vest 136; tapfer, stark 141 78; heftig 60.
עז u. מעז m. Stärke, Hülfe, Zuflucht, Ermunterung 284.
עזר helfen, beistehen, unterstützen. 153.
עזר[6] m. u. עזרה[2] f. Beistand Hülfe 259 51.
עטר umringen, umzingeln 174
עטרת[7] f. Krone 186.
עין[3] f. (selt. m.) Aug, Farbe, Gestalt, Oberfläche, Schein 89. V. scheelblickend, neidisch ansehen 168.
עין[8] u. מעין[1] (ים u. ות) Quelle 14 97.
עיף[3] adj. müde 189 ermattet.
עיר[1] f. (ערים) Stadt.
עכר betrüben, anfeinden, zerrütten 112.
על auf, über, wegen, neben, bei 14. gegen 268.
עלה aufsteigen, besteigen, hinaufziehen; sich ausdehnen 225; obliegen 26. aufwachsen 152; groß werden. H. hinaufbringen, in die Höhe heben 283; auflegen, opfern 70; anzünden.
עולה[2] f. Ganzopfer (das in Rauch aufsteigt.)
עליה[2] f. Dachzimmer 192.
עליון[2] adj. höchster 207.

עגל[6] m. עגלה[2] f. Kalb 70 141.
עגלה[4] f. Wagen 152 42.
מעגל[2] m. (ים u. ־ות) Gleise, Wagenspur, Pfad. 2) Zirkel, Kreis 176.
עד bis, zu 25; ewig 197.
ערנים Reitze, Geschmeide 180.
עדי m. Schmuck, Prachtgewand 73 180.
עדף Ueberrest 62. V. übrig lassen.
עדר[6] m. Heerde 21.
עוגה[2] f. u. מעוג[1] m. Kuchen, Brod 38 215.
עוד noch, ferner 15. lange 44. N. Daseyn 45. V. bestätigen, bekräftigen, zeugen, warnen 36. zu Zeuge nehmen 99.
עד[1] Zeuge 65. Beweis, Merkmahl 123.
עדות[1] f. Zeugniß, Gesetz 71 196.
עוה unrecht handeln, sündigen 205.
עון[1] m. (ים u. ־ות) Fehler, Sünde 39.
נעוה[2] f. Widersinnigkeit 171. עוה s. עו.
עול m. u. עולה f. Unrecht 68 247.
מעון[1] (עון) m. (־ות) Wohnung 269.
עוף[1] m. Vogel. V. fliegen, schweben.
עור erwachen, sich ermuntern; H. erwecken, erregen, aufmuntern 270 281.
עור[1] m. (־ות) Fell, Haut, Blöse 68.
עור adj. blind 52. 68. V. blen-

ענו⁴ m. demüthig, bescheiden
עני³ arm, gedrückt.
עוני m. Elend, Leiden, Unschuld.
ענן⁴ m. Wolke, Gewölk.
P. Wolken herbeiführen, häufen 6.
ענן Wolken deuten, abergläubisch seyn u. handeln, Zauberkünste treiben 263.
ענש strafen 268.
עפל H. vermessen, hartnäckig seyn 82.
עפר⁴ m. Erde, Staub 1. Asche.
עץ¹ m. Baum, Holz; Pfahl, Galgen. 276.
עצב betrüben, Verweis geben 194. Ni. trauern, sich grämen 41, 192.
עצבון Mühseligkeit, Last, Schmerz 2.
עצבים m. p. Abgötter, Götzen 253.
עצה f. יעץ · עצם⁷ c. (ות u. ים) Knochen, Bein 58. Verwandte 22. ebenderselbe 3.
עצום³ adj. stark, zahlreich, mächtig, P. stark, mächtig werden 48.
עצר verschließen, vesthalten 238. regieren 155. widerstehen, hinreichend seyn 243. aushalten, können, vermögen 249. Ni eingehalten w., aufhören 85.
מעצור m. Widerstand, Abhaltung, Hinderniß 161.
עקב³ m. Ferse 17. עקב Folge, Belohnung; weil ... da-

מעלה Höhe, Anhöhe, Stufe.
תעלה² f. Kanal, Graben 217.
עלל wirken, zufügen; Hit. nekken, Muthwillen treiben 178; züchtigen, strafen 151
על m. Joch, Dienst 208.
עלם verbergen, verhehlen. Hit. sich entziehen 69.
עולם lange (verborgene) Zeit: Vergangenheit u. Zukunft. Ewigkeit 284.
עלם⁷ Knabe 171. עלמה junges Frauenzimmer 49.
עם mit, bei, neben. עם m. Volk. עמית m. Nächster, Mitmensch 68,
עמד stehen 203; sich aufrichten 206; bleiben 40 277; warten, harren, säumen 41 H. stellen, vorstellen 44; aufrichten, wieder herstellen 281; befestigen, erhalten.
עמוד¹ m. Säule 59. Stand, Bühne 252.
עמל⁴ m. Leiden, Elend, Mühseligkeit 33 137.
עמס aufladen 59 208.
עמק⁶ m. Tiefe, Thal 220 249.
עמר⁵ m. Garbe.
2) ein Maaß 62. (der 10te Theil eines Epha.)
ענב⁴ m. Weinbeere, Traube 78.
ענה aussagen, zeugen 65. antworten, erwiedern 16. 32. ausrufen 64. beistimmen, bewilligen, erhören 153 218. P. kasteien demüthigen, unterdrücken 48. schwächen, quälen 145.

עשׂה machen, thun, schaffen, handeln, verfahren, erzeigen. N. geschehen 274; widerfahren 276 158.
  מעשה[7] m. That, Handlung, Unternehmen, Werk, Arbeit.
עשׁן m. Rauch, V. Rauchen 65.
עשׁק unterdrücken, Unrecht thun 159, vorenthalten 68.
עשׁר[5] m. Reichthum.
  V. reich machen 166.
עשׂר den zehenden Theil nehmen. P. u. H. ihn abgeben, entrichten, verzehnten 20.
עשתרות Astarte, ein Abgott, Götze 152.
עת[9] c. (R. עתת, (־ים u. ־ות) Zeit.
  עתה adv. jetzt, nun, also,
עתוד[1] Bock, Führer.
עתיד[3] adj. bestimmt, bereit 278. künftig.
עתר beten, flehen. Ni. sich erbitten lassen, begnadigen 17. 264.

פ.

פאר Hit. sich rühmen 130.
  תפארת[7] f. Ruhm, Zierde, Pracht 74.
פגע antreffen, begegnen, aufstossen 19 53.
פגר[6] m. Leichnam 81, 187.
פגשׁ begegnen 25.
פדה befreien, erlösen 96.
פה adv. hier 223.
פה (פי) m. Mund, Ausspruch, Befehl 103. Mündung 21, Schärfe 117.

für 13 18.
  עקבה[2] f. Verschlagenheit, List 234.
עקד binden 12.
עקר[4] adj. unfruchtbar 7.
עקרב m. Scorpion, Geißel 209.
ערב vertreten, Bürgschaft leisten 40.
עֶרֶב c. Abend. עֵרֶב m. vermischtes, allerlei Volks 58.
  ערוב allerlei Gewild 55.
  ערבה[4] f. Fläche, Gefilde, 89. Heide, Wüste.
  ערבי Araber 250.
  מערב West Abendseite.
ערה ausleeren 15. entblösen.
  ערוה[2] f. Blöse, Schwäche 34. Schande 171.
  מערה[2] f. Höhle 46.
ערך ordnen, zurecht legen 12. sich in Schlachtordnung stellen 165 (schätzen).
  מערכת[7] f. Ordnung. Reihe, Schichte 242.
  מערכה Schlachtordnung, Reihe, Schlachtfeld 150.
ערל[3] unbeschnitten 166.
  ערלה[2] f. Vorhaut 10. Verstocktheit 98.
ערם klug, listig seyn 174.
  ערמה[2] f. List 114.
  ערום nakt, blos.
ערום klug, listig 174.
  ערמה[2] f. List 114.
ערם nackend, entkleidet 258.
ערף[5] m. Nacken 111 (Sinn).
ערפל Nebel 94 düster.
ערץ zagen 102 erschrecken.
עשב[6] m. Kraut 5.

לפני vor. מפני wegen.
לפנים ehemals, vormals 119.
פסגה Hügel, Anhöhe 101.
פסח hüpfen, wanken 216 überschreiten verschonen 57.
פסח[6] m. Paßah, Ueberschreitungs-od. Verschonungsopfer.
פסח[2] adj. lahm, hinkend 181.
פסל[6] m.(פסילים) Bild, Götzenbild 65 240. V. aushauen, behauen 73.
כסים buntes od. feines Gewebe 27. (Byßus).
פעל wirken, machen, bereiten.
פעלה Werk, Arbeit, Arbeitslohn 68.
פעם[7] f. (ים) Tritt, Schritt, Gang) Mal 109.
כפעם בפעם wie jedes Mal 145. V. stoßen, umhertreiben, beunruhigen 31.
פצה aufthun (meist. d. Mund) 84 138.
פצר eindringen, zudringlich bitten 26.
פקד bedenken 10, heimsuchen 73, besuchen 141, nachsuchen 161 232. zählen, mustern 90 220, auserſehen, bestellen, einsetzen 91 30, verordnen, anbefehlen 270 fehlen, vermissen 170.
פקיד[3] m. Verwalter, Befehlshaber 32.
פקדון[3] m. Verwahrung, 32. anvertrautes Gut.
פקח[2] adj. sehend 52. V. d.

כפי nach Verhältnis 62.
פוג schwach, verzagt seyn, wanken 42.
פוך m. Schminke, Verzierung 232.
פוץ sich zerstreuen 158. H. zerstreuen verbreiten 95.
פור H. brechen 244. zerstören, vereiteln 189, 292.
N. Würfel, Loos 274.
פחד[7] m. Schrecken, Furcht, 279. V. fürchten.
פחה u. פחת m. (ות״) Fürst, Paschah 281 282.
פוחז adj. frech, leichtfertig 134.
פטר entgehen ausweichen 169
פך m. Krug, Flasche 156.
פלא Ni. u. H. sehr groß ausgezeichnet, außerordentlich wunderbar 180 257.
פלגש[7] f. (ים״) Nebenfrau, Kebsweib 16.
פלח m. Stück, Bruchstück 136.
פלט flüchten, retten.
פליטה[2] f. Rettung, Erhaltung 24 41.
פלל urtheilen, glauben 45 richten, untersuchen.
Hit. beten 148.
תפלה[2] f. Gebeth 204.
פלני (immer mit אלמני verb.) der u. der, ein Gewisser, Ungenannter 228.
פן sonst, etwa, daß nicht 34 58 96.
פנה sich wenden 50 204 99.
H. kehren, wenden 142 156
לפנות gegen 60.
פנים[3] m. .p Angesicht, Vorderseite, Oberfläche.

פתיל[1] m. Faden, Schnur 144.
פתן m. Otter.
 מפתן[1] m. Schwelle 151.
פתר deuten
 פתרון[1] m. Deutung 31.

צ.

צאן[1] c. (צנא 93) kleines Vieh, Schafe und Ziegen.
צבא m. (־ות) Heer, Schaar.
צבי m. Hirsch, Reh, Stolz, Zierde 179.
צבר aufhäufen 33.
צד[9] m. Seite 171.
צדה nachstellen, auflauern 175
צדיק[1] m. gerecht, unschuldig, fromm. V. H. lossprechen. 2) Gerechtigkeit widerfahren lassen. 187.
 צדק[6] m. u. צדקה[4] f. Gerechtigkeit, Wohlthat, Tugend, Verdienst 9.
צהל jauchzen, jubeln 279.
צהרים Mittag 37.
צואר[1] m. Hals 33.
צוד u. ציד jagen. Hit. sich mit Reisezehrung versehen 115.
 צידה[2] Speise, Zehrung 42.
צוה befehlen, verordnen (sein Haus bestellen 191 262, Testament machen).
 מצוה[2] f. Gebot, Befehl, Verordnung.
צום[1] m. (־ות) Fasten 284. Fasttag 222. V. fasten 179 275.
צוק drängen, quälen 141 144.
 מצוק[2] m. Bedrängniß 173.
צור bilden, formen 70. 2) einengen, belagern 229 186 Angst, bange werden 24 137. feindselig behandeln,
Augen aufthun öffnen 228.
פר Farre, Stier. פרה Kuh.
פרד Ni. sich trennen 8 180.
פרד[6] m. u. פרדה[2] f. Maulthier 192 195.
פרדס[1] m. Park, Forst 282.
פרה fruchtbar seyn 1.
 H. fruchtbar machen 33.
 פרי m. Frucht.
פרח blühen, hervorbrechen 55.
פרך Strenge 48.
 פרכת[5] f. Vorhang.
פרע auflösen, verwildern 72.
 H. stören, abhalten 272.
פרעש m. Floh 175.
פרץ sich ausbreiten 20 48. einreißen 256. zerstören 249 282, niederwerfen, zerstreuen 182.
פרק los machen, abreißen 70.
 מפרקת[7] f. Genick, Halsbein 150.
פרש ausbreiten, ausstrecken 204.
פרשים m. p. Reiter 60.
פשט ausziehen 28 179, ausdehnen, streifen, einfall. 174
פשע m. ein Schritt 170.
פשע[6] m. Fehler, Verbrechen 47. V. brechen, abfallen 225, fehlen, sündigen 205.
פשתה[1] m. Flachs, (Baumwolle) 142.
פת[9] f. (־ים) Stück (Brod) 215.
פתה verleiten, bereden 141 224.
פתח[6] m. Eingang, Thor 215. V. aufthun, öffnen, losbinden 15.

צפיחת f. Kuchen 62.
צפן verbergen 103, 49.
צפון Norden, Mitternachtseite, 20.
צפור[1] m. Vogel 4. V. fliehen, sich frühe davon machen, wegziehen 131.
צפרדע c. Frosch 55.
צרי m. Balsam 78.
צריח m. Thurm, Bergschloß 136.
צרעת [7] f. Aussatz 257.
צרף läutern, absondern 131.
צרר f. צור.

ק

קבב u. נקב verwünschen, fluchen 89.
קבל P. annehmen, auf sich nehmen 280.
2) vor, in Gegenwart 236.
קבץ sammeln, zusammen bringen 32, 153.
קבר[6] m. (ים u. ות) Grab. V begraben 46.
קדד Ni. sich neigen, bücken 15.
קדים u. קדם[6] m. Ost, Morgenseite 32. 8. (vorn; vormals.)
קדר dunkel, trüb werden; verhüllen, umziehen 218.
קדש absondern, weihen, heiligen. N. Heiligthum.
קהל[4] m. Versammlung, Gemeinde 62. V. Ni. zusammen kommen 249 278. sich zusammen rotten 70 82. H. zusam. k. lassen 86 197.
קוה hoffen, sammeln, bleiben 199.
תקוה[2] f. Seil, Schnur 104.

beleidigen 278.
צר u. צורר Feind, Verfolger.
צרה[3] f. Noth, Bedrängniß.
מצור Belagerung, Bollwerk.
מצורה Festung. צור Fels.
צחק lachen 10.
ציר Hit. sich umbilden, ein anderes Ansehen geben 114 (verw. mit ציר) od. Botschaft schicken.
צל[9] m. Schatten 199 Schutz 79
צלח eindringen, 140, 156 durchsetzen, gelingen, 83 beglücken, glücklich seyn lassen 15, 30.
צלל zittern, klingen, gällen 148 264.
צלם[7] m. Bild, Ebenbild.
צמא[4] m. Durst. V. dürsten 143.
צמד[6] m. Paar, Gespann 158 219. צמיד[3] m. Armband 15.
צמח hervorsprossen, wachsen 31
צמר[6] m. Wolle.
צנה[2] f. Schild, Tartsche 254.
צעק schreien, klagen, beten 59. Ni. zusammen gerufen werden, sich versammeln 132 137. H. aufbieten, zusammen rufen lassen 156.
צעקה[4] f. Geschrei Klage 51.
צעיר[3] adj. klein, gering jung minderjährig 38. 22.
מצער[2] m. Kleinigkeit, unbedeutende geringe Anzahl 253.
צפה blicken, in die Ferne sehen; harren. Part. Wächter, Hochwächter 232.
צפחת[7] f. Krug, Flasche 176.

קנה kaufen, erwerben.
מקנה[9] m. Vieh, Heerde 8, 92.
קנן nisten. קן[9] m. Nest, Zelle, Abtheilung 3.
קסם Zauberkünste treiben, sich dem Aberglauben ergeben 238. Part. Wahrsager, Zauberer 151.
קפץ verschließen, zurückhalten 67.
קצה[9] m. (ים u. ות ־) Theil 44; Ende 106. 115. 131.
קצין[3] m. Herr, Anführer 138.
קצף zürnen, unwillig s. 31 83.
קצץ abhauen, zerschlagen 259.
קץ[9] m. Ende 3. 30.
קצר abkürzen, abschneiden. ärndten 41. ungeduldig, überdrüssig werden 87.
קרא rufen, verkündigen, nennen; einladen 156; lesen 66; begegnen 34.
לקראת entgegen 43 24.
קרב nahe kommen 72; herzu treten, sich nähern 167; P. u H. näher bringen, darbringen, opfern.
קרבן[2] m. Opfer.
קרב[6] m. d. Innere. Mitte, unter 73.
קרדם m. (ים u. ות ־) Axt 136.
קרה fügen 14; ereignen, begegnen 15.
מקרה[9] m. Zufall 171.
קריה[2] f. Stadt 196.
קרחה f. Kahle. Glatze 67.
קרן[7] f. (ים u. ות ־) Horn 223; Flasche 164; Ecke, Spitze 196. (Strahlen, Ansehen, Macht, Herrschaft).

קול[1] m. (ות ־) Stimme, Getöse. Donner 65.
קום aufstehen, sich aufrichten 197. auflehnen 192. aufhören, stehen bleiben, starren 211. P. aufnehmen, halten, bestätigen 280. H. aufrichten 3. stellen, aufstellen 107 127. vollziehen 203. aufhelfen 69.
קמה[2] f. Saatfeld, stehendes Getreide 142.
קומה[2] f. der Wuchs 164. die Höhe 3.
מקום[3] m. (ות ־) Stelle, Ort. Stätte.
קונן Klagelied anstimmen.
קינה Klagelied 179 268.
קוץ stechen. ekeln, grauen 19 48
קור graben. מקור[3] m. Quelle.
קטן klein, geringe seyn 24 183.
קטן[5] f. d. kleinste Glied, d. kl. Finger 208.
קטר P. u. H. räuchern, opfern.
קטרת[5] f. Räucherwerk.
מקטרת[7] f. Rauchpfanne 257
קיר[1] m. (ות ־) Wand 168 262.
קלל leicht, behände seyn 180. Ni. geringe geschätzt, verachtet w. 148. H. erleichtern 208. P. lästern, verwünschen, fluchen 189.
קלוקל adj. eckelhaft 87.
קלע[7] m. Schleuder 166.
V. schleudern, werfen 167.
קמח[6] m. Mehl.
קנא eifern 77. beneiden 27.
קנוא eifervoll, standhaft 125.
קנה[9] m. Rohr, Stab 260. Halm 31.

nehmen, zahlreich, groß w., wachsen. רבוא u. רבבה f. Myriade (10,000) 271.
תרבות[1] f. Anwuchs, Zucht, Brut 92.
רביד[1] m. Binde, Halskette 33.
רבץ lagern 21; unterliegen 69
רגז beben, erschrecken 192. zürn. N. Unruhe, Verdruß.
רגל[7] f. Fuß; Schritt 23. pl. Wallfahrten 67.
רגלי Fußvolks 58. V. herumlaufen, verleumden. P. auskundschaften 185. Part. Kundschafter 34.
רגם werfen, steinigen 80 209.
רגע[6] m. Augenblick 73 83.
רדה herrschen 1. 2) herausholen 140.
רדף verfolgen, nachsetzen 79.
רהטים m. p. Tränkrinnen 50.
רוב f. ריב.
רוח[1] c. (־וח) Hauch, Luft, Wind, Geist, Muth, Gemüth. V. leicht, ruhig, heiter werden 165.
רום hoch seyn, sich erheben 97. siegreich, öffentlich 59. P. u. H. aufrichten 281. erheben 86.
מרום[3] m. Höhe, Himmel.
תרומה[2] f. Hebe, Steuer.
רוע H. blasen, jauchzen, lärmen
תרועה[2] f. Getöse, Lärmblasen, Feldgeschrey 108.
רוץ laufen 14. Part. Eilbote 279. H. schleinigst bringen, holen 31.
רחב[5] m. Raum, Breite 3. V. erweitern.

קרע zerreißen, abreißen 163.
קשב H. aufmerken 248; gehorchen 163.
קשה hart, schwer, drückend 151 268; starrsinnig, hartherzig 55 71.
קשקשת[7] (־ות u. ים) Schuppen, schuppenförmig 165.
קשר knüpfen, binden 96. anhangen 40 168. sich zu einer Verschwörung gegen Jem. verbinden 213 256.
קש[1] m. Strohhalm, Stoppel.
קשש P. aufsuchen zusammen lesen
קשת[7] c. (קשתות) Bogen 5 225.

ר

ראה sehen, erblicken, bemerken 174; empfinden 65; ausersehen, wählen 12 163 Part. Seher, Prophet 155. Ni. sich zeigen 13. erscheinen 67 200. H. zeigen, sehen lassen 32. Hit. sich ein Ansehen geben; sich messen (im Kampf) 255.
מראה[9] m. Ansehen, Gestalt 30 164; Schein, Farbe.
מראה[2] f. Erscheinung 149 43.
ראש[1] m. Kopf. Haupt, Oberhaupt 162; Anfang; Spizze 101 242; Hauptsumme, Gesammtzahl 90.
ראשון[1] adj. d erste 17. 25.
ראשית[1] f. Anfang.
מראשות f. p. zu Kopfen 19 176.
רב adj. viel, groß 2. genug 25. 210. Menge 23 275.
רבב u. רבה vermehren, zu-

רמס treten, zertreten 255 232.
רמש regen, sich bewegen, kriechen, auftreten. N. Gewürm, Kriechendes 1. 5.
רנן singen, jauchzen.
רנה[2] f. Gesang.
רעב[4] m. Hungersnoth, Mangel, Theuernng 17.
רעבון m. Bedürfniß 35.
רעה weiden, hüten 51; ernähren, erhalten 45; regieren. Part. Hirt 8; Schäferinn 21.
מרעה m. Weide, Futter 44.
ריע f. רעה u. מרע Gesellschafter 141; Freund 189; Nächster, Nebenmensch 68.
רעם[7] m. Donner. V. donnern.
רעע Gewalt brauchen, schlecht, böse seyn, übelthun, mißhandeln 86.
רע adj. böse, schlecht, wild 29. traurig, häßlich 30.
רעה[2] f. Uebel, Unrecht, Unglück, Verderben.
רעץ plagen, drängen 137.
רפא genesen, heilen, wieder herstellen 217.
Part. Arzt 61.
רפה erschlaffen, ermatten. Ni. u. Hit. nachlässig, müssig seyn 53. 119. H. erschlaffen lassen, Hand abziehen 100. schweigen, einhalten 162.
רצה wollen, bewilligen, wohlgefällig aufnehmen 26. 281.
רצון[3] m. Wille, Sinn, Ernst, 244. Wohlgefallen, Gnade.

רחוב[1] m. (ר״ וח) freier, geräumiger Platz 260 283. Markt, Straße.
רחם erbarmen, lieben, schonen 235.
רחמים m. p. Liebe, Zärtlichkeit 38 202.
רחץ baden, abwaschen 38.
רחק ferne seyn. H. entfernen 38 112.
רחוק[3] adj. weit, ferne 12 114 280.
ריב[1] m. u. מריבה[2] f. Streit, Hader. V. hadern, zanken 63 86.
ריח[1] m. Geruch, Duft. V. riechen.
ריחים p. Handmühle 56.
ריק ריק adj. leer 28 131. eitel, geringe, müßig, schlecht 133. V. ausleeren, entblösen, zücken, bewaffnen.
ריקם adv. vergeblich; mit leerer Hand 67.
רכב[6] m. מרכבה f. Wagen 60 221. V. fahren, reiten 191. H. reiten lassen, führen 195 276. fahren lassen 33.
רכב[1] m. Reiter, Fuhrmann, Kutscher 225.
רכך verzagen. רך zart, jung 198. zaghaft 242. sanft, gebeugt, bewegt 267.
רכיל (רגל) verleumderisch 68.
רכש erwerben.
רכוש[1] m. Vermögen, Habe 7
רמה werfen, schleudern. P. betrügen 22.
מרמה[2] f. Betrug, Verrath 232
רמח[5] m. Spieß, Lanze 254.

setzen, auftragen 38 228. vortragen 61; achten, überlegen, richten, merken, fassen, bleiben 100.
שׂור sagen, messen.
משׂורה Maaß 69.
שׂושׂ sich freuen.
שׂשׂון[3] m. Wonne 279.
שׂחק lachen, spotten; scherzen, spielen 145.
שׂטם hassen, verfolgen 46.
שׂטן verhindern, anklagen.
שׂטנה[2] f. Anklage, Verleumdung 272.
שׂיג m. Reise, Zerstreuung 217. Verfolgung.
שׂיד m. Kalk, Gyps.
V. übertünchen.
שׂיח m. Betrachtung, Gespräch 217.
שׂכל[6] m. Einsicht, Verstand, 198. V. verständig handeln, glücklich seyn 168. 102
שׂכר[4] m. u. משׂכרת[5] f. Lohn 22, 23.
שׂכיר[3] adj. gemiethete (Taglöhner) 68. V. lohnen, miethen 133. 272.
שׂלו f. (־ים) Wachteln 62. 77.
שׂלמה[2] f. Gewand, Mantel, Decke 68. 115.
שׂמאל[1] m. die linke Seite 16. V. sich zur Linken wenden 8.
שׂמח sich freuen 152, 169, fröhlich seyn 206, 275, 279.
P. erfreuen 249.
שׂמחה[2] f. Freude 282.
שׂמלה[2] f. Kleid, Mantel, Tuch, 69, 98.

רצח tödten, morden 65.
רצץ bedrücken, gewaltthätig behandeln 137 159.
רק adv. nur 14. jedoch.
רקק dünne, mager 32.
רשׁע[4] m. Gewaltthätiger, Ungerechter 50. V sündigen, freveln 205. H. verurtheilen, verdammen. 2) Gewalthaten verüben 251. 3) in Schrecken setzen, siegen 162.

שׂ.

נשׂא שׂאת 38 42 132. s. נשׂא
שׂבך[1] (wie סבך) verflochtene Zweige 192.
שׂבכה[4] f. Gitter, Geländer 226.
שׂבע satt werden 97; lebenssatt 17 253. N. m. Fruchtbarkeit, Ueberfluß 32.
שׂבר betrachten, denken.
P. harren, hoffen 279.
שׂגב hoch, fest seyn, erhöhen, beschützen.
שׂדה[9] m. (־ות) Feld 17. Gefilde, Land 151.
שׂדרה[2] f. Ordnung, Reihe 252. (Geländer)
שׂה m. Lamm (v. Schafen u. Ziegen) 23. 68.
שׂיב alt, grau werden 138 211
שׂיבה[2] f. Alter, graues Haupt 69 40.
שׂוך[1] u. שׂוכה[2] Dorn, Zweig 136. V. umzäunen.
שׂום setzen, geben 61; legen 19; stellen, errichten 20; machen 52; verschaffen 41; einsetzen, anstellen 44. vor-

שאלה[2] f. Wunsch, Verlangen 277.
שאול[1] m. Unterwelt, Gruft 29, 40.
שאר übrig, zurückbleiben 164. 76. שארית[1] f. Ueberrest; der übrige Theil 281, Bleiben, Dauer 41.
שבה fangen, gefangen wegführen 255.
שבי[7] m. שביה[2] f. Gefangenschaft 258.
שבט[6] m. Stab, Ruthe, Zepter, Stamm 119.
שבלת[5] f. (־ים) Strom.
2) Aehre 31.
שבע Ni. schwören. H. beschwören (Schwur abnehmen) 13. שבועה[2] f. Eid, Schwur 18, 115.
שבוע m. (ים u. ־ות) Woche 22,
שבר brechen 150, schwächen. demüthigen, stillen. P. zerbrechen 72, zerschmettern, zerstören 265.
שבר[6] m. Getreide, Speise 35, 36. V. Sp. einkaufen. H. Sp. verkaufen.
שבת feiern, ruhen, aufhören, 272. H. stören unterbrechen 281.
N. Feier, Ruhe 65.
שגג ungern, unwissend fehlen 120.
שגה sündigen, irren, fehlen 177.
משגה[7] m. Irrthum, 37.
שדי der Allmächtige.
שדוף versengt, verdürret, (ausgedroschen) 31.

שׂנא hassen, meiden 27, 68. Part. Feind, Hassen 69, 193.
שׂער[4] m. (־ות) Haar 17 144. V. schaudern (das Haar sträuben) fürchten.
שׂעיר[3] Ziegenbock.
שׂעורה c. (־ים) Gerste 229.
שׂפה[4] f. (־ות u. ־תים) Lippe, Mund, Sprache, Saum, Rand, Ufer, 30, 49, 60.
שׂפק hinreichen, fassen 219.
שׂק[1] m. Sack, 36, 114 (als Zeichen d. Trauer u. Buße 222, 275).
שׂרד Bedienung, Dienst (wie שׁרת) oder einhüllen, pakken 75.
שׂריד[3] m. Rest. V. übrig bleiben 116.
שׂרף brennen, verbrennen, 142.
N. giftige Schlange 88.
שׂרר herrschen 135. שׂר[1] Herr, Fürst, Oberst 29, Vorsteher, Aufseher 44.

שׁ.

שׁאב schöpfen 15, Wasser tragen 115.
שׁאג brüllen 140.
שׁאה veröden toben. Hit. erstaunen 15.
שׁאל fragen, befragen, sich erkundigen 36, 37, 115, 190; wünschen, fordern, 154, verlangen, erbeten 147; bitten, sich beurlauben 171. H. leihen, widmen, weihen 147.

שוטר[2] m. Beamte, Vorsteher 53. 76.
שיר[1] m. u. שירה[2] f. Gesang, Lied. V. singen 60, part. Sänger 248. 268.
שש Marmor 198.
שכב sich nieder legen 19. liegen 20. ruhen, sterben 207. H. legen 201.
שכבה[2] f. Lage 62.
משכב[2] m. Lager, Bett 228.
שכח vergessen 32. 96.
שכך sich setzen, sich legen 4. 278. stillen, beruhigen.
שכל kinderlos werden 37. P. kinderlos machen 36.
שכול der Jungen beraubt, wüthend 190.
אשכל m. (ות־) Traube 78.
שכם[6] m. Antheil; Schulter 106. 156.
V. H. früh, fleißig, oft 269. sich früh aufmachen 11. 20.
שכן ruhen, wohnen 74. P. wohnen lassen, einsetzen 81. H. niedersetzen, aufrichten 119. N. Nachbar.
משכן[2] m. (ות־) Wohnung 74.
שכר[6] m. berauschendes Getränke 140.
שכור[1] adj. berauscht, betrunken. V. sich berauschen. Hit. betrunken thun 147.
שלח schicken, senden 24, beauftragen 281, ausstrekken 12 (Hand) anlegen, sich vergreifen 175, 177, 273. P. fortschicken, entlassen, 38, 52, ziehen, gehen heissen

שוא unnütz, vergeblich, falsch 65
שוב zurückkehren, wieder kommen 20; sich bekehren 152; sich wenden, abweichen 92, abstehen 71, wiederholen, ferner, abermals (thun) 75. H. zurückbringen 14, 258, antworten, erwiedern 208, widerrufen 278; entrichten, erstatten 151, lohnen, vergelten 136, 46.
תשובה[2] f. Rückkehr 153, 186
שוה gleichstellen, schätzen, achten 275.
שוט[1] m. (w. שבט) Ruthe, Geisel 209. V. herumstreifen, schauen, beobachten 245.
שוע P. schreien, flehen. N. Geschrei 151.
שוק[1] m. Schenkel, Schulter, Stärke 142.
שור[1] m. Rind, Ochs.
שות setzen, stellen 32, legen 43, wenden, kehren 55, machen, anlegen, einrichten.
שחד[1] m. Geschenk, Bestechung 154, 98.
שחה Hit. sich bücken; sich zur Anbetung niederwerfen 15.
שחט schlachten 57.
שחין[1] m. Beule, Geschwür, Aussatz 55.
שחר[7] m. Morgenröthe 109, 156.
שחת verderben, ausarten 2, verletzen 176, vertilgen 3 zu Grunde richten 92.
שטח ausbreiten 77.
שטף abwaschen, abspühlen 225.

zen 232.
שמטה Erlaß-Jahr 67.
שמים m. p. Himmel.
שמם erstaunen. Ni. sich entsetzen 207. P. u. H. zerstören, verwüsten, verheeren, plagen 151. N. Verwüstung, Einöde.
שמן[7] m. Oehl 20. adj. fett, wohlbeleibt, stark.
שמע hören 16, vernehmen, erfahren 32, gehorchen 18, 70, Gehör geben 30 61, erhören 68 264. Ni. gehört werden 41, verkündigt-bekannt werden 273. P. zusammen rufen, aufbieten lassen. H. bekannt machen, verkündigen 99, 94, hören-vernehmen lassen 230. N. Ruf, Ruhm 80, 279.
שמועה[2] f. Nachricht, Gerücht 148, 261.
שמר hüten, bewahren, beschützen 20. beobachten 18 147, merken, behalten 28, halten, erfüllen 96. Part. Hüter, Wächter, Verwalter. Ni. sich hüten, sich in acht nehmen 97, sorgfältig seyn.
משמר[2] m. Verwahrung, Verhaft 35.
משמרת[7] f. Aufbewahrung 62, Befehl 18, Obhut, Wache, Amt 282.
אשמורה[2] f. Nachtwache (einen dritten Theil der Nacht) 60, 158.
begleiten, führen, 176. H. reitzen, bringen 257.
משלח m. Gewerb, Unternehmen 68.
משלוח Sendung, Uebereichung 280.
שלחן[2] m. (־ות) Tisch, Tafel, 171, 184.
שלט herrschen, schalten 279.
שלך H. werfen 116, 48, hinwerfen 54, verstoßen, verwerfen 239, wegwerfen, preisgeben 135.
שלל[4] m. Beute 112, Habe, Güter 274. V. entreißen, plündern.
שלם[3] adj. ganz 113, vollkommen, aufrichtig 199, 254. V. vollendet, fertig seyn 283. H. fertig machen ausführen, Friede anbiethen, machen 116. 117. P. ergänzen befriedigen, bezahlen, vergelten 38, 176.
שלום[3] m. Friede, Glück, Heil 197, Wohlseyn 21, 38.
שלמים[7] m. p. Freudenopfer, 70, 182.
שלף herausziehen, zücken 136 167.
שליש Hauptmann, Feldherr 229.
שלשום ehegestern, vorgestern 52, 169.
שֵׁם[9] m. (־ות) Name.
שָׁם adv. dort, daselbst.
שמד vertilgen 95, 117.
שמה adv. dorthin.
שמט losreissen, herunterstürz-

שפט richten, entscheiden 53, Recht verschaffen, rächen 192, bestrafen 148, das Richteramt verwalten 137. Part. Richter, Anführer.

משפט[2] m. Recht 154, Gericht 68. Vorschrift, Verordnung 69.

שפך ausgießen, vergießen 28, verschütten 210.

שפל niedrig, geringe seyn; erniedrigen.

שפלה[2] f. Tiefe, Grund, Thal, 117, 256.

שפע Zufluß, Ueberfluß.

שפעת Trupp, Zug, Gefolge 232.

שופר[2] m. (רות) Horn, Trompete, Posaune 108.

שקה H. Tränken, zu trinken geben 14, speisen, beköstigen 53.

שקת f. (שקתות) Tränkrinne 15

משקה m. Trank, Mundschenk 282.

שקט[7] m. Ruhe 197. V. beruhigt stille seyn 252, der Ruhe genießen 128.

שקל wägen, zuwiegen 274. N. Sekel (ein Gewicht u. eine Münze).

משקל[2] m. Gewicht 15, 69.

שקע versinken, erlöschen 75.

שקף H. u. Ni. sich vorbiegen, herauslegen, herunter schauen, herab blicken 60, 232.

משקוף[1] m. obere Thürschwelle 57.

שקץ verabscheuen. N. Gräuel, Götze.

שמש[6] c. Sonne (aufgehen, יצא od. בא זרח untergehen 19).

שן[9] c. (R. שנן) Zahn 77.

שנה[4] f. (ים. selt. ות) Jahr. V. wiederholen, nochmals thun 176, 217, 32. P. verändern, auszeichnen. Hit. sich verstellen, verkleiden 211.

שני doppelt gefärbt, hochroth 104. משנה m. doppelt zweifach, 37, 62; vom zweiten Range 173 33, der Zweite 181; Abschrift, Wiederholung Inhalt 114.

שנן schärfen; lehren, einschärfen 96.

שנינה[2] f. Gezisch, Spott 207

שסה u. שסס plündern 167, rauben, bedrücken 162.

שסע spalten, zerreißen 140, schelten, anfahren, abwehren, 175.

שעה wenden, sich kehren 52.

שעל[5] m. (die hohle Hand) Fußtritt 219.

שועל[1] m. Fuchs, Schakal 142.

שען Ni. sich anlehnen, führen 229, sich verlassen, stützen, vertrauen 245.

משענת[7] f. Stab, Stütze 260

שער[7] m. Thor, Pforte 96, Stadt, Ort 67, Markt- u. Gerichtsplatz. 2) Ziel, Maaß 18.

שוער Pförtner, Thorwächter 230.

שפחה[2] f. Magd, Dienerin 23.

משפחה[7] f. Familie, Geschlecht 5.

ת.

Anmerkung.

Da dieses erklärende Wortregister, des Raum ersparens wegen, unpunctirt gedruckt werden mußte: s suchte ich der Verständlichkeit dadurch zu Hülfe zu kom men, daß ich, so oft es sich nur schicken wollte, di Haupt- und Beiwörter voran setzte, und dann erst da Verbum folgen ließ; weil die Leseart der Nennwörte auch ohne Vocalpuncte durch die angehängte Ziffer deutlic gemacht, oder doch wenigstens sehr erleichtert wird.

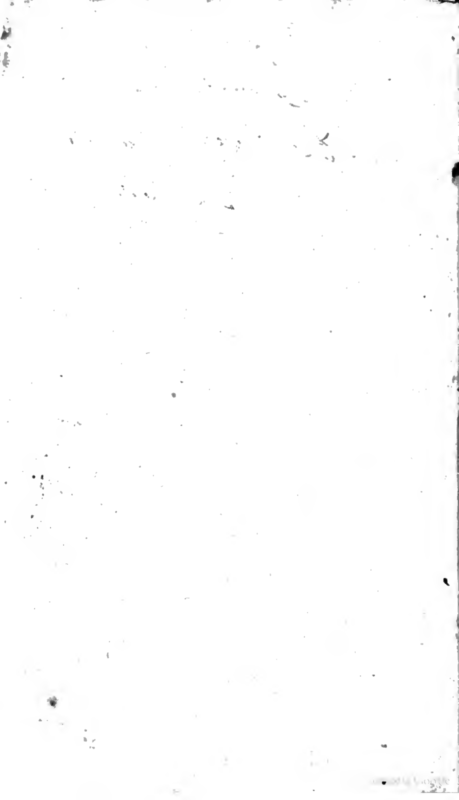
Dabei konnte ich dann natürlich selten darauf Rück sicht nehmen, ob das Nomen von dem Zeitworte, ode dieses von jenem abgeleitet sey; diese Derivation, die a einem hebräischen Wörterbuche wohl gefordert werde kann, glaubte ich hier bei einem blosen Wortregister nich beachten zu müssen. Wenn auch dieses keiner Entschuldi gung bedarf (denn eigentlich habe ich mir nur selbst di Aufgabe dadurch erschwert, u. das Manuscript deswege ganz umarbeiten müssen): so scheint es mir doch noth wendig, den Schüler auf diesen Umstand aufmerksam z machen; damit ihn die hier gewählte Ordnung nicht etw auf eine unrichtige Ableitungsart schließen lasse.

Berichtigungen.

Wegen der Entfernung des Druckortes konnte es auc die angestrengteste Aufmerksamkeit nicht verhindern, daß noc einige Druckfehler stehen geblieben, besonders die Lesezeiche מקף (־) מתג (ֽ) und Accent (֑) betreffend, welche hie un da ausgelassen, oder auch überflüssig gesetzt wurden, wie

Seite 4. Z. 8. v. unten אֶת כל־החיה וְאֶת

sollte heißen: אֶת — — וְאֶת־

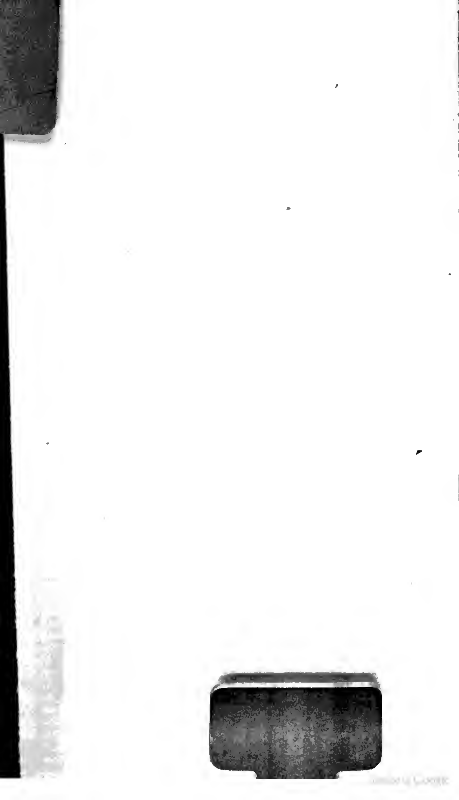

image
not
available